پەیڤەکانم
خەم و ژانی سیاسەتیان لێدەچۆڕێت

فوئاد قەرەداغی

پەیامی پێنووسەکەم و چەپکێ وتاری سیاسی

ئەم وتارانەی لەم کتێبەدا کۆمکردوونەتەوە ، تنۆک تنۆک خەم و ژانی سیاسەتی چەندین ساڵیان لێدەچۆڕێت ، بەپێنووسی سەربازێکی کوردی نامۆی ئەم سەردەمە جەنجاڵە ، چۆڕاوگەیەک هزرو پەیڤی ، لە بژوێنی رەنجی چەوساوەکان بەگشتی و خەلکی ستەمدیدەی کوردستان بەتایبەتی ، هەڵبەستووە .

یەکەم هەنگاوی ئەم پێنووسە بەرەو دەرەوەی خۆی ، بەرەو ئەو جیهانەی تێیدا چاویهەڵهێنابوو ، رووەو سیاسەت و کاری سیاسیی رێکخراوبوو . ململانێ سیاسییەکانی دوای شۆڕشی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

چواردەی تەموزی ساڵی ١٩٥٨ و کاریگەریی دەوروبەرەکەی ، رایماڵی و لە سەنگەری ئایدیای نەتەوەییدا گیرساندییەوە .
ئەم پێنووسە ، لە تەمەنی سەرەتای هەرزەکاریدا ، یەکەم وشەکانی خۆی گەیاندە رۆژنامەیەکی نەتەوەیی ، بەبێ ئەوەی هێشتا کەرەسەیەکی فەلسەفی و سیاسیی پێویستی بۆ هەڵگرتنی ئەم ئەرکە لەبەردەستدابێت ، بۆیە قۆناغی یەکەمی ، وابەستەیی و دەنگدانەوەو گرمەی ئەو شانۆیە بوو ، کە لایەنە نەتەوەییەکەی ئەو سەردەمەی بزووتنەوەی سیاسیی لە کوردستاندا ، گەمەو زۆرانبازیی خۆی لەسەردەکرد .
ئەم پێنووسە لەناوەڕاستی ساڵەکانی شەستی سەدەی رابردووەوە ، بەرە بەرە هۆش و چاوی بە تیشکی فەلسەفەی ماتەریالیستی و ئایدیای سۆسیالیستی رووناکبووەوەو ، دواتر شکستێکی سیاسیی گەورە رایچڵەکاندو ، فڕێیدایە سەر ئەو راستەڕێگایەی چەند ساڵ پێشتر چەند هەنگاوێکی لەسەرنابوو .
ئەم پێنووسە ، وێڕای رەخنەی لەسەرەتاکانی دەستپێکردن و وشە کرچ و سادەکانی ، شانازیش بەسەرانسەری تەمەنی نووسینیەوە دەکات ، تەمەنێک لە نووسینی راستگۆیانەو بیروڕاو بۆچوونی سیاسیی راشکاوانەی روون و بێ پێچوپەنا ، لەخزمەتی چینە چەوساوەکانی کوردستان و بەرەی پێشکەوتنخوازی کورد ، بەرەی ئازادی و یەکسانی و سۆسیالیزم .
ئەمڕۆ ، ئەم پێنووسە ، هەمان رێچکەی دەیان ساڵەی خۆی گرتووەو ، دەستئاواڵەتر لە جاران ، سەربەخۆیانە ، تیشکی پەیڤەکانی دەکاتە کێشە سیاسییەکان و ، لەپێگەی مرۆڤدۆستییەوە شییاندەکاتەوەو ، لەسنووری تێگەیشتن و توانای خۆیدا بەشداریی تێکۆشانێکی جیهانیی دەکات دژی جیهانگیریی سەرمایەو ئیمپریالیزم و راسیزم و جینۆسایدو چەوساندنەوەی مرۆڤ لەلایەن مرۆڤەوە .
ئەم پێنووسەی لەگەڵ وشەدا هەڵسوکەوت دەکات و هوشیاریی کردۆتە مەبەست ، بۆ ئێستاو ئایندەیەکی نزیک یان دوور ، دوو ئەرکی چارەنووسساز لە ئەستۆ دەگرێت :
یەکەم : هوشیاریی چینایەتی و تێکۆشان بۆ بەدیهێنانی جیهانێکی بێ چین و دەولەت وحزب وچەوساندنەوەی مرۆڤ لەلایەن مرۆڤەوە؛ جیهانێک کە هەرکەس بەهرەی خۆی پێیبەخشێ و ، بە ئەندازەی پێداویستییەکانیشی لێی بەهرەمەند بێت.
دووەم : هوشیاریی نەتەوەیی، سەبارەت بە ئینتیمای ئەم پێنووسە بۆ نەتەوەیەکی ستەمدیدە، لە پێناوی ئازادی و بەدەستهێنانی مافی بڕیاردانی چارەنووس ، کە لە پێکهێنانی دەولەتی سەربەخۆو یەکگرتووی کوردستاندا بەرجەستە دەبێت .
لە پێناوو ، لەسەرەڕێی ململانێ لەپێناوی ئەم دوو ئامانجەدا ، ئەم پێنووسە پەل بۆ سەرجەمی بوارەکانی ژیانی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی ورۆشنبیری و پەروەردەیی دەهاوێت و ، بەرگری لە مافە مرۆییەکانی کرێکاران و زەحمەتکێشان دەکات و هاوپشتێکی هەتاسەری لاوان و ژنان و منداڵان دەبێت.
ئێوەو ، ئەم پێنووسەو ، ئەم چەپکە وتارەو ، بەڵێنی بەردەوامیی خەباتی وشەی مولتەزیم لە پێناوی بەدیهێنانی (مافی بڕیاردانی چارەنووس و ئازادی و یەکسانی و سۆسیالیزم) دا .

فوئاد قەرەداغی
مارتی ٢٠١٥

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ناردنی چەک بۆ کوردستان

ئەمە کۆمێنتێکە بۆ هاوڕێیەکم نوسیوە کە زۆر دڵخۆشە بە ناردنی چەک بۆ کوردستان و ستایشی ئەمریکاو ئەو دەوڵەتانەی کردووەو وەک دۆستی کوردان وەسفی کردوون .
ئەمریکا هێشتا هەر دوژمنی ژمارە یەکی گەلانی دنیایە بۆیە هەرگیز دۆستی کورد نەبووەو نابێت ، ئەو دۆستی بەرژەوەندی خۆی و نەوتەو هیچیتر ، ئەو بۆ بردنەپێشەوەی ستراتیجی خۆی کاردەکات ، ئەوەتا ئەو تیمە جاسوسییەی بەناوی خوبەراوە ناردوونی بۆ جیای شەنگال راپۆرتیان نوسیوە کە گوایا بارودۆخی ئێزدییەکان خراپ نیەو بەو شێوەیە نییە کە گەیەندراوە ، ئەو بۆچی چەک دەنێرێت ؟ ئەوە بۆ ئەوەیە جەنگێکی گەورە لەم ناوچەیە بەرپابێت و ئاگرەکەی خۆش بکات ، دەیەوێت پەکەکە لەناوبەرێت ، دواتریش دەیەوێت بەو چەکانە حزبە کوردییەکانی باشوور بکەونە گیانی یەکتر ، ئەمریکاو تورکیا داعشیان هێنا ، ئەم جەنگەیان هەڵگیرساند بۆ تاقیکردنەوەی چەکە تازەکانیان دوایش بە چەند قات پارەی چەکەکانمان لێدەستێننەوە ... هتد .

١٦ ی ئابی ٢٠١٤

کۆکردنەوەی ١٠٠٠٠٠ سەد هەزار ئیمزا بۆ سەربەخۆیی کوردستان

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لەگەڵ ئەوپەڕی ڕێزمدا بۆ هەموو ئەو خەڵکە دڵسۆزەی خەونی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستانیان هەیەو لە پاکی و سادەیی ڕۆحی کوردانەیانەوە بە هەموو ئاماژەیەک بۆ بەدیهێنانی ئەم ئاواتەیان حەماسی نەتەوەیی و شپرزەیی دایاندەگرێت ، سەرنجیان بۆ گاڵتەجاریی کۆکردنەوەی ١٠٠٠٠٠ سەد هەزار ئیمزا ڕادەکێشم (گوایا) ئەمریکا بەوە پشتگیریی دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی دەکات . ئاخر سەد هەزار ئیمزا لەنێو گەلێکی چەند ملیۆنی چییە ؟ دیارە ئەمریکا ئەوەندە دیموکراتییە گوێ لەم ژمارە کەمەی گەلێک دەگرێت بۆ ئەوەی بۆ ڕزگارییان هاوپشتیان بێت !! ئەگەر ئەمریکا ئارەزومەند بێت دەوڵەتی کوردی دامەزرێت ، پەکی لەسەر سەد هەزار ئیمزا کەوتووە ؟ ئایا ناتوانێت ئیعاز بە حکومەتی هەرێمی کوردستان بدات لەڕێی پەرلەمانەوە داوای ریفراندۆم لە کۆمەڵی نەتەوە یەکگرتوەکان بکات و خۆی و دەوڵەتە پابەندەکانی لەوێ بیکەنە بڕیار ؟ ئایا ناتوانێت پشتگیریی خەڵکی کوردستان بکات بۆ دامەزراندنی دەوڵەتی خۆی و هۆشداری بداتە دەوڵەتی عێراق و دراوسێکانی کە نابێت هێلی سنووری کوردستان ببەزێنن ؟ هەروەها بڕیارێک لە کۆمەڵی نەتەوە یەکگرتووەکاندا تێپەڕێنێت کە هێزێکی نێودوڵەتی بنێرێتە سەر سنووری کوردستان ؟ دیسان لەگەڵ ڕێزمدا بۆ ئەو خەڵکە دڵسۆزە ، پێموایە ئەمریکا یاری بە عەقڵمان دەکات و ستڕاتیژو تاڵانکردنی نەوت و سامانی ئەم وڵاتە لە ئەولەوییاتی کاری خۆیدایەو لەو پێگەیەوە حەرەکەت دەکات و سیناریۆکانی دادەڕێژێت ، جارێک ڕابەرێکی بزوتنەوەی نەتەوایەتی کورد دەخاتە زیندانەوەو ، جارێک ڕابەرێکیدی دەکاتە سەرۆک کۆمارو ، جارێک یەکپارچەیی بۆ خاکی عێراق دەخوازێت و جارێکیدی بۆ دامەزراندنی دەوڵەتێک داوای تەنها ١٠٠٠٠٠ سەد هەزر ئیمزا دەکات و خۆشخەیاڵیمان پێدەبەخشێ .

هاوڕێیان ئەمە ڕای منە و ڕێزم بۆ هەموو ئەو هاوڕێیانەی ڕایەکەم بەهەر شێوەیەک هەڵدەسەنگێنن چ ئەرێیانە یان نەرێیانە بێ ، من هەر ئەوەندە لە سیاسەت تێدەگەم .

١ ی ئابی ٢٠١٤

دوو کاندیدی کورد بۆ پۆستی سەرۆکی کۆماری عێراق

ئەگەر بڕیارە سەرۆک کۆمار کورد بێت و ئەمجارەش دەسەڵاتی کوردی بەشداریی دەسەڵاتی ناوەند بکات ، پێموایە لەنێو یەکێتیی نیشتمانیدا لە دکتۆر بەرهەم بە تواناتری تیانییە بۆ پۆستی سەرۆک کۆمار ، هەرچەندە ئەو پۆستە تەشریفاتییەو بەئاشکرا یان نهێنی ئەمریکا لە پشتییەوە دەبێت و کەسێک ناتوانێت ئەو جێگایە بگرێت ئەگەر ئەمریکا دەستی پێوەی نەبێت . کاندیدکردنی دوو کەسایەتی نێو یەکێتیش نیشانەی لاوازی سەرچاوەی بڕیارە لەناو یەکێتیدا ، نیشانەی دەستەگەرێتیی و خۆخۆییە ، بەڵگەی نەبوونی یەکێتیی ئیرادەیە لەو حزبەدا ، دەنا دەبێت حزبێکی خاوەن ئەزموونی سیاسی ، حزبێکی شارەزا لە گەمە سیاسییەکاندا ، وەک یەکێتی ،

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئەوەندە توانای هەبێت بڕیاری یەکلاییکەرەوە بدات نەک ئەم بڕیارە لاستیکییە . ئەگەر یەکێتی ئەم بڕیارەی نەگۆڕێت بە هێشتنەوەی یەک کاندید ، ئەوا ئەو پۆستە لەدەستدەدات ، دەبێت یەکێتی و سەرجەمی ئەو لایەنانەی لە بەغدا دەوریێکیان هەیە ئیش بۆ کاندیدەکەی یەکێتی بکەن تا دەنگ بهێنێت ئەگینا وەک پۆستێک لە دەستی کورد وەردەگیرێتەوە .

٢١ ی تەموزی ٢٠١٤

سۆز و بیرکردنەوەو گومان لە هەڵسەنگاندنی ڕووداوە سیاسییەکانی ئەمڕۆی عێراق و کوردستاندا

ئەگەرچی تاکی کورد ، بەگشتی ، لە باشووری کوردستاندا ئاستێکی بەرچاوی هوشیاریی سیاسی هەیە ، بەڵام هێشتا سۆز بەسەر بیرکردنەوەیدا زاڵەو ، بڕیارەکانی بەرەنجامی بیرکردنەوەیەکی هەمەلایەنە نییە .هێشتا توانای خوێندنەوەی لاپەڕە سپییەکانی نییە ، ناتوانێت تێکەولێکەکانی پشتی پەردە ببینێت .هوشیاریی سیاسی لەو ئاستەدا نییە سیناریۆ ڕەش و سپییەکان لە یەکتری جیابکاتەوە ، بۆیە بیروڕاو بۆچوونی بەرامبەرەکانی ڕەتدەکاتەوە ، تەنانەت تەخوینیشی دەکات و هیچ بوارێک بۆ ڕەنسیپی گومان ناهێڵێتەوە ، ئەو گومانەی (دیکارت) ی فەیلەسوف . بەسەرچاوەی یەقین و زانیاریی دروستی دەزانێت

ڕووداوەکانی ئەم دواییەی عێراق و کوردستان ، هاوکات وروژاندنی پرسی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان ، کاردانەوەی جیاجیای لێکەوتۆتەوە . دوو لێکدانەوەو دوو هەڵسەنگاندنی سەرەکیی لەنێو ئەو کاردانەوانەدا دیارن . بەشێکی خەڵکی کورد گەشبینن و بە سیناریۆیەکی سپی دەزانن و بەهیوان ئەمڕۆ سبەی دەوڵەتی کوردی ڕابگەیەنرێ ، بەشێکیدیکە گوماندەکەن تا ڕادەی ئەوەی بە سیناریۆیەکی ڕەشی بزانن لەچەشنی ئەو سیناریۆ ڕەشەی سوریای خەڵتانی خوێن کردووە . ئەویان خۆشباوەرە بە بوونی دەرفەتێک کە ئەمریکاو ئیسرائیل و سەلماندنێکی ڕۆژئاوای لە پشتەوە بێت بۆیە ڕای بەرامبەر بە تاوان دەزانێت و تەخوینی دەکات ، بە بۆچوونی ئەمیانیش لۆژیکی گەیشتن بەڕاستییەکان وەها دەخوازێت ئامرازی گومانت هەبێت تا ڕاستییەکان ڕووندەبنەوەو تیادا یەقین دەردەکەوێت . ئەوانەی گوماندەکەن مافی خۆیانە ، مافی بۆچوونی جیاوازو دەربڕینی جیاواز مافێکی سەرەتایی ئازادییە لەهەر وڵاتێکدا ئازادی بەهای هەبێت .

ئاخر هاتنی داعش و دەستبەسەرداگرتنی لایەکی عێراق لەچاوتروکاندنێکدا گومان دەخاتەوە ، هەرەسی لەشکری عێراق و بەدەستەوەدانی هەمو چەک و جبەخانەکانیان گوماناوییەو پاساوێکی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لۆژیکیی بۆ نییە ، بوونی ئاشکراو لەبەرچاوی بەعس و دەرکەوتنیان لەگەڵ داعشدا جێی گومانە ، کاتێک ئۆباما جەختدەکاتەوە کە هێز بۆ بەرەنگاربوونەوەی داعش نانێرێت ، گومانی ئەوەت لەلا دروست دەکات ئەمریکا لەپشت ڕووداوەکانەوە بێت ،کاتێک هەواڵی بەیەکادان و جەنگێکی خوێناوی سەر سنوورو جەبهەیەک و ئارامی و خامۆشی سنورو جەبهەیەکیدی لەگەڵ داعشدا دەبینیت و دەبیستیت ، دادەمێنیت و ناتوانیت گومان بەلاوە بنێیت ، کاتێک دەبینیت کانتۆنەکانی کوردانی سوریا بەر پەلاماری داعش دەکەون ، گومانی ئەوە دەکەیت ئەم هێرشە پەیوەندی بەو خەندەقەوە هەبێت کە سنووری بۆ باشوورو خۆرئاوای کوردستان داناو بەنیازە ئەزموونی خۆرئاوای کوردستان زیندەبەچاڵ بکات ، کاتێک هەموو کێشەو ئاستەنگ و گرفتە زۆروزەبەندەکانی خەڵکی کوردستان دەبینیت بوون بەژێر پەردەی ڕووداوەکان و مزگێنیی دەوڵەتی سەربەخۆوە ، گومانی پەردەپۆشکردنی ئەو قەیرانانە یەخەت دەگرێت ، کاتێک عوسمانییەکان داوادەکەن کەرکوک هەرێمێکی سەربەخۆی دەرەوەی دەوڵەتی کوردی بێت ، گومانەکانت توندتر دەبنەوە ، کە مەرجی فرۆشتنی نەوتی کەرکوکی دێتەسەر گومانی زیندووکردنەوەی ویلایەتی موصل لەلات بەرجەستە دەبێت ، کە سەفەوییەکان بەغدا دەپارێزن و هەرەشەی دەستێوەردان لەکاروباری عێراق و کوردستان دەکەن ، پەیامێکی کۆنت پێدەگات و گومانی بوونی نەخشەیەک دەکەیت تیادا کوردستان بکرێتە پێخوسی عوسمانییەکان و سەفەویەکان . ئەم هەموو گومانانە سەرەڕای گومانێکی ئەزموونکراویش کە مێژوو وەک دەرس و پەند فێریکردووین و پێمان دەڵێت : جەنگ درێژەپێدانی سیاسەتەو هیچ جەنگێک بەبێ بەرژەوەندی شەرکەرەکان بەرپا نابێت ، بۆیە گومان دەکەیت شەڕی بەرژەوەندی و پارەو دەسەڵات و نەوتمان لێبکەن بەشەڕی نەتەوەیی و مەسەلەی مافی بڕیاردانی چارەنوس ...ئیتر هەر گومانەو لەڕیزی گومانەکاندا ڕێچکە دەگرێت و کەسێک نییە گومانێکت بۆ بڕەوێنێتەوەو دەبێت چاوەڕوانی کۆتایی فلیمەکە بکەیت ، بەکورتی ئەم گومانانە بە مێشکمدا گوزەردەکات و بمبورن کە هەر ئەوەندە لەسیاسەت تێدەگەم .

١١ ی تەموزی ٢٠١٤

دەربارەی شکستهێنانی حزبی شیوعی کوردستان لە هەڵبژاردندا

من ئەندامی حزبی شیوعی کوردستان نیم ، بەڵام وەک کەسێکی سەر بە قوتابخانەی فیکریی مارکس ، لە چەند دەساڵی پێشوودا ڕەخنەم لە سیاسەتەکانی نێوخۆو دەرەوەی ئەم حزبە هەبووەو شکستەکانیان نیگەرانی کردووم ، هەرگیز حەزیشم بەو پووکانەوەیە نەکردووە کە ڕۆژلەدوای ڕۆژ بە ڕۆڵ و ئاستی جەماوەرییانەوە دیارە .
لە هەڵبژاردنی پێشووی ئەنجومەنی پارێزگاکانی عێراقدا ساڵی ٢٠٠٩ (ئەو هەڵبژاردنەی لە پارێزگاکانی کوردستاندا نەکرا) ، حزبی شیوعی شکستی هێنا ، دواتریش بەهەمان شێوە لە هەڵبژاردنی پەڕلەمانی کوردستاندا جارێکیدی شکستی هێنایەوە. ئەمڕۆش هەواڵەکان وەها

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دەگەیەنن جارێکیتر شکستیهێناوەو دەنگەکانی لە ئاستی تەمەن و خەبات و قوربانییەکانیدا نین، بۆیە ئەگەری نارەزایەتیی ئەندامانی و شڵەژان و ئاستەنگێکی سیاسی و رێکخراوەیی هەیە .
دوای هەڵبژاردنەکانی ساڵی ٢٠٠٩ سەبارەت بەو شکستەی حزبی شیوعی وتارێکم نووسی ، لێرەدا هەمان وتار پەخشدەکەم ، بەهیوای کردنەوەی دەرگایەک بۆ دیالۆگێکی جیددی لەسەر کۆمەڵێک مەسەلەی فیکری و سیاسی و تەنزیمی کە دەبێت حزب (کادیرو جەماوەرەکەی) بە خەمیەوە بن تا بتوانن رێوشوێنی تێپەڕاندنی ئەو قەیرانە دابنێن ، ئەگینا مێژوو بەجێیاندەهێڵێت و لە کاروانە بێپسانەوەکەی مێژووی تێکۆشانی بەشەرییەت بەرەو ئازادی و یەکسانی و سۆسیالیزم دوادەکەون . (فوئاد) ئایاری ٢٠١٤

ئەمجارەش حزبی شیوعی لە هەڵبژاردندا شکستیهێنا !

دوای شکستهێنانی حزبی شیوعی عێراق لە هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکانی عێراقدا ، وا بۆ جارێکیدیکە لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا شکستیهێنا . شکستی ئەمجارەیان لە شکستەکەی پێشوویان گەورەترو زەقتربوو . حزبی شیوعی (کوردستان) لەم هەڵبژاردنەدا ، بەخۆی و هاوپەیمانەکانییەوە : " حزبی زەحمەتکێشانی کوردستان – باڵی مەکتەبی سیاسی ، بزووتنەوەی دیموکراتی گەلی کوردستان ، پارتی کاری سەربەخۆیی کوردستان ، پارتی رزگاریی کوردستان ، بزووتنەوەی دیموکراتیخوازان " نزیکەی 1% ی دەنگەکانیان هێناوە ، دیارە ئەم رێژەیەش بەڵگەیەکی ئاشکراو حاشاهەڵنەگری ئەو شکستەیە .
شکستهێنانی حزبێکی تەمەن حەفتاوپێنج ساڵە ، ئەو حزبەی کە رۆژگارێک بوو ملیۆنەها کرێکارو جووتیارو رۆشنبیرو خەڵکی زەحمەتکێشی عێراق و کوردستانی لەپشتەوە بوو ، کارەساتێکی گەورەیە کە بەر لە هەموو کەس و لایەنێک ، دەبێت خودی حزبەکە لەسەرەوە بۆ خوارەوە راتڵەکێنێت و لە خەوی ئەم کوێرەوەرییە سیاسییە بێداریان بکاتەوە . ئەمە شکستێکە نەک هەر ئەندامانی حزب ، بەڵکو دۆستان و هەوادارانی بزووتنەوەی کۆمۆنیستیی لە کوردستان و عێراقدا نیگەران کرد . بۆیە پێویستە سەرکردایەتی و ئەندامان و جەماوەری حزب بەتەواوی بەرنامەو شێوازی کارو سیاسەتەکانی حزب لە نیو سەدەی رابردوودا بەر شیکردنەوەیەکی مەوزوعی بدەن ، تا بتوانن هۆکارە ستراتیژیی و تاکتیکییەکان دەستنیشان بکەن . دیارە هەوڵی جیددی بۆ لێکۆڵینەوەو توێژینەوەی ئەو حاڵەتەی حزبی تێکەوتووە ، یەکەم هەنگاو دەبێت بۆ پراکتیکێکی نوێ و دۆزینەوەی رێگا چارەی دروست بۆ ئەو شکستە یەک لەسەر یەکانە ؛ هەروەک دەبێتە مایەی بەخشینی گوڕوتینێکی شۆڕشگێڕانە بە رێکخستنەکانی .
چارەسەرکردنی هەڵە ستراتیژیی و تاکتیکییەکان ، دەبێتە هۆی ئەوەی چیتر حزب لە پەراوێزی کۆمەڵگای عێراقدا نەمێنێتەوەو ، وەک هێزە ئەکتیڤەکەی جاران بێتەوە نێو جەماوەری کرێکاران و جووتیاران و رۆشنبیرانی شۆڕشگێرو خەڵکی زەحمەتکێشەوە .
لەڕاستیدا حزبی شیوعی عێراق و کوردستان لە مێژە دووچاری لادانێکی ستراتیژیی بوون . لە مێژە کار بە پرنسیپەکانی خەباتی شۆڕشگێڕانەی شیوعییانە لە بەر تیشکی مارکسیزم – لینینیزمدا ناکەن . لە مێژە مەسەلەی حزبێکی چینایەتیی سەربەخۆی پرۆلیتاری و ، ئامانجی شۆڕشی کۆمەڵایەتی پرۆلیتاریاو دامەزراندنی دیکتاتۆریی پرۆلیتاریا لە بەرنامەیاندا نەماوە .
ئەم حزبە تێکۆشەرەی گۆڕەپانی سیاسیی عێراق بۆ چەند دە ساڵێک ، لەسایەی سیاسەتە چەوتە غەیرە پرۆلیتارییەکانیدا ، رۆژ لەدوای رۆژ بەرەو پووکانەوە دەچێت ، ئاکامی ئەوەش دەبینین

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کە ئەمڕۆ لە بەشداریکردنی پرۆسەی سیاسیی عێراقی داگیرکراودا ، لە هەموو وێستگەکاندا ، بە تایبەتی لە وێستگەکانی هەڵبژاردندا ، باجی سیاسەتە ریفۆرمیستییەکانی دەدات .

ئەمڕۆ دوای ئەم هەموو شکستانە ، حزبی شیوعی عێراق و کوردستان لەبەردەم دووڕیانێکدا راوەستاون کە هەڵبژاردنی رێیەکیان نابووتی و ، گرتنی رێگاکەی تریان بێ ماندووبوون و پسانەوەو بە هەناسەیەکی قووڵی شۆڕشگێرانەوە ، بووژانەوەو هەڵسانەوەو جەماوەریبوونەوە ئاکامی دەبێت . رێگەی یەکەمیان بە ئاشبەتاڵ و ناچاربوون بە داخستنی حزب کۆتایی دێت و ، رێگەی دووەمیشیان دەبێت بە هەنگاوی پێداچوونەوەیەکی مەوزوعی دەستپێبکات لەبەر تیشکی رێبازی فیکری و سیاسی و رێکخراوەیی مارکسیزم لینینیزمدا ، واتە بە پەیڕەویکردنی پرنسیپەکانی زانستی شۆڕشی پرۆلیتاریا . جەوهەری ئەو پێداچوونەوە مەوزوعییەش لەم خاڵانەدا چڕدەبێتەوە :

1 – هەڵسەنگاندنی مێژووی حزب و دەستنیشانکردنی هەموو لادانەکان (چەپ و راست) لەو مێژووەدا .

2 – ئیدانەکردنی سیاسەتی ریڤیژنیستی حزب و خرۆچۆفیزم لە کایەکانی سیاسەت و ئابووری و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیریدا .

3 – رەخنەلێگرتن و ریسواکردنی هێڵی ریفۆرمیستی حزب و گەڕانەوە بۆ مەبدەئە بنەڕەتییەکانی مارکسیزم – لێنینیزم سەبارەت بە پرنسیپەکانی حزبی چینایەتیی سەربەخۆی پرۆلیتاریاو شۆڕشی کۆمەڵایەتی و دیکتاتۆریی پرۆلیتاریا .

4 – رەتکردنەوەی چەمکی بۆرژوازییانەی دیموکراتی لە فیکرو سیاسەت و رێکخستنی حزبدا ، واتە (دیموکراتی مجرد) لە ناسنامەی چینایەتی و ، بنیاتنانەوەی ئەو لایەنانە لەسەر بنەمای ململانێ (خەبات) ی چینایەتی .

ئەم لێکدانەوەو هەڵوێستە چینایەتییە ، حزب دەکاتەوە خاوەنی تێگەیشتنێکی چینایەتی سەبارەت بە چەمکەکانی (دیموکراتی ، ئازادی ، یەکسانی ، عەدالەتی کۆمەڵایەتی ، شۆڕش ، دەسەڵات و دەوڵەت . . . هتد) .

ئایا حزبی شیوعی چ لە کوردستان و چ لەعێراقدا ، دوای ساڵانێکی دوورودرێژ لە رۆچوون و پاشکۆیەتی خرۆچۆفیزم و پێڕەویکردنی شێوازی ریفۆرمیستی لە کارکردندا ، دەتوانێت بەرەو راستبوونەوە هەنگاوهەڵگرێت ؟

ئەمە رێبازێکە بڕیاری ئازایانەو یەکلاییبوونەوەی خەباتی ئەم حزبەی دەوێت بەباری دواڕۆژێکی زیندوودا ، کە کایەکانی فیکرو سیاسەت و رێکخستن بگرێتەوە . هەڵبەت دۆستانی بزووتنەوەی کۆمۆنیزم ئەوە دەخوازن و بەهیوان ئەم رێبازە بە کردەوە بێتەدی .

هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان ، بوارێکی نوێ بۆ بەردەوامبوونی ململانێی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دوای ئەوەی چەند جارێک بە بیانووی جیاجیا هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان دواخراو ، تەنها یەک جار ئەم هەڵبژاردنە لە کوردستاندا کراوە ، دەنگۆی خۆئامادەکردنی هێزە سیاسییەکان بۆ بەشداریی لەم پرۆسەیەدا لە ئارادایە . دەسەڵات کە هەر جارە رێگرییەکی دەکردە پاساوی بەئەنجامنەگەیاندنی هەڵبژاردن ، ئێستا خۆی لەرێوشوێنێکی لەبارتردا دەبینێت بۆ چوونە ناو ئەم پرۆسەیەوە ، جەختکردنەوەی سەرۆکی هەرێم لەم بارەیەوە ، لەکاتی سەردانی بۆ پارێزگای سلێمانی و دواتر کۆکردنەوەی نوێنەرانی حزب و هێزە سیاسییەکانی کوردستان و دەربڕینی ئامادەیی بۆ ئەنجامدانی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان ، هێمایەکە بۆ دڵنیایی و ئامادەباشیی دەسەڵات سەبارەت بەم کەیسە.

ئەم کەیسە بۆ جارێکیتر مەسەلەی ململانێی نێوان دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنی هێناوەتە گۆڕێ و ، پرسی ئەوەی کێ لەم هەڵبژاردنەدا دەیباتەوە ، دڵەڕاوکێیەکی گشتیی لەنێو جەماوەری هەردوو بەرەدا خستۆتەوە ، چونکە لە هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی کوردستان و ئەنجومەنی نیشتمانی عێراقەوە تا ئێستا هیچ ئاماژەیەک نییە بۆ هاوکێشەیەکی نوێ لە نێوان هەردوو بەرەکەدا ، لانیکەم کۆمەڵێک راپرسی لە شەقامی کوردیدا نەکراوە کە رووکاری داهاتووی ئەو پرۆسەیە تا رادەیەک دیاریبکات .

مەسەلەی بردنەوەی لایەنێک لە هەڵبژاردن و دۆڕاندنی لایەنەکەیتر تەوەرەیەکی سەرەکیی ململانێ دەبێت . بەڵام ئایا دەسەڵات و ئۆپۆزیسۆن دەتوانن بە شێوەیەکی بابەتی لایەنەکانی هێزو لاوازی خۆیان دەستنیشانبکەن و لەسەر ئەو بنچینەیە پلانی هەڵبژاردن دابنێن ؟ ئایا دەتوانن خوێندنەوەیەکی واقیعیانەیان بۆ هاوکێشەی نێوانیان هەبێت ؟ ئایا دەتوانن بیر لە سەرکەوتن بکەنەوە لەم هەڵبژاردنەدا نەک بردنەوەو دۆڕاندن ؟

لەڕاستیدا ئەزموونی هەڵبژاردنەکانی پێشوو لەلایەک و ، کاری رۆژنامەو ناڕاستەی راگەیاندنەکانی هەردوو بەرە لەلایەکیترەوە ، لە ئاستی ئەم پرسیارانەدا نەرێیانەیەو دڵخۆشکەرنین ، سەبارەت بەوەی:

-هەردوولایەن تەنها گوتاری ئەرێیانەی بەرنامەو هەڵوێستیان بە خەڵکیی دەگەیەنن و ، لەڕێی راگەیاندنەکانیانەوە لایەنە لاوازەکانیان پەردەپۆشدەکەن.

-بەپێی ئەو بنەما ناڕاستە ، خوێندنەوەیەکی ناواقیعی بۆ هاوکێشەی نێوانیان دەکەن و ، هەر لایەنێک پێیوایە تەرازووی هاوکێشەکە بەلای خۆیدا شکاوەتەوە.

-پێوەری سەرکەوتن بۆ هەرلایەنێک بردنەوەی خۆی و دۆڕاندنی بەرامبەرە . ئەم پێوەرە ژمارەی ئەو کورسییانە لەبەرچاودەگرێت کە لە ئەنجامدا بەدەستیدەهێنن ، واتە ئامانجی هەڵبژاردن و مەبەستە دەستووری و سیاسی و کۆمەڵایەتییەکانی ، کە نیشانەن بۆ سەرکەوتنی پرۆسەکە پشتگوێدەخات و ئەولەوییەتی بۆ دانانێت.

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هەڵسەنگاندنی راست ئەوەیە ئەم پرۆسەیە وەک خۆی ببینێت و ئەو راستییە فەرامۆشنەکات کە هێزو لاوازیی ، دوولایەنی یەک کردار پێکدەهێنن و ، سەرەنجامی ململانێکان بەندە بەرادەی تێگەیشتن و مامەڵەی دروست لەگەڵ هەر لایەنێکیاندا . بۆیە لێرەدا بەشیک لەو خاڵانە دەخەینەڕوو بۆ ئەوەی بتوانین پێشبینی لەسەر بنیاتبنێین.

یەکەم : دەسەڵات

دەسەڵات لە هێزێکی بەرچاو بەهرەمەندە . جێوڕێی دەسەڵات لە لوتکەی هەرەمی سیاسی و ئابووری و ئیداری و سەربازی و راگەیاندندا بۆ خۆی هێزەو ، دەتوانێت لە پرۆسە چارەنووسسازەکاندا بەکاری بهێنێت و ئاڕاستەی ئەو پرۆسانە بەرەو ئەو ئاقارە بەرێت کە مەبەستێتی .

دەسەڵات لەڕووی سیاسییەوە هەرسێ دەسەڵاتەکەی هەرێمی لەدەستدایە . زۆربەیەکی پەرلەمانی و ئەنجومەنی جێبەجێکردن و وەلائی زۆربەی دادوەرەکان بۆ دەسەڵات هێزن و دەشێت لەو پرۆسەیەدا کاریگەرییەکی ئیجابییان بۆ سەر بەرژەوەندیی دەسەڵات هەبێت . لەڕووی دیپلۆماسیشەوە ، کە ئەرکێکی دەسەڵاتی سیاسییەو بڕیاردەری جێوڕێی دەسەڵاتی خۆجێیی هەرێمە لە نەخشەی سیاسیی ئەمڕۆی ناوچەکەدا ، دەسەڵات توانیویەتی دۆستایەتی دەوڵەتانی دراوسێ رابگرێت و گرژییەکی کاتیی لەگەڵ حکومەتی ناوەندا پەرەپێبدات و بەو هۆیەوە سۆزی بەشێکی ئەو هاووڵاتییانەی بەشداریی هەڵبژاردنی داهاتوو دەکەن بەلای خۆیدا رابکێشێت . راگەیاندنەکانیشی بۆ تێپەڕاندنی ئەم سیاسەتە تەرخانکردووەو تەنانەت توانیویەتی هاوکێشەیەک لە نێوان نارەزایی بەرامبەر تۆپبارانی سنوورەکانی هەرێم و بۆردومانی فڕۆکە جەنگییەکانی تورکیا بۆ سەر ناوچە جیاجیاکانی کوردستان و پشتگیریی ناڕاستەوخۆ لە خۆنیشاندانەکانی دژ بەو تۆپباران و بۆردومانە پێکبهێنێت و ، ئەم هەڵوێستەو جۆرێک لە شەرعییەتدانیش بەو دەستدرێژییانە ، لە بۆتەیەکی سیاسیدا بگرێتەوە . ئەم سیاسەتە ئیمکانی بەردەوامبوونی تا کاتی هەڵبژاردن هەیەو بەشێکی ململانێکە پێکدەهێنێت و سەرنج و پشتگیریی رێژەیەکی کاریگەری دەنگدەران دەستەبەردەکات و ئەگەری بردنەوەی هەڵبژاردنەکە بەهێزتر دەکات.

هەڵبژاردن پێویستیی بە توانایەکی دارایی گەورە هەیە . بەکارهێنانی پارە بۆ سەرخستنی پرۆسەی هەڵبژاردن لە بەرژەوەندی لایەنێک ، جا ئەو بەکارهێنانە شەرعی بێت یان ناشەرعی ، سیمای هەرە دیاری سیستمی هەڵبژاردنەو سیستمی هەڵبژاردنیش لە کوردستاندا لەم هۆکارە گرنگە بەدەرنییە ، بەتایبەتی ئەگەر ئەو راستییەمان لەبەرچاوبێت کە شادەمارەکانی ژیانی ئابووری بە دەسەڵاتەوە پەیوەستە ، بۆیە بوونی ئەو توانا ماددییە بەدەست دەسەڵاتەوە خاڵێکیدیکەی هێزە بۆ بردنەوەی هەڵبژاردن.

دەسەڵاتی ئیداری شانبەشانی دوو دەسەڵاتەکەی پێشتر باسمانکرد کاریگەریی خۆی هەیە . سیستمی حوکمڕانی لە هەرێمدا توانیویەتی دەزگایەکی ئیداریی تایبەت پێکبهێنێت و لەڕووی بەرژەوەندییەوە بەخۆیەوە ببەستێتەوە . حکومەتی هەرێم توانیویەتی چینێکی نوێ لە کاربەستان بەدەوری خۆیدا کۆبکاتەوە و سەرەوکاری پرۆسە گرنگەکانیان پێبسپێرێت . دیارە بردنەوەی هەڵبژاردن و مانەوەی سیستمی حوکم وەکو خۆی بەردەوامیی ئەم چینە لە دەسەڵاتدا زامندەکات.

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هەڵبەت دیاردەی بوونی هێزی چەكداری حزبەكانی دەسەڵات ، كە هێشتا بە واقیعی نەبوونەتە هێزی چەكدارو پارێزەری سنوورەكانی كوردستان ، هۆكارێكی زۆر دیارو ئاشكرای لایەنداریيە بۆ حزبەكانی دەسەڵات و دەشێت سوودیان لێوەربگیرێت بۆ گۆڕینی سەرەنجامی هەڵبژاردنەكان چ وەك دەنگدان بۆ لیستی دەسەڵات و چ وەك ئامرازێكی نەشیاوی فشارخستنە سەر هاووڵاتییان بۆ دەنگدان بەو لیستەی وەلائیان بۆی هەیە ؛ ئەوە راگەیاندنیش رۆڵی بنەڕەتیی لەم كایەیەدا دەگێڕێت و ، لە كوردستاندا راگەیاندن بە هەموو كەناڵەكانییەوە لەژێر سایەی حزبە دەسەڵاتدارەكانداية . ئەوەی پێی دەڵێن راگەیاندنی ئەهلی و سەربەخۆ ، جگە لەوەی لەڕووی چەندایەتییەوە هیچ نییە لەچاو راگەیاندنی حزب و حكومەتدا ، سەركوتیش دەكرێت و هەر رۆژە بە بیانوویەک مەوداكانی ئازادی لەبەردەمدا تەسكدەكرێتەوە ، بۆیە لیستی دەسەڵات لە ئیمكاناتێكی گەورەی راگەیاندن سوودمەندەو ، بوارێكی فراوانی بۆ راكێشانی رای گشتیی دەنگدەران هەیە.

لەڕاستیدا بەرەی دەسەڵات چەندین خاڵی لاوازیشی هەیە كە دەبێت لە لێكدانەوەو هەڵسەنگاندنی تەرازووی هێزدا رەچاوبكرێت ، تا پێشبینی ئەنجامەكانی هەڵبژاردن پشت بە كۆمەڵێک بنەما ببەستێت و هەڵەی تێدانەكرێت.

خاڵە لاوازەكانی دەسەڵات ، لە دەسەڵاتی بیست ساڵەی هەردوو گەورە حزبەوە سەرچاوە دەگرێت . خاڵەكان ، كۆی ئەو هەڵەو كەموكووڕی و ناتەواوی و سیاسەتە نابەجێیانەیە كە لە ئاستێكی فراواندا پەیڕەوكراوەو هێشتا چارەسەری بۆ دانەنراوە . بۆیە دەتوانین لێرەدا بە كورتی ئاماژە بە گرنگەكانیان بدەین:

1) گەندەڵی نێو دەزگا ئیدارییەكانی دەوڵەت هەر لە دانانی كەسانی نەشیاو لەجێوڕێی مەسئولییەتدا تا دەگاتە سەر ئەو بێكارییە رووپۆشراوەی سەرجەم فەرمانگەكانی حكومەتی گرتۆتەوە.

2) گەندەڵیی دارایی و بەفیڕۆدانی داهاتەكان و نەبوونی شەفافییەت لە چۆنیەتی خەرجكردنی لەماوەی ئەو بیست ساڵەی فەرمانڕەوایی هەردوو حزبی دەسەڵاتداردا ، چ بە تەنها لەسەردەمی شەڕی ناوخۆداو ، چ پێكەوە دوای ئەو یەكگرتنەوە شكڵییەی لە ئارادایە.

3) بەرنامەڕێژنەكردنی بنیاتنانەوەی ژێرخانی ئابووریی كوردستان.

4) نەبوونی گوتارێكی نەتەوەیی روون و ئاشكرا كە هەوڵبدات پەیوەندییەكانی هەرێم و بەغدا بەپێی كۆمەڵێک پرنسیپی نوێی سەردەمیانە رێكبخات و چالاكیيە دیپلۆماسییەكانیش لەگەڵ وڵاتانی دەوروبەرو وڵاتانیدیكەی جیهاندا رەنگدانەوەی ئەو گوتارە بێت .

5) بوونی هێزی چەكداری حزبی و بەكارهێنانی بۆ سەركوتكردنی ئازادییەكانی خەڵک لەجیاتی پاراستنی سنوورەكان لە دەستدرێژی دراوسێكان.

6) ناڵەباریی ژیانی رۆژانەی خەڵک و نەبوونی خزمەتگوزارییە سەرەكییەكان و خەمساردی لە بەدیهێنانیاندا.

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

7) بەفیرۆدانی داهاتەکان لە بواری ڕاگەیاندندا ، بەشێوەیەک نە لە خزمەتی پرسی سەربەخۆیی کوردستاندایەو ، نە رۆڵێکی ئیجابی لە بنیاتنانەوەی کەسایەتیی ژنان و لاوان و منداڵانی کوردستاندا دەبینێت.

سەرباری ئەم خاڵانە ، کۆمەڵێک خاڵیدیکە هەیەو سەرجەمی لایەنەکانی ژیانی جەماوەری خەڵکی کوردستان دەگرێتەوە ، کە هەر هەموویان لایەنە لاوازەکانی دەسەڵات بەرجەستە دەکەن و کێبەرکێی ئۆپۆزیسیۆن و دەسەڵات جۆشدەدەن.

دووەم : ئۆپۆزیسیۆن

ڕەنگە وەک دەستپێکێک بتوانین ئاڵوگۆڕی خاڵەکانی هێزو لاوازی نێوان دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن بکەین تا وێنایەکی سەرەتاییمان بۆ هەردوو بەرە هەبێت ، بەڵام لە واقیعدا چەندین وردەکاریی دیتەپێشەوە کە دەبێت ئاماژەیان پێبدەین و پاشان لەبەر ڕۆشناییاندا پێشبینیمان بۆ ئەنجامی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان و دواڕۆژی باشووری کوردستان بخەینەڕوو.

هێزی بەرەی ئۆپۆزیسیۆن ، هەر لەسەرەتاوە ، لەسەر بنەماو ڕادەی ناڕەزایەتی خەڵکی کوردستان لە شێوازی فەرمانڕەوایەتیی حزبەکانی دەسەڵات خۆی نمایشکردووە ، بۆیە ئەو هێزە لەدوای ڕووداوەکانی 17 ی شوباتی 2011 لە سلێمانی و ڕۆژانی دوایی بە لوتکە گەیشت ، بەڵام زۆری نەخایاند ئەو ئامادەبوونە جەماوەرییە ڕووی لەدابەزینکرد . ئەگەرچی نە ئامارو نە ڕاپرسییەکی ڕای گشتی لەبەردەستدایە بۆ ئەوەی بە وردی ڕادەی هەڵچوون یان دابەزین بەدەستەوەبدات ، بەڵام دوو هۆکاری ناوەکی و دەرەکی ئاماژە بە کشانەوەی خەڵکی و نائومێدییان دەکەن بەرامبەر ئۆپۆزیسیۆن بەتایبەتی بزووتنەوەی گۆڕان کە شەقامی کوردی بەگشتی و شەقامی " هەرێمی سەوز " چاوەڕوانییەکانی خۆیان پێوەگرێدابوو.

ئەمڕۆ تەنها بوارێکی هێز بۆ ئۆپۆزیسیۆن ملنەدانێتی بە داواکارییەکانی دەسەڵات و ڕەتکردنەوەی دان و ستانی بێمەرجە . پێداگرتن لەسەر داوا جەماوەرییەکان و سووربوون لەسەر دەستگیرو دادگاییکردنی هەموو ئەوانەی بەرپرسیاربوون لە کوشتن و بریندارکردنی خۆپیشاندەران لە 17 شوباتەوە تا بەزاندنی حەرەمی زانکۆی سلێمانی و سوکایەتی بە خوێندکاران لە ڕۆژانی 17 بۆ 19 نیسان ، ڕەنگە تا ڕادەیەک باڵانسی هێزی جەماوەریی ئۆپۆزیسیۆن بەرزبکاتەوەو بتوانێت لە هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکاندا ڕێژەیەکی نزیک لە ڕێژەی کورسییەکانی حزبەکانی دەسەڵات بهێنن لە پارێزگای سلێمانی و ناوچەی گەرمیاندا . بەڵام ئەگەر نزیکبوونەوەی پارتی و ئۆپۆزیسیۆن بەم شێوەیەی ئێستا بەردەوام بێت بە تایبەتی پەیوەندی نێوان پارتی و گۆڕان ، ئەوا ئەنجامەکان لەبەرژەوەندی دەسەڵات تەواو دەبێت.

ئۆپۆزیسیۆن بە تەرکیزکردنی ڕاگەیاندنەکانیان لەسەر کەیسی گەندەڵی و نەبوونی خزمەتگوزارییەکان و بەفیڕۆدانی سامان و داهاتی کوردستان و سەرکوتی خۆنیشاندان و بزووتنەوە ئیعتیرازییەکان و بەرتەسکردنەوەی ئازادیی ڕۆژنامەگەریی و ، هەڵوێستی نادیارو تەمومژاوی دەسەڵات لە دەستدرێژییەکانی ئێران و تورکیا بۆ سەر ناوچە سنوورییەکانی هەرێم ، دەتوانن وەک سەرچاوەیەکی هێز بۆ هەڵبژاردن سوودی لێوەربگرن ، ئەوەش پێویستی بە ئاشکراکردن و دەربڕینی پشتگیریی ڕاشکاوانەیە ، چونکە بێ ئەم هەڵوێستە دیارو ڕوونە دەکەونە هەمان وێستگەی ڕاوەستانی دەسەڵاتەوە . سەرباری ئەم هەڵوێستە ، جەماوەری

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

خەڵکی کوردستان چاوەڕوانی هەڵویستێکیدیکەش سەبارەت بە کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا لە ئۆپۆزیسیۆن دەکات . ئەم هەڵویستە پەل دەهاوێت بۆ داواکردنی گوتارێکی نەتەوەیی روون سەبارەت بە پرسی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان و پلاندانان بۆ بەجێگەیاندنی ریفراندۆمێک لەژێر سایەی نەتەوە یەکگرتووەکاندا ، بۆیە ئەگەر تا ئێستا نەبوونی گوتارێکی وەها خاڵی لاوازیی بوو بێت بۆ دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنیش ئەوا راگەیاندنی ئەم گوتارە بۆ هەر لایەکیان دەبێتە خاڵی هێزو کاریگەرێتی لەسەر ئەنجامەکانی هەڵبژاردن دەبێت .

ئەو هۆکارانەی ئاماژەمان پێدا ، دەتوانرێت لەژێر بەندی هۆکارە دەرەکییەکاندا ریزبەندی بکرێن ، بەڵام لەوانە گرنگتر هۆکارە ناوخۆییەکانن کە بردنەوە " سەرکەوتن " و دۆڕاندن " سەرنەکەوتن " ، پتەوکردن و جێگیرکردنی خاڵەکانی هێزو لاوازیی دیاریدەکەن . ئەم هۆکارە ناوخۆییە پەیوەندی بە رێکخستن و کاری بەرەییەوە هەیە ، یەکەمیان بەنیسبەت بزووتنەوەی گۆڕانەوەو ، دووەمیشیان بە نیسبەت ئۆپۆزیسیۆن بەگشتی.

رێکخراوبوون ، واتە بوونی رێکخستن ، جا هەر ناوێکی لێبنرێت(حزب ، رێکخراو ، بزووتنەوە ، کۆمەڵە ، یەکێتی ... هتد) رۆڵێکی کاریگەر دەبینێت لە سازدانی جەماوەرو کۆنترۆڵکردنی ئاراستە سیاسییەکان بە رووکارێکی راستدا ، هێشتنەوەی جەماوەرێکی بەرینی خەڵک بەبێ رێکخستنیان بە زیان بۆ ئەو لایەنە دەگەڕێتەوە نەک هەر لەکاتی هەڵبژاردندا بەڵکو بۆ خودی قەوارەو بوون و بەردەوامبوونی پشتگیریی جەماوەرەکەی . نەبوونی رێکخستن دەبێتە مایەی سەرلێشێوان و بڵاوەلێکردنی جەماوەرەکە و هۆکارێکیش دەبێت بۆ ناکۆکی و خۆخواردنەوەو لەکەمیدان . ئەمە ئەو حاڵەتەیە کە گۆڕانی تێدایەو کاریگەرییەکی سەلبی لەسەر هێزو تواناکانی بۆ چوونە نێو پرۆسەی هەڵبژاردنەوە دادەنێت . سەبارەت بە کاری بەرەییش دەبێت بەرنامەو شێوازی کاری ئاشکراو بەرنامەڕێژیی کاری سیاسی لەهەر قۆناغێکدا هەبێت و کاری بۆ بکرێ و دواتریش کاری لەسەر بکرێ ، بەبێ ئەوە هێزە سیاسییە تەباکان پەرت دەبن و ناتوانن رێژەیەکی باشی ئامانجەکانیان بەدەستبهێنن . دیارە ئەم خاڵەش لە واقیعی ئەمڕۆی ئۆپۆزیسیۆندا دەبینرێت و پەیوەندی و هاوکارییەکانیان سیستەماتیک و نەخشەبۆدانراو نییە ، بۆیە چاوەڕوانی ئەنجام و دەستکەوتێکی سەرکەوتوانەیان لێناکرێت .

لە نێوان ئێستاو کاتی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکاندا (ئەگەر ئەمجارەش دوانەخرێت) چەند مانگێک هەیە بۆ هەمواركردنەوەی یاسای هەڵبژاردن و ئامادەکاریی بۆ ئەم پرۆسەیە . دەشێت زۆر مەسەلەو بریارو کاری پەیوەند بە هەڵبژاردنەوە گۆڕانکاریی بەسەربێت ، دەشێت هاوپەیمانێتییەکان وەکو خۆیان نەمێننەوە ، دەشێت بەرنامەکانی پێشوو دەستکارییبکرێن ، دەشێت هێزێکی بەدیل بۆ لیستەکانی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن خۆی رابگەیەنێت و . . . هتد . لەبەر ئەو هۆیانە ناتوانرێت سەداسەد پێشبینی ئەنجامەکان بکرێت ، بەڵام بە وەرگرتنی هەموو ئەو خاڵانەی شیکرانەوە زێتر لیستی یەکگرتووی حزبە دەسەڵاتدارەکان ئەگەری سەرکەوتنیان هەیە لە هەر سێ پارێزگاکەی هەرێمدا ، بەڕێژەیەکی گەورە لە هەولێرو دهۆکداو بە جیاوازییەکی کەم لە پارێزگای سلێمانیدا ، هەڵبەت دوا پێشبینیی دروست دەتوانرێت دوای هەمواركردنەوەی یاساکەو هەڵسەنگاندنی چۆنایەتی هەڵمەتی هەڵبژاردن ، بەشێوەیەکی نزیک لە ئەنجامەکان ، بکرێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

چەپیترادیشناڵ

ترادیشناڵ زاراوەیەکی سیاسییە بۆ هەموو شێوەکانی وشکهەڵاتوویی فیکرو ئەو هەڵوێستانەی لەسەر بنەمای ئەو فیکرە وەردەگیرێن ، واتا دەربڕینێکی ئایدیا – سیاسییە بۆ زاراوەیەک کەلەنێو کۆمۆنیستەکاندا بە (دۆگماتیزم) ناودەبرێت .
لە پەنجا ساڵی رابردوودا ،(دۆگماتیزم) تۆمەتێک بوو ، ریڤیژنیستەکانی نێو بزووتنەوەی کۆمۆنیستیی جیهانیی دەیاندایە پاڵ مارکسیست – لێنینیستەکان . هەر هەموو ئەوانەی لە کۆمۆنیزم هەڵدەگەڕانەوە ، بەم پاساوە شانی خۆیان لە بیروباوەڕەکانیان خاڵیدەکردەوە .

هەمان ئەم زاراوەیە (ترادیشناڵ) ، لەچەند دەساڵی رابردووداو تا ئێستا ، بۆ ئەو بزووتنەوە ئاینییە سیاسییانە بەکاردەهێنرێت ، کە دەیانەوێت بۆ سەرچاوە سەرەتاییەکانی ئاین بگەڕێنەوەو ، واقیعی ئەمڕۆی جیهان و پێشکەوتنە زانستی و تەکنۆلۆژی و کۆمەڵایەتییەکانی سەردەم لەبەرچاو نەگرن . ئەوانە لە ئەدەبی سیاسیدا بە (توندڕەو) ناوزەد دەکرێن ؛ هەر لەبەر ئەم خاڵە نەرێییەیە ، ” مورتەددەکانی ” بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و رادیکاڵ ، ئەوانەی هەنگاوی یەکەم لەم گەڕانەوەیەدا دەهاون ، ئەم شوناسە فیکری و سیاسییە بۆ پێناسەی فیکری تا ئەو کاتەی خۆیان و هاوڕێکانیان بەکاردەهێنن .
مەبەستی ئەم پاشگەزبووانە لە پێناسەکردنی فیکرو هەڵوێستی مارکسییەکان بە ” ترادیشناڵ ” ، رەتکردنەوەی پرنسیپە بنەڕەتییەکانی مارکسیزمە ، لەڕێی لادان یان خۆگێلکردن لە جەوهەری مارکسیزم .
لێرەدا وەک پڕاکتیک شیکردنەوەی چینایەتی بە نموونە وەردەگرم ، چونکە یەکەم هەڵوێستی هەڵگەڕاوەکان بەزاندنی ئەم شێوازەی شیکردنەوەو ، خۆدزینەوەیە لە مێتۆدی لێکدانەوەی ماتەریالیستی دیالێکتیکی و مێژوویی ، ئەو مێتۆدەی کە شیکردنەوەی چینایەتی بنەمایەتی .
“پاشگەزبووەکان” ، هەروەک بۆرژواکان ، لەبری شیکردنەوەی دیاریکراو بۆ واقیعێکی دیاریکراو ، شێوازی گشتاندن بەکاردەهێنن . بەکارهێنانی ئەم شێوازە لەهەموو لێکدانەوەکانیاندا سیمایەکی دیارو ئاشکرایانە کەپێی دەناسرێنەوە ، چۆن ؟
- لە هەڵسەنگاندنی دەوڵەت یان هەڵوێستە سیاسییەکانی پەیوەند بە پرنسیپی دیموکراسی ، وەڵامی ئەو پرسیارانە نادەنەوە کە : دیموکراسیی چ چینێک و دیکتاتۆریی چ چینێکیان مەبەستە ! ناسنامەی چینایەتی لەو چەمکانە نادەن ، ئەو پەیوەندییە دیالێکتیکییەی نێوان دیکتاتۆری و دیموکراسی نابینن ، شوناسی واقیعیی (دووانەیی) چەمکی دەوڵەت رەتدەکەنە ، بەلای ئەوانەوە : ” دیکتاتۆریی دیکتاتۆرییەو دیموکراسی دیموکراسییە ” .
- لە بواری ئەدەب و هونەردا ، راست و چەپێک بەسەر شوناسی چینایەتی ئەدەب و هونەردا دەهێنن . ئەدەب و هونەر لەدەرەوەی چینەکان یان لەسەرووی چینەکاندا دەبینن

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بەپاساوی ئەوەی چێژوەرگرتنی ئەدەبی و هونەریی پەیوەندی بە تاکەوە هەیە ، ئەو راستییە فەراموش دەکەن کە پێکهاتەو ئینتیمای چینایەتیی لە سایکۆلۆژیی شەخسیدا رەنگدەداتەوەو چێژ لە بازنەی ئەو ئینتیمایەدا دەبێت و ، خودی ئارەزووە ئەدەبی و هونەرییەکانیش بەڵگەن بۆ بیرو هەڵوێست ومەیلی چینایەتی هەر کەسێک . بۆیە بواری ئەدەب و هونەر بۆ پاشگەزبووەکان لە مارکسیزم ، باشترین دەرفەتە بۆ راگەیاندنی هەڵوێستی نوێ و سەنگەری نوێیان . لەبەرئەوە لە ئاستی پرسیارێکدا کە دەبێت ئەدەب و هونەر لە خزمەتی کێدا بێت و ، بۆ ئەوانی مارکسی دەبێت لە خزمەتی چ چینێکدا بێت ، دادەمێنن و وەڵامێکیان نابێت کە لەگەڵ پرینسیپە چینایەتییەکانی هەڵوێستگرتنی مارکسییانەدا بگونجێت .

- لەکایەی کۆمەڵایەتیشدا ، کە مەسەلەی خێزان و پەیوەندی ژن و پیاو تەوەرەی سەرەکییەتی ، تیۆری مارکسی سەبارەت بە ئازادی و یەکسانی ژنان و دەستوورێک کە رابەرانی بزووتنەوەی ژنانی کۆمۆنیست ، زێتر لە سەد ساڵە پەیڕەوی دەکەن ، لەفەرهەنگی سیاسی خۆیاندا دەسڕنەوەو دەیدەن بەدەم جووڵانەوەو تێزە سەرمایەدارییەکانی ژنانی بۆرژواوە . بانگەشەکردن بۆ فیمینزمی بۆرژوازی لیبراڵ ، دابەشکردنی کۆمەڵ بە دوو رەگەزی دژ بەیەک (ژن و پیاو) ، سووربوون لەسەر ئەوەی پیاوان هۆکاری چەوساندنەوەی ژنانن نەک سیستمی کۆمەڵایەتی ، پێداگرتن لەسەر ئەوەی پرسی ژنان پەیوەندی بە پیاوانەوە نییەو ، دەبێت لێگەڕێن ژنان تەنها خۆیان مشووری پرسەکەیان بخۆن ، کەرتکردنی بزووتنەوەو خەباتی یەکگرتووی ژنان و پیاوان بۆ بەدیهێنانی جیهانێکی باشتر و دوارۆژێکی بێ چین و حزب و دەوڵەت و چەوساندنەوەی مرۆڤ لەلایەن مرۆڤەوە ؛ ئەو بەرنامەیەیە کە پاشگەزبووەکان لە مارکسیزم پەیڕەویدەکەن و ئاشتیی چینایەتییان لەگەڵ چینە دەسەڵاتدارەکان و دەسەڵاتدا بۆ زامن دەکات .

- پاشگەزبووەکان یان هەڵگەڕاوەکان لە مارکسیزم پرنسیپی توندوتیژیی شۆڕشگێڕانە رەتدەکەنەوەو بەدوای رێبازێکی سیاسیی پاسیڤیستییەوەن ، تەرویجدانی (گاندیسم) بەشێکی ئەم کەچڕەوییەیانە ، ئەو راستییە مارکسیستییە ناسەلمێنن کە (توندوتیژیی مامانی مێژووە) ، ئەو راستییەی کەسەرانسەری مێژووی ململانێی چینایەتیی کۆمەڵگاکانی بەشەرییەت سەلماندوویەتی ، راستیی رۆڵی توندوتیژیی لە گۆڕانکارییە ریشەییەکاندا ، راستی گواستنەوە لە پێکهاتە (فۆرماسیۆن) ێکەوە بۆ پێکهاتەیەکیدیکە لەڕێی شۆڕشی کۆمەڵایەتییەوە . بەرنامەی ئەوان ، وەک ستراتیژیی بزووتنەوە مێژووییەکە ، ریفۆرمخوازییە نەک شۆڕشی کۆمەڵایەتیی چینی پێشڕەوی کۆمەڵ لەو قۆناغە میژووییە دیاریکراوەدا . ئەوان لەبەر چەند هۆکارێک و ، بۆ بەستنی پردێک لەنێوان خۆیان و بۆرژوازییەتی دەسەڵاتداردا ، تەنها چالاکی و خەبات لەریزی رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و رێکخراوەکانی NGO دا ، ، بە کاری سەرەکیی خۆیان دەزانن ، چونکە ئەوە بەرژەوەندیی ماددیی تایبەتی و ناسراوبوون و ناوبانگ پەیداکردنیان دەکاتە ئامانج و بەشێکی بەرچاوی خواستەکانیان بەدیدەهێنێت .

- هەڵگەڕاوەکان لە مارکسیزم ئەزموونێکی مێژوویی بزووتنەوەی کۆمۆنیزم دەدەنە دواوە ، ئەزموونێک کە بەخوێنی گیانبەختکردووانی کۆمۆنەی پاریس بەدەستهێنراوە ، ئەزموونێک کە پێداویستیی حزبی پێشڕەوی قۆناغە مێژووییەکە دەکاتە زەرورەت بۆ سازدان و رێکخستنی خەڵک و چینی پێشڕەو ، بەر لەشۆڕش و ، بۆ بەرپاکردنی شۆڕش بەشێوەیەکی رێکخراوی تۆکمەو زامنکردنی سەرکەوتنی بەسەر دوژمنەکانیداو ، پاشان پاراستنی دەستکەوتەکانی شۆڕش و رێگرتن لە گەڕانەوەی سیستمی بەر لە شۆڕشە کۆمەڵایەتییەکە . ئەوان (پاشگەزبووەکان لە مارکسیزم) ئەو راستییە پێلێدەنێن کە بەبێ رێکخستنێکی پۆلایین ، بەبێ حزبێکی شۆڕشگێڕی پرۆلیتاری ، نە شۆڕش دەکرێت و نە سەردەکەوێت و ، نە بەرنامەی گۆڕانکاریی سیاسی – ئابووری – کۆمەڵایەتی پراکتیک دەکرێت و ، نە سیاسەتی رێگرتن لە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

گەڕانەوە بەرەو رابوردووە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکە جێبەجێ دەبێت و سەرکەوتن بەدەست دەهێنێت . ئەوە راستی و سەلمێنراوێکی فیکری مارکسییە ، کە چالاکیی سیاسیی ، بەرزترین شێوەی کارو چالاکییە . ئەو شێوە بەرزەش لە کاری هۆشیارانەی حزبیدا بەرجەستە دەبێت ، بۆیە بەرەنگاریی ئەم پرنسیپە و بەسووک سەیرکردنی و ، روانین لەباڵەخانەی خۆبەزلزانینی فیکری و وەهمی هەڵوێستی سەربەخۆوە ، بۆ خەڵکی و حزبی پێشڕەو و ، وێناکردنیان وەک مێروولە ، جگە لەخۆباییبوون و نابووتیی تیۆری و فیزلێدانێکی بێ لۆژیک و گواستنەوە بۆ سەنگەری بۆرژوازییەت و خۆسازدان بۆ دەستکەوتی تایبەتی ، هیچیتر نییە !

پاشگەزبووەکان ، ئەوانەی دەمامکی مارکسیبوونیان بەستووە ، وەک کەسانی وردەبۆرژوا ، بە پێچ و پەنا بۆ جێگیرکردنی هەڵوێستە " نوێیەکانیان " دەچن و ، تیۆری جۆراوجۆرو پاساوی رۆشنبیرانەش بۆ ئەم مەبەستە بەکاردەهێنن ، کە زاراوەی (ترادیشناڵ) تەنها یەکێکیانە ، بۆیە ئاساییە چەپی مارکسییان لێبگۆڕێت و بە چەپی ترادیشناڵ وەسفیان بکەن !!

<u>تێبینی</u> :

پاشگەزبووەکان یان هەڵگەڕاوەکان لە مارکسیزم ، کەسانێکن لەناوماندا ، ناون و هەن ، دەشێت لەکاتی پێویستدا لەنێو ئەم دێڕانەدا جێیان بۆ دابین بکەم ، بەڵام لەبەر ئەوەی ئێستا پرنسیپەکانی نێو ناوەڕۆکی وتارەکەم مەبەستە ، بەدەر لەوەی ئاڕاستەی کێ کراون و لەسەر کێ و کێ نوسراون ، خۆم لە ناوهێنانیان دەبوێرم .

٤ ی ئابی ٢٠١٣

یەکێتیی نیشتمانی کوردستان بەبێ سەرکردایەتیی مامجەلال

نەخۆشیی ئەمجارەی مامجەلال و درێژەکێشانی بێهۆشیی ئەو نیگەرانی و چاوەڕوانییەکی گشتی خستۆتەوە و ، کاریگەرێتییەکی تەواوی لەسەر بارۆدۆخە سیاسییەکەی عێراق و کوردستان داناوە ، ئەمریکاو دەوڵەتانی دراوسێی عێراق ، بەتایبەتی ئێران و تورکیا ش چاودێریی بارودۆخەکە دەکەن و ، بە دڵنیاییەوە ئێستا خەریکی رێکخستنەوەی ئەجندەکانی خۆیانن بۆ قۆناغی دوای مامجەلال .

دیارە ئەم نیگەرانی و چاوەڕوانییە بێ بنەما نییە ، بەڵکو ئاماژەیەکە بۆ رۆڵی بێ ئەلتەرناتیڤی مامجەلال لە راگرتنی هاوکێشەی هێزە سیاسییەکانی ئەمڕۆی گۆڕەپانی عێراق و کوردستان و ، ئیدارەکردنی ململانێ سیاسییەکان و کۆکردنەوەی لە دەوری سیاسەتی گونجاندن (توافق) ، هەر لەڕووخانی بەعسەوە تا ئەمڕۆ .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لەنێو فەزا سیاسییەکەدا حزبەکانی کوردستان بەدەسەڵاتدارو بێدەسەڵاتەوە زێتر کاریگەرێتی ئەو واقیعەیان بەسەرەوەیە ؛ تایبەتیتر لەوەش یەکێتیی نیشتمانی کوردستان لە هەمووان زێتر ئەو نیگەرانی و چاوەڕوانی و دڵەڕاوکێ دەیگرێتەوەو لەبەردەم ئایندەیەکی نادیاردا رایگرتووە .
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان بەبێ سەرکردایەتی مامجەلال ، بۆ جارێکیتر دوای نزیک بە چل ساڵ ، چ لەئاستی سیاسیداو چ لە ئاستی رێکخستندا ، دەکەوێتەوە بەردەم خۆناساندنەوە ، چونکە ئەوە یەکەم جارە بەم شێوەیە یەکێتیی بەبێ مامجەلال لەبەرامبەر چارەنووسی خۆیدا رابوەستێت و بەرەوڕووی وەرچەرخانێکی سیاسی و رێکخراوەیی ببێتەوە . هۆکاری ئەوەش بۆ گرنگیی کەسایەتی مامجەلال دەگەڕێتەوە لە ژیانی یەکێتیی نیشتمانیدا ، سەبارەت بەوەی مامجەلال ، بۆ یەکێتیی ، سەرکردەیەکی ئاسایی نییە کەلە کۆنگرەیەکدا هەڵبژێردرابێت و ئەمڕۆ بێ گرێوگۆڵ بتوانرێت سەرکردەیەکیتر لەجێگاکەی دابنرێت ، مامجەلال جگە لەوە سەرکردەیەکی سیاسیی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کوردە لەم بەشەی کوردستاندا و ، مێژووی بزووتنەوەکە لە پەنجا ساڵی رابردوودا بەبێ ژیانی سیاسی ئەو نانوسرێتەوە . ئەو سەرکردەیەکی کاریزمییە ، لەسەرێکەوە بۆ بزووتنەوە نەتەوایەتییەکەو ، لەسەرێکیترەوە بۆ خودی یەکێتیی نیشتمانی کوردستان ، وەک دامەزرێنەرو رابەری فیکری و سیاسی رەوتەکەی ، هەر لەسەردەمی خەباتی چەکداریی شاخەوە تا بەئیمڕۆ دەگات کە لایەنێکی سەرەکیی دەسەڵاتی سیاسییە لە هەرێمی کوردستاندا . بۆیە سەبارەت بەم رۆڵە کاریزمییەو ئەو جێوڕییەی وەک باوک بۆ رەوتی یەکێتی هەیبووە ، لەهەموو لایەکەوە پرسیارەکان ئاڕاستەی چارەنووسی ئەو رێکخستنەو رۆڵە سیاسییەکەی ئایندەی دەکرێت .
لەڕاستیدا ناتوانرێت وەڵامی دروست بۆ ئەو پرسیارانە بەدەر لە شیکردنەوەی واقیعی سیاسی ناوچەکەو عێراق و کوردستان بدرێتەوە ، هەروەک ناکرێت بەبێ ناسینی کەسایەتی مامجەلال و رۆلی لەو واقیعەدا پێشبینی ئایندەی پرۆسەی سیاسیی پەیوەند بەو واقیعەوە بە وردی بکرێت .
ناکۆکی سەرەکی لە ناوچەکەدا ، ئەوەندەی پەیوەندی بە عێراق و کوردستانەوە هەبێت ، لە نێوان سێکوچکەی ئەمریکا – ئێران – تورکیادایە ، ململانێکان رۆژ بەڕۆژ لە توندبوونەوەدان ، مامجەلال لە ماوەی سەرۆکایەتیدا هاوسەنگیی ئەو ململانێیەی راگرتبوو ، بەتایبەتی لە نێوان ئێران و تورکیاو ، لەنێوان ئەمریکاو ئێراندا و بەرژەوەندی هەرسێ لایەن هەتا ئەمڕۆش هاوشانی یەکتری دەڕوات ، ئەگەرچی توندبوونەوەی ململانێکان بۆ هەرچی دەستبەسەرداگرتنی ئابووری و سیاسیی عێراق و کوردستان بەردەوامەو ، لەپشت زۆربەی بارگرژییەکانەوە یە .
بۆیە چۆڵبوونی پۆستی سەرۆک کۆمار ، جگە لەوەی ئەو ناکۆکییانە دەمەزەرد دەکاتەوە ، سیاسەتی گونجاندن (توافق) یش کاڵدەکاتەوەو ، دەبێتە مایەی سەرهەڵدانی ناکۆکی و ململانێی نێوان لایەنەکانی پرۆسەی سیاسیی عێراق تا رادەی مەترسی دەورەیەکیتر لە شەڕی تایەفی و ، ئەگەری توندبوونەوەی گرژیی نێوان حکومەتی هەرێم و حکومەتی ناوەند و زیادبونی خاڵێکیدیکە بۆ ناکۆکییەکان کە ئەویش پۆستی سەرۆک کۆمارە ، چونکە پێشبینی ئەوە دەکرێت لایەنەکانی پرۆسەی سیاسی عێراق جارێکیتر ئامادەنەبن دەنگ بۆ کوردێک بدەن پۆستی سەرۆک کۆماری عێراق وەربگرێت .
لەبەر تیشکی ئەو واقیعەی ئاماژەمان پێدا ، دیارە کە یەکێتیی نیشتمانی کوردستان گەورەترین باری گرانی دەکەوێتەسەرو بەبێ سەرکردایەتی مامجەلال بەرەوڕووی ئاستەنگ دەبێتەوە .
رەگی ئەم ئاستەنگە بۆ رستێک ناکۆکی دەگەڕێتەوە کە یەکێتیی دەبێت کاردانەوەی هەبێت لە بەرامبەریاندا و بەشێکیان پەیوەندی بە کوردستان و فەرمانڕەوایەتی ناوکۆیی پارتی و یەکێتییەوە هەیەو بەشێکیتری بە باری ناوخۆی یەکێتیی خۆیەوە بەندە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لەسەر ئاستی کوردستان دوو ناکۆکی : ناکۆکی یەکێتیی لەگەڵ پارتی و بزووتنەوەی گۆڕان لە ریزی پێشەوەن . هەرچەندە رێککەوتنی ستراتیژیی لەنێوان پارتی و یەکێتی هەیە ، بەڵام رێککەوتنێکی جێگیر نییە ، تەنانەت هێشتا بەتەواوەتی حکومەتی هەرێم یەکگرتو نییەو زۆرجار جیاوازییەکانی بیروبۆچوون لەسەر کێشە سیاسی و ئیداری و داراییەکان ، رێکەوتنە ستراتیژییەکە دەخەنە بەر ئەگەری هەڵوەشاندنەوە . جۆری پەیوەندییەکانیش لەگەڵ بزووتنەوەی گۆڕاندا ، هەرچەندە خاوبوونەوەی گرژییەکانی بەخۆیەوە دیوە ، بەڵام رکابەری ویەکتری رەتکردنەوە بەردەوامەو ، پڕبوونەوەی ئەو کەلێنە گەورەیەی لە نێوانیاندا هەیە دەمودەست و بەئاسانی روونادات . بۆیە ئەگەر لە ساڵانی رابردوودا مامجەلال کاریگەرییەکی بەرچاوی هەبووبێت لە یەکبینەیی پەیوەندییەکانی یەکێتی و پارتی و خاوکردنەوەی ئاڵۆزییەکانی پەیوەندی یەکێتیی نیشتمانی و گۆڕان ، ئەوا بەبێ سەرکردایەتی ئەو ئەگەری تێکچوونی ئەو پەیوەندییانە لەئارادایە ، چونکە ئەوە شاردراوە نییە کە لە ریزەکانی رێکخستنی هەرسێ لایەنەکەدا نەیارانی سیاسی ئەو پەیوەندییانەی ئێستا هەن ؛ خۆ ئەگەر پارتی بتوانێت دیسپلینی نێوخۆی کۆنترۆڵ بکات ، بەڵام چۆنایەتی پێکهاتەی رێکخستنەکانی یەکێتی و گۆڕان زامن نین بۆ کۆنترۆلی پەیوەندییەکان و پاراستنی ئەو یەکڕیزییە رووکەشەی ئێستا هەیە .

ئێستا لە هەموو لایەکەوە پرسیارگەلێک دەربارەی چارەنووسی یەکێتیی نیشتمانی کوردستان لەکایەدایە ،پرسیارەکان سەبارەت بە پەیوەندی یەکێتیی و پارتی و یەکێتیی و گۆڕانن ، باری ناوخۆی یەکێتیش تەوەرەیەکی گرنگە کە پرسیارەکان بە دەوریدا دەسووڕێنەوەو چەندین پێشبینی بۆ دەکرێت ، لەڕاستیشدا ئەم تەوەرەیە بڕیاردەری هەڵوێستەکانەو لەوێوە پرسیارەکان وەڵامی خۆیان وەردەگرن .

یەکێتیی نیشتمانی کوردستان هەر لەسەرەتاوە وەک رێکخستنێکی فرە سەکۆ دامەزراو ، زێتر لە بەرەیەک دەچوو کە چەندین بیروڕاو رووکاری فیکری و سیاسیی جۆراوجۆری لە خۆی گرتبێت ؛ دواتر ئەم پێکهاتەیە نەماو ، دوای هەڵوەشاندنەوەی کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان وەک حزبێک شێوەی خۆی گرت و ، بووە خاوەنی یەک بەرنامەو پێڕەوو ، یەک سەرکردایەتی و ئۆرگانی یەکگرتوو لە هەموو ئاستەکاندا ، بەڵام ئەو پێکهاتە حزبییە هەر بە رووکەش بوو ، چونکە بەپێی جیاوازییەکانی پێشوو و دواتریش ئەو بەرژەوەندییانەی بە هۆی جێوڕێی لە دەسەڵاتدارێتی هەرێمدا هاتبووە پێشەوە ، چەند دەستەگەریی تێدا دروستبوو کە تا ئیمڕۆش بەردەوامە ، ئەگەرچی هەوڵێکی زۆریش لەئارادابووە بۆ بنبکردنی دەستەگەرێتی و پاراستنی یەکێتیی نێو یەکێتیی .

ئەو دەستەگەرێتییەی ئاماژەمان بۆ کرد کاریگەرییەکی نەرێیانەی لەسەر یەکێتیی نیشتمانی داناوە ، بەڵام هێڵەکانی ئەو دەستەگەرییە هاوتەریبی یەکتر رۆیشتوون و توانیویانە پێکەوە هەڵبکەن لەلایەک بەهۆی مەترسییەکانی دەرەوەی یەکێتیی و ململانێکانی لەگەڵ لایەنە سیاسییەکانیتردا ، بەتایبەتی پارتی و گۆڕان ، لەلایەکیتر بەهۆی رۆڵی کەسایەتیی کاریزمی مامجەلال کە هەموویانی لەژێر چەتری خۆیدا کۆکردبۆوە ، بۆیە ناکۆکییەکان و ناوەندەکانی هێزو کەسایەتیی یەکەمی ئەو ناوەندانە ، بەناچاری ، پێکەوە ژیاون و ، ئاگاداری ئەوەبوون ناکۆکییەکان نەتەقێتەوەو زیان بە هەموویان بگەیەنێت .

ئەمڕۆ بەبێ سەرکردایەتی مامجەلال ئەم گرفتە وەک ئەگەرێک بواری دەرکەوتن و هەڵچوونی هەیە و ، هیچ بەربەستێکی فیکری و سیاسی و رێکخراوەییش نییە پێشی پێبگرێت ، چونکە لەژێر سەرکردایەتی مامجەلالدا سەرچاوەی بڕیارو فیکرو سیاسەتەکان هەر ئەو بووەو ، یەکێتیی وەک حزب نەیتوانیوە ژیانی نێوخۆی لەسەر بنەمایەکی دامەزراوەیی دابڕێژێت تا

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بتوانێت بەبێ سەرکردایەتی مامجەلال کێشەکان و ئاستەنگەکان و ناکۆکییەکانی نێوخۆ چارەسەربکات .
بۆ هەر حزبێک سێ مەرجی سەرەکی هەیە کە ناسنامەی حزبی دەداتێ و چوونەپێشەوەی سیاسەتەکانی زامن دەکات ، ئەوانیش : یەکگرتوویی ئایدیۆلۆژی و یەکگرتوویی ئیرادەو یەکگرتوویی کارە ، بەڵام لە یەکێتیی نیشتمانیدا هەرسێ مەرجەکە بزرە ، چونکە نە لە ئاستی سەرکردایەتی و نە لە ئاستی خوارەوەدا (جەماوەری رێکخستن) یەکگرتوویی فیکری نییەو هیچ سەرچاوەیەکیشیان بۆ یەکخستنی فیکریی نییە ؛ بەهۆی بوونی دەستەگەرێتیشەوە ، ناوەندی جیاجیای بڕیار هەیە ، بۆیە نە یەکگرتوویی ئیرادە هەیەو نە یەکگرتوویی کار . لەبەر رۆشنایی ئەم واقیعەی نێوخۆی یەکێتی ، بەتایبەتی لەکاتێکدا مامجەلال جێی لە سەرکردایەتیدا چۆڵدەبێت ، بواری لێکترازان و پەرتەوازەیی دەڕەخسێت کە هەر دەستەیە هەوڵی یەکلاییکردنەوەی دەسەڵات لەناو یەکێتیدا بۆ بەرژەوەندی دەستەکەی خۆی بدات و ، ئەوەش دەبێتە خاڵی لاوازیی یەکێتیی بەرامبەر نەیارەکانی و ، سووربوونیش لەسەری یەکێتیی بە هەڵدێردا دەبات ، یان لانیکەم کەرت کەرت بوون چارەنووسی دەبێت و ئەو یەکێتییە نامێنێتەوە کە مامجەلال سەرکردایەتی دەکرد .
بە خوێندنەوەی سەرجەمی ئەو واقیعە دەتوانین پێشبینی ئەوە بکەین کە :
- یەکێتیی نیشتمانی وەک ئێستای نامێنێتەوەو گۆڕانکاریی بەسەردا دێت ، گۆڕانکارییەکانیش بەند دەبێت بەو واقیعە سیاسییەی بێ سەرکردایەتی مامجەلال دێتەکایەوە . یەکێتیی سەرکردە کاریزمییەکەی ، واتە (باوک) ی نامێنێت و تووشی پاشاگەردانی دەبێت ، چارەسەرکردنی پاشاگەردانییەکە یان فراوانبوونەوەی دەکەوێتە سەر چۆنیەتی تاووتوێکردنی ئاستەنگەکان لەلایەن ئەو سەرکردایەتیە نوێیەی دوای سەرکردایەتی مامجەلال دێتە سەرکار .
- ئەو گۆڕانکارییەی بەسەر یەکێتیدا دێت ، کتوپڕ نابێت بەڵکو ماوەیەک دەخایەنێت ، ئەویش دەکەوێتە سەر هێزی ئەو دەستە سەرکردایەتییەی کار دەگرێتەدەست لەلایەکەوەو ، سەر چۆنیەتی مامەڵەی پارتی دیموکراتی کوردستان لەگەڵ بارودۆخ و سەرکردایەتییە نوێیەکەی یەکێتیی ، هەڵبەت نابێت ئەوەش لە یاد بکەین کە لەم شێوە گۆڕانکارییانەدا ، سەرەتا سۆزێکی جەماوەریی حزبی کاریگەریی خۆی دەبێت و بۆ ماوەیەک ، کەم یان زۆر بخایەنێت ، ململانێ و ناکۆکییەکان دوادەخات .
- یەکێتیی نیشتمانی کوردستان ، وەک رێکخراوێکی سیاسی کە بۆ دەیان ساڵ لە کوردستاندا خەباتی سیاسی و چەکداری کردووە هەروا بە ئاسانی پرش و بڵاو نابێتەوە ، چونکە ئەم رابردووە سەنگی خۆی هەیە ، بەتایبەتی لەکۆمەڵگایەکی خێڵەکی وەک کوردستاندا کە نەرێتە کۆمەڵایەتییەکان جۆرێک لە هاوکاری و دەستگرتن بە سەروەرییەکانەوە دەسەپێنێ و تاکەکەسەکانی کۆمەڵ بەزوویی دەستبەرداری نابن .
- ئەگەر لە ریزەکانی یەکێتیدا دەستەگەریی بەردەوام بێت و ، دەستەیەکی دەسەڵاتدار بەورییاییەوە مامەڵە لەگەڵ دۆخەکەدا نەکات و هەوڵی دەرپەڕاندن یان ملکەچکردنی دەستەکانیدیکە بدات ئەوا چەند ئاراستەیەک چاوەڕوانی چارەنووسی یەکێتیی دەکات لەوانە :
١) ئەو دەستەیەی سەرکردایەتی دەگرێتەدەست بەشێکی رێکخستن لەخۆی کۆدەکاتەوە ، بەڵام ناتوانێت هەموو رێکخستن کۆبکاتەوە ، چونکە ئەوەی لەو دەستە بەهێزەی نێو یەکێتی رەچاودەکرێت ئەوەیە مۆرو سیمای ناوچەگەرێتی لە رێکخستنەکە بدات یان بە تەواوی بوار بڕەخسێنێت باڵی عەسکەری ، نەک مەدەنی ، لە سەرکردایەتی و ئۆرگانە بەرپرسەکانی خوارەوەدا باڵادەست بێت . هەر ئەم هۆکارە رەنگە ببێتە مایەی وازهێنانی هەندێک لە ئەندامەکانی سەرکردایەتی ئێستاو ، بڕیاری دانیشتن بدەن .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

٢) لەبەر ئەوەی پێکهاتەی جەماوەریی یەکێتی تێکەڵەیەکە لە هەموو چین و توێژەکانی کۆمەڵی کوردەواری و، هێڵێکی روون و ئاشکرا لە جەماوەری پارتی جیایان ناکاتەوە ، بۆیە ئەگەری ئەوە هەیە بەشێکی کەم رووبکەنە پارتی و بەڕیزەکانی ئەوەوە پەیوەست بن ، بەتایبەتی ئەو توێژەی کاریگەرێتی خێڵایەتییان بەسەرەوەیە .
٣) بنکەی جەماوەریی یەکێتی و بزووتنەوەی گۆڕان تا رادەی " چوونیەک " بوون لەیەکەوە نزیکن ، هەر هەمان جەماوەرن کە تەنها ناکۆکییەکیان لەسەر دینامیزمی ئیدارەی حکومەت و کەیسی گەندەڵییە ، کەسایەتی یەکەمی بزووتنەوەی گۆڕانیش بۆ چەند دە ساڵێک کەسایەتی دووەمی یەکێتیی بووەو ئەویش وەک سەرکردەیەکی کاریزمی جێوڕێی تایبەتی هەبوو لە ریزەکانی یەکێتیی نیشتمانی کوردستاندا ، لەبەرئەوە پێشبینی ئەوە دەکرێت بەشێکی بەرچاوی جەماوەری یەکێتی بە ریزەکانی بزووتنەوەی گۆڕانەوە پەیوەست بن .
٤) بە پێچەوانەی هەندێک لەو بۆچوونانەی پێشبینی ئەوە دەکات یەکێتیی نیشتمانی کوردستان و بزووتنەوەی گۆڕان تێکەڵ ببنەوە ، جا هەر بە ناوی یەکێتییەوە بێت یان ناوێکیدیکە لەخۆیان بنێن ، ئاماژەکانی ململانێی چەند ساڵی رابردوو ئەو راستییەمان پێدەڵێت کە هەڵنانی ئەم هەنگاوە کارێکی ئاسان نییە ، تا رادەیەکی زۆر ئەستەمە هەریەکە لە سەرکردایەتی ئایندەی یەکێتی و سەرکردایەتی بزووتنەوەی گۆڕان بتوانن بگەنە رێککەوتنێک لەسەر پۆستی کەسایەتی یەکەمی ئەو رێکخستنەی لە ئەنجامی یەکگرتن دروست دەبێت ، چونکە ئەو جەمسەرانەی بەرپرسیارێتی لە هەردوولا یەکترییان پێ قبووڵناکرێت و ئەگەری پێکەوەکاردنیان بۆ جارێکیتر ، ئەگەرێکی زۆر لاوازە .
دیارە شیکردنەوەی سیاسیی بۆ بارودۆخێکی وەها ئاڵۆزو پێشبینی بۆ ئایندە ، هەر لە سنووری بیروبۆچووندا دەمێنێتەوەو ناتوانین رەهایی پێببەخشین ، بۆیە ئایندەی کوردستان و ، بەتایبەتی دوارۆژی یەکێتیی نیشتمانی ، دەشێت بە ئاراستەیەکیدیکەدا بڕوات بەپێی ئەو پێشهاتانەی ئایندە لەخۆیدا حەشارداوە ، بۆیە دەروازەی پێشبینییەکان ، بۆ توێژەرانی سیاسی لە داهاتوودا بە کراوەیی دەهێڵینەوە .

٢٠١٢ / ١٢ / ٣٠

گوتاری دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن بۆ حوکمڕانیی باشووری کوردستان

ئەو ململانێیەی نێوان دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنی فەرمیی کوردستان ، کە لە هەڵبژاردنەکانی ساڵی ٢٠٠٩ وە بەگەرمی دەستیپێکردووە ، هەتا ئێستاش بەردەوامە . سەرەنجامی ئەوە چارەنووسی پرسی کورد و ئاسۆی ژیان و گوزەرانی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بە هەڵواسراوەیی ماوەتەوەو هەتابێت ئومێدی دەربازبوون لەم قەیرانە کزترو لاوازتر دەبێت . بێزاری و ناڕەزایەتی خەڵکیش ، بەگشتی ، روو لە هەڵچوونە . ئەگەرچی سەرەتا ئەم ناڕەزایەتییە روو لە دەسەڵات بوو ، بەم هۆیەشەوە ئۆپۆزیسیۆن توانی لە هەڵبژاردنەکاندا ژمارەیەکی بەرچاوی کورسییەکانی پەرلەمانی کوردستان بەدەستبهێنێت ، بەڵام دوای شکستی خۆنیشاندانەکانی ١٧ ی شوبات – ١٩ ی نیسانی ٢٠١١ و ، دان و ستانی ئاشکراو نهێنی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن و ، بێدەنگیی ئۆپۆزیسیۆن و رێکنەخستنی مەراسیمگەلێک بۆ یادی خۆنیشاندان و شەهیدەکانی ١٧ ی شوبات و رۆژانی دوایی ، رستێک پرسیاری وروژاندووە ، کە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

پرسیاری سەرەکییان دەربارەی توانایی هەردوو لایەنە لە حوکمڕانیی کوردستان . ئەوەی تاچ ڕادەیەک بوونی ئەم هێزە سیاسیانە وەڵامن بە واقیعی ئیمڕۆی باشووری کوردستان ، ئەوەی کە پرسی کورد لەم بەشەی کوردستاندا گەشەکردن و چوونەپێشەوەیەکی چۆنایەتی بەخۆیەوە دەبینێت ، تەنانەت تەواوی گوتاری دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن و لایەنەکانی لێکچوونیان ، کەوتونەتە ژێر پرسیارەوە.

<u>واقیعی ئەمرۆی باشوری کوردستان</u>

مەبەست لە واقیع سەرتاپای بوارەکانی ژیانی خەڵکی کوردستانە . ئەم واقیعە گشت لایەنە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکان دەگرێتەوە ، پەیوەند بەوانیشەوە لایەنەکانی ئیداری و رۆشنبیری و تەندروستی و پەروەردەوفێرکردن و ئاستی پابەندبوون بە پرەنسیپ و بەها ئەخلاقییەکانیش لەخۆیدەگرێت .

ئەم واقیعە فرەرەهەندە گۆڕانکارییەکی بنەرەتیی گەرەکەو دواڕۆژی خەڵکی لەم شوێنە جوگرافیاییەی ناوی باشووری کوردستانە بەم گۆڕانکارییەوە گرێدراوە ، بۆیە پێوەری سەرکەوتوویی دەسەڵات و راستگۆیی ئۆپۆزیسیۆنیش ، جگە لەبەرنامەیەکی هەمەلایەنەی گۆڕانکاریی ، پراکتیکی بەرنامەکەو زەمینەخۆشکردنە بۆ بەدیهێنانی . کێبەرکێی سیاسی لەم سنوورو بازنەیەدا دروستەو ، ئاساییە دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن هەریەکەیان بەرنامەی خۆیان هەبێت . بوونی بەرنامەی جیاواز بۆ گۆڕانکاریی ، بنەمای ئەو کێبەرکێیە دەبێت ، بەپێچەوانەشەوە بوونی بەرنامەی هاوشێوەو پێرەوکردنی شێوازی چوونیەک و نزیکیی ئەو زمان و گوتارەی ئاراستەی راگەیاندن و تەواوی ململانێکەی پێدەکرێت رەوایی کێبەرکێ و ململانێ توندەکان ناهێڵێت و دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن دەکاتە دووڕووی یەک دراو .

ئەوەی ئێستا لە باشووری کوردستاندا لەبەرچاوە ، بوونی دەسەڵات و چەند هێڵێکی سیاسییە کە خۆیان بە ئۆپۆزیسیۆن دەناسێنن ، لەنێویاندا ئۆپۆزیسیۆنێکی فەرمی هەیە کە لە دووباڵی نەتەوەیی و ئیسلامی پێکدێت ، ململانێی دەسەڵات و گۆڕانکاری و بەرنامەو بۆچوونەکان لەنێو ئەم سێگۆشە سیاسییەدایە ، کە ئەگەر هەندێک دیدو ئامانجی ستراتیژیی ئیسلامگەرایانەی لێدەربکەین ، لێکچوونێکی لەڕادەبەدەر لەنێوان ئەم لایەنانەی ململانێکەدا هەیە ، بەتایبەتی لەنێوان دەسەڵات (پارتی و یەکێتی) و ئۆپۆزیسیۆنی نەتەوەیی ، واتە (گۆڕان) دا .

<u>بنەماکانی لەیەکچوونی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن</u>

حزبەکانی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن بەڕێژەیەکی بەرچاو لەڕووی بونیادەوە سەر یەکتری دەچنەوە ، واتە چەند بنەمایەک هەیە کە هەموویان لە ئاراستەیەکدا کۆدەکاتەوە ، بۆیە هاووڵاتی کورد لەئاستی سیاسەتەکانیاندا تووشی رامان و سەرەگێژە دەبێت و ناتوانێت هەڵسەنگاندن و بڕیارێکی دروست لەبارەیانەوە بدات ، یان دڵنیابێت لەوەی کە ئەم کەشتییە بەرەو رۆخێکی ئارام دەڕوات و لەوێدا بەهێمنی دەگیرسێتەوە . لەبەرئەوە دەتوانین لە خوێندنەوەیەکی گشتیدا بنەماکانی لەیەکچوون لەچەند خاڵێکدا دەستنیشان بکەین :

١) بنەمای چینایەتی : هەموو لایەنەکان ، وەک شوێنی چینایەتییان لە کۆمەڵگای کوردستاندا ، سەر بە توێژە جیاجیاکانی چینی بۆرژوازین ، وەک چینێکی زۆر فراوان و باوی کۆمەڵگا ، کە لەسەرەوەو لوتکەکەیدا بازرگانان و سەرمایەدارانی گەورەو بۆرژوازیی بیرۆکراتی دەوڵەتی و ، لەبنەوەشدا جەماوەرێکی بەرینی وردەبۆرژوازی هەیەو ، لەڕووی ئینتیمایانەوە دابەشدەبنە سەر دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن . سەرچاوەی نارەزایەتیش ، چ لە نێو جەماوەری حزبەکانی دەسەڵات بەرامبەر سەرکردایەتییەکانیان و ، چ لەنێو جەماوەری ئۆپۆزیسیۆن بەرامبەر دەسەڵات و چینی باڵادەستی کوردستان ، ئەم چینەیە ، کە بەهۆی گەشەنەکردنی ئاسایی سەرمایەداریی لە کۆمەڵگای کوردستاندا ، بێزاری و نارەزایەتییەکەی ئاوێتەیە بە هەندێک لە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

چەمکە دەرەبەگییەکانەوە ، ئەو چەمکانەی کەم و زۆر کاریگەریتی لەسەر شێوازی ململانێکان دادەنێت .

٢) بنەمای کۆمەڵایەتی : پێکهاتەی هەموو لایەنەکان وەک سیستمی حزبی و پەیوەندی بە جەماوەرو خودی جەماوەرەکانیشیان ئەوەندە لەیەکدەچن کە هێڵێکی روون و پانی جوێکردنەوەیان بەئاسانی نابینرێت . روانگەی حزبی و پیرۆزاندنی سەرۆکی کاریزمیی حزب و رەتکردنەوەی بەرامبەرو هەڵوێستی نێگەتیڤانە لەبەرامبەر گۆرانکارییە بنەرەتییەکانی سیستمی دەوڵەت و سیستمی باوی کۆمەڵ ، خاڵی یەکانگیربوونیانە ، ئەگەرچی هەریەکەیان بەشێوازێک دەریاندەبڕێت . ئەم بنەما کۆمەڵایەتییەی لێکچوون ، بە واقیعی دەیانکاتە خێزانێک و ئەو هەلەیان بۆ دەرەخسێنێ (بەتایبەتی هەردوو حزبی دەسەڵات و گۆڕان) کە چارەسەری ناکۆکییەکانیان وەک ئەندامانی یەک خێزان بکەن ، جا ئەوە زوو بکرێت یان بخایەنێت و درەنگ بێتەدی .

٣) بنەمای کەلتوریی : لایەنەکانی ململانێی ئەمڕۆ لە باشووری کوردستاندا خاوەنی کەلتوورێکی سیاسین . ئەم کەلتووره وجودیان ، هەڵسوکەوتیان ، کاردانەوەیان بەرامبەر کێشەوگرفتەکان دەگرێتەوە .

لەڕووی بوونیانەوە رەچەڵەکی هاوبەشیان هەیە ، چ رەوتە نەتەوەییەکان و چ رەوتە ئیسلامییەکان ، هەریەکەیان زادەی یەک دایکن : گۆڕان لەیەکێتیی نیشتمانی کوردستان بووەو ، ئەمیش لەڕووی مێژووییەوە زادەی پارتی دیموکراتی کوردستانە ، رەوتە ئیسلامییەکانیش زادەی بزووتنەوەی ئیخوان موسلمینی (حسن البناو سید قطب) ن . ململانێی نێوخۆ و یاخیبوون لە دایک ، یان باشترە بڵێین : یاخیبوون لە باوکە کاریزمییەکە سیمای پەیوەندییە بونیادییەکەیان دیاریدەکات . هەڵسوکەوتەکانیش پابەندی ، بوون و ململانێکانە ، کاردانەوەکانیش بریتین لە : (هێرشی راگەیاندن و هاندان و سووکایەتیکردن دژی یەکتری و ، پەنابردنە بەرچەک و کاری توندوتیژیی و ، نانبرین و ، گرتن و ، کوشتن و ،چەند جارە بوونەوەی کاری سووتاندن و ... هتد) .

<u>پراکتیکی بنەماکان</u>

پراکتیکی بنەما لێکچووەکانی کاری سیاسی و بەڕێوەچوونی ململانێکان لەدوو بواردا خۆیان دەنوێنن ، ئەوانیش : (بەرنامەو میتۆد) ن .

لێرەدا پێویستە ئاماژە بەوە بکەین کە بەرنامەی ئیسلامییەکان لەناوەرۆک و مەبەستی ستراتیژییاندا جیاوازەو پەیوەندییەکی بنچینەیی بە پێداویستییەکانی واقیعی ئەمڕۆی کوردستانەوە نییە ، بەرنامەی ئەوان بۆ بنیاتنانی دەوڵەتی خەلافەتی ئیسلامی و پەیڕەوکردنی شەریعەتی ئیسلامە لە کۆمەڵدا ، بەرنامەی ئاشکرایان کە لە جێورێی ئۆپۆزیسیۆنەوە ململانێی لەسەردەکەن ، جۆرێکە لە خۆگونجاندن لەگەڵ هەلومەرجەکانی ئەمڕۆی جیهان و وێستگەیەکە بۆ گەیشتن بە ستراتیژی بزووتنەوەکەیان ، بۆیە لەم بەشەدا زێتر بەراوردەکان لەسەر گوتاری دەسەڵات (پارتی و یەکێتی) و ئۆپۆزیسیۆنی نەتەوەیی (گۆڕان) دەکەین .

١) گوتاری سیاسی

مەبەست لە گوتاری سیاسی ستراتیژو جۆری ئاراستەکردنی سیاسیی تواناکانە بۆ گەیشتن بەو ستراتیژە . گوتاری سیاسیی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد لە باشووری کوردستاندا ، نزیک بەسەدەیەکە ، لەبازنەی عێراقیبوون و خۆبەستنەوە بە یەکێتیی خاکی عێراق و ئۆتۆنۆمی و ، دواجار لە فیدرالی تێنەپەریوە . پرسی دەوڵەتی سەربەخۆ بۆ باشووری کوردستان لە گوتاری ئەم بزووتنەوەیەدا نەبووە . هەتا ئێستاش ئەوەندەی نوێنەرانی رەسمیی بزووتنەوە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

نەتەوایەتییەکە بەکاروباری عێراق و مەسەلەی سەرخستنی پرۆسەی سیاسیی عێراقی دوای داگیرکردنەوە خەریکن ، بەهیچ بوارێکی پرۆسەی پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆوە خەریک نین . لەم بارەیەوە بیروبۆچوونی دەسەلات و ئۆپۆزیسیۆنی فەرمی لەیەکچوونێکی زۆری تێدایە . بۆ نموونە : ملدانی هەردوو لایەن و پشتگیرییان بۆ بەستنی کۆنگرەیەکی بەناو نیشتمانیی عێراقی بۆ رێککەوتن لەسەر کۆمەڵێک بنەما کە دەسەڵاتی ناوەندو نەیارەکانی (ئۆپۆزیسیۆن) رێکبخاتەوە ، هەروەها بۆ دووپاتکردنەوەی بنچینەکانی دەوڵەتێکی " فیدراڵیی دیموکراتی " پشتبەستوو بە دەستووری عێراقی و زامنکردی سەرکەوتنی پرۆسەی سیاسیی عێراق و بەردەوامبوون لەسەر سیاسەتی تەوافوق ؛ بەڵگەیەکی ئاشکرای گوتارە ناوکۆییەکەیانە کە جێگای ستراتیژیی جیابوونەوە لە عێراق و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی تێدانەبۆتەوە .
مەسەلەی سیستمی فەرمانڕەوایی لە باشووری کوردستاندا ، کە ناویان لێناوە (هەرێمی کوردستان) هیچ جۆرە ناکۆکییەکی لەنێوان دەسەلات و ئۆپۆزیسیۆندا لێنەکەوتۆتەوە ، هەموویان پابەندن بە سیستمی پەرلەمانی و پرەنسیپی جیاکردنەوەی هەرسێ دەسەڵاتەکە (یاسادانان ، جێبەجێکردن ، دادوەری) . وەک بەرنامەو گوتاری سیاسیش هەمووان بانگەشەی سەلماندنی ئازادییە سیاسییەکان دەکەن ، لەو مەودا سنووردارەی لەسەروبەندی دامەزراندنی حکومەتدا لەسەری کۆکبون و ئەمڕۆ دەسەڵات کەم و زۆر پێشێلیان دەکات ؛ ئەم پابەند نەبوونەی دەسەلاتیش بۆ خۆی ، سەرچاوەیەکی دیار پێکدەهێنێت بۆ بەشێکی گەورەی ناکۆکییەکانی هەردوو لایەن .
ئەم گوتارە سیاسییە ناوکۆییە ، لە پرسی (جیاکرنەوەی ئایین لە دەوڵەت) دا بەهەمان شێوە خۆی نمایش دەکات . هیچ لایەنێکیان ، نەلە بەرنامەکەیاندایەو نە بە ئاشکرا گوتارەکەیان بەو رووکارەدا ئاڕاستە دەکەن ، بۆیە پرۆژەی جێگیرکردنی ئەم پرەنسیپە سێکیولاریستەیان نییە ، تەنانەت لە بەرنامەو کۆی راگەیاندنەکانی بزووتنەوەی گۆڕانیشدا بۆ هەمواکردنەوەی دەستووری هەرێم ، بەشێوەی پێشنیازیش دوورو نزیک شتێک دەربارەی جیایی ئایین و دەوڵەت لە ئارادا نییە .
٢) گوتاری ئابووری
لەلای کەس شاراوە نییە کە دوای راپەڕینی ١٩٩١ ژێرخانی ئابووری کوردستان دارِماو هیچی بەسەر هیچیەوە نەما ، گەمارۆدانی دووسەرەی عێراقی و نێودەوڵەتیش هێندەیتر ئەم ژێرخانەی وێرانکرد ، نەبوونی و گرانی و برسێتی بووە سیمایەکی دیاری ژیانی خەڵکی ستەمدیدەی کوردو بەرئەنجامی ئەو ژێرخانە داتەپیوە . کاربەدەستانی کوردستان بەپەلە ئابووریی دەوڵەتییان کۆتایی پێهێنا ، ئەگەرچی بەعس بەشێکی گەورەی ئەو شێوە ئابوورییەی دارِووخاندبوو ؛ لەجێگەی ئەوەشدا هیچ نموونەیەکی ئابووریی ئەزموونکراوو تۆکمەی نەبوو تا نەهێڵێت بارودۆخە ئابوورییەکە لە گرێژەنە بچێت ، بۆیە بەبێ لێکۆڵینەوەی هەلومەرج و واقیعی ئەو کاتەی کوردستان نموونەی (بازاڕی ئازاد) ی سەرمایەدارییان بەسەر خەڵکی کوردستاندا سەپاند .
سەپاندنی ئەم نموونە ئابوورییە جگە لەوەی باڵادەستیی کەرتی تایبەتی هێنایەئاراوە ، دەرگای کوردستانیشی بۆ کۆمپانیا بیانییەکان ئاوەڵاکرد تا بە ئارەزووی خۆیان سەرمایەگوزاریی لە کوردستاندا بکەن و لە سامان و رەنج و ئارەقەی خەڵکی کوردستان سەرمایەکانیان زێتر کەڵەکە ببێت . لەم کردارەشدا سەرمایەدارانی خۆماڵیی پشکی گەورەیان بەرکەوت و دواتر تا بە ئێستا دەگات ، سەرباری بیانییەکان ، کۆمپانیاکانی حزب و بۆرژوازییەکی بێرۆکرات کە پلەو پایە حزبییەکان خولقاندوونی دەستیان ناوەتە بینی ئابووری کوردستان و لە خنکاندن نزیکیان کردۆتەوە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئەمڕۆ شا دەماری ئابووریی باشووری کوردستان بەدەست کۆمپانیا بیانییەکانەوەیە ، هەر لە کۆمپانیاکانی ولاتانی دراوسێوە تا دەگاتە کۆمپانیا فرەناسنامەکان . ئەمە بۆتە سەرچاوەی وێرانی بەرهەمهێنان و ستەمکاری لە دابەشکردنی داهاتی نیشتمانیدا . نەبوونی عەدالەتی کۆمەڵایەتی و جەمسەربەندیی کۆمەڵگا لەنێوان جەمسەرێکی داراو جەمسەرێکی نەداردا ، لەنێوان توێژێکی ئێجگار دەوڵەمەندو زۆربەیەکی ئێجگار هەژاردا ، دیاردەیەکی هەرە زەقی بازاری ئازادە کە بۆ زێتر لە بیست ساڵە خەڵکی کوردستان بەدەستییەوە دەناڵێنێت ؛ ئەگەر دوێنێ ئابووریی کوردستان و سەرمایەداریی لەکوردستاندا پاشکۆی سیستمی سەرمایەداریی دواکەوتووی عێراقی و بەشێک بوو لە ئابووریی عێراق ، ئەوا ئیمرۆ پاشکۆی سەرمایەداریی ولاتانی دەوروبەرو ئابووریی ئەو ولاتانەیە کە لەسایەی دەستئاوەلابوونی کۆمپانییەکانیان و سەرمایەگوزاری بازرگانیدا ، بەپلەی یەکەم ، هەموو رایەڵە ئابورییەکانی کوردستانیان بەدەستەوەگرتووەو ، لەوڕێیەوە دەست لەکاروباری ناوخۆی کوردستان وەردەدەن و هیچ سەروەرییەکی سیاسییان بۆ حکومەتە خۆماڵییەکەی نەهێشتۆتەوە .

لەبەرامبەر ئەم گوتارە فەرمییەی دەسەلاتدا ، ئۆپۆزیسیۆنی فەرمی ئەلتەرناتیڤێکیان پێ نییە . ئەوانیش لەسەر ئەم نموونە ئابوورییەی دەسەڵات هاوڕان ، ناکۆکییەکانیان لەسەر جەوهەری ئەم ئابوورییە نییە ، بەڵکو لەسەر هەندێک دینامیزمی جێبەجێکردن و ئەو گەندەڵییەیە کە لەم بوارەدا زێتر لەهەر بوارێکدیکە بەبەرچاوەوەیە .

٣) گوتاری کۆمەڵایەتی

کۆمەڵگای کوردستان ، گەشەکردنێکی سەرمایەداریی بەخۆیەوە نەدیوە ، هێشتا گەشەی سەرمایەداریی ژێرخانێکی پتەوی پیشەسازی و سیستمێکی بانکی پەرەپێدراوی نییە ، سەرمایەدارییەکی دواکەوتووی تێدایە کەزێتر سەرمایەگوزاریی لە بوارەکانی بازرگانی و خانووبەرەدا دەکات ؛ لەبەرئەوە کۆمەڵگای کوردستان بەتەواوی لە سیستمی دەرەبەگایەتی نەپچڕاوەو دیاردەکانی کۆمەڵگای دەرەبەگی ، بەشێوەی جۆراوجۆر ، تێیدا زاڵە ، ئەقڵی خێڵ و عەشیرەتگەری و باوکسالاری و پیاوسالاری و گەورەسالاریی ، کەم و زۆر ، لە هەڵسوکەوت و فیکرو کرداری خەڵکیدا رەنگدانەوەی خۆی هەیە . ئەم رەنگدانەوەیە لە پێکهاتەو سیاسەتی حزبەکاندا ، بە دەسەلاتدارو بێدەسەڵاتەوە دیارەو هۆکارێکیشە بۆ تەشەنەسەندنی ناکۆکییەکان و درێژەکێشانیان و بەیەکنەگەیشتن لەسەر پرسە چارەنووسسازەکان . کاتێک خەڵکی لەسەر بنەماڵەیی رێکخستنی حزبی دەدوێن ، واقیعەکە هەستپێدەکەن و بەشێوەیەکی راست دەیخوێننەوە. لێرەا تەنها ئاماژە بە دوو دیاردەی کۆمەڵایەتی دەکەم کە نە دەسەلات لە ماوەی بیست ساڵی دوای راپەڕیندا توانیویەتی بەرەو کزبوونی بەرێت و نە ئۆپۆزیسیۆنی فەرمیش بەرنامەیەکی روونی بۆ چارەسەرکردنیان هەیە .

١ /٣ دیاردەی یەکەم پەیوەندی بە ئەقڵییەتی خێڵەوە هەیە . لەبری ئەوەی ئاستی حزبەکان و جەماوەری خەڵکی کوردستان بەرەو تێپەڕاندنی ئەم ئەقڵییەتە ببرێت و گوتاری خێڵ و عەشرەت بە مۆزەخانەی مێژوو بسپێردرێت ، لانی کەم حزبەکانی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد لەگەڵ گوتارە نەتەوەییەکەی خۆیاندا راستگۆ بن و گوتاری نەتەوەیی لەسایەیاندا سەروەربێت و جەماوەرە حزبییەکەی خۆیان بەو ئاراستە نەتەوەییەدا ببەن ، کەچی دەبینین هەتادێت ئەو گوتارەی خێڵ بالادەستی پەیدادەکات و بەدوای خۆشیدا هەموو تەنگژە ئیداری و سیاسی و ئابووری و رۆشنبیرییەکانیش رادەکێشێت . گوتاری بنەماڵەیی و بەرچاوتەنگیی حزبایەتی و شارچێتی و ناوچەگەرێتی و رەنگدانەوەکانی لەسەر کەرتکردنی کوردستان بۆ (بادینان و سۆران) و (هەرێمی زەردو هەرێمی سەوز) و ئالای (زەردو سەوزو مۆرو شین و سپی ..

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هتد) بەڵگەن بۆ ئەو واقیعە تاڵەی خەڵکی ستەمدیدەی کورد، لەڕاپەڕینەوە تا ئێستا ، ڕۆژانە دەیچێژێت .

٣/٢ دیاردەی ستەمی ڕەگەزی و ، ڕاگرتنی ژنان لەسایەی یاساکانی هەڵاواردنی جێندەری و ، هەڵنەگرتنی هەنگاوی بنبڕ بۆ نەهێشتنی چەوساندنەوەی ژنان و زامنکردنی ئازادی بۆیان و یەکسانکردنیان لەهەموو ڕوویەکەوە بە پیاوان .

ئەوەی سەبارەت بەم کەیسە سەرنجڕادەکێشێت ، جیاوازی نێوان بەرنامەو پراکتیکی حزبەکانە . هیچ یەکێک لە حزبەکانی دەسەڵات و حزبەکانی ئۆپۆزیسیۆنیش ، بەشێوەیەکی شەفاف لەم پرسە کۆمەڵایەتیە گرنگە نادوێن و توخنی جەوهەری پرسەکە ناکەون .

خاڵی هەرەگرنگی ئازادی و یەکسانی بۆ ژنان ئازادیی بڕیاردانی چارەنووسە لە هاوسەرگیریی و پێکەوەنانی خێزان و منداڵبوون و جیابوونەوەشدا . سەلماندنی چوونیەکیی ژنان و پیاوان لە پراکتیکی ئەو شێوازەی پەیوەندی هەردوو ڕەگەزدا و ، دەستەبەرکردنی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتیی مافە مرۆییەکانی ژنان و بە یاساییکردنیان ، نەبۆتە هێڵێک بۆ جیاکردنەوەی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن ، بەتایبەتی بۆ ئۆپۆزیسیۆنێک بەرنامەی گۆڕانکاریی کۆمەڵایەتی هەبێت .

٤) گوتارە پەیوەستەکان

مەبەست لە گوتارە پەیوەستەکان ، گوتارەکانی : (ئازادی سیاسی ، کارگێریی ، سەربازیی ، ئاسایش وهەواڵگریی ، پەروەردەیی ، ڕۆشنبیریی ، تەندروستیی ، ڕاگەیاندن و ... هتد) ن . واتە هەموو ئەو گوتارانەیە کە بەشێکن یان پەیوەستن بە گوتاری سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتییەوە و ، بەپلەی جیاجیا کاریگەرێتی ئەم سێ گوتارەیان لەسەرە .

دەسەڵات سەبارەت بەم گوتارە پەیوەستانەوە پراکتیکی بیست ساڵی هەیە ، کە بە گشتی مایەی ڕەخنەو ڕەتکردنەوەی بەشێکی بەرچاوی خەڵکی کوردستانە . ئۆپۆزیسیۆنی ڕەسمی ، بەشێوەیەک لەشێوەکان ، تا هەڵبژاردنەکەی ٢٠٠٩ بەشدارو هاوکاری دەسەڵات بووە لە بڕیارو بەجێگەیاندنی ئەو گوتارەدا ، لەساڵی ٢٠٠٩ یش بەدواوە ناکۆکییەکانی لەم مەیدانەدا سەبارەت بە چۆنیەتی و دینامیزمی جێبەجێکرنەکەیە نەک جەوهەری بەرنامەو گوتارەکە .

حزبەکانی ئۆپۆزیسیۆنی فەرمی بۆ هەر یەکێک لەو گوتارانە بەرنامەی سەربەخۆیان نییە کە بتوانێت ڕایەکی گشتیی جەماوەری لەبەرامبەر پراکتیکی دەسەڵات بۆ ئەو گوتارانە سازبدات و یەکبینە کاری لەسەر بکات ، بۆیە لەجێوڕێی ئۆپۆزیسیۆنەوە بەشێکی گەورەی ناکۆکییەکان لەگەڵ دەسەڵاتدا بە هەڵواسراوەیی دەمێنێتەوە ، چونکە هەلی پراکتیک بۆ ئۆپۆزیسیۆن نارەخسێت تائەو کاتەی نەبنە دەسەڵات و جڵەوی حوکم بەدەستەوە نەگرن .

ئایا ئۆپۆزیسیۆن مەودای ئازادی سیاسی چۆن دەبینێت ؟ چ هەلومەرجێکی پراکتیکی ئازادی بۆ خەڵکی کوردستان بە شیاو دەزانێت ؟ تاچ ڕادەیەک بڕیارو بەشداریی جەماوەر لە فەرمانڕەوایەتیدا بەڕەوا دەزانێت ؟ چۆن ئەمە لەگەڵ سیستمی پەرلەمانیدا دێتەوە ، کە سیستمێکە هەر چوار ساڵ یەک جار ماف بە هاووڵاتی دەدات دەنگێک بدات ؟ ئایا لایەنەکانی ئۆپۆزیسیۆن لە توانایاندایە شێوازی کارگێریی ئێستا بەشێوەیەکی ئەرێیانە بگۆڕن و ، ئەو گەندەڵییانەی هەیە بنبڕ بکەن ؟ میکانیزمی کارکردنیان بۆ جیاکردنەوەی حزب *لە دەوڵەت* چییە و ئایا دەتوانن لەم کایەیەدا دەستبەرداری ئەجندەی حزبییانەی خۆیان بین ؟

ئۆپۆزیسیۆن هەروەکو دەسەڵات بیردەکاتەوە لە ئاستی سەربازی و ئاسایش و هەواڵگیرییدا ، وەک زەرورەتێک بۆ بەڕێوەبردنی حوکم و ئەوەی پێی دەڵێن " ئاسایشی نەتەوەیی " .

بەرنامەیەک کە ئۆپۆزیسیۆن بۆ ئەم هێزو دەزگایانە هەیەتی بەهێزکردن و چەکدارکردنی زیاترو

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

پاراستنێتی وەک دەزگایەکی سەرکوتی سەرووخەڵکی نەک هەڵوەشاندنەوەو پەیڕەوکردنی جۆرێکیتری ڕێکخستنی هێزە چەکدارەکان .
ئەم لێکچوون و نەبوونەی هێڵێیکی جیاوازی نێوان دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنی فەرمی بوارەکانی پەروەردەو رۆشنبیریی و تەندروستییش دەگرێتەوە ، رەخنەو گلەیی و ئیعتیرازەکانی ئۆپۆزیسیۆن لە دەوری کەم و کووڕییەکان دەخولێنەوە نەک فەلسەفەی پەروەردەوفێرکردن و ئاراستەیەکی مۆدێرنی رۆشنبیریی و سیستمێکی تەندروستیی فراوان و هەمەلایەنە لەخزمەتی جەماهیری خەڵکی کوردستاندا .
٥) میتۆدی کارو هەڵوێست
یەکێک لە خاڵە سەرنجڕاکێشەکانی چۆنایەتی ئاڕاستەی گوتارەکان و بانگاشەکردنیان لەلایەن دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنەوە ، میتۆدی کارکردن و وەرگرتنی هەڵوێستە کە بەم رادە یان ئەو رادە نزیکییەک لەنێوانیاندا هەیە . لەم رووەوە تەنها ئاماژە بە چەند بوارێک دەکەم :
أ - کارو هەڵوێستی حزبی
لەدوای راپەڕینەوە هەلی کاری سیاسیی حزبی ، دوای ساڵانێکی زۆر لەکفراندنی ، بۆ خەڵکی رەخسا . جگە لە حزبەکانی بەر لە راپەڕین ، بەدەیان حزب و رێکخراوی سیاسی سەریانهەڵداو سوودیان لە بارودۆخی سەردەمی دوای راپەڕین بۆ کاری حزبی وەرگرت ، بەڵام بەهۆی پراکتیکی نادروستی ئەم کارە حزبییەوە ، بەتایبەتی حزبە گەورەکان ، ئاڕاستەیەکی لیبراڵی هەڵە سەریدەرهێناو بەشێوازێکی کاریگەرتر لەساڵانی پێش راپەڕین کفراندنی کاری حزبی هاتە ئاراوە . ئەوەی ئەم ئاڕاستەیەی جێگیرکرد ململانێی حزبیی نێوان پارتی و یەکێتی و حزبەکانی سەر بەم دوو حزبە گەورەیە بوون . حزبەکانی ئۆپۆزیسیۆنی ئێستاش ، چ وەک بەشێک یان هاوپەیمانی حزبە گەورەکان ، رۆڵیان لەم ئاڕاستە هەڵەیەدا هەبوو ، ئەمێستا لەسەر یەک ریتم کاری حزبایەتی دەکرێت و سکتاریزمی حزبی باڵی بەسەر هەموویاندا کێشاوە و هەریەکە لە پێگەی بەرژەوەندیی حزبەکەی خۆیەوە پراکتیکی کاری سیاسی دەکات . ئەو کێبەرکێیەی کارو هەڵوێستی حزبییانە هێناویەتە کایەوە ، لە سەرەتای ئەزموونەکەدا شەڕی ناوخۆیی لێکەوتەوەو ئەمڕۆش توندترین ململانێی لێرسکاوەو زەمینەی هەڵگیرسانی شەڕێکیتری ناوخۆی لە هەر کات و ساتێکدا خۆشکردووە . لەڕووی رێکخستنیشەوە ، بەگشتی نەک وەکویەک ، بێسەروبەری و پەرتوبڵاوی و پێشێلکردنی پرەنسیپە حزبییەکان بۆتە سیمای ئاشکرای کاری حزبی ، تارادەی ئەوەی هەندێک لەو حزبانە مەرجی حزبیان تێدا نەماوەو زێتر وەک دەزگایەکی تایبەتی هەڵبژاردن دێنەبەرچاو ، مەرجەکانی رێکخستنی حزبی کە بریتین لە (یەکگرتوویی فیکری و یەکگرتوویی کارکردن و یەکگرتوویی ئیرادە) ، تەنها لە یەک دوو رێکخستنی ئیسلامیدا نەبێت ، لەوانیتردا نەماوە . هەر ئەمەشە دیسپلینی نەهێشتووەو کاریگەرێتییەکی نەرێیانەی لەسەر بارودۆخەکە داناوە .
ب - کاری جەماوەری
میتۆدی حزبیانەی کارکردن ، میتۆدێکی تایبەتی بۆ پەیوەندی حزبەکان و جەماوەر هێناوەتەکایەوە ، لەلایەک بە خۆناساندن وەک نوێنەری جەماوەر ، لەلایەکیدیکە پشتگوێخستنی جەماوەرو بەکارهێنانی وەک کارتێکی هەڵبژاردن . ئەگەرچی هەموو حزبەکان بە حزبەکانی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنەوە لافی خزمەتکردنی جەماوەرو پشتبەستن بەجەماوەر لێدەدەن ، بەڵام کۆکن لەسەر ئەوەی خەڵکی کوردستان تەنها بەشدارییەکی رووکەشیان لە بڕیاردانی سیاسیدا هەبێت . ئەو خەڵکەی ئەوان بە ناویانەوە دەدوێن و خۆیان بە نوێنەریان دەزانن ، تەنها دەتوانن هەر بەچەند ساڵ جارێک دەنگێک بدەن ؛ نە دەتوانن نوێنەرەکانیان بەر لە تەواوبوونی ماوەی نوێنەرایەتییان لابدەن ، نە دەتوانن دەنگیان هەبێت لە دانان و لابردنی پۆستە جۆراوجۆرەکانی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دەوڵەتداو ، نەدەتوانن کارمەندێکی دەوڵەت بۆ بەردەمی دادگاکان رابکێشن و ، نە بۆ پەسەندکردنی یاساو بریارە چارەنووسسازەکان پرسیان پێدەکرێت ، جگە لەمەش چ هەردوو حزبی دەسەڵات و چ ئۆپۆزیسیۆن زامنکردنی دەنگی جەماوەر بۆ بەرنامەکانی هەڵبژاردن لە دەستبەسەرداگرتنی رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنیدا دەبینن ، بۆیە هەریەکەیان لەلای خۆیەوە رێکخراوی تایبەتی بۆ چین و توێژە جیاجیاکانی کۆمەڵ پێکدەهێنێت ، لەبەر ئەوە چەندین رێکخراوی قوتابیان و خوێندکاران و مامۆستایان و ژنان و ... هتد هەن کە تەنها شوناسە حزبییەکە لەیەکتریان جیادەکاتەوە نەک ئاوات و ئامانج و خواستەکانی ژیانی ئەو کەرتە کۆمەڵایەتییانەی نوێنەرایەتی دەکەن .

ج - پەیوەندی و دیپلۆماسیی شاراوە

تێکرای لایەنە سیاسییەکانی نێو دەسەڵات و دەرەوەی دەسەڵاتیش ، بەشێوەیەک لەشێوەکان پەیوەندییان بە وڵاتە دراوسێکانی کوردستان و وڵاتانیدیکەی جیهانەوە ، بەتایبەتی وڵاتانی ئەوروپاو وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ، هەیە . جۆری پەیوەندییەکان شاراوەیی بەسەریاندا زاڵە ، واتە شەفافییەت لە پەیوەندییەکاندا نییە ، زێتر لە ژوورە داخراوەکاندا بەڕێوەدەچێت ، نە جۆرنالیزمی کوردی و نە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان زانیارییەکی راستیان دەربارەی ئەم پەیوەندییانە نییە.

ئەم پەیوەندییانە خۆشخەیاڵییان لێکەوتۆتەوەو، دۆستی وەهمیی سەروبەرژەوەندیی دەوڵەتیانەیان ، بەردەمی جەماوەری خەڵکی کوردستان خستووە ، خەڵکی کوردستانیان لە چاوەڕوانیی ئەو دۆستە فریادڕەسانەدا راگرتووە . ئەم پەیوەندییە شاراوەیەش ، زۆرجار لەنێوان حزبەکاندا هەیەو خەڵکیی لێی ئاگادار نییە ، دەگمەن تەواوی گفتوگۆی نێو ئەم حزبانە پەخشدەکرێت یان دەگاتە نێو خەڵک .

لە ساڵی ٢٠٠٩ وە ئۆپۆزیسیۆنێکی فەرمی بوونی خۆی سەلماندووە ، لایەنەکانی نوێنەریان لە پەڕلەمانی کوردستاندا هەیە ، بەشدارییەکی زیندوو و کاریگەریان لە ژیانی سیاسییدا هەیە ، بەڵام ململانێ وگرژبوونی پەیوەندییەکانیان لەگەڵ دەسەڵاتدا بەسەر زاری خەڵکییەوەیە ، توندبوونی پەیوەندییەکانیان و خاوبوونەوەیان دیاردەیەکی بەرچاوە ، کەچی سەرەڕای ئەوە هێشتا شەفافییەت لە ئارادا نییە ، چ کۆبوونەوەکان و چ دانوستانەکان و چ پەیوەندییەکانی کاتی تۆران و داپڕانەکان بۆ خەڵکی کوردستان روون نییە و نازانرێت بارودۆخەکە بەچی دەگات و چارەنووسی ئەم بەشەی کوردستان بەچی دەشکێتەوە . ئەم هەڵوێستە لەیەکچووەی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆن ، کە لە ناوەرۆکدا پەیوەندی بەشێوازی دیپلۆماسیی کاری سیاسییەوە هەیە ، سێ دەرهاویشتەی نەرێیانەی بە وجودهێناوە :

- پابەندبوون یان سەلماندنی ئەجندەو ستراتیژی دەوڵەتە بیانییەکان ، هەڵبەت هی هەریەکەیان بە جۆرێک و ، بەوهۆیەشەوە سەربەخۆیی بڕیاری سیاسی لەدەستدراوە .
- یەکلایینەکردنەوەی هەڵوێست بەرامبەر حکومەتی ناوەند سەبارەت بە پێشێلکردن و ئەجندەی دوژمنکارانەی بەرامبەر گەلی کورد ، هەروەها پەنابردنە بەر گەمەی سیاسی لەگەڵ هێزە سوننییەکان و هێزە شیعییەکان و گۆڕین و جێگۆرکێکردنی هەڵوێست لێیان و نەبوونی سیاسەتێکی جێگیر یان ستراتیژێکی روون لە ململانێی نێوان دەسەڵاتی ناوەندو دەسەڵاتی سیاسیی کوردستاندا ، هەڵبەت ئەم باری سەرنجە ئۆپۆزیسیۆنیش دەگرێتەوە بەو سیفەتەی بەشدارییان لە پەڕلەمانی عێراقیدا هەیە .
- بنبڕنەکردنی ناکۆکییەکان و پەردەپۆشکردن و هێشتنەوەیان و سپاردنیان بە داهاتوویەکی نادیار لەڕێی پەیرەویکردنی سیاسەتی گونجاندن (توافق) و بەردەوامبوونی هاوپەیمانێتی ستراتیژیی هەردوو حزبی دەسەڵات. چ دەسەڵات بەهاوپەیمانێتی هەردوو حزب (پارتی و

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

یەکێتی) و ، چ ئۆپۆزیسیۆن بە ڕێککەوتنی هەرسێ لایەنەکە (گۆڕان و کۆمەڵ و یەکگرتوو) لە بازنەی سیاسەتی گونجاندندا هاوکاری یەکتر دەکەن و بواریکیان بۆ پراکتیکی دیموکراسییانەی فەرمانڕەوایی نەهێشتوتەوە کە دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆنێک پێکبهێنن تەواوکەری یەکتربن وەک هەر دەوڵەتێکی دیموکراتیی بۆرژوازیی ئەم جیهانە .

د - کاری ڕاگەیاندن

کاری ڕاگەیاندنی هەموو لایەنەکانی ململانێ لە کوردستاندا کاریگەرییەکی لەڕادەبەدەری هەیە بەسەر بارودۆخە ئاڵۆزکاوەکەی کوردستانەوە . ڕاگەیاندن ئەو چەکەیە هەتا ئەمڕۆ جگە لەخۆشکردنی ئاگرێک کە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و ماف و داوا ڕەواکانیانی تێدا دەسووتێ هیچیتری ئەنجامنەداوە . لەم کارکردنە نەرێیانەیەی ڕاگەیاندنی حزبەکاندا ، دیسان ، سێ دەرهاویشتە دەبینرێت :

- ڕاگەیاندن خراوەتە خزمەتی یەک ئامانج و مەبەستەوە ئەویش هەڵبژارنەکانی پەڕلەمانی کوردستان و پەڕلەمانی عێراق و ئەنجومەنی پارێزگاکانە . کۆی بەرنامەی دەزگاکانی ڕاگەیاندن بەدەوری ئەم تەوەرەیەدا دەسووڕێتەوە . ئەم ئاڕاستەیە لە ڕاگەیاندنی حزبەکانی دەسەڵات و ئۆپۆزیسیۆندا زۆر بە زەقی دیارەو ، لە ئاستی کۆمەڵایەتیدا کۆمەڵی کەرت کەرت کردووەو ناکۆکیی سیاسی – کۆمەلایەتی بۆ نێو هەموو شانەو پێکهاتەکانی کۆمەڵگا بردووە .
- لەسایەی ئەم ڕاگەیاندنەدا سڕینەوەی یەکتری بۆتە بەرنامەی کارو ، پرەنسیپێکی دیموکراسی وەک ڕێزگرتنی ڕاو ڕای جیاواز پێشێلکراوە ، لەکاتێکدا بیروبۆچوونە جیاوازەکان لەسەر شێوازە ناسەرەکییەکانی کاری سیاسی و ئیداری و ئابوورییە ، نەک ئەو مەسەلە سەرەکییانەی پەیوەندی بە پرسە نەتەوایەتییەکەی کوردەوە هەیە .
- هەردوو هەڵوێستەکە (خزمەتی پرۆسەی هەڵبژاردن و سڕینەوەی یەکتری) شێوازی هاندان (تحريض) ی کردۆتە شێوازێکی سەرەکیی کاری ڕاگەیاندنی حزبە بەشدارەکان لە ململانێکەدا ، تەنانەت هەندێ جار دەگاتە ئاستی موهاتەرات و جنێودانی سیاسی و شکاندن و ناوزڕاندنی یەکتری . لەلایەکیدیکەشەوە هەر لایەنە دژی خۆی بە ترش نازانێ ، ئەمیان ڕۆژانە دەسکەوتەکانی دەژمێرێت و بەچاوی خەڵکیدا دەداتەوەو ئەویشیان هەمووی ڕەتدەکاتەوەو ، یەکبینە تایتڵی " هیچمان بۆنەکراوە " لەبوارە جیاجیاکانی ڕاگەیاندنەکانیدا پەخشدەکات .

لەڕاستیدا تێکڕای بارودۆخە سیاسییەکەی باشووری کوردستان و ململانێیەک کەلە ئارادایە ، چەندین سەرنج و خوێندنەوەی لێرسکاوە ، چەندین پرسیاری دروستکردووە . بەشێکی ئەو سەرنج و خوێندنەوەو پرسیارانە دەربارەی بەرنامە دیموکراتییە پەڕلەمانییەکەی هەموو لایەکیانە . بۆچی پرەنسیپەکانی ئەو سیستمە وەکوخۆی جێبەجێناکەن ؟ بۆچی لەم بوارەدا چاو لە نموونەی یەکێک لەو وڵاتە ڕۆژئاواییانە ناکەن کە پێیەوە موعجیبن ؟

بەشێکیتری سەرنج و خوێندنەوەکان دەربارەی نزیکیی فیکری و بەرنامەیی و جەماوەریی لایەنەکانە ، کە لەڕووی بونیادییەوە سەر بەیەک بنەماڵەن و ، ئەگەر تایبەتمەندێتی ئیسلامییەکانیش ڕەچاوبکەین لە دوو بنەماڵە یان خێزان تێناپەڕن یان دەتوانین بڵێی دوو بەرەن : بەرەی کوردایەتی و بەرەی ئیسلامی . ئایا ئەم نزیکییە بەس نیە بۆ یەکخستنی گوتاری حوکمڕانییان بۆ کوردستان ؟ یان لانیکەم پێکەوەهەڵکردنیان تا نەبنە هۆکاری نەهامەتییەک کە دەشێت لەسایەی ئەم سیاسەتەی ئێستایاندا گەلی کورد تووشی ببێت ؟ دیارە لە جیهانی ئەمڕۆدا پیادەکردنی ئەو لانیکەمە لە توانادایە ، ئەگەر چی خەڵکێک هەن

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لەوەزێتر دەڕۆن و هەستە نەتەوەییەکەیان خۆشخەیاڵیان دەکات و خەون بە ئایندەیەکەوە دەبینن کە ئەم حزبانە لە قەوارەیەکی سیاسی و ڕێکخراوەییدا یەکبگرن !!

١٦ ــ ٣ ــ ٢٠١٢

مرۆڤبوون و کوردبوون

لەسەر تۆڕی ئینتەرنێتیی فەیسبوک و ، لە پەراویزی نووسینێکی چەند دێڕیدا دەربارەی (مرۆڤبوون و کوردبوون) ، چەند رایەکی جیاواز هاتەپێشەوە ، سەبارەت بەوەی : دەبێت پەیوەندی نێوانیان چۆن بێت و کامیان لە پێشەوە بن ؟
من وەک جمک ئەو دوولایەنە دەبینم و ، هەڵوێستی راست بەوە دەزانم خاوەنی هەردووکی بین ، بەڵام ئەگەر مرۆڤبوونمان لە پێشەوە دانەنا ، بمانەوێت و نەمانەوێت بەلای نەتەوە پەرستی و ، لێرەدا (کوردبوون) دایدەشکێنین و دەکەوینە بەرەی شۆڤێنیستییەوە . ئێمەی دانیشتوانی ئەم گۆی زەمینە ، بە جیاوازی زمانەکانمانەوە ، مرۆڤین . مرۆڤبوون خاڵی یەکانگیربوونمانە لە سەرانسەری دنیادا ، هەموو بیروباوەڕە جیهانییەکانیش (ئاسمانی و وەزعی) بە واتای جیاجیا ، جەخت لەسەر ئەم لایەنە گشتگیرەی مرۆڤ واتە مرۆڤبوون دەکەنەوە ، بۆیە دەبێت لەو پێگەیەوە بەرگری لە پرسە گشتییە جیهانییەکان بکەین کە لە خزمەتی مرۆڤدان و ، بەهەمان پێودانگ بەرگری لە ناسنامەی نەتەوایەتیمان بکەین . هەڵبەت نەبوونی کیانی سەربەخۆی خۆمان و چەوساندنەوە تا رادەی جینۆساید ، دژی مرۆڤبوونە ، بۆیە ئەرکێکی مرۆڤانەیە کە دەست بە کوردبوونیشمانەوە بگرین ، لەبەرئەوە ناکۆکی لەنێوان مرۆڤبوون و کوردبووندا نابینم و ، ئەوە فیکری ناسیۆنالیستییە کوردبوونی خۆی دەخاتە سەروو مرۆڤبوونیەوە ، هەروەک چۆن فیکری کۆسمۆپۆلیتی ئینتیما بۆ نەتەوە رەتدەکاتەوەو بەناوی جیهانیبوونەوە مافی بڕیاردانی چارەنووس بۆ گەلانی ستەمدیدە پێشێلدەکات . کەواتە کوردبوون و مرۆڤبوون هاوکێشەیەکە ناتوانرێت هیچ لایەکیان بسڕدرێتەوەو زێتر لە هاوکێشەی (نان و ئازادی) دەچێت کە دوو چەمکی یەکگرتوون و لەنێوانیاندا (نان) چەمکی سەرەکییە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هۆكارێكی دوژمنایەتیكردنی كورد

ئەو دەوڵەتانەی بەشێک لە كوردستانیان پێوەلكێندراوە ، بە ئاشكرا دوژمنایەتی كورد دەكەن و ، هەر لە زەوتكردنی مافە سەرەتاییەكانی مرۆڤی كوردەوە تا دەگات بە جینۆساید نەپرینگاونەتەوە . ئەوانە چاویان لەسەر شوێنی ستراتیژیی كوردستان و ئەو سامانە زۆروزەبەندانە یە كە لە كوردستاندا هەن. كوردستان سەرچاوەیەكە بۆ هێزی كاری هەرزان بۆ بۆرژوازییەتی گەلانی سەردەست لەو وڵاتانەدا كە كوردستانیان بەسەردا دابەشكراوە ، بۆ نموونە توركیا كە ئەمڕۆ زێتر لەوانیدیكە لە باشووری كوردستاندا وجودی هەیە . هەروەها بازارێكی بەرینیشە بۆ سەرمایەگوزاری و چنینەوەی قازانج بۆ خۆیان و كەڵەكەكردنی سەرمایەكانیان لەسەر حسابی چەوساندنەوەی كوردو چینە نەدارەكانی خۆشیان . بەداخەوە دەسەڵاتی كوردی ئەم راستییە فەرامۆش دەكات و بازاڕی كوردستانی بۆ توركیا خستۆتەسەرپشت و ئێمە لەم بەشەی كوردستاندا نیمچە كۆلۆنییەكی كۆمپانیاكانی توركیاین و ، بەو هۆیەشەوە دەتوانن ئەجندەی سیاسی خۆیان بەسەرماندا بسەپێنن و تەنانەت هەڵوێستی دژ بە پەكەكەمان پێوەربگرن (دیارە مەبەستم حكومەتی هەرێمی كوردستانە) ، واتە دەست بخەنە كاروباری نێوخۆی كوردستان ، كە دوژمنایەتی نێوان هێزە سەرەكییەكانی كوردستان و شەڕی ناوخۆش لە كاریگەرێتی ئەو سیاسەتە بەدەرنەبوو .

٢٠١٢

حكومەت لەسەفەرە

هەواڵ : حكومەت سەفەریكردووە !

ماڵپەڕی(نوچە نێت) رۆژی 10 ی تشرینی دووەمی 2011 وتارێكی دەربارەی " سەفەری " حكومەتی هەرێمی كوردستان بڵاوكردەوە . بەسەرهاتی داڕشتنی ئەم هەواڵە پەیوەندی بە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لێدوانی سەرچاوەیەکی حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە هەیە بۆ راپۆرتێکی گۆڤاری (سڤیل) و ماڵپەری (نوچەنێت) سەبارەت بە پرسێکی نێوان حکومەتی هەرێمی کوردستان و پەرلەمانی سوید . ئەم ماڵپەرە دەیەوێت لێدوانێکی فەرمی لە وتەبێژێکی حکومەتەوە وەربگرێت دوای ئەوەی سەرچاوەکە داوایلێکردووە ناوی ئاشکرا نەکات ، بۆیە بۆ ماوەی دوو سێ رۆژ پەیوەندی دەکات بەڵام کەس ناچێتە ژێرباری پێدانی زانیاری لەم بارەیەوە . بۆ ئەم پرسە پەیوەندی بە هەریەک لە : بەرپرسی فەرمانگەی پەیوەندییەکانی دەرەوەی حکومەتی هەرێمی کوردستان و ، وتەبێژی فەرمیی حکومەت و ، راوێژکاری راگەیاندنی سەرۆکی حکومەت دەکات ، بەڵام هەموویان دەڵێن لە سەفەرداین و ئەوەتاین لە دەرەوەی وڵات و ناتوانین تا نەیەینەوە هیچ بڵێین ، بەمانا (حکومەت لەسەفەردایە) و تا نەگەرێتەوە چاوەروانی لێدوانی فەرمی مەبن .

وەڵامی وتەبێژەکان چی دەگەیەنێت ؟

لە رووی سیاسی و ئیدارییەوە کارێکی باشە حکومەت وتەبێژی رەسمی هەبێت بۆ ئەوەی لێدوان لەچەند سەرچاوەی جیاوازەوە دەرنەچێت و ئەو بریارانەی ئاشکرا دەکرێن شێوەی فەرمی وەربگرن و کەس بە ویست و ئارەزووی خۆی لێکینەداتەوە ، بەڵام نەبوونی کەسێکی بەرپرس یان دەزگایەک یان دامەزراوەیەکی راگەیاندن کە بتوانێت لەکاتی سەفەری وتەبێژەکانی حکومەتدا وەڵامبداتەوە ، کۆمەڵێک نیشانەی کەموکووری لەخۆیدا هەڵدەگرێت ، لەوانە :

1) بوونی ناوەندێتییەکی بێئەندازە لە نێو حکومەتدا کە بەرپرسیارێتیی تاکەکەسیی تێیدا زاڵەو ، شێوازی کاری دامەزراوەیی تێدا بزرە . ئەم شێوە ناوەندێتییە کاریگەریتی لەسەر کەسایەتییە ئیدارییەکان بە جۆرێک داناوە کە هەر یەکەیان لە ترسی ئەوەی ژوور خۆی نەتوانێت لە پرسەکان بدوێت ، یان تەنانەت نەوێرێت لێدوانێک بۆ رۆژنامەکان بدات ، بەڵکو هەر یەکە بەرپرسیارێتییەکە لەکۆڵ خۆی بکاتەوەو بیدا بە شانی ئەویدیکەدا .

2) بوونی سانسۆر لەسەر زانیاری نیشانەیەکیدیکەی ئەم حاڵەتەیە . ئەگەرچی بەرپرسەکان هەمیشە جەخت لەسەر ئەوە دەکەنەوە کە پرەنسیپە دیموکراتییەکان لە هەرێمی کوردستاندا بەرقەرارە ، بەڵام لە ئاستی پرەنسیپێکی دیموکراتییانەی وەک مافی رۆژنامەو دەزگاکانی راگەیاندن لە دەستراگەیشتن بە زانیاری لەمپەرێک دروستدەکەن و بە سانایی بەدەستییەوە نادەن .

3) لەرووی ئیدارییەوە نیشانەی نەشارەزایی کاری کارگێریی یان بوونی کەموکورتییە لە رێکخستنی ئیداریی کاروبارەکانی حکومەتدا . شارەزایانی کاری ئیداریی هەمیشە جەخت لەسەر هەنگاوی سۆراخکردن (متابعة) دەکەن . ئەم کارە کەسێک بەرپرسی دەبێت کە ئاگای لەسەرجەمی هەنگاوەکانی کاری ئیداری هەبێت و نزیک بێت لە دەزگای بەرنامەرێژیی و جێبەجێکردنەوە ؛ دیارە دەبێت وتەبێژ ئەو کەسەبێت کە ئەرکی ئەم سۆراخکردنەی لەسەرشان بێت تا هەر کاتێک داوای لێکرا بتوانێت دواهەواڵ و ئەنجامەکان وەکو خۆی بگەیەنێت .

4) بوونی ئەم چەشنە حاڵەتانە دوو کەموکورتیدیکە دەگەیەنێت :

أ - نەبوونی پەیوەندییەکی رێکخراوەیی کار لە دەزگا ئیدارییەکەدا . پەیوەندی ئیداریی لە دووشێوەدا دەردەکەوێت : پەیوەندییەک لە نێوان ئاستی سەرەوە خوارەوەی دەزگاو کارە ئیدارییەکەدا و ، پەیوەندیەکی هاوتا یان هاوتەریب لە نێوان دەزگا یان کارو کەسەکاندا . هونەری سەرکەوتنی کاری ئیداریی لە چۆنایەتی رێکخستنی ئەم دووجۆرە پەیوەندییەدایە . ئەگەر ئەم دوو پەیوەندییە بەباشی رێکخران ئەوا لەکاتی نەبوونی بەرپرسێک یان دەسەڵاتێکی سەرەوە یان هەر کەسێک لەهەر جێیەکی ئیداریدا کاربکات نابێتە هۆی پەککەوتنی کارەکان . ئەمە ئەو حاڵەتەیە کە لە دەزگاکانی حکومەتی هەرێمدا بەباشی رێکنەخراوە ، بۆیە گرفتی وەهای

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لێدەکەوێتەوە و سەفەرکردنی چەند لێپرسراوێک یان کارمەندێک ببێتە هۆی پەککەوتنی کارێک یان پرسێک یان راگەیاندنێکی پێویست .

ب - نەبوونی پرەنسیپی سەرپشککردن (تفویض) لە کاری ئیداریدا . ئەم خاڵە نەک هەر کەموکورتییە بەڵکو لە حاڵەت دەرچووەو بووەتە دیاردە . لە هەموو ئاستە ئیدارییەکاندا میزاج و فەرمانی تاکەکەسی باڵی بەسەر کارەکاندا کێشاوە. هەر بەرپرسە بەپێی تێگەیشتن و ویستی خۆی فەرمان دەداو جۆرێکی تایبەتیی لە جێبەجێکردندا دەوێت . کارەکان لە هەموو فەرمانگەکاندا لەدەستی بەرپرسی یەکەمدا کۆبوونەتەوە . بەم پێیە دەبینین جگە لە سەرۆک یان بەڕێوەبەری فەرمانگەکە هیچ کەسێکیتر لە فەرمانگەکەدا دەسەڵاتی نییە .

<u>چەند پێشنیازێک بۆ چارەسەرکردن . . .</u>

دەبێت چارەسەرکردن لەبەر تیشکی هۆکارو واقیعی کەموکووڕییەکاندا دابنرێت ، ئەوەش پێویستی بەم هەنگاوە ئیدارییە سەرەتاییانە هەیە :

1) بەدامەزراوەییکردنی هەموو دام و دەزگاکانی حکومەت . مەبەست لە دامەزراوەییکردن دانانی یاسا و نیزام و رێساو راسپاردەکانە بۆ هەر وەزارەتێک ، دامەزراوەیەک ، فەرمانگەیەک ، بەشێوەیەک کاروبارەکان بڕوات بەبێ ئەوەی نەهاتنی هەر بەرپرسێک یان کارمەندێک ببێتە هۆی دواخستنی کارەکان .

2) راهێنانی کارمەندانی حکومەت لەهەر فەرمانگەیەکدا لەسەر چەند کاری جیاجیای ئەو فەرمانگەیە لەڕێی کۆرسی تایبەتییەوە بۆ ئەوەی لەکاتی مۆڵەتی ئاسایی یان مۆڵەتی نەخۆشی یان سەفەرکردن یان نەهاتنی هەر بەرپرسێک یان کارمەندێک ، بەهەر هۆیەکیترەوە بێت ، کارمەندێکیتر جێی بگرێتەوەو هیچ کارێک رانەوەستێت .

3) روونیی کارەکان و نەشاردنەوەی لەلایەن دەزگا باڵاکانەوە ، کە سەرچاوەی بڕیارن ، زەمینەی ئەوە خۆشدەکات هەر وتەبێژێک بێترسی لێپرسینەوەو سزادان زانیاری بدات بەو لایەنانەی یاسا رێیپێداون دەستیان بە زانیارییەکان بگات لەوانەش " دەسەڵاتی چوارەم " . بۆ جێبەجێکردنی ئەمکارەش دەبێت کەسانێک لەو ناوەندانە دابنرێت کە کارامەو لێوەشاوەو خاوەن شەخسییەتێکی ئیداریی بەرچاوبن کە شایانی هەڵگرتنی لێپرسراوێتی بن و بتوانن لە شوێن و ساتە جیاجیاکاندا دەستپێشخەری بکەن و چاوەڕێی پسوڵەو مۆری رەزامەندی سەروو خۆیان نەبن .

4) بۆ بە دامەزراوەییکردنی دەزگاکانی حکومەت و دانانی کەسی شیاو لەشوێنی شیاو ، دەبێت دامەزراندن لە خوارەوە بۆ سەرەوە لەسەر بنچینەی (پێناسەی کارەکان) بێت . ئەم بنەما ئیدارییە دامەزراندن بە شیاویی زانستی و پیشەیی و کارامەییەوە گرێدەدات ، بۆیە بە پەیڕەویکردنی ، دامودەزگاکان لەو ئاستەنگەی ئەمڕۆ دەردەچن و ، هەر کەسێک کە دادەمەزرێت شوێنی شیاوی خۆی دەگرێت و . دەبێتە هۆی پێشکەوتنی خودی ئەو کارمەندە و مەردودێکی ئەرێیانەشی لە بواری کارە دیاریکراوەکەدا دەبێت .

5) پەیڕەوکردنی سیستمی (مەرکەزییەت لە بەرنامەڕێژی و لامەرکەزییەت لە جێبەجێکردندا) وەک پرەنسیپێکی ئیداریی پێشکەوتوو . کاتێک ئەم ئازادییە بۆ بنکەکانی کاری ئیداریی دابین دەکرێت ، گیانی کارکردنی ئازادو سەربەخۆ و گیانی دەستپێشخەری برەوپێدەدات و دەبێتە مایەی داهێنان . ئەمە پرەنسیپێکە دەزگاکانی حکومەت ئەکتیڤ دەکات و لەو بارودۆخە راوەستاوو وشکهەڵاتووەی ئێستای دەردەهێنێت .

6) دابەشکردنی کار لە هەر فەرمانگەیەکدا و سەرپشککردنی دەزگاکانی خوارەوە لەلایەن دەزگاکانی سەرەوە بۆ راپەڕاندن و جێبەجێکردنی کاروبارەکان قورسایی کاری چڕی سەر

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بەرپرسی یەکەم یان چەند کەسێکی هەر فەرمانگەیەک ناهێڵێت و هاوتاییەک لە کارکردندا دێنێتە کایەوە . ئەم دابەشکردنە سەرپشککردن (تفویض) دەکاتە بنەماو پرەنسیپ ، واتە هەر بەرپرسێک لە شوێنی خۆیەوە بەشێک لە دەسەڵاتەکانی خۆی بە بەرپرسێکی خوارتر دەدات ، ئەویش بەهەمان شێوە بەشێک لەو دەسەلاتانە بە ئەوانەی خوار خۆی دەدات . بەم پێیە کارەکان دابەش دەبن و یەکێتییەک لە نێوان کاری فەردی و کاری هەرەوەزیی لەسەر ئاستی ئیداریی سەرجەم فەرمانگە حکومەتییەکاندا دروست دەبێت و لەو پاشاگەردانییەی ئێستا رزگار دەبین .
لەکۆتاییدا پێویستە هەموو ئەو چەمکە ئیدارییانەی باسکران بە هەڵوێستی سیاسی دەزگا باڵاکانی حکومەتەوە ببەستینەوە ، واتە بە سەرۆکایەتی هەرێم و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران و پەرلەمان وەک سێ سەرچاوەی فەرمانڕەوایی کە هەر یەکەیان لە شوێنی خۆیەوەو دەتوانێت زەمینە بۆ ئیدارەیەکی بە دامەزراوەییکراوی رێکخراو لەسەر بنچینەی پرەنسیپە ئیدارییە مۆدێرنەکان خۆشبکات و رێوشوێنی جیبەجێکردن و سۆراخکردن (متابعة) یشیان بۆ دابنێت .

لە ماڵپەڕی(نوچە نێت) دا رۆژی 14 ی تشرینی دووەمی 2011 بڵاوکراوەتەوە

ئەنجامە کۆتاییەکانی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان و چەند سەرنجێک

رۆژی هەینی 7 ی ئابی 2009 ، کۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکان ئەنجامە کۆتاییەکانی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستانی راگەیاند . لەم هەڵبژاردنەدا کە رۆژی 25 ی تەموزی 2009 بەڕێوەچوو ، زێتر لە دوو ملیۆن و نیو هاووڵاتی مافی دەنگدانیان هەبوو .ژمارەیەکی زۆر قەوارەی سیاسی بەشداریی هەڵبژاردنیان کرد .
لەم هەڵبژاردنەدا خەڵکی کوردستان دەنگیان بۆ کاندیدەکانی سەرۆکایەتی هەرێمیش دا کە 5 کاندید بۆ ئەم پۆستە رکابەرایەتی یەکتریان دەکرد .
ژمارەی ئەو کورسییانەی پەرلەمان کە ئەم کێبەرکێ گەرمەی لەسەرکرا (100) کورسی بۆ کوردو (5) کورسی بۆ کلدان و ئاشورییەکان و (5) کورسی بۆ تورکمانەکان و (1) کورسی بۆ ئەرمەنەکان بوو .
کۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکان ئەنجامە کۆتاییەکانی بەم شێوەیە راگەیاند :
1) ژمارەی ئەو کەسانەی دەنگیانداوە 1859522 یەک ملیۆن و هەشت سەدو پەنجاو نۆ هەزارو پێنج سەدو بیست و دوو کەس بوون .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

2) ليستى كوردستانى 1076370 مليۆنێک و حەفتاو شەش هەزارو سێ سەدو حەفتا دەنگيان هێناوەو بەم پێيە 59 كورسييان لە پەرلەماندا دەبێت.
3) مەسعود بارزانى بەڕێژەى 69.75% كە دەكاتە 1266397 يەک مليۆن و دوو سەدو شەست و شەش هەزارو سێ سەدو نەوەدو حەوت دەنگ ، پۆستى سەرۆكايەتى هەرێمى بردەوە .
4) ئەنجامەكانى ديكەى هەڵبژاردن بەنيسبەت ليستەكانەوە بەم جۆرە راگەيەندرا :
- ليستى گۆڕان 25 كورسى .
- ليستى خزمەتگوزارى و چاكسازى 13 كورسى .
- ليستى بزووتنەوەى ئيسلاميى كوردستان 2 كورسى .
- ليستى ئازادى و عەدالەتى كۆمەڵايەتى 1 كورسى .
5) رێژەو ژمارەى دەنگى كانديدەكانى ديكەى سەرۆكايەتى بەم شێوەيە راگەيەندرا :
كەمال ميراودەلى 460323 دەنگ و بەڕێژەى 25.32%
هەڵۆ ئيبراهيم ئەحمەد 63377 دەنگ و بەڕێژەى 3.49%
سەفين شێخ محەمەد 18000 دەنگ و بەڕێژەى 1.04%
حسين گەرميانى 10000 دەنگ و بەڕێژەى 0.95%
6) رێژەى دەنگدان لە سەرانسەرى كوردستاندا و بەپێى پارێزگاكان بەم جۆرە بوو :
دهۆک 85%
هەولێر 79%
سلێمانى 74.5%
كوردستان بە گشتى 78.5%
7) ئەو سكاڵايانەى لە پرۆسەى ئەم هەڵبژاردنەدا لەلاى كۆميسيۆنى باڵا تۆمار كران ، بەپێى جۆرى سكاڵاكان بەم شێوەيە بوون :
أ - 371 سكاڵا لە كاتى هەڵمەتى بانگەشەكردندا . كۆميسيۆن 273 سكاڵاى رەتكردۆتەوەو 98 ى غەرامەكردووە .
ب - 40 سكاڵا لە دەنگدانى تايبەتدا ، كە رۆژى 23 ى تەموز بەڕێوەچوو.
ج - 727 سكاڵا لە دەنگدانى گشتيدا رۆژى 25 ى تەموز .
8) لە ئەنجامى لێكۆڵينەوەى پێشێلكارييەكان كە سكاڵايان لەبارەوە كرابوو، كۆميسيۆنى باڵا 40 سەندوقى رەتكردەوە .
9) هەروەها كۆميسيۆن ناوى ئەو پەرلەمانتارانەى بڵاوكردەوە كە لەم هەڵبژاردنەدا دەرچوون ، كە بەسەر (10) ليستى براوەدا دابەشبوون لەگەڵ يەک پەرلەمانتارى نوێنەرى ئەرمەنييەكان .
ئەم ئەنجامانە هەندێ سەرنج و پرسيار دەوروژێنن و پێويستييان بە شيكردنەوەو وەڵامدانەوە هەيە ، بەتايبەتى لەسايەى هەلومەرجێكى ئاڵۆزو ركابەرييەک كە بە تۆمەتى پێشێلكارى ياساو ساختەكارى و گزيكردن لە هەڵبژاردنەكاندا شكايەوە . لێرەدا زۆر بە كورتى گرنگترينى ئەو خاڵە سەرنجڕاكێشانە دەستنيشان دەكەم :

<u>سەرنجى يەكەم :</u>

هەرچەندە كۆميسيۆنى باڵا رێژەى بەشداريكردنى گشتى لە هەڵبژاردندا راگەياند ، كە بەو پێيە ئەوانەى بايكۆتى هەڵبژاردنيان كردووە 21.5% دەكات ، بەڵام بە ژمارە ئەو رێژەيەى نەخستەڕوو كە نزيكەى نيو مليۆن كەس دەكات . ئايا مەبەست لەمە چيبوو ؟ راگەياندنى ئەم ئامارە بە پێويست نەزانرا يان پەردەپۆشكردنى واقيعى پرۆسەكە بوو ، لەبەر هەر هۆكارێک كە پەيوەندى بە كارى كۆميسيۆنى باڵا يان دەسەڵاتدارانى كوردستانەوە بووبێت !

<u>سەرنجى دووەم :</u>

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

وەک پێشتر ئاماژەم بۆ کرد ، ژمارەی ئەو کەسانەی لە هەڵبژاردنەکەدا دەنگیانداوە 1859522 بوو ، بەڵام کۆی دەنگی کاندیدەکانی سەرۆکایەتی 1818097 بووە . لێرەدا 41425 چل و یەک هەزارو چوار سەدو بیست و پێنج دەنگ دیارنییە و کۆمیسیۆنی باڵا ئاماژەی پێنەکردووە ، کە دەشێت کارتی سپی بووبن یان بەخراپی پڕکرابێتنەوەو کۆمیسیۆن رەتیکردبنەوە !

<u>سەرنجی سێیەم :</u>

لیستی کوردستانی بەپێی ئەو ئامارەی کۆمیسیۆن رایگەیاند 1076370 دەنگیان هێناوە ، بەڵام کاندیدی ئەم لیستە بۆ سەرۆکایەتی 1266397 دەنگی هێناوە ، واتە کاندیدی سەرۆکایەتی 190027 سەدونەوەد هەزارو بیست و حەوت دەنگ زیاتری لە لیستەکە هێناوە ، وەک رێژەش جیاوازی نێوان 59% ی کورسییەکان تا 69.75% ی ئەو دەنگانەی بارزانی هێناویەتی دەکاتە 10.75% .

ئەم دوو ژمارەیە سەرنج رادەکێشن چونکە ئەوەی کە لەنێو خەڵکیدا باس دەکرێت - دیارە لەخۆڕا قسەوباس لەنێو خەڵکدا دروست نابێت - ئەوەیە کە جەماوەری لیستی (گۆڕان) بەتایبەتی و بەشێکی زۆری جەماوەری لیستی (خزمەتگوزاریی و چاکسازی) ش ، دەنگیان بە بارزانی نەداوە . لە پارێزگای سلێمانی دکتۆر کەمال میراودەلی زۆربەی دەنگەکانی هێناوە ، تەنانەت دەڵێن : زۆربەیەک لە ئەندامانی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان لە سلێمانی و هەولێرو دهۆکیش ، لە کاتێکدا دەنگیان بە لیستەکەیان (لیستی کوردستانی) داوە ، بەڵام دەنگیان بە کاندیدی لیستەکەیان بۆ سەرۆکایەتی (مەسعود بارزانی) نەداوە ، لەبەر ئەوە لێکدانەوەو شرۆڤەکردنی ئەوەی کە کاندیدی سەرۆکایەتی لیستی کوردستانی دەنگی لە لیستەکەی زیاتر هێنابێت ، جێی تێرامان و سەرنجەو سەلماندنی ئاسان نییە !

<u>سەرنجی چوارەم :</u>

ئەگەر بەدەر لە یاساو رێساکانی هەڵبژاردن کە کۆمیسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکان پێرەوی دەکات ، بۆ رێژەی ئەو هاووڵاتیانەی لە کوردستاندا دەنگیان بۆ کاندیدی سەرۆکایەتی لیستی کوردستانی داوە بڕوانین ، دەبینین نزیکەی 50% یان کەمتریش دەنگیانپێداوە ؛ چونکە نزیکەی یەک ملیۆن دەنگ زێتر بە بارزانی نەدراوە بە کۆی ئەو دەنگانەی بۆ کاندیدەکانی دیکەی سەرۆکایەتی رۆیشتون و ئەو دەنگانەشی کە سپی بوون یان هەر بەشدارییان نەکردووەو بایکۆتی هەڵبژاردنەکەیان کردووە ، واتە نیوەی دەنگی ئەو کەسانەی هێناوە کە مافی دەنگدانیان هەبووە . پرسیارەکە لەمەدایە : ئایا ئەم حاڵەتە لەڕووی لۆژیکییەوە شەرعییەت دەخولقێنێ ، یان بە دەربڕینێکی دیکە ، کاندیدێک بە نیوەی دەنگەکان شەرعییەتی سەرۆکایەتی دەبێت یان نە ؟ ئایا چ رێژەیەک پەسەندە بۆ ئەوەی سەرۆک دڵنیابێت کە گەڵ موتمانەی خۆی داوەتێ ؟

<u>سەرنجی پێنجەم :</u>

دوای ئاشکراکردنی ئەنجامە بەراییەکانی هەڵبژاردن و ، لە ئەنجامی سەدان سکاڵا لەلایەن قەوارە سیاسییە جیاجیاکانەوە ، گومان لەسەر 300 سەندوق راگەیەندرا . دوای لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکان کۆمیسیۆنی باڵا 40 سەندوقی رەتکردەوە چونکە ساختەکاریی یان گزی یان پێشێلکاریی یاسایان تێدا کرابوو . جا ئەگەر هەڵبژاردنێک 40 سەندوقی بەو شێوەیە رەتبکرێتەوە ، ئایا لەڕووی لۆژیکییەوە نابێت ئەو سەندوقانەی دیکەش کە لە هەمان ناوچە یان پارێزگادا هەن رەتبکرێنەوە ؟

واقیع ئەوەیە کە بە شێوەیەکی نایاسایی دەنگ بۆ چل سەندوق رۆیشتووە ، واتە فیعلی پێشێلکاریی روویداوەو دەشێت هەموو سەندوقەکانی دیکەش بەو جۆرە بن بەڵام رێکەوت بەڵگەی تەواویان لەسەر نەبێت ، یان گزییەکە زۆر وەستایانە کرابێت وکەشف نەبووبێت . ئەم حاڵەتە وەک لۆژیکی ئەقڵ بەو شێوەیە بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا باس و لێکۆڵینەوەی فراوان

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هەڵدەگرێت و دەبێت بۆ هەڵبژاردنەکانی دیکە چارەسەرێکی ریشەیی بکرێت ، ئەگەرچی ئەزموونێک کە لە جیهانی دیموکراتیدا هەیە لەم رووەوە دڵخۆشکەر نییە .

<u>تێبینی :</u>
ئامارەکانی هەڵبژاردن لەم وتارەدا ، لە هەردوو سایتی ئینتەرنێتی (PUK Media و ئاوێنە) وەرگیراون .

ئاکامەکانی هەڵبژاردن و ئەگەری بەیەکدادان

دوای ئاشکراکردنی ئەنجامە بەراییەکانی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ، ترس و دڵەڕاوکێی بەیەکدادانی هێزە رکابەرەکانی هەڵبژاردنی لێکەوتۆتەوە . مەترسی شەڕی ناوخۆ لە هەڵوێست و ئاخاوتنی خەڵکیدا بەدیدەکرێت . هەڕەشەکردنی هەر لایەنێک ، ئەمیان بە رەتکردنەوەی ئەنجامەکانی هەڵبژاردن و ئەویان بە سەرکوتی نارەزایەتییەکان بە ناوی پاراستنی هێمنی و ئاسایشی هەرێمەوە ، بارودۆخەکەی سەردەمی بانگاشەی هەڵبژاردنی بە گرژی هێشتۆتەوە ، تەنانەت نوقلانەی ئەوە لێدەدرێت کە رووداوەکانی ئێران دوای پرۆسەی هەڵبژاردنی سەرۆک کۆمار ، بە شێوەیەک لە شێوەکان لە کوردستانیشدا دووبارەبێتەوە . بەڵام ئایا ئەم ئەگەرو پێشبینی و ترسە تا چ رادەیەک زەمینەی لەباری هەیەو ، چەندە لە واقیعی سیاسیی ئەمڕۆی کوردستان و عێراق و ناوچەکەدا پێگەی بەدیهاتنی هەیە ؟
لەڕاستیدا هەڵبژاردنی رۆژی 2009/7/25 ئاڵوگۆڕێکی لە بارۆدۆخی سیاسیی کوردستاندا هێنایە کایەوە ، گرنگترین دیاردەشی سەرهەڵدانی ئۆپۆزسیۆنێکە لەنێو خودی دەسەڵاتی باڵادەستی هەژدە ساڵی رابردوودا . ئەم دیاردەیە دەسەڵاتی هەردوو حزبی (پارتی و یەکێتی) شڵەژاندووەو ئەمەش ناچاریان دەکات مامەڵە لەگەڵ ئەو واقیعەدا بکەن و ئەوە بسەلمێنن کە ئیتر دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا بۆ ئەوان قۆرخ نییەو ناتوانن کۆنترۆڵی هوشیاریی خەڵک و بیروڕا جیاوازەکانیان بکەن . ئەم واقیعە بەشێوەیەک خۆی دەسەپێنێ کە دەبێت دەسەڵات لە چوار ساڵی ئایندەدا حسابی بۆ بکات تا خەڵکی کوردستان لە هەڵبژاردنی داهاتوودا بۆ ئێجگارەکی لە دەسەڵاتیان نەخات .
لە ماوەی چوار ساڵی ئایندەدا ناکۆکییەکانی پێشوو بەردەوام دەبێت ، لەبەر ئەوە هێزە رکابەرەکانی ئەمڕۆ لەبەرامبەر ناکۆکییە دەرەکییەکاندا ناچار دەبن ، کە سەرباری ناکۆکییەکانی نێو خۆیان ، سازش لەگەڵ یەکتریدا بکەن . ئیمکانی ئەم

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

سازشە بۆ بەرژەوەندیی ناوکۆییان دەگەڕێتەوە کە بە پاراستنی ئەو بەرژەوەندییانە خێزانی بۆرژوای دەسەڵاتدار ، بەجیاوازییە تاکتیکییەکانیانەوە لە داڕمان و هەڵوەشاندن دووردەخەنەوە .
حزب و دەستە بۆرژواییەکانی کورد لەناوەرۆکدا هیچ ناکۆکییەکی بنەڕەتییان لە نێواندا نییە . ئەم حزب و گروپانە کە بۆ دەستبەسەرداگرتنی دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا رکابەری یەکتری دەکەن ، بەرنامەی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییان ، تاڕادەی لەیەکچوون ، لە یەکدییەوە نزیکە ، بۆیە ئەجندەی ستراتیژیی کارکردنیان نەخشەی پێکەوە هەڵکردن و دانیشتن و قبووڵکردنی یەکترییان دیاریدەکات و ، لە هەلومەرجی ئاستەنگ و هەڕەشەی دەرەکی و مەترسی لەدەستدانی دەسەڵاتدا یەکدەگرن و یەکدەست بەرەنگاریان دەبنەوە . ئەمە خاڵێکی گرنگی روونەدانی بەیەکدادانەو لەمپەرێکی بونیادییە لە بەربەستکردنی شەڕێکی دیکەی ناوخۆییدا . ئەم هۆکارە لە ماوەی چەند ساڵی داهاتوواولەژێر سایەی دەسەڵاتی ئەمریکادا بە کارایی خۆی دەسەلمێنێ و واقیعێکی بەرچاو دەبێت .
بوونی ئەمریکا لە عێراق و ناوچەکەدا هۆکارێکی گرنگ و مەرجێکی دەرەکی کاریگەر دەبێت بۆ دوورخستنەوەی تارمایی جەنگێکی دیکەی ناوخۆیی لە نێوان هێزە رکەبەرەکاندا . ئەو حزب و دەستەو هێزانەی بەشداریی هەڵبژاردنی کوردستانیان کرد ، هەموویان ، کەم و زۆر ، پەیوەندییان بە ئەمریکاوە هەیە . بەرنامەی هیچ لایەنێکیان هەڵوێستێکی سەلبی لە بوونی ئەمریکا لە عێراق و ناوچەکەدا نییە . هیچ بەرنامەیەکیان ئەمریکا وەک داگیرکەر ناناسێت . لەبەرنامەی هەمواندا بۆ هەڵبژاردنی پەرلەمان نە باسی کۆتاییهاتنی دەسەڵاتی داگیرکەر هەیەو ، نە هەڵوەشاندنەوەی رێککەوتننامەی ئەمنی نێوان ئەمریکاو عێراقیان وەک ئامانجێکی خۆیان داناوە . بەکورتی هێزە رکابەرەکان ئەرکی پەیڕەوکردنی ئەجندەیەکیان لەئەستۆی خۆیان دانەناوە کە دژ بە ئەجندەی ئەمریکییەکان بێت ، ئەمریکاش وەک "دۆست" ی هەموو لایەنەکان و بۆ پاراستنی بەرژەوەندییە ستراتیژییەکانی خۆی لە عێراق و ناوچەکەدا لەسەر دوو تەوەرەی سیاسی گەمە دەکات و لەنگەرەکەی بەدەستەوە دەگرێت :
تەوەرەی یەکەم پاراستنی هاوکێشەی سیاسی نێوان حکومەتی ناوەندیی عێراق و حکومەتی هەرێمی کوردستانە ، تەوەرەی دووەمیش پاراستنی هاوکێشەی نێوان هێزە دەرچووەکانی هەڵبژاردنی ئەمجارەی پەرلەمانی کوردستانە .
ئەمریکاییەکان لە بارودۆخی ئەمڕۆدا ئەنجامەکانی هەڵبژاردنیان پێباشە ، هەر بۆیە ئیمکانی هەڵوەشاندنەوەی ئەنجامەکان یان دووبارە هەڵبژاردنەوە لە کایەدا نییە . ئەمڕۆ تەنها دوو حزب پاوانی پەرلەمان ناکەن بەڵکو هێزی دیکە (گۆڕان و چاکسازی) لە ئارادان کە هاوکێشەکان دەگۆڕن ، ئەمریکاش ئەوەی مەبەستە چونکە بەم هۆیەوە دەتوانێت بە سانایی سیاسەتەکانی خۆی لە کوردستان و عێراقدا بباتەپێشەوە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئەمریکا لە چۆنیەتی مامەڵە لەگەڵ ئەو ناکۆکییانەی دێنەپێشەوەو ئەگەری ئەوەیان هەبێت گرێکوێرەی سیاسی بۆ دروست بکەن ، دەتوانێت گەمە بە واقیعی هاوکێشە نوێیەکان بکات ، بەتایبەتی هاوکێشە سیاسییە نوێیەکەی نێو پەرلەمانی کوردستان و ، لەچەند مانگی داهاتووشدا لە کۆپییەکی هەمان هاوکێشە لە پەرلەمانی عێراقدا ؛ بەم پێیە دەتوانێت دەسەڵاتی خۆی بەسەر سەری هەمواندا (بەغداو هەولێر) رابگرێت . جا لەبەر ئەوەی لەم قۆناغەدا ئەم بەرژەوەندییەی هێمنی و ئاسایش دەخوازێت ، بۆیە ئەمریکا رێگریی لەبەیەکادان و شەڕی ناوخۆ دەکات و هۆکارێک دەبێت بۆ پێکەوە بەئاشتی ژیانی هێزە رکابەرەکانی نێو پەرلەمانی کوردستان و نێو هەردوو حکومەتی بەغداو هەولێر .

ئەوەی لە بانگەشەی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا باسی نەبوو !

ئەمجارە بۆ هەڵبژاردنی سێیەم پەرلەمان لە باشووری کوردستاندا ، گەرمترین هەڵمەتی بانگەشە بەڕێوەچوو . کێبەرکێی لیستەکان ، بەتایبەتی لە نێوان لیستی دەسەڵات و ئەوانیدیکەدا ، تا رادەی بەکارهێنانی ناجۆرترین شێوەکانی پروپاگەندەو رکابەرایەتییەکی نامەدەنی ، شەقامی کوردی بۆ ماوەی زێتر لە مانگێک بەخۆیەوە خەریک کرد . ئەگەرچی هەر لیستە بەرنامەیەکی هەڵبژاردنی هەبوو بەڵام ململانێی سەرجەمی لیستەکان ، بەکردەوە ، لە بازنەی ناکۆکییە تایبەتی و جۆراوجۆرەکانی هەژدە ساڵی رابردوودا دەسووڕایەوەو کەمتر بەرنامەکانی دەگرتەوە . لەم کەشە بارگاوییەی بانگەشەدا ، هیچ بەرنامەیەکی تیروتەسەل بۆ گۆڕانکارییەکی ریشەیی لەکایەدا نەبوو ، چوارچێوەی بەرنامەی لیستەکان کاریگەریی دەستووری کۆنەپەرستانەی عێراقی پێوە دیاربوو ، ئەو دەستوورەی کە دەسەڵاتی کوردی لەساڵی 2005 دا بۆ ئیمزاکردنی ، جەماوەری خەڵکی کوردستانیان راکێشایە سەر سەندووقەکانی دەنگدان . نەبوونی ئەم بەرنامانەی گۆڕانکاریی ریشەیی ، لەنێو گێژاوی ململانێکاندا لەبیرچوونەوە . من لێرەدا هەندێک خاڵ دیاریدەکەم کە بەدەر لەوەی ئیمکانی پراکتیزەکردنی لەمڕۆدا هەیە یان نە ، دەشێت ناوەرۆکی بەرنامەیەک بێت کە ئاوات و ئامانجی کۆمەڵانی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان دەرببڕێت و ئەم جەماوەرە بۆ بەدیهێنانی سازبدرێت و لەسەر ئەو بنچینەیە کەسایەتی مرۆڤی کورد و بناغەی کێشە نەتەوەیی و کۆمەڵایەتییە رەواکەی دابڕێژرێتەوە .

1) بەرنامەی لیستەکان گوتارێکی نەتەوەیی روونی تێدا نەبوو . گوتاری نەتەوەیی بۆ گەلێکی چەوساوەو بێبەش لە مافە نەتەوایەتییەکانی ، سەربەخۆیی و پێکهێنانی دەوڵەتە . تەنها دەوڵەتی سەربەخۆیە زامنی ژیانی ئازادانەو دواڕۆژێکی بێمەترسیی تواندنەوەو جینۆساید ، بەتایبەتی لەبەرامبەر دەسەڵاتێکدا کە بە ئاشکراو بە نهێنی ، دژی دۆزە رەواکەی خەڵکی ستەمدیدەی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کورد ، لێوان لێوی ئایدیاو ڕەفتاری شۆڤێنیستانەیە. دەکرا لە بەرنامەکاندا بۆچوونێکی ناوکۆیی هەبوایە بۆ ئەم گوتارە نەتەوەییەو ، لانی کەم پەڕلەمانی ئاییندە بەرەوڕووی بەرپرسیارێتییەکی مێژوویی بکرایەتەوە وەک ورووژاندن و بەرپاکردنی ریفراندۆمێک لە کوردستاندا تا گەلی کورد بڕیاری چارەنووسی خۆی بدا بە سەربەخۆیی یان یەکگرتنی دڵخوازانە لەگەڵ بەشی عەرەبی عێراقدا ؛ ئەم کارە یەکێکە لە زەرورەتەکان هیچ نەبێ بۆ ساغکردنەوەی ئەو بەندەی دەستووری هەرێمی کوردستان کە ئیددیعا دەکات (گوایا) گەلی کورد بە خواستی خۆی و ئازادانە یەکێتی و پێکەوەژیانی لە چوارچێوەی عێراقدا هەڵبژاردبێت !!

2) هەر لە نێو ئەم گوتارە نەتەوەییەی خاڵی پێشوودا ، کە لە بنچینەدا گوتاری بۆرژوازیی نەتەوەیی و دیموکراتە ، دەبوایە بەرنامەکان پشتگیریی خەباتی گەلی کوردی لە پارچەکانی دیکەی کوردستاندا بسەلماندایەو ، پەڕلەمانی ئایندە مولزەم بوایە بەو شێوەیەی دەلوێ و دەگونجێ جێبەجێی بکات ؛ بەڕاستی جێی نیگەرانی و شەرمەزارییە بۆ لایەنە سیاسییەکانی باشووری کوردستان کە دۆزی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستاندا هاوپشتی و هاریکاری و سۆزی بەشێکی ئەم جیهانەی لەگەڵدا بێت بەڵام لێرە لە کوردستانێکدا پەڕلەمان و حکومەتی خۆی هەبێت ، بۆ دڵنەوایی دەوڵەتە دراوسێکان و ئیمپریالیزمی ئەمریکا دژایەتی بکرێن و بە کردەوە سنوور بۆ چالاکی حزبەکان و پێشمەرگەکانیان دابنرێت .

3) گەلی کورد ئازادە چ سیستمێکی سیاسی - ئابووری – کۆمەڵایەتی بۆ خۆی هەڵدەبژێرێت . ئەمە پرنسیپێکی پراکتیکیی مافی بڕیاردانی چارەنووسە بۆ هەموو گەلێک . لەبەرئەوە مەرج نییە ئەو سیستمە سیاسییەی لە عێراقدا پەیرەو دەکرێت ، بەهەمان شێوە ، وەک خۆی ، کۆپییەکی لە کوردستاندا هەبێت ، ئەوەی مافی بڕیاردانیشی هەیە خەڵکی کوردستانە کە دەتوانن لە ڕاپرسییەکدا ئەم مەسەلەیە یەکلایی بکەنەوە . ئەمڕۆ بە دڵنیاییەوە دەڵێین : ئەگەر حزبەکانی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی کوردو پەڕلەمانی ئاییندە ئەو پرنسیپە لەبەرنامەیاندا هەبوایەو بە جیددی کاریان بۆ بکردایەو واقیعیانە بەرژەوەندی خەڵکی کوردستانیان ڕەچاوبکردایە ، ئەوا بەرنامەیەکی سیکولاریان دادەڕشت ، کە جیایی ئایین لە دەوڵەت و پەروەردەوفێرکردنیان تێدا بچەسپاندایە ، نەک ئەوەی وەک ئێستا دەیبینین خۆیان بەدەستەوە بدایەو ملیان بۆبەرنامەو دەستووری دەوڵەتی شۆڤێنیزمی عەرەبی – ئیسلامی درێژبکردایە .

4) ئەگەر حزب و ڕێکخراوە نەتەوەییەکانی کوردستان کە ڕکابەریی یەکترییان بۆ پەڕلەمانی کوردستان کرد ، بۆ شانی خۆ خاڵیکردنەوە لەژێر باری ئەم مەسئولییەتە مێژووییەدا ، ئەم خاڵەی سەرەوە بە ناواقیعی دەزانن ، ئەوا دەبوو بەرنامەکانیان هەڵوێستی نیشتمانی و دیموکراسی لە ئاست بارودۆخی ئێستای عێراق و کوردستان وەربگرتایە ، بەوەش دەیانتوانی سۆزو پشتیوانی هێزە پێشکەوتنخوازەکانی عێراق و ناوچەکەو جیهانیان بۆ مەسەلەی ڕەوای گەلی کورد ڕاکێشایەو ، لەم گۆشەگیری و بێزراوییەی بەسەریدا سەپاوە دەربازیان بکردایە ؛ هەڵبەت گرنگترین کارێکیش لەم کایەیەدا هەڵوێستی روونە لە بوونی ئەمریکییەکان لە عێراقدا . ئاخر کەسێک لەم جیهانەدا ئەوە بۆ ئێمەی کورد ناسەلمێنێ کە ئیمپریالیزمی ئەمریکا وەک فریادڕەس لە قەڵەم بدەین و پرۆسەی داگیرکردنی عێراق بە پرۆسەی ئازادکردنی عێراق ناوزەد بکەین ، لە کاتێکدا دۆکیۆمێنتێکی گرنگی نەتەوە یەکگرتووەکان وەک داگیرکەر باسیان دەکات و خۆشیان وەک داگیرکەر ناوی خۆیان دەهێنن . لەبەر ئەوە لانی کەمی هەڵوێستی نیشتمانی ئەوە بوو بەرنامەکانی هەڵبژاردن :

أ – گێڕانەوەی سیادەی نیشتمانی بۆ عێراق و دەرکردنی داگیرکەرانی ئەمریکایی لەخۆیبگرتایە .

ب – تێکۆشان بۆ هەڵوەشاندنەوەی ڕێککەوتننامەی ئەمنی نێوان ئەمریکاو عێراقی تێدابوایەو ، هەر ڕێککەوتننامەیەکی نابەرابەری دیکەش لە داهاتوودا ڕەتبکرایەتەوە. لەسەرێکی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دیکەشەوە ، دەبوو بەرنامەکان لە ئاستی سنوور بەزاندن و بۆردومان و تۆپباران و
لەشکرکێشی بۆ سەر کوردستان لەلایەن وڵاتانی دراوسێوە بێدەنگ نەبوایە ، لانی کەم ئەرکی
پاراستنی سنووری کوردستان و پەیرەوکردنی رێوشوێنی پێویست بۆ ئەو مەبەستە ، وەک
ئەرکێکی پەرلەمان وحکومەتی هەرێمی کوردستان و حکومەتی ناوەندیی عێراق دیاریبکردایە .

5) ئەو بەڵێنانەی لە بەرنامەکاندا هاتوون زێتر سیمایەکی تیۆری هەیە ، میکانیزمی
جێبەجێکردنیانی تێدا نییە بەتایبەتی سەبارەت بە پرسی ژنان و کێشەکانی گەنجان . بەرنامەکان
ئەرکێکی پراکتیکییان سەبارەت بە ئازادی ژنان و یەکسانی ژنان و پیاوان لە ئەستۆ نەگرتووە .
هیچ رێوشوێنێکی کردەوەییان بۆ هەڵوەشاندنەوەی یاسای باری کەسێتی دانەناوەو بەژێر رستەو
دەستەواژەی گشتییانەوە کردووە . مەسەلەی ژنان وەک مەسەلەیەکی زۆر گرنگ کە پەیوەندی
بە نیوەی کۆمەڵ و ئاسۆی دواڕۆژی کوردەوارییەوە هەیە ، بە هەڵواسراوەیی هێشتوویانەتەوە
. سەبارەت بە گەنجانیش خۆشخەیاڵییەکی تەواویان پێداون کە نە بارودۆخی کوردستان و نە
توانای کردەوەیی پەرلەمان و حکومەتی ئایندە لە ئاستی بەدیهێنانیاندان ، سەرەنجامیش بە
نائومێدییان و جارێکیتر بە سەرهەڵگرتنیان بەرەو هەندەران کۆتایی دێت .

6) هەروەها لە ئاستی کۆمەڵایەتیدا ، بەرنامەکان رێگای کردەوەیی بۆ نەهێشتن یان
سنووردانانی بۆ هەندێ دیاردە تێدا نییە کە ئەمڕۆ کۆمەڵگاکەمان بە دەستیانەوە دەناڵێنێ . بۆ
نموونە : ئایا پلانی لیستەکان بۆ کاری پەرلەمان و حکومەتی داهاتوو دەربارەی دیاردەی
تەشەنەکردنی لەشفرۆشی لە کوردستاندا چییە ؟ چۆن گەنجەکانی لێدەپارێزێت ؟ چۆن
چارەسەری دەکات ؟ ئایا دەتوانێت کۆنترۆڵی ئەم دیاردە ترسناکە بکات ؟ چ رێوشوێنێکی بۆ ئەوە
هەیە ؟ هەروەها سەبارەت بە دیاردەی پەرەسەندنی بەنگکێشان لەناو گەنجەکاندا چ پلانێکیان
هەیە و چۆن بەرهەڵستیی قاچاخچێتی بە ماددە هۆشبەرەکان دەکات ؟ چۆن لە بازاڕەکاندا
نایهێڵێت ؟ چۆن گەنجەکان هوشیاردەکاتەوە بۆ ئەوەی نەیکڕن و بەکارینەهێنن ... هتد .
لەڕاستیدا ئەم کێشانە گرنگترن لە کێشەکانی ئاوو کارەباو سووتەمەنی رێگاوبان و
خزمەتگوزارییەکانی دیکە کە لە راپەڕینەوە تا ئێستا بۆتە کێشەی شەووڕۆژمان و چارەسەری
بنەڕەتییان بۆ دانەنراوە . ئەم کێشانە کە پەیوەندیان بە دواڕۆژی نەوەکانەوە هەیە و ، سەبارەت
بەوەی ئەمڕۆ لە گەنجەکانەوە ئاڵاوەو گیرۆدەی کردوون ، شایانی ئەوە بوون لە بەرنامەی
هەموو لیستەکان و بانگەشەی هەڵبژاردندا ئەولەوییەتیان هەبوایە و بە کردەوەش لە چوار
ساڵی ئایندەدا پەرلەمان حکومەت بە پلان و بەرنامەڕێژیی بەتەنگییانەوە بێت و زۆر بە هەند
وەریان بگرێت .

7) خاڵێکی دیکە کە زۆر سەرنجڕاکێشە ، پشتگوێخستنی چینێکی گەورەو کارای وەک
کرێکارانە . ئەم چینە جگە لەوەی هیچ حسابێکی بۆ نەکراوەو لە کاندیدکردن بۆ پەرلەمان
بێبەشکراون ، بەرنامەی خۆشگوزەرانی و پاراستنی مافەکانیان بە روونی و ئاشکرا ،
سەربەخۆ لە داواکاریی گشتیی چین و توێژە کۆمەڵایەتییەکان ، دیارینەکراوە. کرێکاران و
زەحمەتکێشانی کوردستان بە درێژایی دەیان ساڵ چ لە ژێر سایەی حکومەتەکانی عێراق و چ لە
سایەی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا ، هەمیشە مافەکانیان پێشێلکراوەو ناڕەزایەتییەکانیان بە
بەرپەرچی توندوتیژانەی دەسەڵاتداران و دەسگا پۆلیسی و سەرکوتگەرەکان رووبەڕووبۆتەوە .
بەرنامەکانی هەڵبژاردن خۆیان لەم راستییە لاداوەو هیچ ئیلتیزامێکیان بەرامبەر ئەم چینە
سەرەکییەی کۆمەڵ نیشان نەداوە ، ئەو چینەی کە دابینکردنی ژیانی سەرتاپای کۆمەڵ ، لە
هەموو روویەکەوە ، بەسەر شانی ئەوانەوەیەو ، بەهۆی ئارەقەو رەنجی ئەوان کۆمەڵگەی
شارستانی و گەشەکردووی ئایندە لە کوردستاندا بنیاتدەنرێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لە کۆتایی ئەم وتارەدا دەبێت ئەوە بە خوێنەری هێژا بڵێم کە خۆشخەیاڵیی ئەوەم بۆ دروستنەبووە کە هێڵە چینایەتییەکان تێکەڵ بکەم و بڕوا بهێنم بەوەی کە ئەگەر بەرنامەی حزب و ڕێکخراوە نەتەوەییەکانی کورد ئەم خاڵانەشی لەخۆبگرتایەو بانگەشەشیان بۆ بکردایە ، دەیانتوانی کاری بۆ بکەن و بەدیبهێنن ؛ بە پێچەوانەوە تەنها وەک چەند خاڵێک کە کەس باسی ناکات خستمنەڕوو ، دەنا سروشت و پێکهاتەی چینایەتی ئەم هێزە نەتەوەییانە ، توانای خۆبەستنەوەیانی بەبەرنامەیەکی وەهاوە لێزەوتکردوون و ، لەڕووی مێژووییەوە شیاویی ئەوەیان تێدا نییە ئەو ئەرکە نەتەوەیی و نیشتمانی و کۆمەڵایەتییانە بەدیبهێنن .

" هیچمان بۆ نەکراوە " کەرەسەی سەرەکیی بانگەشەی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان بوو !

مایەی دڵخۆشییە مرۆڤ پەی بە مافەکانی بەرێت و لەکاتی خۆیدا داوای بکات . بەڵگەی هوشیارییشە کەسێک یان حزبێک یان حکومەتێک نەتوانێ فریوی بدات و بە زمانی لووس و دروشمی بریقەدار ئەو مافانە بکات بەژێر ئەرکەکانەوەو شانی خۆی لە جێبەجێکردنی خاڵیبکاتەوە .
ئەمە ئەو حاڵەتە بوو ، کە بە گشتی ، لە کاتی بانگەشەی هەڵبژاردندا بۆ پەرلەمانی کوردستان بەرچاو دەکەوت . خەڵکی کوردستان هەر لە منداڵێکەوە تا بەساڵاچوویەک ، هەریەکە لە سنووری ژینگەی خۆیدا ، داواکارییەکانیان بەڕووی دەسەڵاتدا دەداو لە شاشەی تەلەفزیۆنەکانەوە ڕاشکاوانە بێمافی و بەشمەینەتی و هەموو ئەو کوێرەوەرییانەیان باس دەکرد کە چاوەڕوان نەبوون لە سێبەری حکومەتی خۆماڵیی کورددا بەسەریاندا بێت .
هەڵبەتە بەشێکی زۆری ئەو خەڵکە بە حکومەتی خۆمالیی کورد خۆشباوەڕ بوون ، ئەگینا حکومەت هەر ناسنامەیەکی هەبێت ، بەر لەوەی بیر لە بەرژەوەندییەکانی خەڵک بکاتەوە ، بەرژەوەندی و ئەجندەی خۆی و چین و حزبە باڵادەستەکانی کۆمەڵ جێبەجێ دەکات . ئەوەی کە داواکارییەکان لەگەڵ هەندێ خزمەتگوزاریی حکومەتدا یەکدەگرنەوە ، لانی کەمی بەردەوامیی ژیان و زامنکردنی بێ گرێوگۆڵی فەرمانڕەوایی دەسەڵاتە لەو کۆمەڵەدا .
هەمیشە ماف گشتی و تایبەتی هەیە ، داواکاریی بۆ مافەکان لەیەکێک لەم دوو شێوەیەدا دەخرێتەڕوو . داواکاریی گشتی هەموو ئەو کارو پرۆژەو خزمەتگوزارییانە دەگرێتەوە کە خەڵکی بە جیاوازی چین و توێژو شوێنەکانی نیشتەجێبوونیانەوە پێویستییان پێی هەیەو ، ژیان و گوزەران بەبێ دابینکردنیان لە تواناداا نییە . خزمەتگوزارییەکانی وەک (کارەبا ، ئاو ، ئاوەڕۆ ، تەلەفۆن ، ڕێگاوبان ، تەندروستی ، فێرکردن ، بیمەی کۆمەڵایەتی و کاروبژێوی ... هتد) ، لەو مافانەن کە هەموو حکومەتێک مولزەمە بە دابینکردنیان و مایەی هیچ منەت و شاباشێک

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

نییە کە کاربەدەستان بەسەر جەماوەری خەڵکدا بیکەن ، چونکە ئەوە دەکەوێتە چوارچێوەی ئەرکەکانیان و ، تەنانەت پاساوی بوونی خۆیان لە زامنکردنی ئەو مافە گشتییانەدایە . هەر کاتێک ئەم خزمەتگوزارییە گشتییانە نەبوو ، ئەوە مافی خەڵکییە بەهەر رێگەیەک بۆیان گونجاو بێت کار بۆ لەسەر کار لابردنی کاربەدەستانی ئەو حکومەتەو جێگرتنەوەیان بە دەسەڵات و حکومەتێکی دیکە بکەن .
دیارە لە بانگەشەی هەڵبژاردندا و دواتریش لە دەنگداندا ، لایەنێکی هوشیاریی خەڵک لە داواکردنی ئەم خزمەتگوزارییانەدا دەردەکەوێت ، بۆ لیستە رکابەرەکانی هەڵبژاردنیش وەها شیاوە پشتگیریی ئەم لایەنە بکەن و ئاراستەی بانگەشەکانیان روو لە دەرخستن و زەقکردنەوەو فۆرمۆڵەکردنی ئەو داواکارییانە بێت ، کە دواتر وەک بەرنامەی هەڵبژاردنیان لە پەرلەمان و حکومەتدا ، هەوڵی بەجێگەیاندنیان بدەن .
دیارە لای کەس شاراوە نییە کە کاتی بانگەشەی هەڵبژاردن ، لە زۆر شوێن و ناوچەداو ، هەندێک جاریش بۆ توندکردنەوەی بێزاری ئەم لیست لەو لیستی دیکە ، داواکارییەکانی خەڵکی بە ئاراستەیەکیتردا دەبراو ، شێوەیەکی تایبەتی و تاکەکەسیی لەخۆی دەگرت . زۆر لەو چاوپێکەوتنە تەلەفزیۆنییانە بە مەسەلە شەخسییەکانەوە خەرک دەبوون و ئەو مەسەلانەیان لە ناخی دەنگدەراندا دەبزواند . قسەی زۆربەی ئەوانە " هیچم یان هیچمان بۆ نەکراوە " بوو . ئەوانە هەقیان بوو کە گلەیی و گازاندە بکەن چونکە هەندێکیان چەند جار ماڵیان وێرانکرابوو ، هەندێکی دیکەیان چەند ساڵ پێشمەرگە بوو بوون ، بەشێکیان ماڵە شەهید و ئەنفالکراو بوون و . . . هتد ، بەڵام ئەوەی ئەم داواکارییانەی بچووک کردبۆوە ، هێنانە خوارەوەی بوو بۆ ئاستی داواکاری شەخسی یان داواکاریی یەک خێزان بۆ (پارە) یان (زەوی) ، بەدەر لە بارودۆخە پڕ کەموکووڕییەکەو زەروورەتی گشتگیرکردنی ئەو داواکارییانە .
ئەم داواکارییە سنووردارە شەخسییانە ، بەزۆری لە لایەن کەسانێکی گوندنشین یان ئەوانەوە پێشکەشدەکران کە لە گەڕەکە پەراوێزخراوەکانی شارەکاندا دەژیان ؛ کە ئەمە بۆ خۆی یەک ئاماژەی ئەقڵیی تێدایە کە پەیوەندی بە کلتوورو ئایدیای جووتیارییەوە هەیەو ، پتر خودی خۆی دەبینێت ، واتە ناتوانێت خۆی لەنێو کۆمەڵ و ، بەرژەوەندییە راستەقینەکانی خۆی لە بەرژەوەندییەکانی گشتدا ببینێتەوە . لیستە رکابەرەکانیش ، هەریەکەیان بە مەبەستێک ئەم لایەنەیان لە بانگەشەدا هاندەداو ، پاساوی بوونی خۆیان وەک رکابەری لیستی دەسەڵات لەمەدا چڕدەکردەوە .
لەڕاستیدا هەلومەرج و بارودۆخی کوردستان و ، بێزاریی کەڵەکەبووی هەژدە ساڵی دوای راپەڕین ، سەرجەمی مەسەلە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکانی بە ئاوەڵایی لەبەردەم بانگەشەدا بەشێوەیەکی وەها دانابوو ، کە بتوانرێت بە ئاسانی دژی لیستی دەسەڵات رابگیرێن . بۆ نموونە لەڕووی سیاسییەوە حکومەتی کوردی ئەوەندە درزو کەلەبەری تێدابوو کە لیستە رکابەرەکانی بتوانن بیری جەماوەری بخەنەوەو لەم سەروبەندەی هەڵبژاردندا پێیان بناسێننەوە ؛ لەگەڵ ئەوەشدا لیستە رکابەرەکانی دەسەڵاتیش ، هەروەکو لیستی دەسەڵات ، گوێی خۆیان لەو لایەنە سیاسییە خەفاند کە پەیوەندی بە بنەڕەتترین خواستێکەوە هەبوو کە ئەویش خواستی جیابوونەوەو سەربەخۆیی کوردستان بوو ، ئەو خواستەی کە لە راپرسییەکەی ساڵی 2005 دا خەڵکی کوردستان بە رێژەی لەسەدا نەوەدوهەشت دەنگیان بۆدا . هەروەها لەڕووی ئابوورییشەوە ، یەک بەرنامەی سۆسیالیستی لە ئارادا نەبوو کە کۆمەڵگەی عەدالەتی کۆمەڵایەتی و خۆشگوزەرانی بکاتە خەونی خەڵکی و سنوورێک بۆ " بازاڕی ئازاد " ی سەرمایەدارانی کوردستان دابنێت و بەخەمی ژیانی سەربەرزانەی چینە هەژارو نەدارەکانی کوردستانەوە بێت . لەڕووی کۆمەڵایەتیشەوە ، نە بەرنامەی بیمەی کۆمەڵایەتی ، نە بەرنامەی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئازادی و یەکسانی ژنان ، نە بەرنامەی بەرەنگاربوونەوەی خەرافییات هەبوو ، کە بتوانن بەو هۆیانەوە زنجیرەکانی کۆتکردن و راپێچکردنی گەلی کورد بەرەو دواوە بپسێنن .
بە کورتی : کەرەسەی بانگەشەی هەڵبژاردن و چۆنیەتی بەکارهێنان و بێبایەخکردنی لە داواکارییە زۆر شەخسییەکاندا ، کە بە " هیچ یان هیچمان بۆ نەکراوە" دەریاندەبڕی ، دەبێت دەرسێک ، پەندێک ، ئەزموونێکی بەردەست بێت و ، بۆ ململانێ سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکانی دواڕۆژ سوودی لێوەربگیرێت .

خۆشخەیاڵیی هەڵبژاردن و پێشبینی چۆنایەتی پەرلەمانی ئاینده

ئەوە بۆ چەند مانگێک دەچێت سەرجەمی خەڵکی کوردستان بە هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستانەوە بۆ چوار ساڵی ئایندە خەریک کراوە . ململانێی نێوان حزبەکان و فراکسیۆنە سیاسییەکان بەشێوەیەکی تەواو ترسناک گەیشتۆتە نێو جەماوەرو ، ئەگەری توندبوونەوەی و کاریگەریی نەرێیانەی لەسەر کۆمەڵگەی کوردەواری لە زیادبووندایەو ، ئەگەر هەندێک فاکتەری عێراقی و ناوچەیی نەبوایە ، بۆ جارێکی دیکە مەترسی شەڕی ناوخۆ باڵی بەسەر باشووری کوردستاندا دەکێشایەوەو بگرە لەگەڵ ئاشکراکردنی ئەنجامەکانی هەڵبژاردندا بە فیعلی بەیەکدادان و خوێنڕشتن نەک هەر روویدەدا ، وەک ئەوەی لە هەولێر لەڕێی تەقەی بەناو خۆشییەوە چەندین کوژراوو بریندارى لێکەوتەوە ، بەڵکو درێژەی دەکێشاو شەڕی چەند ساڵەی ناوخۆیی بۆ زیندوو دەکردینەوە ؛ بەڵام ئەو فاکتەرانە سنووریان بۆ سەرەتای ئەو جەنگە ناوخۆییە دانا کە بەهۆی بڵاوبوونەوەی هێزەکانی هەردوو حزبە دەسەڵاتدارەکە لەسلێمانی و چەند شارۆچکەی ئەم پارێزگایەو ، لەلایەکی دیکەوە بە هۆی پەلاماردانی بارەگاکانی هەردوو لیستی (گۆڕان) و (چاکسازی و خزمەتگوزاری) لە هەولێرو دهۆک لە تەقینەوەدا بوو .
جەماوەری خەڵکی کوردستان ، بەتایبەتی گەنجەکان کە ئەزموونێکی سیاسییان نییەو لە ماوەی هەژدە ساڵی رابردووی حکومەتی کوردیدا هیچ جۆرە چارەسەرێک بۆ گیروگرفت و کێشەکانیان نەکراوەو ، بەناچاری ، بەهۆی بێکاری و ژیانی مەمرەو مەژییانەوە پەیتا پەیتا روو لە هەندەران دەکەن ؛ ئەم گەنجانە بەتایبەتی و جەماوەرێکی بەرفراوان ، بە بەرنامەی لیستەکانی هەڵبژاردن خۆشخەیاڵبوون و هیوای ئەوەیان دەخرێتەپێش کە پەرلەمانی ئایندە بەهەشتێکیان پێشکەش بکات . خۆشخەیاڵی بە پرۆسەی هەڵبژاردن و ئاکامێکی کە لەم هەڵبژاردنە دەکەوێتەوە ، جەماوەری خەڵکی کوردستان و بەتایبەتی گەنجانی هێناوەتە کۆڕی ململانێکانەوەو بە عەمەلی بوونەتە کەرەسەی ئەو ململانێیەی کە لە نێو خودی چینی باڵادەستی کوردستان و دەستە جیاجیاکانیدا لەسەر پشکی زێتری دەسەڵات و دەسکەوتە مادديیەکان لەئارادایە . بۆیە بۆ بەرچاوڕوونی ئەوان و دەرخستنی واقیعێک کە سەرەنجامی واقیعی ئەو ململانێیەی ئەمڕۆ دەبێت ، هەندێک پێشبینی دەردەبڕین کە لە لایەک پشت بە واقیعی دەسەڵاتی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کوردی لە دوو گرێی رابردوودا دەبەستێت و ، لەلایەکی دیکەوە بە شیکردنەوەو ناسینی واقیعی چینایەتی ئەم هێزانە پشتئەستوورە .
ئەو پەرلەمانەی ئەمجارە هەڵدەبژێررێت لەرووی پێکهاتەو هاوکێشەوە لە پەرلەمانەکانی پێشوو جیاواز دەبێت . یەکێک لە جیاوازییە هەرە دیارەکانی ، کۆتاییهێنان بە پاوانخوازی هەردوو حزبە دەسەڵاتدارەکەی کوردستان (پارتی و یەکێتی) دەبێت ، بەڵام سنووری بازنەی کارکردنی ، تا رادەیەکی زۆر ، بەهەمان دینامیزمی پێشوودا دەڕوات و ئەگەری گۆڕانکارییەکی ریشەیی لێرەچاو ناکرێت . گرنگترین ئەو پێشبینییانەی دەکرێت ، لەم خاڵانەدا بەرجەستە دەبن :
1) هەڵبژاردن دەسەڵاتی هەردوو حزبە دەسەڵاتدارەکەی ئەمڕۆ بەلاوەنانێت ، رەنگە کەمێک گرانتر بتوانن تەواوی سیاسەتەکانیان جێبەجێبکەن و بواری ئەوەیان بۆ نەڕەخسێ وەکو پێشوو بەبێ ئیعتیراز تێیانبپەڕێنن ، بەڵام دەتوانن ، بەسوودوەرگرتن لە زوربەیەکی پەرلەمانی کە چاوەڕوان دەکرێت بەدەستی بهێنن ، دەسەڵاتی خۆیان زاڵ بکەن و ، بۆ ئەم مەبەستەو لەپێناوی پاراستنی بەرژەوەندییەکانیاندا ، لەبەرامبەر نەیارو رکەبەرەکانیاندا پتر لەیەکتر نزیک ببنەوەو ، لەسەر بردنەپێشەوەی سیاسەتەکانیان و بەدیهێنانی ئامانجەکانیان ، ئەو رێککەوتنەیان کە ناوی رێککەوتنی ستراتیژییان لێناوە بەردەوام بێت . ئەمەش دەبێتە هۆی ئەوەی کە دەسەڵات لەنێو پەرلەماندا وەک دەسەڵاتی ئەوان بمێنێتەوە .
2) دەسەڵات بۆ پاراستنی دەسەڵاتی خۆی و سەرکوتکردنی هەر ئیعتیرازێکی جەماوەری ، هێزەکانی پۆلیس و ئاسایش و پێشمەرگە بەهێز دەکات و ، وەک هێزێکی حزبی نەک حکومەتی ، لە خزمەتی سیاسەتەکانی خۆیدا دایاندەنێت . ئەم هێزانە وەک ئامرازی دەستی دەسەڵات ، هەر بە هەمان ریتمی ئێستا لە جەماوەری خەڵکی کوردستان دوور دەبن و ، وەک باڵی زەبروەشینی دەسەڵات بۆ سەپاندنی ئەو یاسایانەی لە بەرژەوەندی سیستمی کۆمەڵایەتیی دڵخوازی خۆیاندا دەریدەکەن ، بەسەر سەری خەڵکییەوە دەمێننەوە .
3) لەبەر ئەوەی پێکهاتەی حزبیی حکومەت بەشێوەیەکی سەرەکی لە هەردوو حزبی براوەی هەڵبژاردن دەبێت ، کەرەسەکانی فەرمانڕەوایی هەردوو حزبی باڵادەست وەکو خۆی دەمێنێتەوە ، بۆ نموونە ناتوانرێت هیچ چاوەڕوانییەک بۆ پیادەکردنی یاسای " ئەمەت لە کوێ بوو " لەلایەن پەرلەمانەوە بکرێت ، بۆیە لە چەند ساڵی داهاتوودا ، گەندەڵیی سیاسی و ئیداری و دارایی هەر بەو رێچکەیەدا دەڕوات کە هەژدە ساڵە خەڵکی رۆژانە دەیبینن .
4) ئاستی پراکتیکی ئازادییەکان وەکو خۆی دەمێنێتەوە ، واتە رێژەیەکی ئازادی لەسایەی چاوسوورکردنەوەو سەرکوتدا دابین دەکرێت ، ئەمەش بۆ سروشتی چینایەتی حزبەکانی پەرلەمان بە دەسەڵاتدارو ئۆپۆزسیۆنیانەوە دەگەڕێتەوە ، کە لەسەر راستەهێڵێک لەوبەری ئازادی و بەپێچەوانەیەوە رادەوەستن و ، پراکتیکی بەرنامەی ئازادی بۆیان ستەم دەبێت . بە کورتی ناتوانرێت هیچ چاوەڕوانییەکی ئازادی رەهای ژنان و گەنجان و منداڵان بکرێت ؛ ئەمە جگە لە ئازادی دەربڕین و خۆڕێکخستن و رۆژنامەگەری و کۆبوونەوەو خۆنیشاندان و مانگرتن . . . هتد ، کە دەبێت لە سێبەری دەسەڵات و سانسۆری دەزگا ئەمنییەکاندا مومارەسە بکرێت .
5) لەرووی پەیوەندی دەسەڵاتی حکومەتی هەرێم بە حکومەتی ناوەندی و وڵاتانی دراوسێ و دەوڵەتانی ئەمریکاو ئینگلیزو هاوپەیمانەکانیان ، هەروەها پەیوەندی حکومەت و هەردوو حزبی فەرمانڕەوا بە حزب و رێکخراوە عەرەبی و ئیسلامییەکان و هەر سازش و سەوداو سەوداکارییەک لەم پەیوەندییانەوە بڕسکێت ، شەفافییەت بەخۆوە نابینێت و ، دیپلۆماسییەتی نهێنی و شاردنەوەی زانیارییەکان لە خەڵکی ، هەروەکو ساڵانی پێشوو درێژەی دەبێت .
6) لەرووی ئابووریشەوە ، دەوڵەمەندەکان دەوڵەمەندترو هەژارەکان هەژارتر دەبن . بەپێی بەرنامەی حزب و گروپەکانی نێو پەرلەمان بوار بۆ بازاڕی ئازاد دەرەخسێنرێت و دەرگا بۆ

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کۆمپانیا سەرمایەدارییە ناوچەیی و جیهانییەکان دەخرێتە سەرپشت و سیستمی ئابووری کوردستان هەرچی توندتر بە ڕەوڕەوەی سیستمی سەرمایەداریی جیهانگیرەوە گرێدەدرێت .
ئەگەرچی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان ، بەتایبەتی چینە نەدارەکان لە کرێکاران و زەحمەتکێشانی بیرو بازوو چاوەڕوانیی ئەوەیان هەیە لە چەند ساڵی داهاتوودا ، پەرلەمان و حکومەتی کوردستان گۆڕانێک بەسەر باری ژیانیاندا بەرەو باشتربوون بهێنێت ، بەڵام ئاماژەکان لە هەموو جەمسەرەکانییەوە پێچەوانەی ئەم خواستە دەگەیەنن . ئەوەی لەم بارەیەوە پێشبینی بکەین ئەوەیە کە لە یەک دوو ساڵدا ئەم خۆشخەیاڵییە دەڕەوێتەوەو ئەو واقیعە زێتر روونەدەبێتەوە کە پەرلەمانی کوردستان بەم تەرکیبەی ئێستایەوەو ، حکومەتێکیش کە ئەو پەرلەمانە پەسەندی دەکات ، ناتوانێت لە ئاستی بارودۆخی ئێستای کێشەی کوردو ژیانی خەلکی کوردستاندا بێت و ، لێهاتووانە ئیرادەی راستەقینەی دەنگدەرانی کوردستان دەرببڕێت و بەڕاستی نوێنەرایەتییان بکات .

ئۆپۆزسیۆن و هەڵبژاردن

دیدارێکی رۆژنامەی ئاڵای ئازادی لەگەڵ فوئاد قەرەداغیدا *

ئاڵای ئازادی : لە بارودۆخی ئێستای هەرێمی کوردستاندا ، تا چەند بوار بۆ دروستبوونی ئۆپۆزسیۆن رەخساوە ، بە تایبەتی ئەو لایەن و پارتانەی دەیانەوێت وەک ئۆپۆزسیۆن کاربکەن ؟
فوئاد قەرەداغی : لەهەر شوێنێک دەسەڵات هەبێت ، ئۆپۆزسیۆنیش دەبێت ، بەو واتایەی دەسەڵات بەرنامەی تایبەتی خۆی هەیە کە لەگەڵ بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خۆیدا دەیگونجێنێت . ئەم بەرژەوەندییانە ، لە زۆربەی کاتەکاندا ، بە پێچەوانەی ئارەزوو و بەرژەوەندییەکانی کۆمەڵانی خەڵکییەوەیە ، بەتایبەتی ئەگەر جیاوازییە چینایەتییەکان جەمسەربەندییەکی لە نێوان دەسەڵاتداران ، وەک چینێک کە فەرمانڕەوایەتی دەکەن ، لەگەڵ کۆمەڵانی خەڵکی کرێکارو زەحمەتکێش لەو وڵاتەدا ، پێکهێنابێت. لەبەر ئەوە ئۆپۆزسیۆن ، چ بە شێوەیەکی ئاشکرا بێت یان بە شێوەیەکی نهێنی (شاراوە) بێت ، لە واقیعدا هەیە ، بەڵام ئایا تاچەند کاریگەرێتی هەیەو ، تاچەند رێکخراوە ؟ تاچەند توانیویەتی خۆی لە حزب و رێکخراوی ئۆپۆزسیۆندا بەرجەستە بکات ، ئەوە مەسەلەیەکی دیکەیە .
لەڕاستیدا ئۆپۆزسیۆن زەروورەتە و وڵاتی بێ ئۆپۆزسیۆن وڵاتێکی مردووە . بوونی ئۆپۆزسیۆن یەکێکە لە پێداویستییەکانی گەشەکردن و پێشکەوتن ، بەو پێیە بوونی کێبەرکێ و ململانێ لەسەر کارە باشەکان دەبێتە مەرجی ئەو گەشەکردن و پێشکەوتنەو ، ئەوەش بەبێ بوونی دوو یان چەند لایەن کە لە بەرامبەر یەکتردا رابوەستن و ململانێ بکەن ، ناکرێت . بە واتایەکیدیکە ، هەمیشە ئۆپۆزسیۆن دەبێتە لایەنێکی گرنگی پێداویستییەکانی گەشەکردن و

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

پێشکەوتن کە لە فەزای ململانێدا بەرجەستەی دەکات و ، بەشێوەیەکی ئیجابی کاریگەرێتی
لەسەر ئەو ئاڵوگۆڕانە دادەنێت کە پێویستە لە کۆمەڵگادا بکرێت . لەبەر تیشکی ئەم راستیەدا ،
ئۆپۆزسیۆن بۆ هەر وڵاتیک دەبێتە مەرجی فەزایەکی سیاسی تەندروست ؛ بەبێ ئەمە وڵاتێکی
مردوو ، کش و مات ، تۆتالیتاری دێتەکایەوە کە رەخنەی تێدا نابێت ، وڵاتێک کە سەرەنجامی
ژیانی سیاسی تێیدا بە سەرکوتکردن و کپکردنی دەنگ کۆتایی دێت ؛ بۆیە ئەگەر بمانەوێت
کوردستانیش وەک هەر وڵاتێکی دیکەی ئەم دونیایە فەزایەکی سیاسی و کۆمەڵایەتیی
تەندروستی هەبێت ، دەبێت ئۆپۆزسیۆنێکی کارای هەبێت ، ئەم ئۆپۆزسیۆنە مەرجی
بەرەوپێشەوەچوونی لەمەوبەر بووەو ئەمڕۆش مەرجێکی پڕبایەخی پێشکەوتن و
بەرەوپێشەوەچوونی پرۆسەی سیاسییە لە کۆمەڵگای کوردستاندا .
ئاڵای ئازادی : تا چەند لە هەرێمی کوردستان بەتایبەت لە دوای راپەڕینەوە ئەو فەزایە بۆ ئەو
لایەن و رێکخراوانە دروستبووە کە وەک ئۆپۆزسیۆن کاربکەن و کاریگەرییان هەبێت لەسەر
دەسەڵاتی هەرێمی کوردستان ؟
فوئاد قەرەداغی : لەڕاستیدا هەندێک جار ئۆپۆزسیۆن کاریگەریی هەبووەو ، لە گشتێتی خۆشیدا
کاریگەرییەکی ئەوتۆی نەبووە . واتە بەگشتی لە ماوەی 18 ساڵی دوای راپەڕیندا
کاریگەرێتییەکی زۆر بەهێزی لەسەر دەسەڵات نەبووەو ، هەمیشە تەرازووەکە بەلای دەسەڵاتدا
شکاوەتەوە.
دەسەڵاتداران لە کوردستاندا کۆمەڵێک ئەزموونیان لە کاری سیاسیدا هەبووە ، پێشینەی دەیان
ساڵیان لەم بوارەدا هەبووە . ئەم ئەزموونەی دەسەڵات لایەنی خەباتی چەکداری و کاری سیاسی
و هەڵسوکەوتی کۆمەڵایەتی گرتووەتەوە ، کە بوونی پێگەی رێکخراوەیی حزبی و ژمارەیەکی
زۆر شەهید لە هەموو ناوچەکانی کوردستاندا ، هۆکاری بەهێزی ئەوان و لاوازیی ئۆپۆزسیۆن
بووە تا رادەی ئەوەی کە هیچ دەنگێکی بیستراوی ئۆپۆزسیۆن لەئارادا نەبووە ، هەر بۆیە
ئیمڕۆش ئەو دەنگە بە کزی دەبیستین و رۆڵێکی کاریگەری لەسەر دەسەڵات نابینین ؛ بەڵام
ئەمە ئەو راستییە ناشارێتەوە کە ئۆپۆزسیۆن لە راپەڕینەوە تا ئێستا لە بەرامبەر ئەو دوو
حزبەی دەسەڵاتیان لە کوردستاندا بەدەستەوە بووە ، بوونی هەبووەو هەندێک جاریش
کاریگەرێتی خۆی لەسەر ماجەرای رووداوەکان داناوە .
ئەگەرسەیری پانۆرامای بارودۆخی سیاسی کوردستان بکەین ، دەبینین ئۆپۆزسیۆن لەماوەی
چەند ساڵی رابردوودا لە شێوەکانی مانگرتن و خۆنیشاندان و ئیعتیرازاتی جەماوەریی گەورەدا
خۆیدەرخستووە ، ئەمە جگە لەوەی جۆرنالیزمی ئۆپۆزیۆن ، جۆرنالیزمێکی کاریگەر بووەو
توانیویەتی چاودێرییەکی تەواوی دەسەڵات بکات و ، کەموکوورییەکانی دەسەڵات ئاشکرا بکات
و ئیعتیرازاتی خۆی لەسەر ئەو کەموکووڕییانە بەباشی نیشانبدات ؛ بەڵام لەگەڵ هەموو
ئەمانەشدا هێشتا تەرازووی هاوکێشەی سیاسی لە کوردستاندا بەلای دەسەڵاتدا دێتەوە ، واتە
ئۆپۆزسیۆن کاریگەرییەکی بەرچاوی لەو هاوکێشەیەدا نەبووەو دەسەڵات هەوڵی داوە لە
پەراوێزدا رایبگرێت .
دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا توانای گەورەی لەبەردەستدایە هەر لە توانای داراییەوە تا
توانای راگەیاندن ، هەروەها توانیویەتی هەندێک پشتگیریی دەرەوەش بۆ خۆی مسۆگەر بکات
بە تایبەتی لە سەردەمی رووخانی رژێمی بەعسدا. ئەم تواناییانەی دەسەڵات کاریگەرێتی لەسەر
سنووردارکردنی کاری ئۆپۆزسیۆن هەبووە ، بە تایبەتی کە ئۆپۆزسیۆنیش بۆ خۆی
ئۆپۆزسیۆنێکی یەکگرتوو نەبووە ، ئۆپۆزسیۆنێکی پەرتەوازە بووە ، ئۆپۆزسیۆنێک کە لە
تەیفێکی زۆر زۆر فراواندا خۆینواندووە ، لەوپەڕی چەپەوە بۆ ئەوپەڕی راستی تێدابووە ، تێیدا
ئۆپۆزسیۆنی چەپ لاوازبووە بۆیە زێتر وەک ئۆپۆزسیۆنێکی ئیسلامگەرا خۆینیشانداوە ، لە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کاتێکدا ئەوەی بە دەردی خەڵکی کوردستان دەخوات ئۆپۆزسیۆنێکی سێکولارو چەپ و
سۆسیالیستییە نەک زاڵبوونی ئۆپۆزسیۆنی ئیسلامگەرا یان ئۆپۆزسیۆنێکی راستڕەوی
نەتەوەیی ، بەتایبەتی لە هەلومەرجێکدا کە دەسەڵات خۆی سروشتێکی نەتەوەیی و
سازشکارانەی لەگەڵ ئیسلامی سیاسیدا هەیە.
ئاڵای ئازادی : لە دوای راپەڕینەوەو بە تایبەت لەم چەند ساڵەی دواییدا ، باس لە فەزایەکی
دیموکراتی دەکرێت لە هەرێمی کوردستاندا ، ئایا ئەو فەزا دیموکراتییە بواری داوە بەو لایەنانەی
دەیانەوێت لە دەرەوەی دەسەڵاتی سیاسی وەک ئۆپۆزسیۆن کاری خۆیان بکەن ؟
فوئاد قەرەداغی : سەرەتا رەنگە لەسەر چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەو دوو چەمکە (دیموکراتی و
ئازادی) ئیعتیرازم هەبێت . ئایا دیموکراسی لە کوردستاندا هەیە ؟ ئایا ئازادی بە واتا
فراوانەکەی وجودی هەیە ؟ پێموایە ئازادی بەشێوەیەکی رێژەیی (نسبي) لە کوردستاندا هەیە ،
بایی ئەوەندە هەیە کە مەترسی لەسەر دەسەڵات دروست نەکات ، لەو شوێنانەی بچوکترین
مەترسی لەسەر دەسەڵات دروست بکات زۆر بە توندی بەرپەرچدەدرێتەوە ، نموونەش زۆرە
لەسەر ئەوە هەر لە گوللەبارانکردنی کرێکارانی کارگەی چیمەنتۆی تاسلۆجەوە تا دەگاتە
بەرەنگاریی خۆپیشاندانی شارو شارۆچکەکانی کوردستان وەک کەلارو رانیە و هەڵەبجەو ...هتد
، بە تەقەلێکردن و دەستگیرکردن و پێشێلکردنی مافە مرۆییەکانیان . ئەوانە هەمووی بەڵگەی
ئەوەن ئازادی لەلای ئێمە ، لە هەرێمی کوردستاندا ، ئازادییەکی سنووردارە ، ئازادییەکە لە
بازنەی ئەوەدا کە تا چەند دەتوانیت لەگەڵ ویستی دەسەڵاتدا بیگونجێنیت ، چونکە ئەگەر
دەسەڵات بزانێت مەترسی هەیە ، بەبێ دوودڵی کپی دەکات . سەبارەت بە دیموکراسیش ،
قۆرخکردنی دەسەڵات لەلایەن دوو حزبەوەو رێگەنەدان بە حزبەکانی دیکە کە دەورو
کاریگەرێتییان هەبێت و ، سیاسەتی بە پاشکۆکردنیان ، بەڵگەی ئەوەن کە دیموکراتیش لەم
وڵاتەدا لەنگەو پڕبەپڕی واتاکەی خۆی لەئارادا نییە.
لەبنەڕەتدا ، دیموکراتی واتای هەڵبژاردن دەگەیەنێت ، بۆیە بە بۆچوونی من تا ئێستا لە
کوردستانداو بۆ هیچ بوارێک هەڵبژاردنێکی تەواو ئازاد نەکراوە . پرۆسەی هەڵبژاردن کە
یەکێک لە کۆڵەکەکان (پایەکان) ی دیموکراسییە ، زۆرجار بەلاڕێدا براوە و ئەنجامەکانی ،
ئەنجامی راستەقینەی دەنگدانی کۆمەلانی خەڵکی کوردستان نەبووە ، چونکە بۆ بەدەستهێنانی
ئەو ئامانجانە جۆرنالیزمی کوردی و پایەو نفوزی حزبە دەسەڵاتدارەکان و ، هەندێک جار
پەخشکردنی پارەو چاوسوورکردنەوە بەکارهێنراوە . لەبەرئەوەش ئەنجامەکانی هەڵبژاردن
بەپێچەوانەی ئیرادەی خەڵکەوە بووەو ئەوەندەی لە دیموکراسی دەگەین و چاوەڕوانیی لێدەکەین
، نەچووەتە خزمەتی ئەو خەڵکەی کە دەنگیانداوە . نموونەی بەرچاو بۆ ئەمە دەنگدان بوو بۆ
دەستووری هەمیشەیی عێراق . ئەو دەستوورە هەر کەسێک بێلایەنداری و بە ویژدانەوە
بیخوێنێتەوە لەوە تێدەگات کە شتێکی ئەوتۆی بۆ بەرژەوەندییەکانی خەڵکی کوردستان تێدا نییە
بەڵام خەڵکیش دەنگیان بۆ داوە چونکە حزبە دەسەڵاتدارەکان وەهایان ویست و بۆ ئەوەش بە
تەواوی توانا دارایی و حزبییەکانیانەوە ، بە مراوەغەی سیاسی و هاوپەیمانێتییە
جۆراوجۆرەکانیانەوە ، توانییان خەڵک بۆ دەنگدان راپێچ بکەن و دەنگ بۆ پەسەندکردنی
دەستووری هەمیشەیی عێراق مسۆگەر بکەن . لێرەدا دیسان دەڵێم : ئەو دیموکراسییەی باسی
دەکەین سنووردارەو زێتر بەپێی خواستی حزبە دەسەڵاتدارەکانە نەک بەپێی خواست و ئیرادەی
خەڵک ، بۆیە لەسەر ئەو دوو وشەیە رادەوەستم و پێموانییە لە کوردستاندا ئازادی و
دیموکراسیی بە واتا ئەسڵییەکەی خۆیان هەبن ، بەتایبەتی ئەگەر لە چەمکی ئازادی بکۆڵینەوەو
، ئازادی لە بارە سیاسییەکەیدا ببەزێنین و بڕۆین بەرەو چەمکە دارایی و کۆمەڵایەتییەکەی ، کە
ئەمەی دواییان بە ئاشکراترین شێوە لە نموونەی بڕیاردانی پەرلەمانی کوردستان بۆ

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئازادکردنی فرەژنیدا دەردەکەوێت . لە واقیعدا ئەم بڕیارەی پەرلەمان بۆ خۆی لێدانێکی گەورەی ئازادی بوو ، لێدانی ئازادی نیوەی کۆمەڵ بوو ، بگرە بە لێکدانەوەیەکی فراوانتر ، لێدانی ئازادی هەمووکۆمەڵ بوو بەهەردوو رەگەزەکەوە . بۆیە دەتوانم پێ لەسەر ئەوە دابگرم کە نموونەیەکی پڕ کەموکووڕی ئازادی و دیموکراسی لەم وڵاتەدا پەیڕەودەکرێت کە تەنانەت لەگەڵ چەمکە رۆژئاواییەکەشیدا ناگونجێت کە دەسەڵاتی کوردی بەدوای لاساییکردنەوەیەتی .

ئاڵای ئازادی : ئەگەرچی لەلایەن پەرلەمانی کوردستانەوە یاسایەکی تایبەت بەرێکخستنی کاری حزبە سیاسییەکانی هەرێمی کوردستان دەرچووە ، بەڵام دواتر بەهۆی ئەوەی یاسایەک لە هەرێمی کوردستاندا نەبووە کە بودجەی حزبە سیاسییەکان رێکبخات ، ئەوەش تا رادەیەک کاریگەری لەسەر دەرکەوتنی ئۆپۆزسیۆن دروستکرد ، کە حزبی دەسەڵاتدار وەک کارتێکی فشار بەکاریهێناوە ، ئایا نەبوونی یاسایەک بۆ دابەشکردنی بودجە تا چەند کاریگەری لەسەر ئۆپۆزسیۆنبوون هەیە ؟

فوئاد قەرەداغی : ناتوانین نکوولی لەوە بکەین کە مەسەلەی دارایی و بودجە دەورو کاریگەریی نییە ، بە تایبەتی بۆ هەموو ئەو حزب و رێکخراوانەی کە لەسەرەتای کاردان و بە ئاشکرا کاردەکەن . واتە بودجەو توانای دارایی زەروورەتێکی کارکردنە ، بەڵام مەسەلەکە لەوەدا کۆنابێتەوە کە گەشەنەکردنی ئەو حزبانەی دەسەڵاتیان بەدەستەوە نییە بە هۆکاری نەبوونی بودجەو بێتوانایی دارایی بێت . پێموایە ئەوە نابێتە هۆکاری سەرەکی چونکە ئەو هۆکارە سەرەکییە پەیوەندی بە بزووتنەوەی جەماوەرییەوە هەیە . بزووتنەوە فراوانە جەماوەرییەکان ، ئامانجەکانی ، شێوازەکانی کارکردنی و بارودۆخی بابەتی کاری سیاسی و کۆمەڵێک هۆکاریدیکە ، هەم سەرچاوەو هەم مەرجی ژیان و گەشەکردن و چوونە پێشەوەی حزب و رێکخراوە سیاسییەکانن .

لە گۆڕەپانی کوردستاندا ئەو حزبانەی کاردەکەن زۆر لە یەکتری دەچن ، یەک جەماوەرو تارادەیەکی زۆر نزیک یەک بەرنامەو پەیامیان هەیە . بۆ نموونە ، ئەگەر سەیری بەرنامەکانی حزبی زەحمەتکێشان ، حزبی سۆسیال دیموکرات ، یەکێتیی نیشتمانی بکەین ، دەبینین بەرێژەیەکی بەرچاو لەیەک دەچن و هێڵێکی جوێکەرەوەی دیار لەنێوانیاندا نییە . بۆیە دەتوانین بڵێین حزبەکان سیمای ناوکۆییان هەیەو جیاوازییەکانی نێوانیان ، بۆ خەڵکی ، جیاوازییەکی روون و دیار نییە ، ئەگەر جیاوازییەکیش هەبێت ، جیاوازی شکڵییەو پەیوەندی بە بونیادەوە نییە و دەتوانین ئامانجە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکانیان لە بەرنامەکانی پارتی و یەکێتیدا ببینین ، بەم واتایە جیاوازی لە نێوانی ئەم بەرنامانەو بەرنامەی هەردوو حزبی دەسەڵاتدا نییە ، هێڵێکی سیاسی – ئابووری – کۆمەڵایەتی لە نێوانیاندا نییە ، ئەمەش بواری گەشەکردن و چوونەپێشەوە بەرتەسکدەکاتەوە و ساڵ دێت و ساڵ دەڕوات و هەر لە شوێنی خۆیان دەمێننەوە ؛ ئەمە جگە لەوەی کە حزبەکانی دەسەڵات لە چەند هۆکاریدیکە بەهرەمەندن کە حزبە بچوکەکان بۆیان نارەخسێ و ناتوانن لە گۆڕەپانەکەدا جێیان پێ لەق بکەن.

من لەو باوەڕەدام مەسەلەی داراییەکی بەهێزو بودجە لەو خاڵەوە دەتوانێت کاریگەریی هەبێت کە بزووتنەوەیەکی جەماوەری تەواو جیاوازی لە پێگە کۆمەڵایەتییەکەی دەسەڵات هەبێت ، ئامانج و ئاسۆیەکی جیاوازی بۆ دواڕۆژی کۆمەڵگای کوردستان هەڵگرتبێت و ، وەڵامی گونجاوو لەباری بۆ کێشە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکان پێبێت ، بتوانێت ئامانج و خواستەکانی گەنجان و ژنان و منداڵان و سەرجەمی توێژە کۆمەڵایەتییەکان بە جۆرێک دابڕێژێت و لەخەباتی خۆیدا بەرجەستەی بکات کە لەبەرامبەر حزبەکانی دەسەڵاتدا جەمسەربەندییەکی ئاشکراو دیاری پێکهێنابێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئەم شێوە حزب و رێکخراوانە کە پشت بە بزووتنەوەیەکی وەها ببەستن ، رەنگە ئەمڕۆ بە هێواشی بچنە پێشەوە بەڵام لە دوارۆژدا گەشەدەکەن تەنانەت ئەگەر بودجەیەکی مەمرەو مەژیشیان لەبەردەستدا نەبێت ، چونکە کاتێک بزووتنەوەی فراوانی جەماوەری لەسەر ئەم پێگەیە دروست دەبێت ، بۆ خۆی حزبەکە دەژێنێت ، وەک ئەوەی سەردەمی خۆی و بەر لە نیوسەدە ، هیچ یەکێک لەو حزبانەی کاریان دەکرد بودجەی دیاریکراویان نەبوو ، بە پارەی ئەندامان و لانگیران و دۆستانیان بەڕێوەدەچوون . لێرەدا پێویستە ئاماژەش بەوە بکەم کە ئایدیای شۆڕشگێرانە رۆڵی خۆی هەبوو . ئەو ئایدیایە لە ئایدیای ئەمڕۆ بەهێزتر بوو . ئەو ئایدیا شۆڕشگێرانەیە وا لە مرۆڤ دەکات بڕوای شۆڕشگێرانەی هەبێت ، خۆنەویست بێت ، بارودۆخی حزبەکەی و وڵاتەکەی رەچاوبکات و لە نەبوونیدا بە شتی کەم رازی بێت ، کە ئیمرۆ ئەوانە لە کایەدا نییە و بەجۆرێکی دیکەیە . ئەمڕۆ هەر کادیرێکی ئەم حزبانە دەگریت ئامادە نییە بە دەرامەتێکی کەم رازی بێت ، دیارە هۆکارەکانی ئەم هەڵوێستەش زۆرن و لەڕووی بونیادییەوە لەگەڵ رابردوودا جیاوازییان هەیە ، بۆیە هەر حزبێک بیەوێت بەو حاڵەتە لاوازەی خۆشیەوە بمێنێتەوە ناچار دەبێت چەندین رێگا بگرێتەبەر کە هەڵوێستەکان و هاوپەیمانێتییەکان چ وەک ئۆپۆزسیۆن و چ وەک هاوپەیمان یان پاشکۆی دەسەڵات دەکەونە چەقی ئەو چەندین رێگایەوە .

ئاڵای ئازادی : ئایا ئۆپۆزسیۆن پێویستی بەوە هەیە لەلایەن دەسەڵاتی باڵادەستەوە سنوورو چوارچێوەیەکی بۆ دیاریبکرێت تا کاری سیاسی خۆی لەو سنووورەدا بکات ؟

فوئاد قەرەداغی : رەنگە ئۆپۆزسیۆن لەم دەورەیەی پەرلەماندا نەتوانێت کاریگەرییەکی بەرچاوی هەبێت . دەسەڵات هەر بەم شێوەیەی ئێستا دەمێنێتەوە ، حزبەکانی دەسەڵات ، ئەگەرچی هەندێک گیروگرفتی ناوخۆییان هەیە ، بەڵام بۆ هەڵبژاردن بەشێکی ئەو گرفتانە چارەسەر دەکەن ، یان جۆرێک لە نزیکبوونەوەو موساوەمە لەنێوان خۆیاندا دروستدەکەن ، بۆ ئەوەی دەسەڵات لە کوردستاندا ، هەروەک پێشوو ، بەدەست هەردوو هێزە گەورەکەوە بمێنێتەوە ، هۆکاری ئەوەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کە ئەو دوو دەسەڵاتە یان ئەو دوو هێزە ، هیچ یەکێکیان ، ئامادە نین دەسەڵاتی یەکلایەنەی ئەویتریان قبوڵ بکەن ، لەبەر ئەوە ناچارن لەبەرامبەر بارودۆخی کوردستان و ئەو ململانێیەی ئێستا لەنێوان هەرێم و ناوەنددا هەیە ، بەیەکەوە دابەزن و هەڵبژاردن ببەنەوە . من پێموایە ئەوان بۆ مەودایەکی مێژوویی دیکە فەرمانڕەوای کوردستان دەبن و دەسەڵات بەدەستیانەوە دەمێنێتەوەو حزبەکانی دیکە ناتوانن دەورێکی کاریگەری ئەوتۆیان هەبێت ؛بەڵام لەگەڵ هەموو ئەوانەشدا دروستبوونی ئۆپۆزسیۆنێک ، چەندیش بچووک بێت ، لەناو پەرلەماندا کارێکی زەرووریيە .

لەڕاستیدا هەموو ئۆپۆزسیۆنێک بەکەڵکی ئێمە نایەت ، وەزعەکە ئۆپۆزسیۆنێک دەخوازێت کە بتوانێت گۆڕانکاری بکات و تەکانێک بەباری راوەستاوی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی بدات ، واتە ئۆپۆزسیۆنێکی ئیجابی بێت . لە دەورەی پێشووی پەرلەماندا ئۆپۆزسیۆنی ئیسلامی هەبوو بەڵام هیچ کاریگەرییەکیان بەشێوەی ئیجابی نەبوو ، رەنگە بەشێوەی سەلبی کاریگەرییان هەبووبێت ، بۆ نموونە دەوریان هەبووبێت لە پەسەندکردنی فرەژنی لەلایەن پەرلەمانەوە . بۆیە ئۆپۆزسیۆنێکی عەلمانی، چەپ و سۆسیالیستی ، ئەو بەدیلەیە کە دەیخوازین ، بۆ ئەوەی لانی کەم دەنگێک هەبێت لەپەرلەماندا تا هەموو شتێک بەئاسانی تێنەپەڕێت ، دەنگێک کە لە مینبەری پەرلەمانەوە موخاتەبەی کۆمەڵانی خەڵکی بکات و کەموکوورییەکانیان پێبڵێت .

ئاڵای ئازادی : ئۆپۆزسیۆن دەتوانێت بەشداربێت لەدەسەڵاتی بەڕێوەبردن و سیاسی و یەکە ئیدارییەکانی ناوچەکانداو ئەو کاتەش بڵێت ئۆپۆزسیۆنم ؟

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

فوئاد قەرەداغی : بۆ ئەمە با سەیری دەسەڵاتەکان بکەین . لەوڵاتدا دەسەڵاتی یاسادانان ، تەنفیزی ، یاسایی هەیە . بەپێی عورفی دیموکراتی دەبێت دەسەڵاتی یاسایی دەسەڵاتێکی ئازاد بێت و پەیوەندی بەوانی ترەوە نەبێت ، دەسەڵاتی جێبەجێکردنیش دەسەڵاتی حزبی باڵادەستە لە وڵاتدا ؛ لە عورفی دەسەڵاتی دیموکراتیدا ، ئەوەی هەڵبژاردن دەباتەوە ، ئەوە دێت کاری جێبەجێکردن دەگرێتە ئەستۆی خۆی . ئۆپۆزسیۆن دەتوانێت لە بواری دەسەڵاتی یاسادانانداا دەوری خۆی ببینێت . ئەو هێزانەی وەک ئۆپۆزسیۆن دەچنە پەرلەمانەوە ، دەتوانن لەکاتی دانانی یاساکاندا کاریگەرییان هەبێت ، ئەگەرچی بەهۆی کەمیی دەنگیانەوە نەتوانن سەرکەون و زۆرینەیەک کە سەر بە دەسەڵاتن بیبەنەوە.

ئاڵای ئازادی : لەزۆرێک لە وڵاتاندا ئۆپۆزسیۆن بەشێکی زۆر لە پۆستە باڵاکانیان بەدەستەوەیەو وەک ئۆپۆزسیۆنیش کاردەکەن ، ئەگەر حزبێک لە هەموو پێکهاتەکانی وڵاتدا بەشداربێت ، دەتوانێت وەک ئۆپۆزسیۆنیش خۆی نیشان بدات ؟

فوئاد قەرەداغی : لێرە لە کوردستاندا زۆر شتی دنیا لە خوێنەری کوردو خەڵکی کوردستان دەشاردرێتەوە کەلەڕاستیدا ئەم دنیایە بەو شێوەیە نییە کەلە رۆژنامەکانی کوردستاندا نمایش دەکرێت و ، وەهای نیشان دەدەن کە دنیا بریتییە لە ئەمریکاو ئینگلیزو ئەو رۆژئاوایەی کە هەیەو جاران پێیدەوترا ئیمپریالیزم . ئەمڕۆ لە دنیادا حەرەکەیەکی زۆر بەهێزی جیهانی هەیە لە دژی ئیمپریالیزم و دەسەڵاتەکەی . لەبندەستی ئەمریکای گەورە دەوڵەتی ئەم جیهانەدا ، کۆمەڵێک بزووتنەوە لە ئەمریکای لاتیندا هەیە کە لە رۆژنامەگەریی (جۆرنالیزمی) کوردستاندا باسنەکراوەو باسناکرێت وەک ئەوەی کە لە ڤەنزویلاو مەکسیک و پۆلیڤیا دەگوزەرێ . جاران تەنها کوبا هەبوو ، ئێستا چەندین کوبا دروستبووە . لە ئەمڕۆدا بزووتنەوەی چەپ لەگەشەکردندایە ، لەلایەکی ترەوە بزووتنەوەیەکی گەورەی جیهانیی دژ بەجیهانیبوون هەیە . ئەم بزووتنەوە جیهانییە بزووتنەوەیەکە کەسانی هەمەجۆر تێیدا بەشدارن و هەموویان چەپ نین . لەهەر شوێنێک کۆنگرەیەک ، کۆبوونەوەیەکی سەندووقی پولی نێودەوڵەتی ، بانکی ئاوەدانکردنەوە ، رێکخراوی بازرگانیی جیهانی هەبێت ، دەبینین لەوێ ماندەگرن و دژ بە سیاسەتە ئابوورییەکانیان خۆپیشاندان دەکەن ، واتە ئۆپۆزسیۆنێک لەدەرەوەی بوونی جیهانگیریدا هەیە . ئەو حزبانەی لە ئەمریکاو بەریتانیا حوکم دەکەن جۆرێک لە ئۆپۆزسیۆنی شکڵی پەیڕەو دەکەن ، چونکە ئەو حزبانە خاوەنی یەک بەرنامەن و یەک مەرجەعییەتیان هەیە کە چینی سەرمایەداریی ئەو وڵاتەیە ؛ یەک خێزانن و دەسەڵات دابەش دەکەن ، هەر چەند ساڵ جارێک یەکێکیان دێتە پێشەوەو کامیان لەو قۆناغەدا زیاتر خزمەت بە چینی باڵادەست بکات ئەوەیان دەسەڵات بەدەستەوە دەگرێت وەک ئەوەی ئێستا لە ئەمریکادا بوونی هەیەو رەشپێستەکان دەسەڵاتیان بۆ رەخسێنراوە ، ئەگینا ئۆباما نەدەگەیشتە ئەو پایەیەو ئەو هەموو پارەیەی بۆ خەرج نەدەکرائەگەر چینی باڵادەست نەیانزانیایە لەم کاتەدا بوونی سەرۆکێکی رەشپێست سوودی بۆ سیستمی وڵاتەکەیان دەبێت . ئۆپۆزسیۆن لەوێ شکڵییەو جیددی نییە بۆیە دەکرێت کەسانی حزبی بەرامبەر بەشداری حوکم بکەن بەبێ ئەوەی بەرنامەی حکومەت لەنگی تێبکەوێت و لە هێڵی سەرەکی لابدات ، واتە دەشێت لە ئۆپۆزسیۆنەوە خەڵکانێک بهێنن و پۆستی زۆر گرنگیشی پێبدەن . ئۆپۆزسیۆنی جیددی ئەوەیە کە لەبەرنامەدا جیاوازی هەبێت ، لە ئاسۆی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتیدا ، لەو ئاسۆیانەوە جیاوازییەکی بنەڕەتی هەبێت ، ئەو کاتە سیفەتی ئۆپۆزسیۆن هەڵدەگرێت و لەگەڵ دەسەڵاتدا ئاوێتەی یەکتری نابن . لەم باری سەرنجەوە ، تەنها ئۆپۆزسیۆنی جیددی دەتوانێت دەور ببینێت ، ئەم ئۆپۆزسیۆنە دەبێت ئاگاداری ئەوە بێت بەرژەوەندییە گشتییەکانی کۆمەڵانی خەڵک لەدەست نەدات .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بۆ ئێمە لە کوردستاندا کە بارودۆخێکی دیاریکراومان بۆ دروستبووە ، بارودۆخێکی سیاسی کە حکومەت و پەڕلەمانی کوردستان بەشێکێتی ، مەترسی چاوەڕوانکراومان لەسەرە ، ئەم مەترسییە لەلایەن شۆڤێنییەتی عەرەب و وڵاتە دراوسێکانەوەیە ، جگە لەوەی مەترسی ئەوەمان لەسەرە کە بە هۆی سیاسەتی غەڵەت و گەندەڵیی ناوخۆوە ، ئەزموونەکە هەڵبوەشێتەوەو بیانوو بەدەستەوە بدات تا لەناوببرێت . دەبێت ئۆپۆزسیۆن ئاگاداری ئەو بارودۆخە بێت و نەهێڵێت تێکبچێت ، چونکە بە تێکچوونی ، تەنها بە زیانی دەسەڵات تەواو نابێت بەڵکو بە زیانی خودی ئۆپۆزسیۆن و جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان دەگەڕێتەوە .
ئۆپۆزسیۆنی جیددی ، دەبێت بەرنامەی تایبەتی خۆی هەبێت کە جیای بکاتەوە لە دەسەڵات و بەرنامە تەنفیزییەکەی سەبارەت بەوەی حکومەت (دەزگای تەنفیزی) بەرنامەی تایبەتی خۆی هەیە . بۆ نموونە حکومەتی ئێستای هەرێم بەرنامەیەکی تایبەتی خۆی هەیە و ئەوەی داهاتووش بەرنامەیەکی تایبەتی خۆی دەبێت . هەمیشە بەرنامەی حزب بەرنامەیەکە بۆ دەسەڵات ، لەبەر ئەوە ئەگەر ئۆپۆزسیۆن بێت بەرنامەکەی جیاواز دەبێت ، بۆیە گەر گریمانی سەرکەوتنی ئۆپۆزسیۆنێکی جیددی لە کوردستاندا دابنێین ، دەبێت چاوەڕوانی جیاوازی بین لە سەرجەمی بەرنامەکاندا (دیسان بۆ نموونە) لە کایەی کشتوکاڵدا یان لە کایەی تەندروستی و پەروەردەوفێرکردندا . لەم بوارەی دواییاندا دەبێت ئۆپۆزسیۆن وەڵامی ئەو پرسیارە بداتەوە کە چ جۆرە پەروەردەوفێرکردنێکمان دەوێت ؟ ئەو پەروەردەیەی لە کوردستاندا هەیە کلاسیکییە یان پێشکەوتوو و گونجاوە لەگەڵ گیانی سەردەمدا ؟ ئەو گۆڕانەی لە ئارادایە شکڵییە یان ریشەیی ؟ ئۆپۆزسیۆنی جیددی لەم بارەیەوە زوو دەگاتە ئەو ئەنجامەی کە دەبێت بەرنامەکەی لە بواری پەروەرەوفێرکردندا دەبێت ریشەیی بێت و بڕیاری پەروەردەیەکی عەلمانی بدات ، واتە خاڵێکی بەرنامەکەی جیاکردنەوەی ئایین بێت لە دەوڵەت و پەروەردەوفێرکردن ، هەر بۆیە ئۆپۆزسیۆن ناتوانێت لە سایەی دەسەڵاتی بەرامبەرەکەیدا پۆستی پەروەردەوفێرکردن وەربگرێت و بەم جۆرە لە هەموو بوارەکانی دیکەی فەرمانڕەوایەتیشدا .
ئاڵای ئازادی : بەشداری خەڵکی جیا لە پارتی و یەکێتی لە ئاستەکانی خوارەوەی دەسەڵات چ گۆڕانێک بەرهەمدێنێ ؟
فوئاد قەرەداغی : لە واقیعدا دوو شت هەیە دەبێت لە یەکتری جیابکرێنەوە : ئیشی سیستەماتیک لەگەڵ ئیشی فەردی. تۆ وەک تاکەکەس کە لە شوێنێکدا هاوبەشیی دەکەیت ، لە سنووری بیروبۆچوونی خۆتدا دەتوانیت هەندێک کاریگەریت هەبێت کە لە دواییدا وەها دەشکێتەوە کەلەو سنوورەی دەسەڵاتی یاسایی خۆتدا کارێکی باشت کردووە ؛ ئەوەیتریان کارێکی سیستەماتیکەو پێویستیی بە دەسەڵات هەیە ، واتە یەک گۆڕانکاریی بەرنامەڕێژکراوت هەیەو دەبێت لە رێگەی ئەندام و لایەنگرانی خۆتەوە جێبەجێی بکەیت . هەر لە بواری پەروەردەوفێرکردندا (کە بواری پسپۆڕێتیمە بۆیە بە نموونە دەیهێنمەوە) کۆمەڵێک خەڵکی سکۆلارو چەپ دەتوانن کاریگەریی تاکەکەسییان لەسەر دەوروبەرەکەیان لە سنوورێکی دیاریکراودا هەبێت ، چونکە هەموو سیستمەکە لەگەڵ ئەو بیروبۆچوون و رەوتەدا نییە کە ئەوانی لەسەر دەڕۆن ، ئەوان رەوتێکی جیاوازیان هەیە لەبەر ئەوە هەوڵەکانیان دەبێتە شتێکی تاکەکەسی و بە گۆڕانکاریی لە سیستمەکەدا تەواو نابێت ، بۆیە کاتێک باس لە گۆڕانکاریی ریشەیی دەکەین ، دەبێت بە شێوە سیستماتییەکە سەیری بکەین نەک بە شێوەی تاکەکەسی .
ئاڵای ئازادی : ئێستا باس لە ئەنجامدانی هەڵبژاردنی پەڕلەمانی کوردستان دەکرێت لە هەرێمی کوردستان ، ئایا بە بۆچوونی تۆ ئەنجامی ئەو هەڵبژاردنە هیچ گۆڕانێک لە کوردستاندا دروست دەکات ؟

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

فوئاد قەرەداغی : لەڕاستیدا ناتوانرێت بڕیاری رەها لەم بارەیەوە بدرێت یان بە ڕەهایی پێشبینییەکی دیاریکراو دەربڕێت ، چونکە یەکێک لە سیفەتەکانی کاری سیاسی ئەوەیە کە ئەگەری زۆری تێدەکەوێت ، جگە لەوەی بارودۆخی سیاسی ناوخۆو و تەنانەت بارودۆخی ناوچەیی و جیهانیش کاردانەوەیان دەبێت . بۆیە ناتوانم بە رەهایی بڵێم گۆڕانکاریی دەبێت یان نە ، بەڵام بە مەزەندەی سیاسەتێک کە تێیدەگەم زۆرو کەم ئەو ئەگەرە نابینم کە گۆڕانکاریی ریشەیی لەم وڵاتەدا ، لە سایەی ئەو پەڕلەمانەی لە ئەنجامی هەڵبژاردنی ئەمجارەدا دێتەکایەوە ، رووبدات ، لانی کەم بۆ سێ تا چوار ساڵی داهاتوو .

ئاڵای ئازادی : لەسەروبەندی باسی ئەنجامدانی هەڵبژاردنی پەڕلەمانی کوردستاندا باس لە دروستبوونی لیستی جیاواز لە لیستی هەردوو حزبی دەسەڵاتدار دەکرێت ، ئایا ئەو لیستانە لە چ رێگایەکەوە دەتوانن زۆرترین رێژەی دەنگ بەدەستبهێنن تا گۆڕان لە هەیکەلی پەڕلەمان و حکومەتدا دروست بکەن ؟

فوئاد قەرەداغی : پێموایە دروستبوونی لیستێک یان چەند لیستی جیاواز کارێکی باشە (دیارە لە رووی مەفهومی سیاسی پەرلەمانییەوە کە ئێستا لە کوردستاندا جێبەجێدەکرێت) ئەگەر ئەو لیستانە بتوانن چەند ئەندامێکی خۆیان بگەیەننە ناو پەڕلەمان ، بەمەرجێک پابەند بن بەو هێڵانەوە کە ئەو لیستانە بۆ خۆیانی دیاریدەکەن و بەڕاستی ئۆپۆزسیۆنێک لە ناو پەڕلەمانی داهاتوودا دروست بکەن و لە بەرامبەر دەسەڵاتی حکومەتدا راوبۆچوونیان هەبێت و ئەکتیڤ بن .

ئاڵای ئازادی : خەڵکی هەرێمی کوردستان گلەیی و نارەزایی زۆریان لە ئەدای کاری پەرڵەمان و حکومەت هەیە ، بەتایبەت لەسەر پێشکەشکردنی پرۆژەی خزمەتگوزاری ، ئایا ئەو گلەیی و نارەزاییەی خەڵک تا چەند لیستە جیاوازەکان دەتوانن ئەو هەلە بقۆزنەوە ، هەروەها حزبە باڵادەستەکان چۆن دەتوانن کاری بۆ بکەن ؟

فوئاد قەرەداغی : لەڕاستیدا دانانی بەرنامە کارێکی زەرووریە بۆ خەباتی سیاسی و پەڕلەمانی ، دانانی بەرنامەی هەڵبژاردن لەسەر بنچینەی گلەییەکان ، رەنگە مەودایەکی کورتی هەبێت و دوای بڕینی ئەو مەودایە کاریگەرێتی نەمێنێت . ئەگەر دەسەڵات کەمێک وریابێت و بتوانێت بەشێک لەو شتانەی لەسەر بنەمای گلەیی دروست دەبێت چارەسەربکات ، گلەییەکان پووچەڵدەکاتەوەو ، دەورو کاریگەرێتی ئەو لیستانەی لەسەر بنەمای گلەیی کاردەکەن کلۆرو مایەپووچ دەکات . لەم پرۆسەیەدا دەبێت لەسەر بەرنامەیەکی جێگیر کاربکرێت .

ئاڵای ئازادی : بۆ ئەم بارودۆخەی ئێستای هەڵبژاردن ، بە لیستی کراوە بێت یان داخراو ، کامیانت پێباشترە ؟

فوئاد قەرەداغی : ئەو شێوازە باشترە کە نوێنەرایەتیی حەقیقی لێدەکەوێتەوە ، بۆیە لە هەموو هەڵبژاردنێکدا ، ئاساییی وەها دەبینم کە بە لیستی کراوە بێت . ئەمە لە بەرژەوەندیی نوێنەرایەتیی راستەقینەیە بۆ خەڵکی ، نەک هەر بۆ لیستەکانی دەرەوەی دەسەڵات بەڵکو بۆ ئەو حزبانەشی ئێستا لەدەسەڵاتدان . پێویستە لەهەموو ئاستەکاندا بەپێی ناو ، بەپێی بازنەی هەڵبژاردن ، کاندیدەکان دەنگیان پێبدرێت ، ئەمە باشترە لەوەی لەلایەن حزبەکانەوە لیستی کاندیدکراوەکان دەستنیشانبکرێت ، ئەوەی کە خەڵک دەنگ بە نوێنەری خۆی بدات کارێکی زۆر گرنگە ، چونکە ئەوە یەکێکە لە پرنسیپەکانی دیموکراسیی بۆرژوازی کە تۆ بەشداریی بکەی لە هەڵبژاردنی نوێنەری خۆت بۆ پەڕلەمان نەک حزب بەناو نوێنەرت بۆ دیاری بکات و ، ئەو کاتەشی کە دەنگ دەدەیت نازانیت دوایی حزب کێ دەکاتە " نوێنەرت " لە پەڕلەماندا ، لەبەر ئەوەی تۆ پێشەکی حزبت کردووە بە نوێنەری خۆت و ئیتر مەرج نییە ئەندامەکانی پەڕلەمان کە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

حزب دایان دەنێت خەڵک لێیان رازیبێت و دوور نییە کەسانی وەهاشی تێبکەوێت کە پێشینەی نیشتمانیبوونیان نەبێت یان رابردوویەکی باشیان نەبێت . بۆیە دووپاتی دەکەمەوە کە لیستی کراوە باشترە و پێویستە خەڵک دەنگی راستەوخۆی خۆی بە نوێنەرانی ناسراو ، بە ناوو بەپێی بازنە بدات ، واتە دەبێت خەڵک بزانێت ئەو کەسانە کێن کە دەنگیان پێ دەدات ، لەبەر ئەوە ئەگەر ئەم هەڵبژاردنە وەک ئەوەکانی پێشووبێت و حزب لیستەکان دابنێت ئەوا بە هەمان هەڵەکانی رابردوودا دەچینەوەو شتێک بە شتێک ناکەین .

ئالای ئازادی : لە وڵاتانی ترداو لە کاتی هەڵبژاردنەکاندا بانگەشەیەکی روون بۆ پاڵێوراوەکان دەکرێت و لە هەندێک شوێنیش پاڵێوراوەکان لە مونازەرەکردندا رووبەڕووی یەکتر دەبنەوەو قسە لەسەر رابردوو و ئەو بەرنامانە دەکەن کە دوای وەرگرتنی دەسەڵات جێبەجێیدەکەن ، ئەم حاڵەتە بۆچی لە هەڵبژاردنەکانی هەرێمی کوردستاندا بوونی نییە ؟

فوئاد قەرەداغی : بەدەر لەو بەراوردکردنە (کە مەرج نییە هەموو کاتێک بەراوردکردن راست بێت) دەڵێم : بەهۆی ئەوەی بارودۆخێکی تایبەتی لە کوردستاندا هەیە ، بەهۆی ئەوەی کۆمەڵێک پاڵنەر (دوافع) ی سیاسییەوە کە کاریگەرێتی لەسەر تێکڕای وەزعەکە دادەنێن ، بەهۆی ئەوەی ئاسەواری شەڕی ناوخۆ ماوە کە دوو لایەنی سەرەکیی دەسەڵاتی کوردی بەشدارییان تێداکردووەو رابردوویەکی لە مێژووی بزووتنەوەی چەکداریی کوردستاندا هەبووە ، دوو لایەن کە هەردوولایان جەماوەرو بەرنامەو هێزی چەکداری خۆیان هەبووەو هەیە . پێموایە ئەوە بۆ گشتمان روونە کە کوردستان بەو بارودۆخە تایبەتەدا هاتووەو بۆیە ئەو شێوازانەی لە پرسیارەکەدا هاتوون بۆ ئیمڕۆی وەزعی دەسەڵاتداران نەگونجاوەو دوور نییە شەڕیتری لێبکەوێتەوە ؛ لەگەڵ ئەوەشدا شێوازی مونازەرە - لەڕووی بابەتییەوە - شێوازێکی راست و گونجاوە کە حزبەکان ، لیستەکان ، کاندیدەکانی پەڕلەمان پەیڕەویی بکەن و لەو رێیەوە کێبەرکێی یەکتری بکەن . کاتێک دوو پاڵێوراو بۆ یەک پۆست خۆیان کاندید دەکەن مافی ئەوەیان هەیە قسە بۆ خەڵک بکەن و خەڵکیش رەخنەیان لێبگرێت ، هەریەکەیان لایەنی بەهێزیی خۆی ولاوازیی بەرامبەرەکەی نیشان بدات تا خەڵکی بتوانێت بڕیاری هەڵبژاردنی نوێنەری خۆی بدات ، چۆن خەڵک دەتوانێت نوێنەری خۆی هەڵبژێرێت کاتێک بۆی روون نەبێت کە نوێنەرەکەی کێیە ؟ حزبەکان یان لیستە جیاوازەکانیش دەتوانن لە هەڵمەتی بانگەشەی هەڵبژاردندا شێوازی مونازەرە بەکاربهێنن ، نوێنەرەکانیان باسی بەرنامەی خۆیان بۆ خەڵکی بکەن . لەڕاستیدا ئەم شێوازە تائێستا لەلای ئێمە وجوودی نەبووەو نییە ئەوەش رەنگە پەیوەندی بە پێکهاتەی کۆمەڵگای کوردستانەوە هەبێت ، ئەوە جگە لەوەی واقیعی ئیمڕۆ وەهایە کە خەڵک ئەوەندەی سەیری حزبەکان و کەسانی ناسراوی حزبەکان دەکەن ، ئەوەندە گوێ بەوە نادەن بەرنامەکان چین و لە ئایندەدا چۆن حوکم دەکرێن .

ئالای ئازادی : ئەگەر ئەو لیستە نوییانەی بڕیارە دروست ببن و بەشداریی لە هەڵبژاردندا بکەن ، لەبارێکدا نەیانتوانی سەرکەوتن بەدەست بهێنن و لیستی حزبی باڵادەست سەرکەوت ، پێتوایە هیچ گۆڕانێکی سیاسی لە هەرێمی کوردستاندا روودەدات ؟

فوئاد قەرەداغی : من پێموانییە ئەو لیستە نوێیانەی بەشداریی ئەم هەڵبژاردنە دەکەن و وەک ئۆپۆزسیۆن کاردەکەن هیچ دەنگێک بەدەست نەهێنن ، چونکە ئۆپۆزسیۆن تەنها کۆمەڵێک کەسی رۆشنبیر نین کە بەرامبەر دەسەڵات راوەستابن ، بەڵکو جەماوەرێکیشە کە ناڕازییە لە بارودۆخی سیاسی و ئابووریی کوردستان . کۆمەڵێک چین و توێژی کۆمەڵایەتی هەیە بەرژەوەندییان نەپارێزراوەو دەیانەوێت کەسانێک بهێننە سەرکار کە بەرژەوەندییەکانیان بپارێزن ، بۆیە ئەو لیستانەی دەیانەوێت وەک ئۆپۆزسیۆن بەشداریی هەڵبژاردن بکەن ، بەدەستی بەتاڵ دەرناچن ؛ خۆ ئەگەر گریمان کەسیشیان دەرنەچوون ، ئەوە ئۆپۆزسیۆن

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دەتوانێت لە دەرەوەی پەرلەمان و حکومەت کاریگەریی هەبێت ، لە هۆیەکانی راگەیاندن و سەرشەقامەکاندا دەور ببینن هەروەک چۆن لەمەوبەر لەسەر شەقامەکان دەوریان هەبووەو چوونەتە بەردەم بینای پارێزگاکان و پەرلەمان و ئەنجومەنی وەزیران و ... هتد و داواکانی خۆیان پێشکەشکردووە ؛ هەر ئەم خۆپیشاندانەش کەلەرابردوودا کراون بۆ خۆیان بەڵگەی جووڵانەوەیەکن کە دەکرێت تا رادەیەک وەک پشتگیریی بۆ لیستەکانی ئۆپۆزسیۆنی لەقەڵەم بدەین . لەسەر ئەگەری سەرکەوتنی حزبە دەسەڵاتدارەکانیش (راستتر دوو حزبەکە) لە هەڵبژاردنەکاندا دەکەوێتە سەر پێشبینی کردن ، ئەوەش بە پشت بەستن بە پراکتیکی رابردوو ، ئەو پراکتیکەش مژدەی چوونەپێشەوە نادات ، بە کورتی و پوختی من بە گۆڕانی بارودۆخەکە یان هیچ پێشکەوتنێک لە واقیعی ئیمڕۆی کوردستاندا گەشبین نیم .
ئاڵای ئازادی : بۆ ئەم بارودۆخەی ئێستای هەرێمی کوردستان ، هەڵپەساردنی دەنگ چۆن دەبینیت ، کاتێک هاوڵاتییان نەچوونە سەر سەندووقەکانی دەنگدان و بەشدارییان لە هەڵبژاردندا نەکرد ؟
فوئاد قەرەداغی : هەڵپەساردن یان بایکۆتکردنی دەنگدان پەیوەندی بەبارودۆخەوە هەیە ، ناتوانین بڵێین : لە هەموو حاڵەتێکدا بایکۆتکردن دروستە . بایکۆتکردن هەموو کاتێک بە موتڵەقی دروست نییە ، ئەوە دەکەوێتە سەر هەڵسەنگاندنی ئەو بارودۆخە لەلایەن ئەو لایەنەی بڕیار دەدات بایکۆتی هەڵبژاردن بکات یان نەیکات ، لەبەر ئەوە وەک بۆچوون و پرنسیپ بایکۆتکردن ئەگەرێکە لە ئەگەرەکان کە بەرەی ئۆپۆزسیۆن دەتوانێت پەنای بەرێتەبەر بە مەرجێک ئەو بایکۆتکردنە خزمەت بەبارودۆخەکەو گەشەکردنی بزووتنەوەیەک بکات کە ئەو لایەنە تیایدا نوێنەرایەتی دەکات ؛ ئەگەر بایکۆتکردن خزمەت بە گەشەی بزووتنەوەیەک نەکات ، دەبێتە هەڵوێستێکی سەرپێیی و هەڵە لە بەرامبەر دەسەڵاتدا.
لە ئیمڕۆی وەزعی کوردستاندا بایکۆتکردن کارێکی دروست نییە ، بەپێچەوانەوە بەشداریی بکەیت باشترە ، بەمەرجێک بزانیت دەنگ بەکێ دەدەیت و چۆن نوێنەرانێک دەگەیەنیتە پەرلەمان ، چەندە ئەو نوێنەرانە کەمیش بن .
بایکۆتکردن بارودۆخی تایبەتی خۆی هەیەو لەو بارودۆخە تایبەتەدا دەتوانرێت بڕیاری لەسەر بدرێت ، نموونەیەکت بۆ دەهێنمەوە لەسەر مێژووی شۆڕش لە روسیا : ساڵی 1905 بۆ پەرلەمانی روسیای تزاری کە پێیان دەگوت (دۆما) هەڵبژاردن دەکرا ، ئەو کاتە حزبی بەلشەفی حزبێکی بەهێز بوو پێشڕەویی حەرەکەیەکی جەماوەریی فراوانی دەکرد ، بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێڕانە لە ئارادا بوو بۆیە بایکۆتی هەڵبژاردنەکانی ئەو ساڵەی کرد ، ئەو بایکۆتە چووە خزمەتی بزووتنەوەکەوەو راپەڕین روویدا بەڵام بە شکست کۆتاییهات ؛ دواتر هەر هەمان حزبی بەلشەفی بایکۆتی هەڵبژاردنەکانی ساڵی 1912 نەکرد لەبەر ئەوەی بارودۆخەکەی ئەو کاتە لەبار نەبوو و بایکۆتکردن خزمەتی بە حزبەکەیان و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانە نەدەکرد و پێیان باشتر بوو کە چەند ئەندامێکیان بگەیەننە پەرلەمان و لەوێ بەرنامەی خۆیان پێشکەش بکەن و لە بەرامبەر دەسەڵات و قەیسەردا رایبگەیەنن ، بۆیە دیسان ئەوە دووپاتدەکەمەوە کە ئێستا بایکۆتکردن راست نییەو خزمەت بەخەڵک و ئایندە ، لانی کەم لە چەند ساڵی داهاتوودا ، ناکات .
ئیمڕۆ کوردستان بە بارودۆخێکی تایبەتیدا تێدەپەڕێ ، وەزعی عێراق ناجێگیرە ، ئایندەی روون نییە ، شۆڤێنیزمی عەرەبی خەریکی خۆکۆکردنەوەیە ، هەڕەشەی جیددی لەسەر دۆزی رەوای کورد هەیە ، دراوسێکانی کوردستان هەڵوێستی تاکتیکی و دووفاقانەمان لەگەڵدا پەیڕەودەکەن ، گەندەڵی تا سەر ئێسقان کۆمەڵگەی کوردستانی داڕزاندووە ، لەبەر ئەوە مانەوەی حکومەت و پەرلەمان – بە کەموکورتییەکانیشیەوە - زەروورەتی خۆی لەدەستنەداوەو نابێت دەستبەرداری

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ببین ، لەهەمان کاتیشدا دەبێت بزانین چیدەکەین و چی دەڵێین و چۆن هەڵسوکەوت لەگەڵ هەڵبژاردندا دەکەین .

* رۆژنامەی (ئاڵای ئازادی) لەژمارەکانی (798 ، ٧٩٩ ، ٨٠٠) بەرواری 11 و ١٨ و ٣٠ / ٣ / ٢٠٠٩ دا ئەم دیدارەی بڵاوکردەوە ، بەڵام لەبەر ئەوەی دارِشتنەکەی لاواز بوو و ، لە زۆر شوێندا مەبەستەکەمی بەباشی نەدەگەیاند ، ناچار بووم لەگەڵ هەندێ دەستکاریکردندا جارێکی دیکە دایبرِێژمەوە بەبێ ئەوەی دەستکاری ناوەرِۆکەکەی بکەم .

ئامارەکانی هەڵبژاردن و ئاماژەکانی . .!

یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی ئامار ، ئەو ئاماژانەیە کە لێیدەرِسکێ . هەمیشە لە پشت ئەو ژمارانەی ئامار دەیانخاتەڕوو ، واقیعێک هەیە کە پێویستیی بە خوێندنەوە هەیە . ژمارەکان بەپێی جۆری بابەت و دیاردەکان ، ئاماژەکانیان چ بە ئاشکراو چ بە نهێنی ، ئەرێیانە یان نەرێیانە واقیع تێیاندا رەنگدەداتەوە ، جا ئەوە واقیعی سیاسی و ئابووری بێت یان واقیعی کۆمەڵایەتی و رۆشنبیری و . . . هتد .

هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان لە عێراقدا ، بە پێچەوانەی چەواشەکارییەکانی دەسەڵاتداران و توێژێک رۆشنبیرانی ئەمریکاییخواز ، ئاماژەیەکی راستەقینەی واقیعێکی شێواو و گەندەڵ بوو . ژمارەکانی هەڵبژاردن ئەو راستییەیان دەربرِی بۆیە پتر لە خوێندنەوەیەک هەڵدەگرن و نابێت هەروا بەسەرماندا تێپەربِبن .

سەرەتا با ئەم ژمارانەمان لەبەرچاو بێت ، تا بۆ لێکدانەوەکانمان پەنایان بۆ بەرین :

- 14 پارێزگا لە کۆی 18 پارێزگا بەشدارییان لە پرۆسەی هەڵبژاردندا کردووە . پارێزگاکانی کوردستان بە کەرکوکیشەوە ، واتە چوار پارێزگا (بێ پاساوێکی بەجێ) بەشدارییان لەم پرۆسەیەدا نەکرد .
- ژمارەی ئەو کورسییانەی کێبەرکێیان لەسەرکرا 440 بوو کە 57 یان لە بەغداو 37 یان لە موصل و 35 یان لە بەصرە بوون و ، کورسی پارێزگاکانی دیکە لەوان کەمتر بوو .
- ژمارەی ئەو کەسانەی مافی دەنگدانیان هەبوو 15 ملیۆن بوو .
- 401 حزب و قەوارەی سیاسی بەشدارییان لەم کێبەرکێیەی هەڵبژاردندا کرد کە ژمارەی کاندیدکراوەکانیان 14431 (چواردە هەزارو چوار سەدو سیی و یەک) کەس بوو کە لە نێوانیاندا 3912 (سێ هەزارو نۆ سەدو دوازدە) یان ژن بوو .

بەدەر لەوەی خۆکاندیدکردن بەو ژمارانە بۆ ئەنجومەنی پارێزگاکان لەچ فەزایەکی سیاسیدا کراوە ، نزیک بە ساڵێکیشە خەڵکی بەم پرۆسەیەوە سەرقاڵکراوەو بەردەوام درۆو بەڵێن و

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

خەونی رەنگاورەنگیان بەسەردا پەخش دەکرێت ، بڕێکی گەورەش لە سامانی خەڵکی عێراق بۆ بەرێوەچوونی ئەم پرۆسەیە (لە هەندێ شوێنیشدا بۆ مەبەستی ناشەریفانەی دەنگ کڕین) بەفیڕۆ خەرجکراوە .

- بۆ ئەم پرۆسەیە 42000 (چل و دوو هەزار) وێستگەی دەنگدان کرابووەوە کە زیتر لە 250000 (دوو سەدو پەنجا هەزار) کارمەندی حکومەتیان بۆ دانابوو تا بەسەر سەندووقەکانی هەڵبژاردنەوە بن .
- لەم پرۆسەیەدا (20) ملیۆن کاغەزی دەنگدان لە ئیماراتی عەرەبی چاپکراو هێنرا .
- لە چین و هیندو بەریتانیاو تورکیاش (575) تەن پێداویستییەکانی هەڵبژاردن دابینکرابوو . (ژمارەکان لە ماڵپەڕی وتووێژی مۆدێرن لەنێو ئینتەرنێت وەرگیراون) .

ئەگەر بە وردی لەم ژمارانە بڕوانین ، دەبینین :

1) زۆر نامەسئولانە پارەیەکی زۆر بە خۆرایی لە پرۆسەیەکدا خەرجکراوە کە هیچ کاردانەوەیەکی ئەرێیانەی لەسەر بارودۆخی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتیی عێراق نییە ، بەتایبەتی ئەگەر بەراوردی بکەین بە رێژەی ئەو عێراقیانەی دەنگیانداوە کەتێکڕا51% بوون(ئەویش گومانی ئەوەی لەسەرە کە لە هەندێ پارێزگادا بە بەڵگەنامەی ساختەوە خەڵکی غەیرە عێراقی بۆ دەنگدان هێنرابن .)
لە هەندێ پارێزگاشداکەمتر لەو رێژەیە (45 – 50 %)، واتە نزیکەی حەوت ملیۆن و نیو عێراقی کە مافی دەنگدانیان هەیە ، بەشدارییان نەکردووەو ئەم پرۆسەیەیان رەتکرووەتەوە .

2) کێبەرکێی ئەو ژمارە گەورەیە لە حزب و قەوارەی سیاسی ، کە زۆربەیان سایەیەکی خێڵەکی و تایەفەگەرییان هەیە ، ئاماژەیە بۆ پەرتەوازەیی بزووتنەوەی سیاسی عێراق و گەمەکردن بە چەمکی دیموکراسی و رادەی ئەو کەلەبەرە سیاسییە گەورەیەی کە چارەنووسی سیاسی عێراق بۆ مەودایەکی مێژوویی دیکە بە هەڵواسراوی دەهێڵێتەوە ؛ ئەمە نیشانەیەکە بۆ رادەی گرژی و توندتربوونەوەی ململانێ نامەبدەئییەکان ، ئەو ململانێیانەی کە دەکەونە ژێر هێڵی بەرژەوەندی چینایەتی و نەتەوایەتی و ئایینی و تەنانەت تایەفەگەریشەوە .

3) هەر ئەم ژمارانە ئاماژە بۆ بێ سەروبەری ریزبوونی چینایەتیی ژێر سایەی سیستمێکی ئابووری جێگیر دەکەن ، واتە لەگەڵ ئەوەدا کە زۆربەی حزب و قەوارەکان ، وەک بەرنامەی ئابووری ، لە بازنەی ئابووریی سەرمایەداری و بازاڕە ئازادەکەیدان ، بەڵام ئەو بەرنامە لەیەکچووانە کە لە بنەما چینایەتییە لەیەکچووەکانەوە سەرچاوە دەگرن ، کاریگەرێتییان لەسەر ریزبوونە چینایەتییەکان دانەناوەو ، هێشتا کەلتووری چینایەتیی کۆمەڵگەی دەرەبەگایەتی و سەرخانە خێڵەکی و ئایینییەکەی بەسەر کەلتووورە خوازراوەکەی بۆرژوادا زاڵە . ئەم واقیعەش جارێکی دیکە چەمک و ئەرک و زەرورەتی شۆڕشی کۆمەڵایەتی و گۆڕانکاریی ریشەیی کۆمەڵگا دەخاتەوە بەرنامەی هەر بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێرانەوە کە بۆ دواڕۆژێکی سۆسیالیستی خەبات بکات .

4) ژمارەکان ئاماژە بۆ هەڵوەشانێکی دیارو ئاشکرای بونیادی کۆمەڵگای عێراق دەکەن . ئەگەرچی هێزە کۆنەپارێزەکانی کۆمەڵ دەیانەوێت بە ناوی پاراستنی (نیشتمانی عێراقی یەکگرتوو) و یەکپارچەیی خاکی عێراق و بەرهەڵستی فیدرالیزمەوە رێگە لە پرۆسەیەکی دیموکراتی نوێ لە عێراقدا بگرن و چەمکەکانی شۆڤێنیزمی عەرەبی – ئیسلامی بەسەر کۆمەڵدا بسەپێنن ، بەڵام واقیعی رووداوەکان لەیەکترازانی کۆمەڵایەتی دەسەلمێنێ بەشێوەیەک کە پێشبینی ئەوەی لێناکرێ جارێکیتر و لە سایەی ئەم شێوە حکومەتانەدا لایەنە لەیەکترازاوەکانی بە یەکەوە پەیوەست ببنەوە . ئەم هەڵوەشان و داڕانەش دەبێتە مایەی رێگا چارەیەکی سیاسی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دیکە بۆ بڕیاردانی چارەنووسی ئەم وڵاتەو ، جۆرو شێوازێکی دیکە بۆ چۆنایەتی ژیانی پێکهاتەکانی دیاریدەکات کە کەرتبوون و دابەشبوونی عێراق بە سێ دەوڵەتی جیاجیا دەکاتە لۆجیکیترین چارەسەر و ، کۆتایی بەم جەنگە ناوخۆییە دەهێنێت کە کێبەرکێی ئەو ژمارە زۆرەی حزب و قەوارە سیاسییەکان لە هەڵبژاردنی ئەمجارەو هەڵبژاردنەکانی داهاتووشدا یەکێک لە ئاماژە زەقەکانێتی .

5) خۆکاندیدکردنی ژنان لەم پرۆسەیەدا هیچ شتێک لە جێوڕێیان سەبارەت بە بڕیاردانی سیاسی نابینێت . ئەو ڕێگرییە دەستووری و یاساییانەی لەبەردەمی ژناندان ، بواری فراوانبوونەوەی سنووری چالاکییان لە کۆمەڵدا نادەن و هەڵسووڕانیان چواچێوەدار دەکەن . بوونی کۆمەڵێک ژن لە پەرلەمانداو سنوورداریی بەکارهێنانی تواناکانیان و بەرتەسککردنەوەی مەودای جموجۆڵیان لەچەند ساڵی رابردوودا بەڵگەن بۆ رووکەشیی ئەو خۆ کاندیدکردنە ، ئەمە جگە لەوەی لە سایەی میکانیزمەکانی هەڵبژاردنداو سەرەڕای ئەوەی کە ژنان نیوەی کۆمەڵ پێکدەهێنن ، بەڵام پیاوان زۆربەی کورسییەکان داگیردەکەن و ، سەرەنجام ژنەکان هەر بە پاشکۆیی پیاوەکان دەمێننەوە .

بە کورتی : ئاماژە ژمارەییەکانی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان نە ئاسۆی ئازادی و دیموکراتی لێوەدیارەو نە نوقڵانەی ژیانی خۆشگوزەرانیی بۆ عێراق پێیە .

6 ی شوباتی 2009

هەڵبژاردن وەک ئامرازی دەسەڵات و فریودان

دوای چەندین مانگ خۆئامادەکردن و کێبەرکێ و توندکردنەوەی گرژی و ناکۆکی نێوان پێکهاتە جیاجیاکانی عێراق و قوتبوونەوەی سەدان حزب و رێکخراو بۆ ئەم مەبەستە ، لە دواڕۆژی کانوونی دووەمی 2009 دا ، خەڵکی ستەمدیدەو فریوخواردووی عێراق لە چواردە پارێزگادا بەرەو سندووقەکانی دەنگدان بەڕێکەوتن و لە فەزایەکی پۆلیسی بێوێنەداو ، بە رێژەی کەمتر لە نیوەی ئەوانەی مافی دەنگدانیان هەیە ، بەشدارییان لەو پرۆسەیەدا کردو ، کۆمەڵێکیتریان لە بەرژەوەندیخوازان بە پلەو پایەی دەسەڵات گەیاند . لەم پرۆسەیەدا ، بۆ جارێکیدیکە ، شەرعییەتیان بە چەوسێنەرەکانی خۆیان دایەوە ، تا لەم رێیەوە بۆ چەند ساڵێکیتر سامانی ئەم وڵاتە بە تاڵان بەن و ئەوانیش هەروەک رابردوو لە سایەیاندا زگیان هەڵگوشن و بەردەوام قوربانیی ژیانێکی پڕ کارەسات و نائەمنی و برسێتی و گرانی و دەردوبەڵای جەستەیی و دەروونی بن .

کاربەدەستانی ئەمڕۆی عێراق و ، داگیرکەران لە پشتیانەوەو ، لەڕێی جۆرنالیزمی جیهانییەوە ، دەیانەوێت هەڵبژاردنی ئەمجارە کە بۆ دیاریکردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان دەکرێت ، وەک رووداوێکی مەزن و وەرچەرخانێک لە مێژووی عێراقدا بخەنەڕوو ، دەیانەوێت کاڵای رزیوی ((

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ديموكراتی)) يەكەيان بەسەر گەلانی عێراقدا ساخبكەنەوەو رای گشتی جيهانی پێ چەواشە بكەن .
ئەمڕۆ عێراق بە هەلومەرجێكی زۆر دژواردا تێدەپەڕێت ، هەڵبژاردن لەو هەلومەرجەدا نەك هەر دەستەبەری لانی كەمی ئازادی بۆ كۆمەڵانی خەڵك ناكات ، بەڵكو بە نانەوەی ئەم كێبەركێ حزبی و تايەفەييە كە پێشينەيەكی خوێناوی هەيە ، زێتر دەرگا لەسەر ئازادييەكان كلۆم دەبێت .
چونكە ئەو راستييانە سەلماندنيان ناوێت كە لە وڵاتێكدا داگيركەران فەرمانڕەوايی بكەن و ، سياسەت و ئابووری وڵاتەكەيان ، لەڕێی رێكەوتننامەيەكەوە ، بە خۆيانەوە گرێدابێت و ، هەر كانتۆنێكی بەدەست مێليشيای حزبێك يان تايەفەيەكەوە بێت و ، لەسايەی هێزە كۆنەپارێزەكاندا هوشياری تا رادەی ژێر سفر دابەزيبێت ، بێ هيچ گومانێك هەڵبژاردن نابێتە ئامرازێك بۆ سارێژكردنی هەموو ئەو زامە قووڵانەی دەيان ساڵە لەجەستەيدا هەڵكۆڵراوەو يەكبينە هەڵدەكۆڵرێت .
هەڵبژاردنێك ئازادی تێدا نەبێت ، ئامانجی روون و دياريكراوی نەبێت ، دەنگدەرەكانی ئازادييان لێ زەوتكرابێت و كاريگەرێتی سيستمی خێڵەكی و ئينتيمای تايەفييان لەسەربێت ، كانديدكراوەكانيشی ، جگە لە هەڵپەی پلەو پايەو پارە ، هيچ پرنسيپێكی نيشتمانی و ديموكراتی لە بەرنامەياندا نەبێت ، ئەو هەڵبژاردنە تەنهاو تەنها بە سوودی دەڵاڵەكانی داگيركەران و رەوتە شۆڤێنيست و كۆنەپەرستەكان دەشكێتەوە . ديارە بە لەبەرچاوگرتنی ئەو راستييانەی واقيعەكە دەيانسەلمێنێ و ، سەبارەت بە ئاڕاستە جۆراوجۆرەكانی ناكۆكييەكان (تناقضات) و لەپێشی هەموويانەوە ناكۆكی خەڵكی سەرانسەری عێراق لەگەڵ داگيركەران و دارودەستە وابەستەكانيان ، بە دوو سەرەنجام دەگەين كە دەشێت بۆ هەر هەڵبژاردنێكی لەو جۆرەی ئەمڕۆ لە عێراقدا پيادەدەكرێت ،دروست بێت ؛ ناوەرۆكی ئەو دوو سەرەنجامەش لەلايەك ململانێی گەيشتن بەدەسەڵات و تەواوی ئەو ئيمتيازاتانەيە كە دەسەڵاتدارێتی بۆ دەستەو تاقم و كەسە ناسراوەكانيانی دابين دەكات ، كە ئەمە بۆخۆی گرێكوێرەيەكی بەرچاوی بارودۆخەكەيە ، لەلايەكی ديكەوە بەردەوامبوونی نەرێتی فريودانی كۆمەڵانی خەڵكييە لەلايەن چينە باڵادەستەكانی كۆمەڵەوە كە هەر ساتە بە ئامرازێك و هەر رۆژە بە كۆمەڵێك بەڵێن و پەيمان لە چاوەڕوانيی خۆشگوزەرانی و ئاسوودەييدا رايان دەگرن . ئەمڕۆ دەبێت هەڵبژاردن لەنێو ئەم بازنەيەدا ببينرێت لەلايەك وەك ئامرازێكی دووسەرە بۆ گەيشتنی رەوتە دواكەوتووەكانی كۆمەڵ بە دەسەڵات و ،لەلايەكيديكەوە بۆ فريودان و چەواشەكردنی خەڵكی ستەمديدەی بێبەش لە هوشياری و ئيرادەی سەربەخۆ .

1 ی شوباتی 2009

بە هانای ئێزيدييەكانەوە بچن . . .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

تیرۆریزمی بەعس و تەکفیرییەکان ریسوا بکەن . . . !

جارێکی تر دەستی رەشی تاوان گەیشتەوە ئێزیدییەکان و لە کردارێکی دڕندانەی تێرۆریستیانەدا شەنگال خەڵتانی خوێنی رۆڵەکانی کرا .

رۆژی سێشەممە 2008/8/14 چوار ئۆتۆمبێلی خنراو بە سەدان کیلۆ تی ئێن تی لەلایەن باندە ژیانکوژەکانی بەعس و تەکفیرییەکانەوە ، لە دوو ناوچەی شەنگال : گرعوزێرو سیبا شیخ خدرێ ، تەقێنرایەوەو بووە مایەی کوشتن و برینداركردنی زێتر لە پێنچ سەد هاووڵاتی ئێزیدی و رووخاندن و کاولکردنی دەیان ماڵی خەڵکی دەستکورت و هەژاری ئەم دەڤەرە .

ئەم کارەساتە ئەڵقەیەکی دیکەی زنجیرەیەک دەستدرێژی باندە بەعسی و تەکفیرییەکانە بۆ سەر ئێزیدییەکان . هەر دوێنێ بوو بیست وچوار کرێکاری ئێزیدی بەدەستی ئەم باندانە تیرۆرکران . هەر دوێنێ بوو دوو کرێکاری دیکەی ئێزیدی لە کەرکوک بەردەباران کران و گیانیان کێشان . رۆژانەش هەڕەشەی لەناوبردنیان دەکرێت و ناچارکراون لە شاری موصل هەڵبێن و لانەو شوێنی کارەکانیان بەجێبهێڵن .

ئەم هێرشە یەک لەدوای یەکانە درێژەپێدانی سیاسەتی رەوتی بەعسییە فاشستەکان و ئیسلامی تەکفیریی دوژمن بە بەشەرییەتە کە هیچ ئاین و ئاینزاو نەتەوەو تایەفەیەک لە عیراقدا نەماوە جەزرەبەی بە دەستیان نەخواردبێ . تەقاندنەوەی کەنیسەو مزگەوت و حسەینییەو پەرستگاکان و کوشتن و راونانی مەسیحییەکان و صوببییەکان بەردەوامەو هێشتا تاوانباران هەر تینووی خوێنن .

بەڕاستی ئێزیدییەکان بە ئاشکراو بە بەرنامەیەکی نەخشە بۆ کێشراوی فاشستیانەو شۆڤێنیستانە، دووچاری پرۆسەیەکی جینۆساید بوون و بە تەنها بەرەو رووی گەلەگورگی تیرۆر راوەستاون .

چەندبارە بوونەوەی دەستدرێژی بۆ سەر ئێزیدییەکان بەڵگەی ئەوە بەدەستەوە دەدات کە :

1 – ئەمریکا لە بەرامبەر ئەو لافاوی خوێنەی سەرانسەری عێراقی گرتۆتەوە نەک هەر خەمساردە بەڵکو ئاشی بەرژەوەندییەکانیشی پێ دەچەرخێنێ .

2 – حکومەتی ناوەندیی دەستی لە دەستی کەروێشک کورتترەو ناتوانێت هاووڵاتییەکانی بپارێزێت و بەمەش مەرجێکی گرنگی فەرمانڕەوایی لەدەستداوە . ئاخر حکومەتێک تەنها ناوچەی کەسکی لە بەغداددا بە دەستەوە بێت و بەبێ داگیرکەران پەنجە بە ئاودا نەکات ، چۆن دەتوانێت بەهانای خەڵکی ستەمدیدەو بەشمەینەت و بێ دیفاعەوە بچێت .

3 – بێ دەربەستی حکومەتی هەرێمی کوردستان و فەرامۆشکردنی ئێزدییەکان و بەتەنگەوەنەهاتنی پاراستنیان ، بەر لە رووداوەکە ، لە دەستدرێژی دوژمنانی کورد کە پەیتا پەیتا هەڕەشەی لەناوبردنیان لێدەکردن .

ئەمڕۆ شەڕی تێرۆریستانی بەعس و تەکفیرییەکان لەلایەک و تێرۆریستی دەوڵەتیی ئەمریکا لەلایەکی ترەوە ، بۆتە دۆزەخێک و بۆ سەرجەم گەلانی عێراق و بۆ هەموو تاکەکەسێکی عێراق داخراوەو زوو یان درەنگ یەخەی پێدەگرێت .

ئەم شەڕە تایەفی و ئایینی و ئەتنییە بەشێکی ستراتیژیی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانێتی کە هەر رۆژە لاپەڕەیەکی لێ هەڵدەدەنەوە . ئەمەی ئەمڕۆ روو دەدات مایەی رستێک پرسیارەو بۆ ئێمەی خەڵکی کوردستان زەنگێکی مەترسیدارەو نیشانەی داهاتوویەکی تراژیدییە کە چاوەڕێمان دەکات .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دواخستنی مەسەلەی گێڕانەوەی ئەو ناوچانەی کوردستان کە لەژێر دەسەڵاتی حکومەتیی ناوەندیدان بۆ ژێر سایەی حکومەتی هەرێم و بێدەنگیی ئەمریکا بەرامبەر هەڕەشەو لەشکرکۆکردنەوەی وڵاتانی دراوسێ بۆ بەزاندنی سنووری کوردستان ، پیلان گێڕان دژی پەکەکە ، چاوپۆشیی ئەمریکاو نەتەوەیەکگرتووەکان لە دەستێوەردانی حکومەتی تورکیا لە کاروباری ناوخۆی کوردستان و عێراق بەتایبەتی کەرکوک ، هەڵمەتی پڕوپاگاندەو راگەیاندنی حزب و رێکخراوو لایەنە نەتەوەپەرستە تەسکبیرەکانی عەرەب و تورکمان ، پتربوونی رێژەی کاری تێرۆریستی دژی هاووڵاتیانی کورد لە موصل و بەعقوبەو کەرکوک ، هەڵکشانی تێرۆر بەرە بەرە لە ناوەڕاستی عێراقەوە بەرەو کوردستان . . . هتد ؛ ئەمانە هەموویان نیشانەی جەنگێکی چنراوو ئامادەکراوە کە هەر کاتێک نۆرەی هاتەسەر هەڵیبگیرسێنن . شەڕی لەناوبردنی ئێزیدییەکان دەستپێکی ئەو دواڕۆژەیەو دەبێت لەبەرامبەریدا هەڵوێست وەربگیرێت و رێگا چارەی بۆ دابنرێت .

رۆشنبیران و خەڵکی زەحمەتکێشی کوردستان بە ئەزموونی خوێن و فرمێسکی دەیان ساڵەی پێکەوەژیانیان لەگەڵ گەلانی سەردەستدا (عەرەب لە عێراقدا) دەمێکە گەیشتوونەتە ئەو راستییەی کە تەنها رێگا چارەیەک بۆ کێشەی مافەکانی گەلی کوردو کۆتایی هێنان بە هەموو کوێرەوەرییەکانی ، بەدیهێنانی مافی بڕیاردانی چارەنووسە ، جیابوونەوە لە عێراق و سەربەخۆیی کوردستانە .

هەر ئێستا دەتوانرێت ئەم راستییە بکرێتە بەرنامەی کاری حکومەت و حزب و رێکخراوەکان لە کوردستانداو ، پشت بە دوو ملیۆن کورد کە ، لە راپرسییەکەی بۆ دەستووری عێراق کرا ، دەنگیان بۆ سەربەخۆیی کوردستان دا ، بانگهێشتی رێکخراوەکانی مافی مرۆڤ و کۆمەڵی نەتەوەیەکگرتووەکان بکەن بۆ سەرپەرشتیی ریفراندۆمێک لە باشووری کوردستاندا تا خەڵکی کوردستان رای خۆیان بدەن و وەڵام بەو پرسیارە بدەنەوە کە ئایا دەیانەوێت لەگەڵ عێراقدا بژین یان سەربەخۆییان دەوێت .

دەکرێت جارێکی تر لە شەنگالەوە ، لە هەڵەبجەوە ، لە گەرمیانی ئەنفالکراوەوە دەنگی بانگەوازێک ، زەنگێکی بەئاگاهاتنەوەبەرەو جیهان هەڵدەین و گوتاری سەربەخۆیی بکەینەوە بە ستڕاتیژی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی نەتەوایەتیی گەلی کورد .

16 – 8 - 2008

شۆڕشی نیپال و بەرنامەی دواڕۆژ

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

له نیپال پادشایەتی هەڵوەشایەوە . پادشای نیپال کە لە روانگەی باوی خەڵکی نیپالەوە نوێنەری خواوەندێکی هیندۆسی بوو بەناوی " فیشنو " ، داگیرایە خوارەوەو دەبێت لە ماوەی دوو هەفتەدا کۆشکی پادشایەتی " نارایانهیتی " بەجێبهێڵێ و وەک هەر هاوڵاتییەکی نیپالی بژی . دراوی نیپالی و سروودی نیشتمانی سەردەمی پادشایەتیش هەڵوەشێندرایەوە . نیپال وەک کۆمارێکی فیدراڵ راگەیەندرا .

ئەم رووداوانە سەرەنجامی سەرکەوتنی پارتی کۆمۆنیستی ماویستیی نیپال بوو کە لە هەڵبژاردنەکانی ئەنجوومەنی دامەزراندندا جێورێیەکی بەرچاوی لە پەرلەماندا هێنا . بەم سەرکەوتنەی پارتی کۆمۆنیست ، ئیمپریالیزمی جیهانی و دەوڵەتەکانی دەوروبەری نیپال تووشی شۆک بوون . بۆیە چاوەڕواندەکرێت کاردانەوەیەکی توندو زنجیرەیەک پیلانگێرانیان دژی ئەم کۆمارە ساوایەی بناری هیمالایا بەدەستەوە بێت .

لە بەرامبەر ئەو مەترسییانەدا ، دەبێت بەرنامەی شۆڕشی نیپال و سەرکردایەتییەکەی هەر لە ئێستاوە روون بێت و ، بۆ تەواوکردنی پرۆسەی گۆڕانکاریی بەرەو کۆمەڵگایەکی دیموکراسیی نوێ و سۆسیالیستی ، هەنگاوی یەک لەسەریەکی شۆڕشگێرانە بنێت . دەبێت شۆڕشگێران پرنسیپە مارکسییەکانیان سەبارەت بە دەوڵەت و شۆڕش لەبەرچاو بێت و هەوڵی پیادەکردنی لە بارودۆخی ئیمڕۆی نیپالدا بدەن ، چونکە بەبێ پەیرەوکردنی ئەو پرنسیپانە تەنگژەی ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتی دێتەڕێیان و سەرەنجام شۆڕش شکستدەخوات .

یەکەم پرنسیپ دوای سەرکەوتنی شۆڕش ، راگەیاندنی کۆماری دیموکراتی نوێیە ، بەڵام واقیع ئەوەیە کە شۆڕشگێرانی نیپال لە ئەنجامی هەڵبژاردنێکی پەرلەمانیدا دەسەڵاتیان وەرگرتووە نەک ئەوەی لە درێژەی پرۆسەی ئابلووقەدانی شار لە لادێوە دەستیان بەسەر دەسەڵاتی سیاسیدا گرتبێت . واتە لە بری واقیعێکی شۆڕشگێر لە کایەی دەسەڵاتی دەوڵەتیدا واقیعێکی پەرلەمانی لە ئارادایە ؛ هەر ئەمەشە هۆکاری راگەیاندنی کۆمارێکی فیدرالی ، کە لە ناوەرۆکدا(دەسەڵاتێکی بۆرژوازی) یە ، لە بری کۆمارێکی شوورایی یان کۆمارێکی دیموکراتیی میللی کە بەرنامەی شۆڕشی دیموکراتیی نوێ بەئەنجام بگەیەنێت و بەرەو سۆسیالیزم هەنگاوهەڵگرێت . ئەم واقیعە پەرلەمانییە ئەگەری ئەوەی لێدەکەوێتەوە کە هێزە کۆنەپەرستەکان دوا هەوڵ و تەقەللای خۆیان بۆ بەکارهێنانی سیستمی پەرلەمانی بەکاربهێنن تا دەسەڵاتی خۆیان بەدەستبهێننەوە .

دووەم پرنسیپ لە هەر شۆڕشێکدا وردوخاشکردنی لەشکرو سیستمی دەواوینیی دەوڵەتە تا لە شوێنەوارياندا لەشکری گەل و دامەزراوە گەلییەکان ، پشت بە جەماوەری کرێکاران و جووتیاران و زەحمەتکێشانی دیکە ، جڵەوی کار بەدەستەوەبگرن .

شۆڕش و دەوڵەت هەمیشە سیمایەکی چینایەتییان هەیەو نابێت شۆڕشگێران لە نالەبارترین بارودۆخدا ئەوەیان لەبیربچێت یان لە نێو پێداویستییەکانی سەوداو سەوداکاریی سیاسیدا پشتگوێیبخەن . هەر فەرامۆشکردنێکی ئەم پرنسیپە مارکسییە ، باجەکەی لەسەر بزووتنەوەی شۆڕشگێرانە گران دەکەوێت و چارەنووسی شۆڕش بەرەو هەڵدێر دەبات .

شۆڕشگێرانی نیپال بە سەرکردایەتی پارتی کۆمۆنیستی ماویستیی نیپال ئەرکیانە دەموودەست بەرنامەی دوارۆژ ، واتە بەرنامەی دیموکراتیی نوێ و سۆسیالیزم جێبەجێبکەن و بوارێک بۆ دزەکردنی دەستوپێوەندەکانی ئیمپریالیزمی جیهانگیرو دەوڵەتی ریڤیژنیستی چین و دەوڵەتی کۆنەپەرستی هیند نەهێڵنەوەو ، نیپال بە دوارۆژێکی پرشنگدارو ئاسوودە بگەیەنن تا بۆ هەمیشە ئاڵای سۆسیالیزم لە لوتکەکانی هیمالایادا بشەکێتەوە .

4 ی حوزەیرانی 2008

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کۆماری فیدرالیی نیپال راگەیەندرا

ئاژانسەکانی دەنگوباسی جیهانیی هەواڵی هەڵوەشاندنەوەی پادشایەتی و راگەیاندنی سیستمی کۆمارییان لە وڵاتی نیپال راگەیاند . ئەنجومەنی دامەزراندن لە نیپال لە دانیشتنی رۆژی 28 ی مایسی 2008 دا بە زۆربەی دەنگ ئەم بڕیارەی داو ، پادشای ئەو وڵاتە (جیانیندرا) ی ئاگادارکرد کە لە ماوەی دوو هەفتەدا کۆشکی پادشایەتی بەجێبهێڵێ . ئەم بڕیارە دوای ئەو هەڵبژاردنە دێت کە تیادا پارتی کۆمۆنیستی نیپال (ماویست) و هاوپەیمانەکانی زۆربەی کورسییەکانی ئەو ئەنجوومەنەیان بەدەستهێنا . بەم بڕیارە ، پارتی کۆمۆنیست لە یەکەم هەنگاوەکانی کارەکانیدا ، ئامانجێکی سەرەکیی خۆی کە رووخاندنی سیستمی پادشایەتی بوو ، بەدەستهێنا .

راگەیاندنی سیستمی کۆماری دواییهێنانە بە دەسەڵاتێکی پادشایەتیی ئایینیی هیندۆسی کە نزیکەی 240 ساڵە لە نیپالدا فەرمانڕەوایە و ، تاجەگوڵینەی خەباتێکی چەکداریی شۆڕشگێڕانەیە کە ماوەی دوازدە ساڵە بە رابەریی پارتی کۆمۆنیستیی ماویستیی نیپال دژی دەسەڵاتی چینە کۆمپرادۆرو موڵکدارە گەورەکانی نیپال بەرپاکراوە .

ئەم سەرکەوتنە گەورەیەی پارتی کۆمۆنیست بووە مایەی خۆشحاڵیی حزب و رێکخراوو کەسایەتی و سەرجەم بزووتنەوە پێشکەوتنخوازەکانی دژ بە ئیمپریالیزم و سیستمی سەرمایەداری لە جیهاندا .

سەرکەوتنی گەلی شۆڕشگێڕی نیپال لە هەڵوەشاندنەوەی پادشایەتی و راگەیاندنی کۆماری نیپال وەک هەنگاوی یەکەمی بنیاتنانی کۆمەڵگەیەکی دیموکراتی نوێ و خۆشکردنی زەمینەی سۆسیالیزم ، بایەخێکی بەرچاوی لە بارودۆخی ئیمڕۆی جیهانگیریی ئیمپریالیستیدا هەیە . ئەم سەرکەوتنە بەسەرکردایەتی پارتێکی شۆڕشگێڕی کۆمۆنیستی بەدەستهاتووە کە جەنگی گەلیی درێژخایانی لەسەردەمێکدا بەرپاکرد کە بلۆکی رۆژهەڵاتی بەناو سۆسیالیزم هەرەسیهێنابوو ، هەروەها چینی سۆسیالیستی بە چینی سەرمایەداریی دەوڵەتی وەرچەرخابوو ، سیستمی سەرمایەداری و هەموو چینە بۆرژوازییە وابەستەکانی جیهان تەپڵی " کۆتاییهاتنی مێژوو " یان دەکوتاو خۆشخەیاڵانە بالۆرەی مەرگی کۆمۆنیزمیان لێدەدا .

سەرکەوتنی پارتی کۆمۆنیستیی ماویستیی نیپال جارێکیتر مەسەلەی کۆمۆنیزمی بەردەمی جیهان خستەوەو ، بڕواو متمانەو گیانی پشتبەخۆبەستنی بە بەری بزووتنەوەی کرێکاریی و رزگاریی نیشتمانیدا کردەوە . گرنگیی سێ چەکە لەشکاندننەهاتووەکەی دەستی کرێکاران و زەحمەتکێشانی جیهانی ، واتە (حزب ، لەشکری گەل ، بەرەی نیشتمانیی یەکگرتوو) سەلماندەوە . جارێکیدیکە مەسەلەی رزگارکردنی وڵاتانی نیمچە کۆلۆنی – نیمچە دەرەبەگی ، بە پیادەکردنی ستراتیژی ئابڵووقەدانی شارەکان لەڕێی دێهاتەوە ، زیندووکردەوە ؛ ئەو ستراتیژەی کە پارتی کۆمۆنیستی نیپال لە دە دوازدە ساڵی رابردوودا پەیڕەویکرد ، هەر لە دامەزراندنی ناوچەی سوورو پێکهێنانی دەوڵەتی شۆڕشگێڕانە لە ناوچە رزگارکراوەکان و

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دابەشکردنی زەوی موڵکدارە گەورەکان بەسەر جووتیارانی هەژارو دابینکردنی خزمەتگوزارییەکانی خوێندن و تەندروستی ، تا ئازادیی ژنان و باشترکردنی باری بژێوی و گوزەرانی کۆمەڵانی خەڵکی ستەمدیدەی نیپال .

ئەمڕۆ کۆماری فیدرالی نیپال لە سایەی پارتی کۆمۆنیستی نیپال (ماویست) دا لەبەردەم هەڕەشەیەکی گەورەی سیستمی ئیمپریالیستیی جیهانگیردایە . مەترسیی دەوڵەتی ریڤیژنیستی چین و دەوڵەتی سەرمایەداریی کۆنەپەرستی هیندیشی لەسەرە . مەترسیی ئابڵووقەو فشاری سیاسی و ئابووری لە ئارادایە . لەنێو خۆشیدا رووبەڕووی لەشکری سەردەمی پادشایەتی و پیلانی سیاسیی (حزبی کۆنگرە) ی پادشایەتیخوازو هێزی کۆمەڵایەتیی کۆنەپەرستانەی ئایینپەرستانی هیندۆسیی دەبێتەوە . بۆیە دەبێت حزبی کۆمۆنیست لە بەرامبەر ئەم بارودۆخە ناوخۆیی و دەرەکییەدا هەنگاوەکانی گورجتربکاتەوەو لەبەر تیشکی پرنسیپە مارکسییەکاندا کۆمەڵێک بڕیاری شۆڕشگێڕانە رابگەیەنێت تا دەستەبەری سەرکەوتنی ئێجگارەکی و پاراستنی دەستکەوتەکان بکات و رێگە لە شکست و تێشکان داخات .

3 ی حوزەیرانی 2008

هەرەسی ئایدیای نەتەوەیی عەرەبی - ئیسلامی

ئایدیای نەتەوەیی لەسەرەتای سەرهەڵدانییەوە تا بە ئیمڕۆ دەگات، چەند قۆناغێکی بڕیوە . لەم رەوتەدا هەر وڵاتە بەپێی رادەی گەشەکردنی ، کاریگەرێتی ئەم ئایدیایەی لەسەر بووە .

سەدەی بیستەم لەم بوارەدا بە سەدەی زێڕینی ئەم ئایدیایە دەژمێردرێت . سەرکەوتنی شۆڕشی ئۆکتۆبەر (1917) و شۆڕشی چین (1949) بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی نەتەوەیی لە سەرانسەری جیهاندا ، بە ئاڕاستەی بەرهەڵستیکردنی ئیمپریالیزم و چینە وابەستەکانیدا برد .

بزووتنەوەی نەتەوایەتی و ئایدیای رزگاریی نەتەوەیی و نیشتمانی باڵێکی چالاکی بزووتنەوەی سۆسیالیستییان پێکهێنا ، بە جۆرێک کە چەند دە ساڵێکی سەدەکە لە سەنگەری پێشەوەی ململانێ لە پێناوی جیهانێکی نوێدا ، رێنمایی بزووتنەوە رزگاریخوازەکانی گەلانی دەکرد .

ئەم رۆڵە گرنگەی ئایدیای نەتەوەیی و نیشتمانی لە نیوەی دووەمی سەدەی بیستەمدا گۆڕانکاریی بەسەردا هات . زۆر نووچدانی بەخۆیەوە دی ، بە تایبەتی پاشەکشەی سۆڤیەت لە سۆسیالیزم و زاڵبوونی ریڤیژنیزم لە ناوەندی سەرکردایەتی حزب و دەوڵەتی سۆڤیەتدا و پاشان رەوتی سەرمایەداریی دەوڵەتی و سیاسەتی سۆسیاڵ ئیمپریالیستی و؛ دواتریش سەرکەوتنی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ریڤیژنیزم له چین و گەڕانەوەی بەرەو سەرمایەداری ، وەرچەرخانێکی کۆنەپەرستانەی ڕاستڕەوانەی لە بزووتنەوە رزگاریخوازەکاندا پیادە کرد . ئەو بزووتنەوانە بەرەو ئایدیا نەتەوەییە بەرچاو تەنگەکەی بەر لەشۆڕشی ئۆکتۆبەر گەڕانەوە و ، ناوەرۆکی رزگاریخوازانەو شۆڕشگێڕانەی خۆیان بزر کرد . ئایدیای نەتەوەیی لە سەرانسەری جیهاندا گۆڕانێکی ریشەیی بەسەردا هات و ، بەرەو ئایدیای کۆمەڵگەی دەرەبەگایەتی و چەمکە فیکری و رەفتارییەکانی خێڵ گەڕایەوە . ئەم گەڕانەوەیە بە رادەیەکە کە ئایدیای نەتەوەیی وەک بازنەیەکی فراوانتری ئایدیای خێڵ دەخاتە روو .

ئایدیای نەتەوەیی وەک ئامرازێکی ئایدیۆلۆژی چینی بۆرژواو پیتی بۆرژوا شوناسی پێشکەوتنخوازانەی کاتێی خۆی دۆڕاندو لە نێو ستراتیژی ئیمرۆی ئیمپریالیزمی جیهانگیردا گیرسایەوەو ناکۆکییەکانی نێو ریزی نەتەوە بندەستەکانی قووڵتر کردەوە ، تەنانەت لە ئاستی بانگاشەی ئابووری نەتەوەیی و دەوڵەتی نەتەوەیی و فەرمانڕەوایی نەتەوەیی سەربەخۆوە دابەزیوەتە ئاستی ململانێی خێڵەکی و ناوچەگەرێتی و حزبی و تایەفەگەری و ئایینی و ئایینزایی و . . .هتد . ئیتر ئەمە هەستی نەتەوایەتی سڕیوەتەوە یان کردوویەتی بە بەشێک لە ئایدیای خێڵ و حزب و ئایین و ئایینزاو تایەفە . ئەم ئاوێتە بوونەش تایبەتمەندییەکی دڕندانەو توندو تیژی پێبەخشیوەو ، دیاردەی فراوانبوونەوەی شەڕی ناوخۆو تیرۆریزمی لێکەوتۆتەوە .

ئەو شەڕە ناوخۆییەی نێوان فەتح و حەماس لە فەلەستین ، دوا نموونەی ئەو بەدواداهاتنەوەیەیە بەرەو سەنگەرەکانی خێڵ لە ناوچەکەدا .

ئەمڕۆ ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، بە تایبەتی وڵاتە عەرەبی و ئیسلامییەکان لە بارودۆخێکی ناهەمواری شەڕی ناوخۆو ناکۆکی دوژمنکارانەدا ، رۆژانێکی سەخت و تاریک وخوێناوی بەسەر دەبات . ئەم بارودۆخە لە سێ کوچکەی (عێراق - لوبنان - فەلەستین) دا چڕبۆتەوە . بۆرژوا ناسیۆنالیزمی عەرەبی - ئیسلامی لە جەنگی دەسەڵاتخوازیدا خەریکن یەکتری دەبڕێننەوە . هەستی نەتەوایەتی نەک هەر بە یەکیانەوە گرێنادات بەڵکو هەموو پرنسیپەکانی لە نێو ئاگری ململانێ خوێناوییەکاندا لەناوچوون ، شتێک نەماوەتەوە بە هەستی نەتەوایەتی و یەکگرتوویی نیشتمانی وەسفی بکەین . ئایدیای نەتەوەیی عەرەبی - ئیسلامی لەسەر بنەما غەیرە نەتەوەییەکان هەتا دێت دابەش و دابەشتر دەبێت و زێتر چنگیان لە جەستەی یەکتر گیردەبێت و خوێنی یەکتر دەخۆنەوە .

جەنگی تایەفەگەریی ئایینزایی سوننەو شیعە لە عێراق و ، جەنگی حکومەتی لوبنان و چەکدارەکانی (فتح الاسلام)لە خێوەتگەی (نهر البارد) و ، جەنگی فەتح و حەماس لە غەززەو کەناری رۆژئاواو هەموو فەلەستیندا ، باشترین نموونەی هەرەسی ئایدیای نەتەوەیی - ئیسلامیی عەرەبە لە ماوەی ئەم چەند ساڵەی سەدەی بیست ویەکەم و سەرەتای هەزارەی سێیەمدا .

هەڵبەت ئەم ئاگری جەنگە ناوخۆییەی ، بۆرژوا ناسیۆنالیزمی عەرەب بۆ جەماوەری خەڵکی زەحمەتکێشی عەرەبی داخستووە ، بێ پێشینە نییە . ئەم بۆرژوازییە نەتەوەییە ،بەو ئایدیا خێڵەکییەوە ، هەمیشە ئەمە پیشەی بووە و دەیان ساڵە لە زنجیرەیەکی بێکۆتاییدا لەسەری بەردەوامە .ئەمەی ئەمڕۆ لە ئارادایە ، درێژەدانە بەو سیاسەتەی کە ناسنامەی ئەم چینە نەتەوەپەرستە پێکدەهێنێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئایدیای نەتەوەیی شۆڤێنیستیی عەرەبی - ئیسلامی بەردەوامەو هەر جارە لە قاڵبێکدا خۆی دەنوێنێ ، هەر لە عروبەکەی عبدالناصرەوە تا (امة عربیة واحدة) کەی بەعس و ، هەر لە ئایدیای محمد بن عبدالوهاب - ی دامەزرێنەری رێبازی وەهابی و تێزەکانی (حسن البنا و سید قطب) ەوە تا پەیامی قاعیدەو طالیبان .

- لە سایەی ئایدیای نەتەوەیی شۆڤێنیستیی عەرەبیدا زێتر لە هەشتا ساڵ جەنگی لەناوبردنی کورد و ، سڕینەوەی ناسنامەی نەتەوایەتی و ، هەوڵدان بۆ تواندنەوەی و ،دواجار جینۆسایدکردنی ، پەیرەو کرا.
- لە سایەی ئایدیای نەتەوەیی عەرەبی - ئیسلامییەوە ، لوبنان زێتر لە پەنجا ساڵە لەگەڵ شەڕی ناوخۆیی تایەفەگەری و ئاینی دەژی و ئارامیی بەخۆیەوە نەدیوە .
- لە سایەی ئایدیای نەتەوەیی عەرەبدا ، هەشت ساڵ جەنگێکی رەگەزپەرستانەی خوێناوی دژی ئێران (فورسی مەجوس!) بە پاڵپشتی دەوڵەتە ئیمپریالیستییەکان ودەوڵەتانی کۆنەپەرست و شۆڤێنی عەرەب بەڕێوە چوو .
- لە سایەی ئایدیای نەتەوەیی عەرەبی - ئیسلامییەوە ، حکومەتی یەمەنی باکوور بۆ سەر باشوور هێرشی بردو ، دەوڵەتە شەرعییەکەی خست و ، عەدەنی پایتەختی باشووری وێران کردو ، هەتا ئیمڕۆش داگیرکردنی - بە ناوی یەکگرتنەوە - بەسەردا سەپاندووە .
- لە سایەی ئایدیای نەتەوەیی عەرەبدا ، حکومەتی بەعس (کویت) ی داگیرو وێران کرد ، بەو هۆیەوە چەند جەنگی دیکەی هێنایە ناوچەکەوە و ، سەرەنجامیشی داگیرکردنی عێراق و جەنگی تایەفەگەریی سوننەو شیعە بوو .

ئەمانە مشتێکن لە خەروارێک تاوانی ئایدیای شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەبی - ئیسلامی و ، پێشبینی ئەوەش دەکرێ ، بەم زووانە کۆتایی نەیەت وئاگرەکەی خۆشتر بکرێت چ لە مەڵبەندەکانی ئێستایدا یان بۆ وڵاتانی دیکە لە ناوچەکەدا بگوێزرێتەوە .

خەباتکردن دژی ئایدیای نەتەوەیی شۆڤێنیستی لە هەر شێوەو ، بە هەر ناوێکەوەو ، لە هەر کوێیەکی ئەم جیهانەدا بێت ، مەرجێکی گێرانەوەی ئارامی و ئاسایشە بۆ جیهان و ، دەستەبەری پەکخستنی پیلانەکانی ئیمپریالیزمی جیهانییە ، پیلانی سەپاندنی پڕۆژەی جیهانگیری و پەرەپێدانی ئیمپراتۆرییەتی سەرمایەداریی لە سەرانسەری جیهاندا . هەروەها پێشمەرج وکرۆکی خەباتێکی نوێی بزووتنەوەی سۆسیالیستیی جیهانییە بەرەو کۆمەڵگایەکی بەشەری کە تیادا چەوساندنەوەی مرۆڤ لەلایەن مرۆڤەوە بنبڕ بکرێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هەڵسەنگاندنێک بۆ حزب و تێکۆشانی حزبی لە باشووری کوردستاندا

(چاوپێکەوتنی رۆژنامەی "رۆژنامە" لەگەڵ فوئاد قەرەداغیدا)

رۆژنامە : بیرۆکەی نوێکردنەوەی پارادایسی سیاسی و پێکهاتەی رێکخراوەیی حزبی کوردی سەرچاوەی لە چیدایە ، زاڵبوونی گوتاری دیموکراسیی لە جیهان و ناوچەکەداو وەڵامدانەوە بە داخوازییە سیاسییەکانی کۆمەڵگای کوردیی لە پێکهاتنی ئەو بیرۆکەیەدا چەندە کاریگەر بوون ؟
قەرەداغی : ئەگەرچی گۆڕانکارییەکی بەرچاو لە کایەی سیاسەتدا ، بۆ زێتر لە دە ساڵێک دەبێت سەریهەڵداوەو ، ئاستەکانی جیهانی و ناوچەیی و ناوخۆی گرتووەتەوە ، بەڵام پێبەپێی ئەوە حزب ، وەک یەکێک لە ئامرازە گرنگەکانی ئیدارەی ململانێ سیاسییەکان گۆڕانکارییەکی بونیادیی بەسەردا نەهاتووە . سەرباری ئەوەی بانگاشەی گۆڕانکاریی و نوێبوونەوەو ریفۆرم بە فراوانی دەکرێت و ، لەم پێگەیەوە هەر رۆژە حزبێک یان رێکخراوێکی سیاسیی نوێ خۆی ئاشکرا دەکات و بەرنامەیەک رادەگەیەنێ ، کەچی هێشتا میراتی رابردووی بزووتنەوەی سیاسی و کاری رێکخراوەیی حزبی لەشوێنی خۆیدایەتی و پێشڕەوییەک لەو رووەوە لەکایەدا نییە . لە کوردستاندا نموونەی ئەم راستییە بەبەرچاوەوەیە کە ئێستا ، لەبری یەک دوو حزبی بزووتنەوەی نەتەوایەتی و چینایەتی کە لە نیوەی دووەمی سەدەی بیستەمدا کارو چالاکیی سیاسییان لە باشووری کوردستاندا ئاڕاستە دەکرد ، بە دەیان حزب و رێکخراوی دیکە هاتوونەتە مەیدانەوە ، هەر هەمووشیان خۆیان بە خاوەنی پەیامی نوێ و بەرنامەی نوێ و کاری رێکخراوەیی نوێ دەزانن ؛ کەواتە مەسەلەکە لە ئاستی بیرۆکەدا نییە ، بەڵکو بە کردەوە رۆژانە حزب و رێکخراو و روخساری " نوێ " سەرهەڵدەدات بەبێ ئەوەی لە بینای کۆمەڵگای کوردەواریدا بەردێک سەر بەردێک بخەن . ئەم حاڵەتە یەکبینەیی لە دامەزراندن و پێکهێنانی حزبدا دروستکردووە . پێکهاتنی حزب و جۆری کاری رێکخراوەیی و شێوازی خستنەڕووی ئامانج و رێگاکانی هەڵسووڕانی سیاسی نەک هەر جوونەوەی تێدایە ، بەڵکو بەزاندنی پرنسیپ و رێسا رێکخراوەییەکانی رێکخستنی حزبی بە ئاڕاستەیەکی لیبرالیدا بەبەرچاوەوەیە کە لە دواشیکردنەوەو پێشبینیدا بۆ ژیانی حزبی ، نائومێدی دەخاتەوە ، چونکە مۆرکی دواکەوتوویی پێوەیەو ئەقڵییەتی خێڵەکی دەستی باڵای لەو پێکهاتە رێکخراوەییانەدا هەیە .
کاتێک ئەقڵییەتی خێڵ و نەریتەکانی کۆمەڵگای باوکسالاریی لە پێکهێنانی حزبدا ، وەک ئامرازی سیاسی ، رۆڵێکی بەرچاو بگێڕێت ، نە " گوتاری دیموکراسی لە جیهان و ناوچەکەدا " و نە " داخوازییە سیاسییەکانی کۆمەڵگای کوردی " کاریگەرێتی لەسەر ئەوەی پێیدەگوترێت " نوێبوونەوە " دانانێت ؛ بە واتایەکی دیکە : خۆهەڵواسین بە مۆدێلی دیموکراسیی باو لە جیهاندا ، ئەگەر مەبەستێکی دیماگۆگی و چەواشەکاریشی لەدواوە نەبێت ، لانی کەم لاساییکردنەوەیەکە لە واقیعدا زەمینەی سەرکەوتنی نییە .
کاتێک " گوتاری دیموکراتی " دەکرێتە ئامانج و رێبازی رێکخستنێکی سیاسی ، دەبێت لە هەموو ئاستەکاندا رەنگبداتەوە ، هەر لە هەڵبژاردنی سەرکردایەتی رێکخراوو هەڵبژاردنی ئۆرگانەکان و زامنکردنی سەربەخۆیی رێکخراوەکەو دینامیزمی پەیوەندییەکانی نێوخۆوە ، تا دەگاتە سەر بەرنامەی دیموکراتی و پراکتیکی پرنسیپە دیموکراتییەکان و پەروەردەکردنی دیموکراتییانەی ئەندامان و جەماوەری رێکخراو . ئەمانە مەرج گەلێکن ناسنامەی پێکهاتە حزبییەکان دیاریدەکەن ، کە لە بارودۆخی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئیمڕۆی کوردستاندا وجوودی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

نییەو ، ئەوەی بەبەرچاوەوەیە شێواندن یان پێچەوانەکانی ئەو پرنسیپانەیە ؛ زێتر پێکهاتن یان دامەزراندنی رێکخستنەکان بۆ دەسەڵات و دابەشکردنی داهات و خۆپاراستن و بەرجەستەکردنی نەریتە دواکەوتووەکانی خێڵە . هەر لەم باری سەرنجەوە دەتوانین هۆکاری پەیدابوونی دوو جەمسەری لایەندارییی حزبی لە شەڕی ناوخۆدا شیبکەینەوە کە هەر کۆمەڵە حزبێک بەپێی شوێنی بوونیان لە دەوری حزبی دەسەڵاتداری ئەو شوێنە خڕدەبوونەوەو بەشدارییی شەڕی ناوخۆیان دەکردو دەبوونە لایەنێک لە ململانێکانی نێوان هەردوو لایەنە دەسەڵاتدارەکەی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کوردو حکومەتی هەرێمی کوردستان .
کۆمەڵگای کورد لە باشووری کوردستاندا خاوەن داخوازییی سیاسی – ئابووری – کۆمەڵایەتییە . ئەم داخوازییانە پێشینەیەکیان هەیەو رەگیان لە مێژووی سەدساڵی رابردووی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورددا داکوتاوە . هەلومەرجی دوای جەنگی یەکەمی کەنداوو ، هەلومەرجی تایبەتیتری دوای رووخانی رژێمی بەعس ، ئاستی داخوازییە نەتەوایەتییەکانی بە پلەیەکی نوێ گەیاندووەو ، روونتر لە جاران ئەرکەکانی شۆڕشی نیشتمانی – دیموکراتی کردۆتە ئەرکی هەر حزب و رێکخراوێک کە کوردستان بە مەیدانی کاری خۆی دیاری بکات . گرنگترینی ئەو ئەرکانە بەدەستهێنانی مافی بڕیاردانی چارەنووسە کە گەلی کورد لەڕێی راپرسی و دەنگدانێکی گشتییەوە چارەنووسی خۆی لە باشووری کوردستاندا دیاری بکات . مەسەلەی جیابوونەوە و سەربەخۆیی باشووری کوردستان هێڵێکە لە نێوان دوو ماوەی مێژوویی جیاواز لە بزووتنەوەکەدا کە ناکرێت هیچ حزب و رێکخراوێکی سیاسی لە ئاستیدا نابینابێت . ئەوە داخوازییەکی سیاسیی سەرەکییە کە نوێبوونەوەی کاری سیاسی و شێوەیەکی دیکەی پێکهاتەی رێکخراوەیی و بەرنامەو شێوازی خەباتی حزبی دەخوازێت . بەبێ لەبەرچاوگرتنی ئەم حەقیقەتە ناتوانرێت مۆرکی نوێبوونەوە لە هیچ حزبێک بدرێت .
گەلی ستەمدیدەی کوردو کۆمەڵگای کوردستان لە هەلومەرجی جیهانی و ناوچەیی و ناوخۆیی ئیمڕۆدا بەرامبەر ململانێیەکی سەخت بوونەتەوە . ئەم بەرەوڕووبوونەوەیە بەرنامەی نوێ و کاری نوێ و رێکخستنی نوێ و شێوازی تێکۆشانی نوێ دەخوازێ کە هیچ یەکێک لەم مەرجانە (بەگشتی) لە حزب و رێکخراوە سیاسییەکانی ئیمڕۆی کوردستاندا نییە . لەبەر ئەوە حزب و رێکخراوەکان لە باشووری کوردستاندا مەحکوومن بە دوو سەرەنجام : یەکەمیان پیادەکردنی سیاسەتێکی نوێیە لە داڕشتنی بەرنامەی بەدیهێنانی ئەرکەکانی شۆڕشی دیموکراتیی نیشتمانی و پاشان سۆسیالیزم و کۆمەڵگای خۆشگوزەرانیی بۆ کۆمەڵانی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان و ، بەو پێیەش پەیڕەوکردنی شێوازی جۆراوجۆری خەبات بۆ بەدەستهێنانی ئامانجەکانی هەردوو قۆناغەکە . دوومیشیان ، بەردەوامبوونە لەسەر هەمان سیاسەتە تاکتیکی و رۆتینی و ململانێ بێ پرنسیپەکانی ئیمڕۆ کە لە ماوەی دە ساڵی داهاتوودا بە کزبوونی دەورو ، دوورکەوتنەوە لە داخوازییە بنەڕەتییەکانی خەڵکی کوردو ، بێزاریی و نەفرەتی لەڕادەبەدەری جەماوەرو ، دوائاکامیش نەمان و دەرچوونیان لە گۆڕەپانی سیاسیدا دەشکێتەوە .
پرسیار : بابەتی نوێکردنەوەی حزب زۆر جار لەلایەن حزبە کوردییەکانەوە بە ناوی ریفۆرم و خۆساغکردنەوەو دەستپێکردنی قۆناغی نوێوە دووبارە بووەتەوە ، بەڵام تا ئێستا هیچ نموونەیەکی ئۆبژەکتیڤ (عەینی) دەرنەکەوتووەو هیچ مۆدێلێکی نوێی حزبایەتیش کە تایبەتمەندییەکی جیاوازی لە مۆدێلەکانی پێشوو هەبێت نەهاتووەتە ئاراوە ، هۆکاری ئەمە بۆ چی دەگێڕنەوەو پێتانوایە لە ئێستادا چ مۆدێلێک لە حزب وەڵامی داخوازییە سیاسییەکانی کۆمەڵگای کوردیی دەداتەوە ؟
قەرەداغی : راستە ، هەروەکو لە وەڵامی یەکەم پرسیاریشدا روونمکردەوە ، " کە هیچ مۆدێلێکی نوێی حزبایەتیش کە تایبەتمەندییەکی جیاوازی لە مۆدێلەکانی پێشوو هەبێت

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

نەهاتووەتە ئاراوە " و ژیانی حزبایەتی لە باشووری کوردستاندا لەنێو گێژەنێکدا لوولدەخوات و بەردەوام خۆی دووبارەدەکاتەوە . ئەوە بازنەیەکە حزبی کوردی ، کۆن و نوێیان بە گشتی ، بەدەوریدا دەخولێنەوەو ، لەهەر چەند دە ساڵێکدا بۆ جارێکی دیکە دێنەوە هەمان خاڵ و کێشەکە بێ چارەسەرکردن دەمێنێتەوە . مێژووی نزیک بە سەد ساڵی رابردوو لە باشووری کوردستاندا بەڵگەی ئەم خاڵە سەلبییەیە لە نێو بزووتنەوەی نەتەوایەتیی گەلی کورددا .

لەڕاستیدا زانینی هۆکارەکانی ئەم حاڵەتە پێویستیی بە توێژینەوەی جیاجیا لە بوارەکانی ئابووری و سیاسی و کۆمەڵایەتی و حزبیدا هەیە ، تا هەڵسەنگاندنەکان زانستی بن و سەرپێیانە بڕیار نەدرێت . بۆیە لێرەدا بە کورتی بۆچوونێکی شەخسی بەیاندەکەم کە دەکرێت وەک خاڵێکی گریمان (فرضية) لەهەر توێژینەوەیەکدا لەم بارەیەوە بکرێت ، بەکاربهێنرێت .

بەبڕوای من یەکەم هۆکارێک لە خودی (ریفۆرم) وەک ئامانج و پرۆسەوە دەستپێدەکات . خاڵی قەتیسبوونی هەوڵەکانی " نوێبوونەوە " لەوەوە سەرچاوە دەگرێت کە (ریفۆرم) واتای (گۆڕانکاریی) پێدەبەخشرێت یان دەخرێتە شوێنی (گۆڕانکاریی) .

ریفۆرم یان چاکسازیی هەمیشە گۆڕینێکە لە سەروسیماو شێوەی دیاردەکانداو ، پتر لایەنی (شێوە) دەگرێتەوە نەک (ناوەرۆک) . ریفۆرم یەکێتیی لێکدانەبڕاوی شێوەو ناوەرۆک نابینێت یان فەرامۆشی دەکات ، لەبەر ئەوە دەست بۆ لایەنێک دەبات و سەرەنجامی ئەوەش لاسەنگیی دروست دەبێت . ریفۆرم کردارێکە لەنێوخۆی سیستمێکی دیاریکراودا . لەڕێی چەند پینەوپەڕۆیەکەوە سیستمەکە دەهێڵێتەوە . بۆ نموونە : کاتێک لەسەر ریفۆرمی حزبی دەدوێین ، پرۆسەکە لە گۆڕینی هەندێ رێساو چەند خاڵێکی سەلبی لەملاو ئەولای هەمان سیستم تێناپەڕێت . هەمان سیستم و هەمان قوتابخانەو هەمان ئامانج دەمێننەوەو ، چاکسازیی هەندێ لایەنی لاوەکی دەگرێتەوە کە لەدوائەنجامدا یان گۆڕینێکی شکڵییانە لە هەندێ بواردا دەکات یان تووشی بنبەست دەبێت و پاشەوپاش بۆ خاڵی سەرەتا دەگەڕێتەوە . ئەمە ئەو حاڵەتەیە کە لە باشووری کوردستاندا مایەی بەردەوامیی قاڵبە حزبییە کلاسیکییەکان بووەو لە مێژە بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد لەم کایەیەدا نوێبوونەوەی بەخۆیەوە نەدیوە . لەبەر ئەوە ، لە ئێستاشەوە بۆ داهاتوو ،

نەک هەر لە بواری کاری حزبیدا بەڵکو لە چەندین بواری دیکەشدا بە شێوازی ریفۆرم گۆڕانکاریی پێویست ، کە بە راستی بشێت ناوی نوێبوونەوەی لێبنرێت ، ناکرێت .

دووەم هۆکاری ، کە دیسان پەیوەندی بە ئامانج و پرۆسەی نوێبوونەوە هەیە ، چۆنیەتی تێگەیشتن و مامەڵەکردنە لەگەڵ چەمکی تیۆری و پراکتیکیی (قۆناغ) دا . چۆن لە قۆناغ دەگەین ؟ چ شێوازێک بۆ هەر قۆناغێک هەڵدەبژێرین ؟ ئایا ئەمە کاریگەرێتی لەسەر چۆنایەتی و شێوازو ئاڕاستەکردنی پرۆسەی نوێبوونەوە هەیە ؟

قۆناغ ، لە فیکری باوی سیاسیی ئیمڕۆدا ، وەرچەرخاندنە لە بارێکی سیاسییەوە بۆ بارێکیتر . کاتێک رووداوێکی بەرچاو (بۆ نموونە رووخانی رژێمێک یان روودانی جەنگێک) دێتە پێشەوە ، کاردانەوەیەکی گونجاو دەخوازێت کە وەڵامدەرەوەی پێداویستییەکانی پەیوەند بەو رووداوەوە بێت . ئەم وەرچەرخانە سیاسییە وەک " قۆناغ ' تەعبیری لێدەکرێت ، کە لە راستیدا دەربڕینێکی ئیجرائییە بۆ ئەو حاڵەتەو ، زانستییانە نییە . لەبەر ئەوە لە هەڵسەنگاندنی ناوەرۆکی نوێبوونەوەو ماهییەتی بارودۆخەکەدا ناڕۆشنی دەخاتەوە . حزب و رێکخراوێک لەبەر تیشکی ئەو دیاردەیە یان ئەو رووداوانەدا بێنەکایەوە ، رەنگە بتوانن بۆ مەودایەکی دیاریکراو رێبکەن ، بەڵام چونکە لە بازنەی قۆناغێکدا کاردەکەن کە گۆڕانکاریی بەسەردا نەهاتووە ، یان لانی کەم بەپێی بارودۆخە واقیعییەکەش دەستکاریی بەرنامەو ئامانجی تێدا

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

نەکراوە ، زوو یان درەنگ بە بنبەست دەگەن و ، ئەگەر وەک پەیکەری ڕێکخراوەییش بمێننەوە ، بەڵام لەڕووی سیاسییەوە نەفیدەبنەوە .
(قۆناغ) پەیوەندی بە پێکهاتەی ئابووری – سیاسی – کۆمەڵایەتی کۆمەڵەوە هەیە . شێوەی ئاسایی گوێزانەوە لە قۆناغێکەوە بۆ قۆناغێکی دیکە ، گۆڕانکارییەکی ڕیشەیی سیستمی کۆمەڵایەتییە ، واتە شۆڕشی کۆمەڵایەتیی چینێکە لە چینەکانی کۆمەڵ بە هۆی ئامرازە چینایەتییەکانیەوە ، کە یەکێک لەوانە حزبە .
لەبەر تیشکی ئەم لێکدانەوەیەدا حزب و ڕێکخراوەی نوێ ، ئەوانەن کە بەرنامەی گۆڕانکاریی یان شۆڕشیان پێیە .
لە هەلومەرجی ئیمڕۆی جیهاندا ململانێیەکی ئابووری و سیاسی بەرچاو لە ئارادایە .
کۆتاییهاتنی جەنگی ساردو هەڵوەشانەوەی یەکێتیی سۆڤیەت و بلۆکی ڕۆژهەڵاتی بەناو سۆسیالیست ، نەیانتوانی ئەو ململانێیە خامۆش بکەن و " کۆتایی مێژوو " ی پێبێت . ئیمڕۆ جەمسەربەندیی ئابووریی سیستمی سەرمایەداری و هێزە ڕێکخراوەکەی کە لە سەندووقی پوولی نێودەوڵەتی و ڕێکخراوی بازرگانیی جیهانیدا خۆیدەنوێنێ ، هەرچی زێتر کەلێنی نێوان باکوورو باشووری جیهانی فراوانترکردۆتەوەو ، لە بەرامبەر چەند دەوڵەتێکی گەورەی پیشەسازی و پوولدا جیهانێکی بەرین ڕاستبووەتەوە . واقیعی هەژموونی سەرمایەداریی جیهانگیر بەسەر جیهانەوە ، بزووتنەوەیەکی دژە جیهانگیریی جیهانی هێناوەتەکایەوە کە ساڵی 1999 لە (سیاتڵ) ەوە دەستپێکردووەو ڕۆژ لەدوای ڕۆژ ئەو بزووتنەوەیە لە پەرەسەندندایە .
شانبەشانی ئەوەش ، پاش شۆکی هەرەسی شۆرەوی و وڵاتە بەناو سۆسیالیستەکان و وەرچەرخانی (چین) بەرەو پەیڕەوکردنی ڕێگای سەرمایەداری ، بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ، کە بۆرژوازییەتی جیهانی خۆشی خۆشی لەناوچوون و چاوەڕوانی مەرگی بوون ، جارێکی دیکە ، بەپێچەوانەی خواستی جیهانی سەرمایەوە سەریهەڵداوەتەوە .
ئیمڕۆ لە جیهاندا بزووتنەوەیەکی سۆسیالیستی و کۆمۆنیستی دوای دە تا پازدە ساڵێک تەنگژەو پەرتەوازەبوون ، لە قۆناغی بەخۆداچوونەوەو پێکهاتنەوەو خۆڕێکخستنەوەدایە . بە سەدان حزب و ڕێکخراوی کۆمۆنیستی نوێ لە جیهاندا ڕۆژانە دژی سەرمایەداری و جیهانگیریی سەرمایە دێنەوە مەیدانی تێکۆشان ؛ شانبەشانی ئەوەش هەستی نیشتمانی بۆ جارێکی دیکە دەبووژێتەوەو ، هەر ئێستا لە وڵاتانی ئەمریکای لاتین ململانێی مەرگ و ژیان دەکات و ، ڕاستەوخۆ دەستەویەخەی مۆنۆپۆلە جیهانییەکان و دەستێوەردانی ئەمریکا لە کاروباری ناوخۆیان بوونەتەوە .
ئەم سێ تەوژمە سەرەکییە ، واتە (بزووتنەوەی دژە جیهانگیریی ، بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ، بزووتنەوەی نیشتمانی) و بزووتنەوە لاوەکییەکانی دیکەی وەک (بزووتنەوەی ئاینیداری ، بزووتنەوەی چەکداری ، بزووتنەوەی سەوزەکان و پاراستنی ژینگە ... هتد) بەرەو نەخشاندنی ڕوخسارێکی نوێی جیهان دەچێت کە نوێبوونەوەو مۆدێلی نوێی حزبیی پێیانەوە بەستراوەتەوە .
ئەو حزبەی لەم بزووتنەوە جیهانیانەدا جێی خۆی دەگرێت و ئەندامانی خۆی بۆ ئەو ململانێیە لە ئاستی جیهانی و ناوخۆدا پەروەردەو ئامادە دەکات ، دەبێتە خاوەنی گوتاری نوێ و ، بەپێچەوانەشەوە ، ئەگەر ڕۆژانە دەیان حزب لە دەرەوەی ئەو ڕێڕەوەدا سەرهەڵبدەن ، دوائاکام ڕۆڵ و کاریگەرێتییان بەسەر ڕەوت و ئایندەی جیهاندا نابێت .
بارودۆخی ئیمڕۆی کوردستان و ، هەلومەرجێک کە دەگوزەرێ و ، ئەو وەرچەرخاندنە مەترسیدارەی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کوردو بزووتنەوە سیاسییەکانی دیکەو تەنانەت ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنیش بەرەو ڕاست و دابڕان لەو سێ تەوژمە سەرەکییە نوێیەی جیهان کەلە دەوری گەشەکردندایە ؛ هۆکارێکی گرنگی داڕووخان و هەرەسی کاری حزبایەتی و

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

نائومێدی بەرامبەر حزب و ، خۆخواردنەوەو خۆجوونەوەی ژیانی حزبییەو ، مایەی سەرنەکەوتنی پرۆژەکانی ریفۆرم و مایەپووچبوونی هەر رێکخراوێکی حزبییە کە ئیرادەگەرییانە لێرەو لەوێ سەرهەڵدەدەن .
لەبەر تیشکی ئەم بیرو بۆچوونانەداو ، تایبەت بە باشووری کوردستان ، دەتوانین بڵێین : ئەو حزب و رێکخراوانەی سیفەتی نوێ هەڵدەگرن یان لە ژیانی حزبایەتیدا مۆدێلی نوێ دەبن ، جگە لەوەی دەبێت بەشێک لە تەوژمە جیهانییە روو لە گەشەکردنەکە بن ، دەبێت بەرنامەیەکی سیاسیی نوێشیان پێبێت کە پشت بە بەرنامەیەکی ئابووریی نوێ ببەستێت و گۆڕانکاریی نوێی کۆمەڵایەتی بەرئەنجامی بێت . بە مانا دەتوانرێت لایەنێکی دیکەی ناسنامەی حزبی نوێی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد بەوە دەستنیشان بکرێت کە لەڕووی سیاسییەوە (گوتاریی سیاسیی سەربەخۆیی کوردستان) ی پێبێت ، کە ئەمە ئەرکی بەرنامەی نەتەوەییە ، لەڕووی ئابوورییەوە (گوتاریی خاوەندارێتیی گشتی) ی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بەسەر هۆیەکانی بەرهەمهێنان و هەردوو کرداری بەرهەمهێنان و دابەشکردنی داهاتەوە هەبێت. لەڕووی کۆمەڵایەتیشەوە بەرنامەی (گۆڕانکاریی ریشەیی) هەبێت لە ژیانی کرێکاران و زەحمەتکێشاندا ، بە تایبەتی گۆڕانکارییەکی بنچینەیی لە ژیانی لاوان و ژنان و منداڵاندا بکات کە روخساری مرۆڤانەیان بۆ بگێڕێتەوەو لەو نامۆبوونە رزگاریان بکات کە سەرتاپای ژیانیانی گرتۆتەوە .
پرسیار : بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە حزبی کوردی لەژێر کاریگەریی رووداوەکانی دوای شەڕی دووەمی جیهانیداو هەر لە سەرەتاوە لەسەر مۆدێلی مارکسی – لینینی دامەزراوەو چەندین دەیەیە ئەو مۆدێلە پێرەو دەکات ، ئایا بە ئاسانی دەتوانێت هەڵیبوەشێنێتەوەو قەوارەو پێکهاتەیەکی دیکە داڕێژێت ، گەر وایە بۆ ئەو مەبەستە دەبێت بە چ ئاقارێکدا بڕوات و چ رێوشوێنێک بگرێتەبەر ؟
قەرەداغی : بە بیروبۆچوونی من ، ئەوەندەی کاری حزبیم کردبێت یان مێژووی حزبایەتیم لە کوردستاندا خوێندبێتەوە ، نە پێش دووەم جەنگی جیهانی و نە دوای ئەو جەنگەش و هەتا ئێستاش ، حزبی کوردی لەسەر " مۆدێل " ی (مارکسی – لێنینی) دانەمەزراوە . راستە زۆربەی ئەو حزبانەی دامەزراون هەوڵیانداوە بەرنامەیەکی مارکسی لێنینیان هەبێت و پرنسیپەکانی رێکخستنێکی لێنینی لە بەرنامەو پێڕەوەکەیاندا داڕێژن ، بەڵام لە پراکتیکدا نەیانتوانیوە پابەندی ئەو پرنسیپانە بن . دیارە لە نێوان ئەو حزبانەشدا ، لەڕووی دوورو نزیکییانەوە لەو پرنسیپانە ، جیاوازی هەیە ؛ تەنانەت دامەزراندنی چەند رێکخراوێکی ماویستیش لە حەفتاکانی سەدەی رابردوودا ، پێودانگ و پرنسیپەکانی حزبی " مۆدێل " ی چینی تێدا بەدینەهات . هۆکارەکانی ئەم بێتوانایییە لە واقیعی کۆمەڵگای کوردەواریدا ریشەی هەیە ، کە ئەگەرچی نیازی زۆر چاک و پاک بۆ پێڕەوی ئەو پرنسیپانە هەبوون ، بەڵام ئەو واقیعە کۆمەڵایەتییە رێگریانبووەو ، هەر ئەو واقیعەش هۆکاری سووڕانەوەی هەمان شێوە حزب و هەمان رێبازو مۆدێل بووە بەدەوری خۆیدا ، بۆیە هەڵوەشاندنەوەی ئەو مۆدێلە ، کە ناکرێت بەو شێوەو ئاستەیەوە لەسەر شێوەی حزبی مارکسی لێنینی یان ماوی حساب بکرێت ، بەندە بە گۆڕانکارییەکی بنەڕەتیی لە کۆمەڵگای کوردەواریدا .
کۆمەڵگای کورد بنەمای شێوەو ناوەرۆکی ژیانی حزبییە . حزب بۆ خۆی کاریگەرێتی بارودۆخە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکانی لەسەرە . حزبی کوردی هەتا ئێستا(بەگشتی) لەسەر بنەمای کۆمەڵگەیەکی باوکسالاریی و پیاوسالاریی و گەورەسالاریی دامەزراوە . ئەقڵی خێڵ کە رەنگدانەوەی سیستمی دەرەبەگایەتی و عەشایەرییە ئاڕاستەی کردووەو دەیکات . گەشەکردنی سەرمایەداریی بەشێوەیەکی ئەوتۆ نەبووە کە بنەمای خێڵەکی بە بنەمایەکی بۆرژوازیی بگۆڕێت

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

، بۆیە هەمیشە ناکۆکی لە نێوان بەرنامەی بۆرژوازی و شێوازی دەرەبەگی یان خێڵەکی لە ژیانی حزبی کوردیدا هەبووەو هەیە .

حزب لە کۆمەڵگای کوردەواریدا بە دوای شەخسییەتی کاریزمییەوە بووە . حزب باوکی هەبووە . باوک ملکەچی و گوێڕایەڵی ویستووە . باوک نە رەخنە قبووڵ دەکات و نە سەرپێچی . هەمیشە سیمای حزب و سیمای شەخسییەتی کاریزمی سەرکردەی حزب یەک شت بوون . کەسایەتیی حزبیی ئەندامان لە پرۆسەی پیرۆزاندنی شەخسییەتی کاریزمیدا – کە شەخسییەتی یەکەمی حزبە - تواوەتەوە . حزبی کوردی هەمیشە حزبی سەرۆک یان سکرتێرەکان بووە . دەنگی جیاواز یان شەخسییەتی تاکەکەسی حزبی یان کەسایەتیی سەربەخۆی رەخنەگر لەم حزبانەدا جێگەیان نەبۆتەوە . لەبەر ئەوە هەر حزبێک یان رێکخراوێکی نوێ دابمەزرێت ، دەبێت ئەم واقیعە کۆمەڵایەتییەی لەبەرچاو بێت و بەرنامەی تێپەڕاندن و گۆڕانکاریی بۆ داڕێژێ .

پرسیار : هەندێک لەو کەسانەی سەرقاڵی ئەم بابەتەن مۆدێلی خۆرئاوایی حزب بۆ کوردستان پێشنیاز دەکەن ، ئەمە لە کاتێکدایە کە لە خۆرئاوا حزبەکان لە کەش و هەوایەکی تا رادەیەک دیموکراسیدا بەسەر دەبەن و لە رێگای هەڵبژاردن و رێنتی ئابووریی و رێگای دیکەی لەو چەشنەوە بە دەسەڵات دەگەن . بەڵام لە کوردستان تا ئێستا ئەو کەش و هەوایە دەستەبەر نەبووەو حزبەکان ناچارن بۆ پاراستن و مانەوەی خۆیان کەڵک لە هێزی پێشمەرگە وەربگرن و هەندێک جار خەباتی چەکداریی بکەن ، لەلایەکی دیکەوە زۆر هۆکاری کۆمەڵایەتی ورۆشنبیری و ئابووریی دیکە هەن کە جیاوازیی بەرچاوی خۆرئاواو کوردستان لەو رووەوە پیشان دەدەن ، بەڕەچاوکردنی ئەم حاڵەتە مۆدێلی خۆرئاوایی حزب تاچ رادەیەک دەتوانێت لە کوردستان جێبەجێ بکرێت و وەڵامدەرەوە بێت ؟

قەرەداغی : لەبەر تیشکی ئەو وەڵامانەی بە پرسیاری پێشووم دایەوە ، مۆدێلی رۆژئاوایی حزب بۆ کوردستان ناشێت . حزبی خۆرئاوایی زادەی کۆمەڵگایەکی سەرمایەداریی پێشکەوتووە . بەرەنجامی چەند سەدەیەک لە سەقامگیربوونی دیموکراتیی بۆرژوازییە . حزبەکانی بۆرژوازیی خۆرئاوایی بەرنامەی شۆڕش و گۆڕینی پێکهاتەیەکیان بە پێکهاتەیەکی دیکە نییە . ئەو حزبانە لە بازنەی سیستمی سەرمایەداری و گەشەکردنی سەرمایەداریدا کار دەکەن . بەرنامەکانیان بۆ ئەو مەبەستە تەرخانکردووە . نەرێتی ئاڵوگۆڕی دەسەڵات باوەو ململانێی خوێناوی لە نێوان حزبەکاندا دروست ناکات . ئەوەی لە رۆژئاوادا هەیە تەقلیدێکی لیبرالییەو لەسەر بنەمای هەڵبژاردن و ئازادیی یاسایی (نەک کۆمەڵایەتی) خۆیگرتووە . ئەم تەقلیدە لە کوردستانی ئێمەدا کورت دەهێنێ و توانای جێبەجێکردنی نییە .

لەڕاستیدا نموونەی ئەو حزبە نوێیە یان مۆدێلێکی حزبی کە بتوانێت ئەکتیڤ بێت ولە گۆڕەپانی سیاسیدا رۆڵێکی بەرچاو ببینێت ، لەبەر تیشکی ستراتیژی قۆناغەکاندا دیاریدەکرێت .

حزب بۆچی دادەمەزرێت ؟ ئەمە پرسیارێکە بەر لەوەی بیر لە پێکهێنانی بکرێتەوە ، دەبێت وەڵامی دیاریکراوی هەبێت ، یان وردتر بڵێین :

- ئایا حزب بۆ بەدیهێنانی ئەرکەکانی شۆڕشی نیشتمانی – دیموکراتی دێتە کایەوە ؟
- ئایا حزب بۆ بەدیهێنانی ئەرکەکانی شۆڕشی سۆسیالیستی دادەمەزرێت ؟
- ئایا حزب وەک ئامرازی دەسەڵات و گەمەی پەرلەمانی بەکاردەهێنرێت ؟

بۆ کامیان ؟ ئەوە پرسیارێکە لێرەدا ، تا هەلێکی دیکەی نووسین ، بە کراوەیی بەجێیدەهێڵم .

رۆژنامەی (رۆژنامە) ژمارەکانی (175) و (176) بەرواری 9 و 10 ی مارتی 2008

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کۆنگرەی بە جیهان ناساندنی جینۆسایدی گەلی کورد
26 – 28 کانوونی دووەمی 2008

جینۆسایدی گەلی کوردو ستەمێکی نەتەوایەتی کە هەزاران ساڵە لە نەتەوەی کورد وەک یەکێک لە هەرە دێرینترین نەتەوەکانی ئەم جیهانە دەکرێت ، زۆر گەورەترو فراوانترە لەوەی بە وتاری نووسەرێک و دوو نووسەرو دەیان نووسەریش هەقی خۆی بدرێتێ . بۆیە ئەمجارەیان ئەو نەرێتە باوە (وتاری بۆنە) وازلێدەهێنم و لە بری ئەوە چەند پرسیارو تێبینییەک لەسەر لایەنی هونەریی رێکخستنی کۆنگرەکە دەنووسم بە هیوای ئەوەی لە کۆنگرەکانی داهاتوودا سوودیان لێوەربگیرێت . دواتریش بە جیا دەقی تۆمارێکی جینۆساید بڵاودەکەمەوە کە لیژنەی ئامادەکاری کۆنگرەکە بە هەرسێ زمانی کوردی و عەرەبی و ئینگلیزی رێکیانخستبوو و لە رۆژی یەکەمی کۆنگرەدا بە هەموو بەشداربووانیان گەیاند .

<u>پرسیارو تێبینییەکان</u>

1) بۆچی بەر لە کۆنگرە یان لە یەکەم دانیشتنی کۆنگرەدا هەموو لێکۆڵینەوەو تۆژینەوەکان دابەشنەکران؟ ئەوە راستییەکی بەڵگە نەویستە کە بەشداریکردنی ئەکتیڤانەی ئەندامانی کۆنگرە ، تارادەیەکی زۆر ، بە خوێندنەوەی ئەو تۆژینەوانەوە بەندە .

2) پێوانەکانی بانگکردن بۆ ئەم جۆرە کۆنگرانە چین ؟ کێ شایستەی ئەوەیە ببێتە ئەندامی کۆنگرە ؟ ئەوەی سەرنجی رادەکێشا ئەوە بوو : نە قوربانیانی ئەنفال و کیمیابارانەکان لە گەرمیان و هەڵەبجەو بادینان و ناوچەکانی ترەوە بانگکرابوون و ، نە کۆمەڵێک ئەدیب و نووسەرو رۆشنبیری کوردی ناسراو .

3) بۆچی نوێنەرانی حکومەت و پەرلەمانی بەغدا ئامادە نەبوون ؟ یان وتاریان هەبێت لە کۆنگرەیەکدا کە بۆ یەکەم جارە دەربارەی جینۆسایدی کورد دەبەسترێ .

4) لەبەرچی کۆنگرەکە بە وتاری سەرکۆماری عێراق ، یان سەرۆکی هەرێم یان جێگرەکەی ، یان سەرۆکی حکومەت یان جێگرەکەی ، یان سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان نەکرایەوە ؟ بۆ هیچ کامیان لە یەکەم رۆژی بەستنی کۆنگرەکەدا ئامادە نەبوون ؟ بۆچی سەرۆکی حکومەتی کوردستان لە دوارۆژی کۆنگرەدا ئامادەبوو ، لە کاتێکدا بەڕەسمی کۆنگرەکە لە ژێر چاودێری ئەودا بوو ؟

5) بەجیهان ناساندنی جینۆسایدی گەلی کورد لەڕێی کۆنگرەیەکی وەهاوە ، هەڵمەتێکی بەربڵاوو لە رادەبەدەری راگەیاندنی دەویست . راگەیاندنی کەناڵە جیاجیاکان لە هەموو ئاستەکاندا ئەو رۆڵەیان بەباشی نەبینی و نەیانتوانی گەورەیی کارەساتەکەو بایەخی ئەم کۆنگرەیە دەرببڕن و ئەو چەند رۆژە بکەنە رۆژانی نمایشێکی بەرچاوی دۆزی گەلی ستەمدیدەی کورد چ لەسەر ئاستی ناوخۆو چ لەسەر ئاستی ناوچەیی و جیهانیدا .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

6) میوانێکی زۆر بە یەکەم دانیشتن هاتبوون ، لەنێویاندا کۆمەڵێک میوانی بیانی تێدابوو . بۆیە دەبوایە بۆ یەکەم دانیشتن چەند کەسێک بۆ کاری وەرگێران دابنرانایە تا وتارەکانیان لە زمانی کوردییەوە بۆ عەرەبی و ئینگلیزی وەربگێڕایەو ، بەپێچەوانەشەوە لە عەرەبی و ئینگلیزییەوە بۆ کوردی .

7) دەستوورێکی باوی هەر کۆنگرەیەک ئەوەیە : دوای یەکەم دانیشتن ، ئەندامانی کۆنگرە بەسەر چەند لیژنەیەکی جیاجیادا دابەش دەبن . هەر لیژنەیەک لە لایەنێک یان بابەتێکی کۆنگرەکە دەکۆڵێتەوەو راسپاردەی پێویست بۆ بڕیاردانی لە دوا دانیشتندا ئامادە دەکات .ئەم دەستوورە لەم کۆنگرەیەدا پەیرەونەکراو ، زێتر دانیشتنە تایبەتەکان بۆ خوێندنەوەو خستنەڕووی ناوەرۆکی لێکۆڵینەوەکان تەرخانکران نەک دیراسەکردن و هەڵێنجانی بڕیارو راسپاردە . ئەم دانیشتن یان کۆبوونەوانە ماوەیەکی ئێجگار کەمیان بۆ دانرابوو ، خستنەڕووی هەندێکیان چارەکێک و موداخەلەی بەشداربووانیش لە دوو دەقیقەوە تا پێنج دەقیقە بوو کە بووە مایەی ئەوەی بە تێروتەسەلی قسەیان لەسەر نەکرێت .

راسپاردەکانی کۆنگرەی بە جیهان ناساندنی جینۆسایدکردنی گەلی کورد

کۆنگرەی بە جیهان ناساندنی جینۆسایدکردنی گەلی کورد کە بە چاودێری سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان لە هۆڵی شەهید سەعد عەبدوڵا لە هەولێر سازدرا، لە سێیەم رۆژیدا بەر لە کۆتاییهێنان بە بەرنامەکانی لە پێناو ئامانجەکانی و درێژەپێدان بە هەوڵەکانی بە جینۆساید ناساندنی تاوانەکانی ئەنفال لە دژی گەلی کوردستان لە کۆتایی کارەکانیدا چەند بڕیار و راسپاردەیەکی خستەروو بۆ تاوتوێ و پەسەند کردنیان لەسەر ئاستی کۆنگرە .

راسپاردەکانی کۆنگرە لەلایەن خاتوو ڤینۆس فایەق ئەندامی لیژنەی باڵای کۆنگرەی بە جیهان ناساندنی جینۆسایدکردنی گەلی کورد خوێندرایەوە کە بریتی بوون لە :-

یەکەم: بە مەبەستی بەردەوامبوونی لە خزمەت و ئامانجەکانیدا بڕیاردرا کۆنگرەیەکی نێودەوڵەتی لە دەرەوەی وڵات سازبدرێت، کە زۆرترین لایەن و ناوەندی بڕیار و بڕیار بەدەستی جیهانی بەشداری تێدا بکەن، بە مەرجێك زووتر بانگەوازی بۆ بکرێت و رێوشوێنەکانی بەشداربوون دەستنیشان بکرێت .

دووەم: لیژنەی باڵای کۆنگرە لەگەڵ لایەنەکانی پەیوەندیدار، وەك درێژە پێدانی ئەرکی چاودێری کردن و بەدواداچوون و جێبەجێکردنی راسپاردەکانی کۆنگرە لە ئەستۆ دەگرن .

سێیەم : چاککردن و وەرگێڕان و بڵاوکردنەوەی هەموو ئەو لێکۆڵینەوەو توێژینەوانەی پێشکەش بە کۆنگرە کران .

راسپاردەی کۆنگرەی لەسەر ئاستی عێراق و جیهان :

1 کۆنگرە داواکارە بڕیاری دادگای باڵای تاوانەکان لە عێراق تایبەت بە کەیسی ئەنفال وەکو

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

خۆیی و لەسەر بنەمای دادوەری جێبەجێ بکرێت .
2 دەوڵەتی عێراق یاساییەك دەربکات بۆ داوای لێبوردن لە قوربانییەکانی ئەنفال و کەسوکاریان .
3 تاوانەکانی ئەنفال بخرێتە پرۆگرامەکانی خوێندن لە هەرێمی کوردستان و عێراق .
4 زانکۆکانی عێراق تاوانی ئەنفال وەك نموونەی تاوانی جینۆساید بخەنەپرۆگرامی خوێندن و توێژینەوەی زانستی لەسەر ئەنجامبدەن .
5 دامەزراندنی سەنتەرێك لە حکومەتی عێراق بۆ کۆکردنەوە و وەرگێران و چاپکردن و بە دکیۆمێنتکردنی لێکۆڵینەوە و بابەتەکانی سەبارەت بە ئەنفال و بڵاوکردنەوەیان لە جیهاندا .
6 پێکهێنانی لیژنەیەکی یاسایی بۆ کۆکردنەوەی زانیاری لە سەر ئەو کۆمپانیا و دەوڵەتانەی چەکی کۆکوژیان بە رژێمی سەدام فرۆشتووە ، بە مەبەستی لێ پرسینەوە و راپێچکردنیان بۆ بەردەم دادگا .
7 دووبارە بنیاتنانەوە و ژێرخانی ناوچە ئەنفالکراوەکان، کە داواکارییەکی خێرایەو ئەرکی دەکەوێتە ئەستۆی دەوڵەتی عێراق و حکومەتی هەرێمی کوردستان و کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی .
8 دەوڵەتی عێراق یاساییەکی تایبەت بە قەرەبووکردنەوەی قوربانییەکانی تاوانی ئەنفال دەربکات .

9سازکردنی کۆنگرەیەکی تایبەت بە جینۆساید و تاوانەکانی رژێمی سەدام دەرهەق بە گەلی کوردستان و گەلانی دیکەی ناوچەکە، کە لە یەکێك لە پایتەختی وڵاتە عەرەبییەکان بەڕێوەبچێت .
10هەوڵدان بۆ دامەزراندنی ناوەندێکی هاوبەش لە نێوان سەنتەرەکانی لێکۆڵینەوەی جینۆساید لە نێوان نەتەوە جیاوازەکانی جیهان بە کوردیشەوە ساڵانە کۆنگرەیەك لە یەکێك لە وڵاتەکان سازبدەن .

لەسەر ئاستی حکومەتی هەرێمی کوردستان :
1 پێکهێنانی لیژنەیەکی تایبەت لە دۆستانی گەلی کورد لە رۆژئاوا بۆ پەیوەندیکردن بە ناوەندەکانی بڕیاری جیهان، وەکو نەتەوە یەکگرتووەکان، یەکێتی و پەرلەمانی ئەوروپا و پەرلەمانەکانی وڵاتانی جیهان، دادگای تاوانەکانی لاهای و سەنتەر و رێکخراوەکانی جینۆساید بە مەبەستی بەشدرایکردنیان لە هەوڵەکانی بەجینۆساید ناساندنی تاوانەکانی ئەنفال لە سەر ئاستی جیهانی .
2 زانکۆکانی کوردستان راسپاردە دەربکەن و ساڵانە توێژینەوەی زانستی لەسەر تاوانەکانی ئەنفال ئەنجامبدرێت .
3دامەزراندنی لیژنەیەکی تایبەت بۆ دیراسەکردنی ئەزموونەکانی جیهان لە بواری قەرەبووکردنەوەی قوربانیان و سوود وەرگرتن لێیان و پێشکەش کردنی پرۆژەیەك سەبارەت بە قەرەبووکردنەوەی قوربانییەکانی تاوانەکانی ئەنفال .
4 دابینکردنی کورسی خوێندن لەلایەن هەردوو حکومەتی کوردستان و عێراقەوە بۆ منداڵەکانی قوربانیانی ئەنفال بە مەبەستی درێژەپێدانی خوێندنیان لە زانکۆ و کۆلێژەکانی ئەوروپا و جیهان .
5 پەلە کردن لە دۆخی هەڵواسراوی یاسایی نا جێگیری کەسوکاری قوربانییەکان .
6 دابینکردن و چاککردنی باری ژیان و گوزەرانی کەسوکاری قوربانیانییەکان .
7 لێ پێچینەوەی یاسایی لەو کەسانەی رۆڵی خەراپیان بینیوە لە کاتی ئەنجامدانی تاوانەکانی ئەنفال دا .
8کارکردن بۆ ئەوەی ناوچە ئەنفالکراوەکان و کیمیابارانکراوەکان وەکو ناوچە لێقەوماوەکانی جیهان پۆلین بکرێن .
9دانانی پلانێك بۆ پاك کردنەوەی جەستەی قوربانیان و ناوچە کیمیا بارانکراوەکان .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

10دروستكردنی مۆزەخانەیەكی نیشتمانی كە هەموو پاشماوەكانی ئەنفالكراوەكان، وەكو كەلوپەل و جلوبەرگ و وێنە و ناسنامە و دۆكیۆمێنت ... هتد تێیدا بپارێزرێت .
11 لە گشت ناوچە ئەنفالكراوەكان مۆنۆمێنتی یادەوەری و رەمزی دروست بكرێت .

2008/1/28

تۆماری جینۆسایدی گەلی كورد

ئێوە . . . ئێوە :
ئەی كەڕەواڵەكانی جیهانی بێرەوشتی سیاسەتی پڕ پیلان و درۆو ساختە ...
ئەی برا دوژمنەكانی دەوروبەرمان ، خاوەنانی عەقڵی شۆڤێنیستی و فاشیستی ...
ئەی جاشە چاوشۆڕەكانی كوردزمان كە بۆ هەناسەیەك بیرتان نەدەكردەوەو ویژدانتان نەدەهەژا ...
ئەی ئەوانەی ئامادەنین چەند چركەیەك گوێبیستی ژیاننامەی یەكێك لە قوربانییانی ئەنفال و كیمیابارانەكان بین ...
ئەی ئەو گەنجانەی خوێندنەوەی بەسەرهاتێكی خوێناوی مێژووی گەلە ستەمدیدەكەتان بەفیرۆدانی كات دەزانن ...
ئەی ئەو لیبرالیستانەی یادی گیانبەختكردووانی مێژووی خەباتی گەلی كورد بە مەرگدۆستی لەقەڵەم دەدەن ...
ئەی ئەو مرۆڤە كوردانەی راگەیاندنی چەواشەكار سەریلێشێواندوون و خۆشخەیاڵانە ئەمریكاو رۆژئاوای داهێنەرو دابەشكارو فرۆشیاری چەكی كۆكوژ بە دۆستی كورد دەزانن!!
ئەی ئەوانەی خوێنی گیانبەختكردووانی گەرمیان و بادینان و هەڵەبجەو قەرەداغ و گشت ناوچە وێرانكراوەكانی كوردستان ، باجی تێپەڕبوونتان بوو بەرەو دەسەڵات و پلەو پایەو پارەو شتی تریش !!
بۆ ئێوە هەمووتان ئەم تۆمارەی جینۆسایدی گەلی كورد پێشكەش دەكەم كە لیژنەی ئامادەكاری كۆنگرەكە بە هەرسێ زمانی كوردی و عەرەبی و ئینگلیزی رێكیانخستبوو و لە رۆژی یەكەمی كۆنگرەدا بە هەموو بەشداربووانیان گەیاند .
(فوئاد قەرەداغی)

تۆماری جینۆسایدی گەلی كورد بەدەستی سوپای رژێمی بەعس

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بۆردومان : 1974

- (1974/4/24) بۆردومانکردنی شاری قەڵادزێ لەلایەن فرۆکە جەنگییەکانی سوپای عێراقەوە .
- (1974/4/24) خاپورکردنی زانکۆی سلێمانی لە قەڵادزێ ، بە بۆردومانی فرۆکە جەنگییەکان .
- (1974/4/26) بۆردومانکردنی شاری هەڵەبجە .

کیمیاباران : 1987

- (1987/4/15) کیمیابارانکردنی گوندەکانی هەڵەدن ، بەرگەڵو ، کانی توو ، ئاوەژێ ، سیروان ، نوڵچکە ، چنارنە .
- (1987/4/16) کیمیابارانکردنی گوندی شێخ وەسانان .
- (1987/4/17) کیمیابارانکردنی گوندەکانی قزلەر ، سنگر ، مێوڵاکە .
- (19 – 20 /1987/4) کیمیابارانکردنی گوندەکانی دۆڵی بالیسان .
- (1987/4/21) کیمیابارانکردنی ناوچەی قەرەداغ .
- (1987/5/1)کیمیابارانکردنی گوندی زێوێ و ناوچەی دهۆک .
- (1987/5/23) کیمیابارانکردنی گوندەکانی تۆمار قەمەر ، گورگان .
- (1987/5/27) کیمیابارانکردنی گوندەکانی مەلەکان ، گۆڕەشێر ، کەندۆڵ ، بەردۆک ، بلێ ، ناڵی ، تاهێ .
- (1987/5/27) کیمیابارانکردنی گوندەکانی نازەنین و بالیسان .
- (1987/6/28) بۆردومانی شاری سەردەشتی رۆژهەڵاتی کوردستان بە بۆمبی ژەهراوی ، کە بووە هۆی کوشتنی (132) و بریندداربوونی (5000) کەس .

کیمیاباران : 1988

- (25 – 26 – 28 /1988/2) کیمیابارانکردنی گوندەکانی (سەرگەڵو ، یاخسەمەر ، هەڵەدن ، گوێزیلە ، دۆڵی جافایەتی) .
- (1988/3/16) کیمیابارانکردنی شاری (هەڵەبجە) کە بووە هۆی کوشتنی زیاتر لە (5000) و بریندداربوونی زیاتر لە (10000) کەس .
- (1988/3/18) کیمیابارانکردنی گوندی (عەنەب) و دەوروبەری شاری (هەڵەبجە) .
- (22 – 23 /3 1988) کیمیابارانکردنی ناوچەی (شاناخسێ) و گوندەکانی (سێوسێنان ، دوکان ، بەلەکجار ، جافەران ، ولیان) لە ناوچەی قەرەداغ .
- (1988/5/3) کیمیابارانکردنی گوندەکانی (گۆپتەپە ، عەسکەر ، مایلە ، سەرچما ، شێخان ، کەڵەشێرە ، چەمی ڕێزان ، قۆجەبلاخ ، زەرزێ) .
- (25 – 29 /1988/8) کیمیابارانکردنی ناوچەی بادینان (گەلی بازێ) لەلایەن (12) دوانزە فڕۆکەی رژێمی عێراقەوەو ، کوشتنی (2980) دوو هەزارو نۆ سەدو هەشتا کەس ، کە زۆربەیان ژن و منداڵ بوون .

پرۆسەی ئەنفال :

ئەنفال پرۆسەیەکی بەرنامەدارێژراوی پاکتاوی رەگەزی و کوشتنی بەکۆمەڵ و سڕینەوەی کولتوری و نەهێشتنی ناسنامەی نەتەوایەتی گەلی کورد بوو ، کە لە سەرەتای هەشتاکانی سەدەی رابردوو بەکۆمەڵکوژیی کوردە فەیلییەکان دەستپێکردو دواتر لە 1988 دا بە چەند قۆناغێک کۆتاییهات ، کەلەلایەن رژێمی بەعسی فەرمانڕەوای دەوڵەتی عێراق بەرامبەر

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بەگەلێکی چوارچێوەی دەوڵەتەکەی خۆی ئەنجامیدا ، لە ئەنجامی ئەو تاوانەدا ژمارەیەکی زۆر هاوڵاتی بێتاوان بوونە قوربانی و بێسەروشوێنکران، پاش دادگاییکردنی بەشێک لە تاوانبارانی سەرەکی پرۆسەکانی ئەنفال ، دادگای باڵای تاوانەکانی عێراقی لە رۆژی (24/6/ 2007) دا ئەم تاوانەی بە جینۆساید ناساند .

مێژووی کۆمەڵکوژیی گەلی کورد :

- (1980/9/4) کۆمەڵکوژیی کوردە فەیلییەکان (10000) قوربانی .
- (1983/7/31) کۆمەڵکوژیی بارزانییەکان (8000) قوربانی .
- ئەنفالی 1988 کە بە هەشت قۆناغ ئەنجامدرا (182000) قوربانی .
- (1988/2/21 – 1988/3/18) ئەنفالی یەک (دۆڵی جافایەتی و مەرگە) .
- (1988/3/22 – 1988/4/1) ئەنفالی دوو (ناوچەی قەرەداغ) .
- (1988/3/31 – 1988/4/18) ئەنفالی سێ (ناوچەی گەرمیان) .
- (1988/4/20 – 1988/5/5) ئەنفالی چوار (سنووری عەسکەر ، گۆپتەپە ، شوان ، قەڵاسێوکە ، دەشتی کۆیە) .
- (1988/5/24 – 1988/8/31) ئەنفالی پێنج ، ئەنفالی شەش ، ئەنفالی حەوت (ناوچەکانی شەقڵاوەو رەواندوز)
- (1988/8/25 – 1988/9/6) ئەنفالی هەشت (دەڤەری بادینان)

راگواستن :

- (1963/7/10) دەربەدەرکردنی (40000) چل هەزار کوردی دەوروبەری شاری کەرکوک .
- (1963/6/11 – 1963 7/23) وێرانکردنی (875) هەشت سەدو حەفتاو پێنج گوند .
- ساڵی 1971 – 1972 زیاتر لە (40000) چل هەزار کوردی فەیلی ناسنامەی هاووڵاتیبوونی عێراقییان لێسەندرایەوەو رەوانەی سنوورەکانی وڵاتی ئێران کران .

ئەم ژمارەیەی کوردە دەرکراوەکان تا کۆتایی ساڵی 1980 گەیشتە نزیکەی (215000) دووسەدو پانزە هەزار کەس . بەپێی ئامارەکانی خاچی سوورو مانگی سووری نێودەوڵەتی بە (400000) چوارسەد هەزار هاووڵاتی مەزەندە دەکرێت .

- ساڵی (1975) زیاتر لە (200000) دووسەد هەزار کورد لە کوردستانەوە بەرەو ناوچەکانی باشووری عێراق راگوێزران . لە مانگی نۆڤەمبەری ساڵی 1975 کۆمەڵەی پشتگیریکردنی گەلانی چەوساوە لە ئەڵمانیا ــ گویتنگن ، لەگەڵ کۆمەڵەی مافی مرۆڤ لە هۆڵەندا ، رایانگەیاند : ژمارەی راگوێزراوان گەیشتووەتە 200000 دووسەد هەزار کەس و 116 سەدوشانزە گوند وێرانکراون ، 25000 بیست و پێنج هەزار کوردی ئێزیدیش لە سنجار راگوێزراون .
- ئەم شاڵاوی راگواستنە بەردەوام دەبێت بەجۆرێک تا سەرەتای ساڵی 1979 ژمارەی کوردە راگوێزراوەکان دەگاتە (700000) حەوتسەد هەزار کەس ، کە لە (1222) هەزارو دووسەدو بیست و دوو گونددا شاڵاوەکە ئەنجام درا .

کوشتن :

- (1961 – 1962) کوشتنی (3000) سێ هەزار خەڵکی سیڤیل و وێرانکردنی (150) سەدوپەنجا گوند .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

- (1963/6/11) لە ماوەی مانگێکدا ، کوشتنی (2000) دوو هەزار کەس و سووتاندنی (200) دووسەد گوند .
- (1963/6/9) قەدەغەکردنی هاتووچۆو گوللەبارانکردنی (83) هەشتاوسێ کەس لە خەڵکی شاری سلێمانی .
- (1963/6/9) دەستبەسەرکردنی (5000) پێنج هەزار کەس لە شاری سلێمانی و کوشتنی (276) دووسەدو حەفتاوشەش کەس لە ڕۆژانی دواتردا .
- (1963/6/9) گوللەبارانکردنی (20) بیست کەس پاش بەستنەوەیان بە دارتێلی سەرشەقامەکانەوە لە شاری کۆیە .
- مانگی ئابی (1969) هێرشی سوپای عێراق بۆ سەر هەردوو گوندی (دەکا) و (خورت) لە ناوچەی ئاکرێ و ، بووە هۆی سووتاندنی هەردوو گوندەکەو ئاگرتێبەردانی (67) شەست و حەوت ژن و منداڵ کە لە ئەشکەوتێکی نزیک گوندەکان خۆیان حەشاردابوو .
- (1969/9/16) هێرشی سوپای عێراق بۆ سەر گوندی (صوریا) لە سێگۆشەی سنووریی (تورکیا – عێراق – سوریا) و گوللەبارانکردنی (60) شەست کەس لە دانیشتوانی گوندەکە .
- (1984/6/9) بۆردومانی ئۆردوگای پەناهەندەکانی (زێوە) لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ، (42) چل و دوو کەس کوژراو (230) دووسەدوسیی کەس بریندار بوو .
- (1984/7/1) بۆردومانی ئۆردوگای پەناهەندەکانی (زێوە) لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ، (2) دوو کەس کوژراو (14) کەس بریندار بوو .
- (ئەیلول – تشرینی یەکەمی) 1985 لەسێدارەدانی (300) مێردمنداڵ کە تەمەنیان لە نێوان (17 – 23) ساڵیدا بوو لەشاری سلێمانی . لە (1990/5/14) دەزگاکانی ڕژێم لە شاری سلێمانی وەفاتنامەی (150) سەدوپەنجا کەسی لەسێدارەدراویان بە خاوەنەکانیان دایەوە .

ئەمڕۆ مۆمێکی نوێ بۆ ساڵێکی نوێی خەون و هیواکانمان دادەگیرسێنین

ساڵی 2007 ی پڕاوپڕ ململانێ و شەڕی دەستەویەخەی چەوساندنەوە هەمە جۆرەکانی نێو ئەم جیهانە جەنجاڵەی ژێر سایەی سەرمایەداریمان بەڕێکردوو ، ئەمڕۆ چین و مرۆڤە چەوساوەکانی جیهان ، بەهەمان ئەو خەون وهیوایانەی سەری ساڵانی ڕابردووەوە ، پێشوازی لە ساڵی 2008 دەکەن .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ساڵی 2007 ، ساڵی توندو فراوانبوونەوەی ململانێی کرێکاران و گەلانی جیهان بوو دژی هەیمەنەی تاکجەمسەریی ئەمریکا . ساڵی بەرهەڵستکاری و ریسواکردنی سیاسەتەکانی سیستمی جیهانگیریی سەرمایە بوو . ساڵی چوونەپێشەوەی خەباتی دژە جیهانگیریی بوو لەسەرانسەری جیهاندا ، ساڵی خۆڕێکخستنەوەو گوڕسەندنەوەی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلانی ستەمدیدەو ، بزووتنەوەی شۆڕشگێرانەی جیهانیی سۆسیالیزم بوو . بەدڵنیاییەوە ئەمساڵیش هەمان رەوت درێژەی دەبێت و ململانێکان تین و تاوێکی دیکە بەخۆیانەوە دەبینن .
ساڵی 2007 بۆ ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، دیسان ، ساڵی پێکداهەڵپژان و خەباتی نەپساوەی گەلانی ناوچەکە بوو دژی پڕۆژە ئیمپریالیستییەکەی " رۆژهەڵاتی گەورەی ناوەڕاست " ، ساڵی سەرکەوتنی دیدو بۆچوونی حزب و رێکخراوە چەپەکانی ناوچەکە بوو سەبارەت بە ڕووکارو ئاکامی کێشە گڕگرتووەکان . ساڵی ریسوابوونی بۆرژوا شۆڤێنیزمی عەرەبی – ئیسلامی بوو . ئاستەنگەکانی نێوان هێزە بۆرژوازییەکانی لوبنان و فەلەستین و عێراق لەسەر دەسەڵات ، تێشکانی ئیسرائیل لە بەرامبەر ئیرادەی پۆڵایینی گەلی لوبنان لە باشووری ئەو وڵاتەدا ، هەرەسی دەسەڵاتی فەلەستینی و شەڕی ناوخۆی نێوان فەتح و حەماس ، ریسوابوونی سیاسەتە چەوتەکانی ئەمریکا لەعێراقیشداو ناچاربوونی بەسەوداو سەوداکاریی لەگەڵ بەرەی شۆڤێنیزمی عەرەبی – ئیسلامی بەعس و قاعیدە ؛ ئەمانە هەموویان پێکەوە لە گرنگترین دیاردەو بەسەرهاتەکان بوون و سیمای ساڵی رابردوویان لە ناوچەکەدا نەخشاندو ، وەهاش پێشبینی دەکرێت کە سیمایەکی ئاشکراترو روونتریان بۆ ساڵی نوێ (2008) لێدەرکەوێت .
بۆ گەلی کوردیش بە گشتی ، پارساڵ ، ساڵی کۆمەڵێک رووداوو فشارو پیلانی هەمەڕەنگ و هەمەلایەنە بوو بۆ پێچانەوەی کێشە رەواکەی و ، بۆ جارێکی دیکە ، سەپاندنەوەی تەوقی دیلێتی بەسەریدا ، بۆ جەماوەری خەلکی باشووری کوردستانیش ، ساڵی بەردەوامبوونی گەندەڵیی بوو لەهەموو ئاستەکاندا ، ساڵی خاوەخاوکردن بوو لە یەکگرتنەوەی تەواوەتی ئیدارەی حکومەتی هەرێمدا ، ساڵی چوونە سەرەوەی نرخی شتومەک و هەڵچوونی گرانی بوو . ساڵی 2007 ، شاهیدی فراوانبوونەوەی ئیعتیرازە جەماهیرییەکان بووین . لەم ساڵەدا سەرکوتی خۆنیشاندانە جەماوەرییەکان درێژەی هەبوو ، پێشێلکردنی ئازادییەکان بە گشتی و ئازادیی رۆژنامەنووسی بەتایبەتی بەردەوام بوو . هەروەها ساڵی هەڕەشەو لەشکرکێشیی ئیسلامییە کەمالیستەکانی تورکیا و سەرهەڵدانەوەی هاوپەیمانێتی دەوڵەتە شۆڤێنیستەکانی ناوچەکە بوو دژی پارتی کرێکارانی کوردستان و لەشکری بەرگریی میللی کوردستان ؛ هەر لەم ساڵەدا روخساری راستەقینەی ئەمریکا بەرامبەر بە گەلی کوردو کێشە رەواکەی (بۆ ئەوانەی گوتیان : بژی مارینز !) کەوتەڕوو ، چ بە سیاسەتی پشتگیریکردنی لەشکرکێشیی تورکیا بۆ سەر پەکەکەو باشووری کوردستان و ، چ بەپشتگیریکردنی ئەو رەوتە شۆڤێنیستانەی کۆسپیان خستەبەردەم جێبەجێکردنی ماددەی 140 ی دەستووری عێراق سەبارەت بە کەرکوک و ناوچە کوردنشینەکانی دیکەی ژێر سایەی دەسەڵاتی ناوەند و ، هەڵواسینی چارەنووسی بۆ ئایندەیەکی تەمومژاوی نادیار .
لە کاتێکدا ئەمڕۆ پێدەنێینە ساڵێکی نوێوە ، چارەنووسی گەلەکەمان (بەپێچەوانەی ئەوەی راگەیاندنی دەسەڵات بڵاویدەکاتەوە) بەرەو دواوە دەگەڕێتەوە ؛ ئەگەرچی مەترسی جینۆساید ، بەهۆی گۆڕانکارییەکانی جیهان و لاوازیی دوژمنە شۆڤێنیستەکانمان لەعێراقدا ، لەم قۆناغەدا لەئارادا نییە ، بەڵام مەترسی گەڕانەوەمان بۆ پلە دوویی یان کەمتریش لە نێوانداییەو ، یەک جەمسەرگیریی : (ئەمریکایی – دەوڵەتانی داگیرکەری کوردستان – عەرەبی شۆڤێنیستیی سوننەو شیعەو ئیسلامییە تەکفیرییەکان) دوورو نزیک لە یەکترییەوە بە عەمەلی پێکهاتووەو ،

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بەنیازن هاوکێشەو تەرازووی بەرژەوەندی و پەیوەندییەکانیان بە سەرکوت و زەوتکردنی مافی گەلی کورد لە بڕیاردانی چارەنووسی خۆیدا رابگرن . بۆیە دەشێت لە ساڵی نوێدا ململانێکان بە توندی لەسەر هەرچوار ئاستەکەدا (جیهانی ، ناوچەیی ، عێراقی و کوردستانی) بەردەوام بێت و ، هاوشانی بەرەوپێشەوە چوونی خەباتی گەلان و چینە رەنجدەرەکان لەئاستی جیهانی و ناوچەییدا ، گەلی ستەمدیدەی کورد خەباتێکی دژوار چاوەڕێی بکات و مافەکانی بکەونە بەر هەڕەشەیەکی جیددییەوە کە ئەوەش هەڵسەنگاندنی نوێ و بیرکردنەوەی نوێ و سیاسەتی نوێ و شێوازی تێکۆشانی نوێ و گیانێکی نوێی بەرەنگاریی دەوێت .

1 ی کانوونی دووەمی 2008

ئەمریکاو شەڕی ناوخۆیی عێراق

هەواڵێکی رۆژنامەی ئاوێنە (دووشەممە 2007/9/17) شایانی ئەوەیە سەرنجمان رابکێشێت و بە دوایدا بچین تا بە شێوەیەکی لۆژیکی دەستەکانی پشتەوەی شەڕی ناوخۆیی عێراق بناسین و ، راستی و ناڕاستی هەواڵەکە بزانین .
هەواڵەکە لە زاری بەرپرسی لیژنەی داقوقی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە راگەیەندراوە .
هەواڵەکە باس لە چەکدارکردنی گوندنشینە عەرەبەکانی ئەو ناوە لەلایەن ئەمریکاییەکانەوە دەکات .
بەرپرسەکە هەست بە مەترسی ئەم هەڵوێستەی ئەمریکا دەکات و ، ئەو راستییە رادەگەیەنێ کە ئەو چەکانە بۆ شەڕی تایەفی بەکاردەهێنرێت و بارودۆخی ناوچەکە تێکدەدەن و ئاسایشی هاووڵاتیان بەر مەترسی دەخەن .
ئەم هەواڵە زێتر لە سەرنجێک هەڵدەگرێت و ، بۆ شیکردنەوەی چەند وتارێکی دەوێت .
هەواڵەکە ، هەڵوێستی ئەمریکییەکان لە شەڕی ناوخۆ ئاشکرا دەکات . هەڵوێستەکانی ئەمریکا لە یەکەم رۆژی داگیرکردنی عێراقەوە تا ئەمڕۆ ، بەتایبەتی خۆشکردنی ئاگری شەڕی تایەفی و ململانێکانی نێو عێراق ، نەک هەر گوماناوی دەکات ، بەڵکو وەک راستییەک دەسەلمێنێ .
یەکێک لەو راستییانە بەرنامەڕێژیی و پلانی هەڵگیرساندنی شەڕە ، کە بڵاوکردنەوەی چەک – بەهەر بیانوویەکەوە بێت - ئامرازێکی بەدیهێنانێتی . ئەمە سەرنجمان بۆ سەرەتای هاتنی لەشکری ئەمریکا رادەکێشێ ، ئەوەمان بەبیردەهێنێتەوە کە لەشکری تێکشکاوی عێراق ئاشبەتاڵی لێکردو هەر یەکێک ، لە ئەفسەرە گەورەکانەوە تا دەگاتە سەر سەربازەکان ، ملی رێگای خۆ شاردنەوە یان ماڵەکانی خۆیانیان گرت ؛ نەکەس لێیپرسینەوە ، نە مەرجی تەسلیمکردنی چەکەکانیان بۆ دانرا . تەواوی چەکەکانی لەشکری دۆڕاوی عێراق بۆ شاردنەوەو

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دەستاودەستکردن و تاڵانی و فرۆشتن بەجێهێڵران . ئەو هەڵوێستە ئاسایی و عەفەوی نەبوو ، بەڵکو مەبەستی تایبەتی لە دواوە بوو .
دیسان ئەمریکا بە پلان و ، بۆ راکێشانی قاعیدە بۆ نێو عێراق و دوورخستنەوەیان لە ئەمریکاو شوێنەکانی دیکەی جیهان کە مەبەستێتی ئاسایشیان تێدا بێت ، سنوورەکانی عێراقی فەرامۆش کردو بەرووی چەکدارە خۆکوژەکانی قاعیدەیدا ئاوەڵا کرد . ئەوەی ئەمرۆ بە لۆژیکی ئەقڵ پرسیار هەڵدەگرێت ئەوەیە : ئایا ئەمریکا ناتوانێت ئەو سنوورانە بپارێزێت ؟ ئایا ئەمریکا ناتوانێت بەهۆی مانگە دەستکردەکانەوە چاودێریی سنوورەکان بکات ؟ یان بە هۆی ساروخە دابەستراوەکانی لەسەر ئوستوڵە جەنگییەکان ، کە لە دەریای سپی ناوەراست و دەریای سوورو کەنداودا هەن ، ناتوانێت یەک بە یەکی ئەو شوێنە سنوورییانەی چەکدارانی قاعیدە و بەعس لێی مۆڵدەخۆن خاپوور بکات ؟ ئایا ئەمریکایەک توانای پاراستنی سنوورەکانی خۆی و وڵاتەکانی پەیمانی ناتۆو وڵاتە وابەستەکانی لە ئاسیاو ئەمریکای لاتین هەبێت ، توانای کۆنترۆڵی سنوورەکانی عێراقی نییە ؟ یان خۆی لێ گێل دەکات و مەبەستێتی ئاگری شەرو کوشتار بەردەوام لە کلێپەسەندندا بێت .
ئەمریکا بە پەیرەویکردنی سیاسەتی جیاجیای دژ بەیەک و دنەدانی هەموو پێکهاتە ئەتنی و ئاینی و تایەفییەکان ، هەر یەکە بە جۆرێک ، هەر لە دنەدان بەهۆی کەناڵەکانی راگەیاندنەوە تا چەکدارکردنی ئەم یان ئەو بەپێی پلان و چۆنیەتی بردنە پێشەوەی بەرژەوەندییەکانی ، تەنوورێکی داخستووە کە بەرودوا خەڵکی گیرۆدەی عێراقی تێدەکەوێ .
ئەمریکا سیاسەتێکی چەند سەرەی لە عێراقدا هەیە . خەڵکی عێراق بەگژ یەکتریدا دەکات . هەر رۆژە لایەنگیریی لایەنێک دژی لایەنێکی دیکە دەکات ، بۆ ئەم مەبەستەش چەک و پارە دەبەشێتەوە ، ئاکامیش هەموو لایەنەکان (عەرەب ، کورد ، تورکمان) یان (سوننە ، شیعە) یان (موسڵمان ، مەسیحی ، ئێزدی ، صابیئە) و ... هتد ، لاوازو زەبوون و عێراق سفر دەکات ، هەتا بەم رێگەیە بەدیهێنانی ئامانجەکانی خۆی دەستەبەر بێت و هەرچی زێتر ستراتیژی نەتەوەیی خۆی جێبەجێ بکات . دیارە نرخی ئەو سیاسەتەش ، ئەو لافاوی خوێنەیە کە چوار ساڵە لەبەر گەلانی عێراق دەروات و ناشزانرێت کەی بەربەستێکی بۆ دادەنرێ و رادەگیرێت . دابەشکردنی چەک لە گوندەکانی داقوق و ناوچەی کەرکوک ، جگە لەوەی هەوڵێکە بۆ پەککخستنی جێبەجێکردنی ماددەی 140 ی دەستووری عێراق ، سەرەتای سیاسەتی خۆشکردنی شەری ناوخۆو تەشەنەکردن و هێنانی ئەو شەرەشە بەرەو کوردستان .

20 ی ئەیلولی 2007

سەردانی وڵاتێکی بێ پەرژین

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

رۆژی 2007/9/3 ، لە ناکاوو بێ ئاگاداریی کاربەدەستانی عێراق ، جۆرج بوش و وەزیرانی دەرەوەو بەرگری و فەرماندەی لەشکرەکانی ئەمریکا سەردانی عێراقیان کرد . لەجیاتی ئەوەی لە فڕۆکەخانەی بەغدا بنیشنەوە ، لە بنکەیەکی سەربازیی ئەمریکایی بەناوی (قاعدة الاسد الجوية) دەرکەوتن .

ئەمە جاری یەکەم نییە کە کاربەدەستانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیان بێ رەچاوکردنی ئەتەکێتی دیپلۆماسی و ، بێ دانانی نرخێک بۆ وڵاتێک کە گوایا سەروەرێتی هەیە ، خۆیانی پێدا دەکەن و ئاغایانە بەدوای کاربەدەستانی پایەبڵندی عێراقیدا دەنێرن تا لەو شوێنەی هەڵیانداوە بچنە خزمەتیان .

ئەمریکا لەم هەڵوێستەدا بەئاشکرا عورفە دیپلۆماسییەکان پێشێل دەکات و ، دەوڵەتی زەبوونی عێراقیش توانای ئەوەی نییە دەمی بکاتەوەو هیچ نەبێ لە یادداشتێکدا ئەو پرنسیپانەیان بیربخاتەوە کە خۆیان وەک زلهێزێکی ئەم جیهانە لەنێو پەیمانی کۆمەڵی نەتەوە یەکگرتووەکاندا دایانناوەو مۆریان کردووە .

ئەم شێوازە رەفتارەی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بەرامبەر عێراق رووی راستەقینەی داگیرکەران دەردەخات و ئەم راستییانە دەسەلمێنێ :

1 - عێراق خاوەنی هیچ سەروەرییەک نییە و ، لەسایەی داگیرکەراندا وەک وڵاتێکی کۆلۆنی رەفتاری لەگەڵدا دەکرێت .

2 - ئەمریکا وەک داگیرکەرێک سەیری عێراق دەکات و ئەوەی لە فەرهەنگی دیپلۆماسییاندا نەبێت ، رێزگرتنی " سەوەرێتی " دەوڵەتی عێراقە . عێراق لەو فەرهەنگەدا (بە واقیعیش هەروایە) سەروەرێتییەکی کارتۆنیی هەیە .

3 - وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکا هیچ ئیعتیبارێک بۆ وەزارەتی دەرەوەی عێراق دانانێت و بە هاوشانی خۆی نازانێت تا لەرێی ئەم کەناڵە سەرەکییەی دیپلۆماسییەوە ، بەپێی یاسا نێودەوڵەتییەکان پەیوەندی و هاتووچۆو سەردانەکان رێک بخرێت .

4 - عێراق سنوورێکی نییە . بۆیە چ دەوڵەتە زلهێزەکان و چ دەوڵەتەکانی دراوسێ هەرکاتێ ویستییان ، بەئارەزووی خۆیان ، بەناوی دەکەون و چییان بوێت دەیکەن .

5 - کاربەدەستانی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیان ، تەنانەت رێز بۆ کاربەدەستانی باڵای عێراقی وەک سەرکۆمارو سەرۆک وەزیران و وەزیرەکان دانانێن و ، مەبەستیان نییە ئەوان ، وەک عورفی دیپلۆماسیی دەخوازێ ، لە پێشوازییاندا بن .

داگیرکەرانی عێراق رۆژانە لە هەڵسوکەوتیاندا هەیمەنەی سیاسیی خۆیان دووپاتدەکەنەوەو ، نە "رزگاری" عێراق و نە " دیموکراسی " و نە " خۆشگوزەرانی " یەک ، کە فشەیان پێوە دەکرد ، لە ئەجندەیاندا نییەو ، تەنهاو تەنها بەدوای ستراتیژی نەتەوەیی خۆیانەوەن و ، تا ئەو بەرژەوەندییانەیان مابێت ، بەسەر سنگی گەلانی عێراقەوە دەمێننەوەو ، کۆنترۆڵی هەناسەدانی ئەم وڵاتە بێ پەرژینەو جەماوەری خەڵکی گیرۆدەخواردووی دەستی تێرۆریزمی عەرەبی - ئیسلامی و تێرۆریزمی دەوڵەتیی دەکەن .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

((دۆستە ئەمریکاییەکانی کورد)) ناوەندی پۆلیسی فریاکەوتنی گەرمیان بۆردومان دەکەن ... !

ببورن لە ناونیشانی ئەم وتارەدا ئەمریکاییەکانم وەک دۆستی کورد ناوبرد . ئەوە کرێکاران و زەحمەتکێشانی کورد نین کە ئەمریکا بە دۆستی خۆیان بزانن . ئەوە لەسەر زاری راگەیاندنی بۆرژوازیی دەسەڵاتداری کوردەوەیە کە سیفەتی دۆستم دایە دەوڵەت و سیستمێک کە دۆستی هیچ گەلێک نییە لەم جیهانەداو تەنها بەدوای بەرژەوەندی و ستراتیژی نەتەوەیی خۆیەوەیەتی .

ئەم دۆستەی بۆرژوازیی نەتەوەیی کورد رۆژی یەکشەممەی رابردوو 2007/8/26 لە (ناحییەی قەرەتەپە) دوو جار بە فڕۆکەی هیلیکۆپتەر هێرشی کردۆتە سەر (ناوەندی پۆلیسی فریاکەوتنی گەرمیان) و لە ئەنجامی بۆردومان کردنیدا 4 پۆلیس کوژراون و 8 ی دیکەش بریندار بوون .

ئەمە جاری یەکەم نییە هێزەکانی ئەمریکا لە کوردستاندا پەلاماری پێشمەرگەو هێزە چەکدارەکانی کوردو خەڵکی مەدەنی بدەن و زیانی گیانییان پێبگەیەنن . سەیر ئەوەیە هەموو جارێکیش بە بیانووی نەزانین و " سەهو " شانی خۆیان لەم تاوانانە خاڵی دەکەنەوە .

پێشتر، لە سەروبەندی رووخانی رژێمی سەددامدا فڕۆکە جەنگییەکانی ئەمریکا ، لە نێوان هەولێرو کەرکوکدا هێرشیان کردە سەر کاروانێکی هێزی پێشمەرگەی پارتی ولە ئەنجامی ئەو پەلامارەدا برایەکی سەرۆکی پارتی بە خەستی بریندار بوو . هەروەها چەند پێشمەرگەی دیکەش کوژران و بریندار کران .

جارێکی دیکەش ، لە شاری موصل ، ئەمریکا هێرشی کردە سەر بارەگایەکی یەکێتیی نیشتمانی و ژمارەیەک پێشمەرگە لەو پەلامارەدا کوژران و بریندار بوون .

یەک دوو هەفتە لەمەوبەریش لەسەر رێگای سلێمانی – کەرکوک ئەمریکییەکان هێرشیان کردە سەر کۆمەڵێک خەڵکی مەدەنی و چوار هاووڵاتییان بریندار کرد .

چەند بارەبوونەوەی ئەم پەلامارانە ، کە هیچ پاساوێکیان نییە ، مرۆڤ دەخاتە گومانی ئەوەی کە هەر جارە یان بە کۆی هەموو جارەکان پەیامێک بە خەڵکی کوردستان و بە تایبەتیش بە دەسەڵاتی کوردیی بدەن . ناوەرۆکی ئەو پەیامەش جەختکردنەوەیە لەسەر باڵادەستیی ئەمریکاو ، سفربوونی کورد بەگشتی و دەسەڵاتی هەرێمی کوردستان بە تایبەتی لە چاوی ئەمریکاوە . دەیانەوێت بڵێن : ئێمە لەم وڵاتەدا سەروەرین و ئێوە لەبەرامبەرماندا هیچ نین و دەبێت گوێ لە مستی ئێمە بن . پێمان دەڵێن : پرۆژەی تایبەتی خۆتان بۆ خۆتان و ئێمە چۆنمان دەوێت و چ پرۆژەیەک لەم وڵاتەدا پیادە دەکەین ، دەبێت گوێڕایەڵ بن و لێی دەرنەچن .

ئەمە خوێندنەوەیەکە بۆ دیوی دەرەوەی رووداوەکان ، بەڵام لە دیوی ناوەوەو ، ئەوەی لە کایەی دیپلۆماسیی نهێنی نێوان ئەمریکاو دەسەڵاتی کوردیدا چی دەگوزەرێ ، نازانرێت و گەلی کورد لە مێژە بە نەزانینی ئەو دیپلۆماسییەتە راهێنراوە !

دەبێت هێرش و پەلاماری هێزەکانی ئەمریکا بۆ سەر پێشمەرگەو هێزە چەکدارەکانی کوردو خەڵکی مەدەنی کوردستان شایانی ڕیسواکردن و بێزاری و تووڕەیی گەلەکەمان بێت و ، جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەی کورد وەک زەنگێکی مەترسیدار حسابی بۆ بکات و ، لە ئاستیدا بە ئاگابێت و ، بە" نیازپاکیی" ئەم " دۆستە " ڕاگوزەرە شەڕەنگێزە فریو نەخوات .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

چواردەی تەمموز مێژووی سەروەریی دوێنێ و مژدەی رزگاری بۆ ئاینده

ئەمرۆ رۆژی چواردەی تەمموزە ، چواردەی تەمموز لە مێژووی جیهان و عێراق و کوردستاندا ، بۆنەیەکی سالأنەیە . رۆژی بیرەوەریی نەوە بە نەوەی مرۆڤە لە دووسەد سالی رابردوودا . ئەم رۆژە بۆ نەوەی ئێمەش کە نیو سەدە لەمەوبەر مندالٚ بووین یادەوەرییەکە هەرگیز لەبیر ناچێتەوە . بۆ نەوەی ئەمرۆش دەرس و پەندێکە خۆیان شاهیدی گوتنەوەی بوون و لە مێشکیاندا هەڵکەندراوەو ناسڕدرێتەوە .

چواردەی تەممووزی سالی 1789 یادەوەریی رووخاندنی بەندیخانەی باستیل و بەرپابوونی شۆڕشی مەزنی فەڕەنسایە ، ئەو شۆڕشەی کە پێکهاتەی سیاسی – ئابووری – کۆمەڵایەتیی دەرەبەگایەتی پێچایەوەو لە شوێنەواریدا پێکهاتەیەکی نوێی لە مێژوودا هێنایە ئاراوە کە پێکهاتەی سەرمایەدارییە .

شۆڕشی بۆرژوازی فەڕەنسا وەرچەرخانێکی گەورەی مێژوو بوو بەرەو پێشەوە . ئەو شۆڕشە مەزنە بوو کە بانگی مافەکانی مرۆڤ و دروشمەکانی ئازادی و یەکسانی و برایەتی دا . ئەو شۆڕشە بوو کەلە سایەیدا چەپ و راست و ، سەرمایەدارو پرۆلیتاریا ، هاتنە گۆڕەپانی سیاسەت و بەردەوامییان بە ململانێی مێژووی خەباتی چینایەتی دا .

شۆڕشی بۆرژوازی فەڕەنسا ، بە بەرجەستەکردنی ئەم ململانێ نوێیە لە مێژووی بەرهەمهێناندا ، مژدەی سەرکەوتنی پرۆلیتاریا و دواڕۆژێکی سۆسیالیستیشی بۆ بەشەرییەت هێنا . بۆیە جیهانی پێشکەوتنخواز هەموو سالێک لەم رۆژەدا ئەو یادە بەرزو بەرزتر رادەگرن .

لێرەش لە عێراقدا هەموو سالێک یادەوەریی چواردەی تەمموزی سالی 1958 دەکرێتەوە . جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشانی عێراق ، ئەمەکدارییان بەرامبەر ئەو شۆڕشە مەزنە دەردەبڕن ، ئەو شۆڕشەی کە دەسەلأتی دەرەبەگایەتی هەڵتەکاندو وەرچەرخاندنێکی بۆرژوازییانەی ، بەرەو پێشەوە ، لە ژیانی گەلانی عێراقدا کرد ، ئەو شۆڕشەی کە ئەرکەکانی شۆڕشی نیشتمانی – دیموکراتی یەکە یەکە جێبەجێکرد تا زەمینەی عێراقێکی سۆسیالیستی خۆش بکات . بەڵام هێزی نەگریسی جیهانی کۆن بە پشتگیریی ئیمپریالیزمی جیهانیی ئەم شۆڕشەیان لەناوبردو بەدەست بەعسییە فاشستەکانیانەوە دا .

چواردەی تەمموزی 1958 یادەوەرییەکە لە بیری رێبوارانی کاروانی ئازادی و یەکسانی و سۆسیالیزمدا ، ئەم شۆڕشە رێزی تایبەتی خۆی هەیەو ئەمڕۆ چاوەڕێی دەستی چینە شۆڕشگێڕەکانی گەل دەکات کە سەرلەنوێ ئەرکەکانی بکەنەوە بە بەرنامەی خۆیان و ، لە رەوتی بەرەو پێشەوەچوونیاندا بەرەو سۆسیالیزم بەدیبهێنن .

چواردەی تەمموز لە مێژووی نەوەی نوێی خەڵکی کوردستانیشدا ئاوێتەیە بە یادەوەریی بزووتنەوە جەماوەرییەکەی دوای رووخانی بەعس ، بە تایبەتی ئەو بزووتنەوەیەی لە مانگی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

تەمموزی 2003 دا سەریهەڵدا ، ئاویتەیە بە کۆبوونەوە گشتییەکەی رۆشنبیران و نووسەران و رۆژنامەنووسان و هونەرمەندان لە چواردەی تەمموزی 2003 دا تا بزووتنەوەی " بەرەو ریفراندۆم " بەرێبخەن و کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان سازبدەن بۆ بەرگری لە مافی بڕیاردانی چارەنووس و بەرپاکردنی ریفراندۆمێک لە باشووری کوردستاندا بۆ ئەوەی گەلی کورد خۆی ، ئازادانە ، بڕیاری چارەنووسی خۆی بدات کە ئایا دەیەوێت لە چوارچێوەی عێراقدا بمێنێتەوە یان جیابێتەوەو دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان دابمەزرێنێ .
ئەگەرچی بزووتنەوەی (بەرەو ریفراندۆم) شکستی هێناو ئامانجەکانی بەدینەهات و سیاسەتی کوردیی بووە مایەی پووکاندنەوەی ، بەڵام لە کایەی سیاسەت و مێژووی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کورددا گوتارێکی سیاسیی کۆنی نوێکردەوە کە ئەویش گوتاری سەربەخۆیی کوردستان بوو . ئەمڕۆ ئەم گوتارە لە ویژدان و هەست و هزری زۆربەی جەماوەری خەڵکی کوردستاندا چەسپیوەو ، رووداوەکان هەتا دێت جێگیرتری دەکەن .
چواردەی تەمموز لە مێژوودا ، هەمیشە مژدەی وەچەرخانێکی مێژوویی پێبووە ، بۆیە دڵنیاین کە مژدەکانی ئایندەش لە رۆژانێکی وەک چواردەی تەممووزدا وەردەگرین و ، رەوتی بەشەرییەت بەرەو ئازادی و یەکسانی و ، دواتر هەڵوەشاندنەوەی کۆمەڵگەی چینایەتی و بنبڕکردنی چەوساندنەوەی مرۆڤ لەلایەن مرۆڤەوە ، بە چەند " چواردەی تەمموز " ێکدا تێدەپەڕێ .

14 ی تەمموزی 2007

جەوهەری ئەنفال

ئەمڕۆ لە تەلەفزیۆنەکانەوە ئاکامی دادگایی تاوانبارانی ئەنفالمان بینی . سەرۆکی دادگا بڕیاری لە سێدارەدانی سێ تاوانبارو ، زیندانیکردنی تاهەتایی دوو تاوانباری دیکەی بۆ تاوانبارەکان خوێندەوە . لەولاشەوە پەیامنێری میدیاکان هەواڵی ئاهەنگ و زەماوەندی کەسوکاری ئەنفالکراوەکانیان رادەگەیاند ، چاوپێکەوتنیان لەگەڵ دەکردن ، ئەوانیش ناخی خۆیان دەکردەوەوسادەو ساکار هەڵیان دەڕشت ، هەستت دەکرد خۆشیی دایگرتوون ، هەر یەکەشیان داواکاری و پێشنیازی بۆ چۆنییەتی لە سێدارەدانیان هەبوو ، بەڵام هەر هەموو داواکارییەکان پڕبوون لە گیانی تۆڵەسەندنەوەو کوشتن و کوت کوت کردن و کاردانەوەی توندوتیژانە وەک ئەنجامێکی ئاسایی بۆ ئەو کارەساتەی بەعس هێنای بەسەریاندا ، راگەیاندنەکانیش پەتی دەربڕینی ئەو هەست و گیانەی بۆیان شل کردبوو .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دیاره ئەوە مافی گەلی کوردو کەسوکاری ئەنفالکراوەکانە ئاهەنگ بگێڕن ، شایی بکەن ، سەبارەت بە چارەنووسی تاوانبارانی ئەنفال خۆشنوود بن و ، بە رادەی سافیی و بێگەردیی دڵە روونەکەیان بدوێن و هەستیان نەشارنەوە .
ئەوانە هەمووی بۆ قوربانییەکان دەسەلمێنین ، بەڵام لە هەمان کاتدا دەبێت ئاماژە بە حەقیقەتێکی شاراوە بکەین ، پەنجە بۆ ئەو چاووڕاوە راکێشین کە لەم دادگایی کردنەو بڕیاری ئەمڕۆی دادگادا لە ناوەرۆکی مەسەلەی کورد کراوە .
داماویی ئەقڵی دواکەوتووی خێڵەکی و راگەیاندنی نەبەکامیی کوردیی لەوەدایە مەسەلەکە لە گۆشەی تۆڵەسەندنەوەو خۆشییەکی رووکەشیانەی بێ جەوهەردا دەخاتە روو ، کارەساتێکی ئێجگار گەورەی وەک ئەنفال بچووک دەکاتەوەو ، لە ناوبردنی 182 هەزار مرۆڤی کورد بەرامبەر بڕیاری لە سێدارەدانی سێ تاوانبار رادەگرێ .
جەوهەری ئەنفال لە سێدارەدانی چەند تاوانبارێک نییە ، لە کاتێکدا هەزاران تاوانباری دیکەی ئەنفالچی وەک بەرزەکی بانان بۆی دەرچوون و ، سەری گەورەی تاوانبارانیش (صدام حسین) بە پێی یاسا !! شانی لە تاوانەکە خاڵی کراوەتەوە .
جەوهەری ئەنفال ، پرۆسەیەکی فاشستیانەو شۆڤێنیستانەی جینۆسایدی گەلێکە کە وەک هەر گەلێکی دیکەی ئەم جیهانە مافی ژیانی هەیە ، مافی بڕیاردانی چارەنووسی خۆی هەیە ، مافی پێکهێنانی دەوڵەتی هەیە ، مافی خۆیەتی لە بنیاتنانی ژیاری بەشەرییەتی ئەم سەردەمەدا هاوبەشیی بکات و لە دوا داهێنانەکانی زانست و تەکنەلۆژیا بەهرەمەند بێت .
جەوهەری ئەنفال تاوانەو ، تاوانێکی زۆر گەورەیە لە چەشنی هۆلۆکۆست و بەکارهێنانی چەکی ئەتۆمی دژی هێرۆشیماو ناگازاکی .
جەوهەری ئەنفال بەکارهێنانی ئایین و شەرعییەت پێدانی تاوانە بەهۆی دەقە ئایینییەکانەوە لەلایەن بۆرژوا ناسیۆنالیستی شۆڤێنی عەرەب بۆ توانەوەو ڤڕکردنی گەلی کوردی ژێردەستەیان .
جەوهەری ئەنفال ، تاوانێکی دژە مرۆڤە کە دەبێت لە ئاستی جیهانیداو بە رەسمی ئیدانە بکرێت و وەک مافێکی یاسایی ، کۆمەڵگەی نێو دەوڵەتی پاداشتی گەلی کوردو کەسوکاری ئەنفالکراوەکان بداتەوەو ، لانی کەم ، زیانە ماددی و مەعنەوییەکانیان بۆ قەرەبوو بکاتەوە .
جەوهەری ئەنفال بژاردنەوەی ستەمێکی مێژووییە کە گەلی کورد نزیک بە سەدەیەکە ، لە سایەی ئەهیمپریالیزم و دەسەڵاتی شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەبدا ، بە دەستییەوە دەناڵێنێ و بەو هۆیەوە دەریایەک خوێنی لەبەر رۆیشتووە .
جەوهەری ئەنفال تاوانی کۆمەڵگەی نێو دەوڵەتی بە گشتی و ئیمپریالیزمی جیهانییە بە سەرکردایەتی ئەمریکا ، کە کاتی خۆی بێدەنگییان لێکردو دەستی بەعسیان ئاواڵە کرد تا بەو چەشنە دڕندانەیە و بە پێشێلکردنی هەموو یاساو رێککەوتنە نێودەوڵەتییەکان ، بەربێتە گیانی جەماوەری خەڵکی کوردستان .
جەوهەری ئەنفال ، تاوانی سیستمی سەرمایەداریی جیهانییە کە بۆ قازانج و پرکردنی قاسەی دەریالووشئاسایان ، کۆمپانییەکانیان ژەهری کوشندەی کیمیاوییان بۆ بەعس کردە دیاری و بەعسیش - بەئاگاداری ئەوان - بەسەر خەڵکی بێ گوناهی شارو شارۆچکەو گوندەکانی کوردستانیاندا رژان .
جەوهەری ئەنفال ، داستانێکی مێژووی ئادەمیزادە لە کۆتایی سەدەی بیستەمدا . بەیتێکە هەرگیز تەواو نابێت . بیرەوەرییەکی قەترانیی ئەوتۆیە ، نە سێدارەو نە ئاهەنگ و زەماوەندو نە پرۆجێکتەرەکانی راگەیاندن ، ناتوانن رووناکایی بە ئەنجامە راگەیەندراوەکەی ئەمڕۆی ببەخشن .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

2007/6/24

دەرس و پەندەکانی رۆژی رەشی 9 ی حوزەیرانی 1963

لە مێژووی نیو سەدەی رابردووی گەلەکەماندا لە باشووری کوردستان ، رۆژگارێک هەن ئەوەندەی دەیان ساڵ وانەو پەندییان بەجێهێشتووەو، دەکرێت لە خەباتی رزگاریخوازانەی جەماوەری گەلی کوردو هێزە سیاسییەکانیدا جێورێیەکی تایبەتییان بۆ دابنرێت و ، لەبەرەو پێشەوە بردنی مەسەلەی ئازادیی نەتەوەییدا سوودییان لێوەربگیرێت .

یەکێک لەو رۆژانەی ئەو مێژووە ، رۆژی رەشی 9 ی حوزەیرانی ساڵی 1963 یە .

لەم رۆژەدا ، دوای چەند مانگێک لە وتووێژی سەرکردایەتی شۆڕشی ئەیلول و کودەتاچییەکانی 8 ی شوباتی ئەو ساڵە ، کوردستان کەوتە بەر دڕەندەترین شاڵاوو پەلاماری سەربازیی.

کودەتاچییەکان بە هەموو شێوە چەکێکی زەمینی و ئاسمانی، شوێنێکی ئەم کوردستانە نەما داینەبێژن. لە شارەکانیشدا هەڵمەتی رەشبگیری و کوشتنی خەڵکی بێتاوان بە شیوەیەک روویدا کە تا ئەو کاتە مێژووی گەلی کورد بە خۆیەوە نەدیبوو .

ئەم هێرش و پەلامارەی بەعسییەکان تەواوکەری سیاسەتێکی فاشستیانەی خوێناوی بوو کە هەر لە یەکەم رۆژی دەستبەسەرداگرتنی دەسەڵاتەوە ، لە سەرانسەری عێراقدا ، دژی هێزە چەپ و نیشتمانی و دیموکراتەکانی عێراق پیادەیانکرد .

بەعس بەم پەلاماردانەی کوردستان ، لە هەموو بەڵێنەکان و ئەو " لامەرکەزییەت " ە ش پەشیمان بووەوە کە بۆ فریودانی کورد لە کاتی وتەوێژەکاندا، بەیاننامەی سەلماندنی بۆ دەرکردبوو .

بەعس بە سیاسەتی فرت و فێڵی خۆی، بۆ جارێکی دیکە لە مێژووی عێراقدا، سیاسەتی کوردیی تووشی تەنگژە کردو، ساویلکەیی یان کەم ئەزموونی و ئەقڵییەتی خۆشباوەڕانەی سیاسەتمەدارانی کوردی ئاشکراکرد .

کاتێ بەعسییەکان بە پلان و بەرنامەی ئیمپریالیزم حکومەتی (عبدالکریم قاسم) یان رووخاند، سەرکردایەتی شۆڕشی کورد، یەکسەر شەڕی دژی سوپای عێراق راگرت و، پشتگیریی کودەتاچییەکانی کردو ، بەپیر داواکاریی وتووێژەوە چوو.

بەعسییکان کە ئەو کاتە لە هەموو لایەکی جیهانەوە نەفرەتیان لێدەکراو گۆشەگیر بوو بوون، لە ئاستی پەیوەندی دەرەوەیاندا خۆیان بە عبدالناصرەوە هەڵواسی و ، لە ئاستی سیاسەتی ناوەوەشدا پشتگیریی پارتی و شۆڕشیان مسۆگەرکرد، تا بتوانن لەسەر پێ خۆیان رابگرن و هێز

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بۆ لێدانی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد کۆبکەنەوەو ، دواتر جەزرەبەی پێبگەیەنن وەک لە 9 ی حوزەیراندا گورزی خۆیان وەشاندو بۆ جارێکیدی ئاگری جەنگی دژە کوردیان ، گەرمتر لە جاران ، داخست .

ئەو رووداوە خوێناویانەی لە رۆژی 9 ی حوزەیرانەوە دەستپێکردەوە کۆمەڵێک وانەو پەندی مێژوویی بۆ بزووتنەوەی رزگاریی نەتەوایەتیی کورد بەجێهێشت ، کە دەتوانین لەم چەند خاڵەدا کورت و پوختی بکەینەوە :

1. ناسینی دۆست و دوژمن مەرجێکی گرنگی کاری سیاسییە . تێکەڵکردنی دۆست و دوژمن ، ئەنجامەکەی تەنها بە شکست تەواو دەبێت . سەرکردایەتی شۆڕش گوێی بەم پێوەرە نەدا . بە کردەوە چاوی لە شێوازی فاشستیانەی بەعس و ئەو کوشتارگایانە نووقاند کە بەعس بۆ خەڵکی عێراقی دانابوو، بە تایبەتی شیوعییەکان ؛ ئەگەر چی خودی بارزانی لە ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی خۆیدا داڵدەیدان. بەڵام وەک شیکردنەوەو تێگەیشتنی سیاسی ئەو راستییە رەچاو نەکرا : کەحکومەتێک سیاسەتی قڕکردنی کۆمۆنیستەکان بگرێتەبەر ، بێ هیچ سێ ودوو لێکردنێکیش لە یەکەم هەلی لەباردا گەلێکی ستەمدیدەی دابەشکراوو پەراوێزخراوی وەک کوردیش دەتوێنێتەوەو بەرنامەی جینۆسایدکردنی پەیڕەو دەکات .

2. وتووێژ هونەرێکی سیاسییەو دەبێت بە کارامەیی هەڵسوکەوتی تێدا بکرێت. دانیشتنی دووقۆڵی و بەڵێن و پەیمان لە پشتی پەردەوە ؛ بە دیوەکەی تردا گوڕبەستنەوەو خۆئامادەکردنی حکومەتی داگیرکەر دەشارێتەوەو بە فریودانی ئۆپۆزیسیۆن دەشکێتەوە .

3. ئەزموونی بزووتنەوە شۆڕشگێڕییە چەکدارەکان تا ئەو سەردەمە،ئەوەی نیشان دەدا کە لە ماوەی وتووێژدا، کاتێ هێزی شۆڕشگێڕ بۆ ناو شارەکان دادەبەزێت ،لە لایەن دەزگا سیخوڕییەکانی دەوڵەتەوە ئاسانتر (خەرق) دەکرێت ، ئەم (خەرق) کردنە ، هەندێ جار ، دەبێتە مایەی تێشکانی گەورە یان هەر هیچ نەبێت دەبێتە هۆیەک بۆ لاوازکردنی شۆڕش .

4. ناسینی سروشتی چینایەتی دوژمن بەڵگەی هوشیاریی سەرکردایەتی هەر شۆڕشێکە. سەرکردایەتی کورد ئەو سەردەمە هیچ حسابێکی بۆ سروشتی چینایەتی بەعس نەکردبوو ، یان راستتر بڵێین سروشتی چینایەتیی دەسەڵاتی نەتەوەیی شۆڤێنیزمی عەرەبی هەڵنەسەنگاندبوو ، ئەو راستییەی لە بیری خۆی بردبۆوە ، کە لە بنچینەدا ، ئەوە بەرژەوەندییە ئابوورییەکان و سیاسەتی داگیرکارییە، ستراتیژی کارکردنی دەسەڵات دیاری دەکات ؛ هەڵبەت داگیرکردن و دابەشکردنی کوردستان و بە تاڵانبردنی سامانەکانی هەمیشە لەم سیاسەتەدا خاڵێکی نەگۆڕ دەبێت .

5. دوژمن کاتێک وتووێژ دەکات کە لاوازییەک یان درزێک ، کەلەبەرێک لە بارودۆخی سیاسی یان ئابووری خۆیدا ببینێت. نەک هەر ئەوە بەڵکو دەستپێشخەری لایەنی باڵا دەست لە وتووێژی دوو لایەندا هەرگیز لە پیاوچاکییەوە نایەت . بۆیە هەمیشە هەڵوێستێکی کاتیی دەبێت و ، بە گۆڕانکارییەکی بچووک لە بارودۆخەکەدا ، کە بەرژەوەندی خۆی تێدابیبینێتەوە ، لە وتووێژ پاشگەزدەبێتەوەو، دەست لە بەرامبەرەکەی دەوەشێنێت.

گەلی کورد ئەم راستییەی لە هەموو وتووێژەکانی نیو سەدەی پێشوودا تاقیکردۆتەوە ، کە یەکێک لەوانە وتووێژی دوای کودەتاکەی 8 ی شوبات بوو کە ئەنجامەکەی قەسابخانەکانی 9 ی حوزەیران و هەڵگیرساندنەوەی جەنگ لە دژی گەلی کورد بوو .

6. یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد لە نیو سەدەی رابردووداو پێشتریش ، نەبوونی ستراتیژێکی روون و ئاشکرا بوو . هەمیشە سیاسەتەکانی بزووتنەوەکە تاکتیکی بوون، بۆیە لەو درزەوە دوژمنان زەفەریان بە بزووتنەوەکە بردووەو لەسەر لایەنی کەمی داواکان پێیاندانگرتووە . دیارە ئەو کاتەش هەر وابوو ، دروشمی بزووتنەوەکەو شۆڕش (

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دیموکراتی بۆ عێراق و ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستان) بوو، تەنانەت لەسەر ئەمەش مانۆڕو مامەڵە دەکراو ، بەعس پاشقولێکی گرت و تەنها (لامەرکەزییەت) ی سەلماند، بۆیە ئەو دروشمەی سەرەوە بە واقیعی بووە (فاشیزم بۆ عێراق و ئیدارەی لامەرکەزی بۆ کوردستان) کە ئەوان بە (شمالنا الحبیب) ناویان دەهێنا .
ئایابزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد دەرسی لەو مێژووە وەرگرتووە ؟ ئەمە پرسیارێکە دەبێت لە یادەوەری رۆژێکی وەکو 9 ی حوزەیران و رووداوە خوێناوییەکانی ساڵی 1963 ئاڕاستەی نوێنەرانی سیاسی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کوردی بکەین .چونکە دواڕۆژی بزووتنەوەکەو چارەنووسی جەماوەری خەڵکی کوردستانی پێوە بەستراوەتەوە. هەڵە سیاسییەکان و ، کورتبینی و ، خوێندنەوەی هەڵەت و پەڵەتی بارودۆخەکان و ، تاکتیکی رۆژ بە رۆژو ، فەرامۆشکردنی ستراتیژ، کاریگەرێتی لەسەر کێشەکە دادەنێت و بۆ دەیان ساڵی تر گەلی کورد دەکاتە قوربانیی هاوکێشە نێو دەوڵەتی و هەرێمییەکان و، چەپۆکی شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەبی لەسەر زیاد دەکات .
لە راستیدا ، ئەوە یەکێک لە کەموکووڕییە مێژووییەکانی بزووتنەوەی نەتەوایەتی کوردە کە نوێنەرانی ئەم بزووتنەوەیە دەرس لە مێژوو وەرناگرن و بە هەمان هەڵەدا دەچنەوە، وەک ئەمجارەش لە دوای راپەڕین و، بە تایبەتی دوای هەرەسی بەعس لە 9 ینیسانی 2003 دا تێیکەوتنەوە کە لێرەدا تەنها ئاماژە بە چەند خاڵێکی دەکەین :
1- دیارینەکردنی دۆست و دوژمن و ، هاوکاریکردنی دوژمنانی دێرین و سەرسەختی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کورد واتە ئیمپریالیزم وشۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەب ؛ ئەو دوژمنانەی لە هەشتا تا نەوەد ساڵی رابردوودا مایەو سەرچاوەی هەموو کوێرەوەرییەکانی گەلی کورد بوون.
2- وەرچەرخان بەلای راستداو ، تووڕدانی هەموو ئەو پرنسیپە شۆڕشگێرانەیەی مێژووی خەباتی بزووتنەوەکە لە پێناوی ئازادی و یەکسانی و سۆسیالیزمدا، کە چەند نەوە شۆڕشگێرانی کوردی پێ پەروەردە کراو، هەزاران هەزار رۆڵەی ئەم گەلە لە پێناویاندا گیانیان بەختکرد .
3- خۆشباوەڕیی بە بەڵێن و پەیمانی بۆرژوا شۆڤێنیزمی عەرەب و ئیمپریالیزمی جیهانیی کە ئەمریکا سەرکاروانیانە، بە بێ زامنکردنی مافەکانی گەلی کوردو بە نێودەوڵەتیکردن و دانپێدانانی ئەو مافانە .
4 - لە بیرکردنی سروشتی چینایەتی داگیرکەرانی کوردستان وحکومەتی نمایندەی گەلانی سەردەست لەو وڵاتانەی کوردستانیان بەسەردا دابەشکراوە. واتە لەبیرخۆبردنەوەی ئەو بەرژەوەندییانەی رێگەی چەوساندنەوەی نەتەوایەتی و توندوتیژی و توانەوەو سڕینەوەی شوناسی نەتەوایەتی خۆش دەکات و پلە دوویی بەسەر گەلەکەماندا دەسەپێنێ .
5 - کارکردن بۆ رەهەندی عێراقێتیی کێشەی کورد لە جیاتی داڕشتنی ستڕاتیژێکی نەتەوەیی روون و مەبدەئی و، پێداگرتن لەسەر مافی بڕیاردانی چارەنووس و پێکهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان لە باشووردا وەک مافی سروشتی و سیاسی و یاسایی .
دەبا یادی رۆژە رەشە خوێناوییەکەی 9 ی حوزەیرانی 1963 بزوێنەری خوێندنەوەیەکی نوێی مێژوومان بێت و، دەرس و پەندەکانی ئەو مێژووە ،چرای گوتاری سیاسی لەمەودوامان بێت .
دەبا دەرس و پەندەکانی ئەزموونی نیو سەدە شۆڕش و خەباتی بێوچانی گەلی کورد ، لە پێناوی گوتارێکی سیاسی نوێدا، سوودی لێوەرگیرێت .
دەبا مافی بڕیاردانی چارەنووس و پێکهێنانی دەولەتی سەربەخۆی کوردستان و ژیانی خۆشگوزەرانیی بۆ جەماوەری گەلی ستەمدیدەی کورد، ستڕاتیژو گوتارمان بێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

2007/6/9

جەنگی حوزەیرانی 1967 و نابووتی ئایدیای شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەب

چل ساڵ لەمەوبەرو، لە رۆژێکی وەک ئەمڕۆدا ، ئیسرائیل دەستپێشخەریی جەنگێکی فراوان و کورتخایەنی لە دژی دەوڵەتەکانی میسرو سوریاو ئوردن کرد .
بەر لە دەستپێکردنی جەنگ، فەرمانڕەوایانی ئەم سێ دەوڵەتە، بە تایبەتی میسر، هێزیان ئامادەکردبوو، هەڕەشەی لەناوبردنی دەوڵەتی جوولەکەیان دەکردو، نیازیان وابوو ئەم دەوڵەتە بە گەلەکەیەوە بۆ ناو دەریا فڕێبدەن. بەڵام هەر لە یەکەم رۆژی جەنگەوە هاشوهووشیان پووچبووەوەو، لە مەیدانی جەنگدا تێکشکان و، گەورەترین هەرەس بە سەر سوپای عەرەبی و، راگەیاندنی چەواشەکاری عەرەبی و، ئەقڵییەتی شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەبی و، سیستمی رەسمی و دیکتاتۆریی عەرەبیدا هات .
لەم جەنگەدا، ئیسرائیل بە شەش رۆژ توانی غەززەو سیناو کەناری رۆژئاواو جۆلان داگیر بکات و دەسەڵاتی عەرەبییان لێبکاتە دەرەوە.
جەنگی حوزەیرانی 1967 ی نێوان ئیسرائیل و دەوڵەتانی عەرەب، سەرەتای وەرچەرخاندنێکی گەورە بوو لە مێژووی ناوچەکەدا، کە هەر دوو لای جەنگ - هەر یەکەیان بە جۆرێک - پێیاننایە قۆناغێکی دیکەی ململانێوە کە لەو کاتەوە هەتا ئەمڕۆ بەردەوامە .
ئەم جەنگە بۆ ئیسرائیل و بەرەی ئیمپریالیزمی جیهانیی بە سەرکردایەتی ئەمریکا سەرکەوتنێکی گەورە بوو، خاڵی دەستپێکردنی هێرشێکی پێچەوانە بوو لە رۆژئاواوە دژی روسیاو بلۆکی رۆژهەڵات و بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلانی جیهان بە گشتی و، دژی بزووتنەوەی نەتەوەیی عەرەب و هێزە چەپەکانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە تایبەتی. جەنگی سارد لەم خاڵەوە روو لە هەڵکشان چوو تا لە سەرەتای نەوەدەکانی سەدەی پێشوو، بە هەرەسی سۆڤیەت و وابەستەکانی لە ئەوروپادا کۆتایی هات. هەروەها بووە مایەی توندبوونەوەی هێرشی ئیمپریالیزمی جیهانیی، بە تایبەتی ئەمریکا، بۆ سەر بزووتنەوەی کرێکاری و کۆمۆنیستی و خەباتی رزگاریخوازانەی گەلانی ئاسیاو ئەفریقیاو ئەمریکای لاتین ؛ لە پەنا ئەمیشدا ئیسرائیل چەند جارە سیاسەتی داگیرکاریی و رەگەزپەرستیی و زایۆنیستانەی خۆی پەرەپێداو هەتا ئیمڕۆش لەسەر ئەو سیاسەتە بەردەوامە.
جەنگی حوزەیرانی 1967 ، جگە لەوەی سیستمی رەسمیی عەرەبی تێکشکاند ، تەپڵی نابووتیشی بە ئایدیای نەتەوەیی شۆڤێنیزمی عەرەب لێدا ، زەمینەی پاشەکشەی سۆسیالیزمی نەتەوەیی خۆشکرد ، ئەفسانەی سەرکردەی کاریزمایی نەتەوەیی پووچکردەوە ، پەردەی لەسەر

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئەقڵییەتی دواکەوتووانەی بۆرژوازییەتی عەرەب هەڵماڵی، باڵادەستیی زانست و تەکنۆلۆژیای رۆژئاوایی سەلماند .
ئەم جەنگە ، رژێمە دیکتاتۆرییەکان و سیاسەتی شۆڤێنیزمی نەتەوەیی و سەرکوتی جەماوەرو پێشێلکردنی ئازادی و دیموکراسی و ئەقڵییەتی بەدویانەی عەرەبیی ، ریسوا کرد .
لەگەڵ ئەوەشدا ، جەنگ هەر ئەم رووە سەلبییەی نەبوو ، بەڵکو بەرەنجامی دیکەشی لێرسکا.
جەنگ بووە هۆکاری تەقینەوەی بێزاری و توورەیی جەماوەری ستەمدیدەی عەرەب و فەلەستین، بووە پێگەی سەرهەڵدانی بەرهەڵستی گەلانی عەرەب و، لە سەنگەری پێشەوەیاندا گەلی فەلەستین. ئەم بەرهەڵستکردنە راستەوخۆ لوبنانیشی گرتەوەو ، لە ئاستی سیاسیشدا بۆ هەموو وڵاتانی عەرەب تەنییەوە ؛ ئەمە جگە لەوەی تایبەتمەندێتی بەرهەڵستکاری و بەرپەرچدانەوەی، بە بزووتنەوەیەکی جەماوەریی فراوان،لەمسەر تا ئەوسەری وڵاتانی عەرەب ، بەخشی. بەرهەڵستی و بزووتنەوەی حزب و رێکخراوە فەلەستینییەکان بووە تەوەرەی خەباتێکی شۆڕشگێرانەی بەربڵاو لە نێو جەماوەری عەرەبداو، جەنگێکی بەرهەڵستکاریی دژی ئیسرائیل و ئیمپریالیزمی جیهانیی لێکەوتەوە، کە سەرباری ئاڵۆزی کێشەکەو لادان و بادان و خۆبەدەستەوەدانی سەرانی عەرەب و ملکەچبوونیان بۆ پڕۆژە ئیمپریالیستی و زایۆنیستییەکان ، هێشتا بە پێوە خۆی راگرتووەو شەڕی ژیان و مردن دەکات .
لە ماوەی چل ساڵی رابردوودا گەلی بەرهەڵستکارو خۆڕاگری فەلەستین بە خوێنی خۆی دژی سیاسەتی رەگەزپەرستانەی زایۆنیستەکان بۆتەوە . سیاسەتی نیشتەجێکردن و بە جوولەکەکردنی قودس و برسیکردنی خەڵک و بڵاوبوونەوەی بێکاری ...هتد ، نەیتوانیوە لە ئیرادەی رزگاریخوازانەی ئەم گەلە کەمبکاتەوە ؛ تەنانەت سیاسەتی خۆبەدەستەوەدان و سەوداکاریی حکومەتی فەلەستین و ، رێککەوتننامەکانی میسرو ئوردن و دەسەڵاتی فەلەستینیش لەگەڵ ئیسرائیل، نەیتوانیوە پێش بە بەرهەڵستکارانی فەلەستینی بگرن ، یان بەرە بەرە خاویانبکەنەوە تا لە کۆتاییدا خامۆشییان بەسەردا بسەپێنن .
گەلێک کە بەو گیانەوە خەبات بکات و لەسەر مافەکانی خۆی سوور بێت و لە گیانبەختکردن سڵنەکاتەوە، دەسەڵات نەتوانێ فریوی بدات، تەنانەت پەنا بباتە بەر بەردیش بۆ بەرهەڵستیکردن ، بێ هیچ گومانێک سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت و بە مافی بڕیاردانی چارەنووسی خۆی دەگات .

5/6/2007

دروشمێکی چەواشەکار

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لێرە ، لە عێراق و کوردستان، بە شەقامەکانی هەر شارێکدا بسووڕێیتەوە، یان لە شارێکەوە بۆ شارێکی دیکە بچیت، لە زۆر شوێن دروشمێک دەبینیت لەسەر پلێتێکی بۆیەکراو لە کەناری شەقامەکاندا دانراوەو نوسراوە :"الارهاب لا دین لە " ، لە شێوەی دڵۆپ و ڕێچکەی خوێندا بۆیەیەکی سوور دەبینیت، کە بە پیتەکانی وشەی " الارهاب " دا هاتۆتە خوارێ. ئەم دروشمە (گوایا) بەشێکە لە هەڵمەتێکی ڕاگەیاندن بۆ چارەسەرکردنی تێرۆر !
ئەم دروشمە سەرباری ئەوەی ملیۆنەها دۆلاری لە پارەی خەڵکی عێراق و کوردستان بۆ خەرج کراوەو ڕەنگە نیوە زێتریشی هەڵلووشرابێ؛ سەرەڕای ئەوەی گەوجێتی داگیرکەران و داروودەستەکانیان دەردەبڕێت، ئەو پەڕی چەواشەکاریشە کە ڕاگەیاندنی ڕەسمیی داگیرکەران و حکومەت ئاڕاستەی بیرو هۆشی خەڵکیی دەکەن و، دەیانەوێت لەم ڕێیەوە سێ ئامانجی سەرەکی بپێکن :
1- تەزکییەکردنی ئەمریکاو هێزە داگیرکەرەکانی دیکە لەو تراژیدیایەی ئیمڕۆ لە عێراقدا هەیە. بەم جۆرە دروشمانە سیاسەتی تێرۆریزمی دەوڵەتیی ئەمریکا پەردەپۆش دەکەن. ناکۆکیی سەرەکیی گەلانی چوارچێوەی عێراق لەگەڵ داگیرکەران دەشارنەوەو، ئۆباڵی هەمووی بە پاڵ تێرۆریزمی تەکفیری و بەعسی دەدەن.
2- ڕووپامایی هێزە چەکدارەکان (مێلیشیا) ی ئیسلامیی سیاسیی سوننەو شیعە دەکەن،تاوانەکانی جەنگی تایەفی و، کوشتنی خەڵکیی لەسەر شوناس و، ئاوارەکردنی چەند ملیۆن هاووڵاتی و هەڵکەندنیان لە زێدو شوێنی کارو خانەو لانەی خۆیان، پێ دادەپۆشن. تێرۆریزم ، تەنها وەک ناسنامەی کردەوەکانی قاعیدەو بەعس دەناسێنن و ئەو مێلیشیایانەی لێدەردەکەن.
3- درۆیەکی زەقی شاخدار لەگەڵ خەڵکیی دەکەن، گوایا ئەوانەی کاری تیرۆر ئەنجام دەدەن ئایینیان نییەو (تێرۆر لە پێناوی تێرۆر) دا دەکەن. بەمەش دەیانەوێت نکوولی لە کاریگەرێتی ئایین بکەن لەسەر بیرو هۆش و ڕەفتاری خەڵکی و، تەنها وەک کارێکی ململانێی سیاسی بۆ دەستبەسەراگرتنی دەسەڵات، لە مێشکی خەڵکیدا جێگیر بکەن، بەبێ ئەوەی بپرسن چۆن ؟ چۆن گەنجێک دێت مردنێکی حەتمی بۆ خۆی هەڵدەبژێرێت ئەگەر بڕوایەکی ئایینی بەهێزی نەبێت ؟! تەنانەت ئەگەر ئەم کردارەی بە هۆی کاریگەرێتی (شۆردنەوەی مێشک) یشەوە بێت، دیسان هەر بەڵگەی ئەوەیە کە خۆکوژییەکە، ناوەرۆکێکی پڕاوپڕ لە بڕوای ئایینی لە دواوەیە.
مەسەلەی خۆکوژیی لە شێوە فەردییەکەیدا، کە کەسێک دەستی دەچێتە خۆی و کۆتایی بە ژیانی دەهێنێ، بەرئەنجامی ئەوپەڕی نائومێدییە کە یەک بڕوا دەداتە ئەو کەسە، ئەویش بێهوودەیی ئەم ژیانەو پێویستیی کۆتایی پێهێنانێتی. ئەم نائومێدییە، هەموو جیهان و پەیوەندییەکان و ڕابردوو و پڕۆژەکانی ژیان دەکاتە تەنها خاڵێک و، بە خۆکوشتن ئەو خاڵە دەسڕێتەوە.
خۆکوژیی، لە شێوە جیاجیاکانی سیاسی و ئایینی و تایەفییە بەربڵاوەکەشیدا بەرئەنجامی کاریگەرێتی ئایدۆلۆژیایە کە دیسان هەموو ژیان دەکاتە خاڵێک و ، بڕوای وایە بە سڕینەوەی ئەو خاڵە پێدەنێتە جیهانێکی خۆشترەوە (بەهەشت لە لای ئایینداران) و، جیهان وژیانێکی باشتر بۆ هاوڕێیان و نەتەوەو چینەکەی، واتە بەدیهێنانی (پڕۆژەی فیکری و سیاسی و دەسەڵات و...هتد) کە کەسی خۆکوژ بڕوای پێیەتی و لەو پێناوەدا ئەو ڕێگەیەی گرتۆتەبەر لەبەر ئەوە، ئەو دروشمە، دروشمی " تیرۆریزم ئایینی نییە " ڕاست نییە و ، لە چەواشەکاریی بەولاوە هیچ ناخاتەوەو،ئەوەندەی تۆزقاڵێک کاریگەرێتی بۆ هوشیارکردنەوەی خەڵکیی نابێت و، بگرە تێرۆریستان بۆ کاری ڕاگەیاندن و سیاسەتی خۆیان سوودی لێوەردەگرن.

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

30/5/2007

بەرنامەی شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەب و جینۆسایدی کورد

بارودۆخێکی سیاسی کە ئەمڕۆ لە عێراقدا هەیە ، پێداچوونەوە بە هەڵوێست و رووداوەکانی مێژووی پێکهاتنی ئەم دەوڵەتە دەخوازێ . ئەم پێداچوونەوەیە بۆ ئێمەی هاووڵاتییانی گەلێکی ستەمدیدەی وەک کورد ، نەک هەر پێویستە ، بەڵکو چارەنووسسازیشە . لەوەتەی باشووری کوردستان بە بڕیاری کۆمەڵەی نەتەوەکان (عصبة الأمم) ساڵی 1925 بە عێراقەوە لکێندراوە ، سەرباری هەموو ئەو ستەمەی لەم گەلە کراوە ، هەموو ئەو ئاکامانەی لە بەرهەڵستکاریی خەڵکی کوردستان کەوتوونەتەوە ؛ ئەوەندەی ئێستا دواڕۆژی مانەوەی لە چوارچێوەی عێراقداو لەژێر سایەی گەلی سەردەستی عەرەب لەمەترسیدا نەبووە . تەختبوونی عێراق لە ئایندەدا بۆ بۆرژوا ناسیۆنالیستی عەرەبی – ئیسلامی ، ئەو مەترسییە لە ئەگەرێکەوە دەکاتە واقیع . ئەمڕۆ بە سەرنجدانی ململانێکانی نێوخۆی عێراق بەو سەرەنجامە دەگەین کە ئەگەری توندکردنەوەی چەوساندنەوەی نەتەوایەتی و پلە دوویی هاووڵاتی کورد هەتا دێت زێتر دەبێت و ، ئەمریکای پشتیوانی ناجێگیریی بۆرژوازییەتی کوردیش لەژێر زەبری دەستوەشاندنەکانی تێرۆریزمی عەرەبی – ئیسلامی ئامادەیە لەسەر مافەکانی کوردو جێوڕێی لە قەوارەی داهاتوودا سەوداو سەوداکاریی بەناوی " ئاشتبوونەوەی نیشتمانی " لەگەڵ تێرۆریستان بکات .

ئەم ئەگەرە بە ئاکامی ململانێی خاڵە گڕگرتووەکانی ناوچەکەوە وەک ئەفغانستان و فەلەستین و لوبنان و ئێران بەستراوەتەوە ، بەتایبەتی یەکلاییبوونەوەی ئێران بۆ ئەمریکاو هێزە وابەستەکانی ، هاوکێشەکان دەگۆڕن و ، هەلی هاتنەدی ئەو ئەگەرەی سەرەوە زێتر دەڕەخسێنێت .

شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەب لە عێراقدا ، هەموو مافێک بۆ خۆیان بەڕەوا دەبینن و لەسەر یەکپارچەیی خاکی عێراق ، کە ئینگلیز دەستی لە پێکهێنانیدا هەبوو ، سوورن . یەکگرتنی نیشتمانی عەرەبیان دەوێت و ، کوردو گەلی باشووری سودان و ئەمازیغییەکان و ... هتدیش ، وەک گەلانی ژێردەستەیان ، نێو پڕۆژەی ئەم یەکگرتنە دەخەن . هەروەها دەستیان بە دەزگایەکی دەستەپارچەی وەک جامیعەی عەرەبییەوە گرتووەو بۆ مەرامەکانیان بەکاریدەهێنن . شۆڤێنیزمی عەرەبی لەگەڵ رەوت(تیار) و ئایدیاو سیاسەتە باوەکانی جیهاندا خۆی دەگونجێنێت . هەتا دوێنێ بانگاشەی سۆسیالیزمیان دەکردو دۆستی دەوڵەت و حزبە سۆسیالیست و بەناو

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

سۆسیالیستەکان بوون ، ئەمڕۆش بانگاشەی دیموکراتیزم دەکەن و ، بۆ سبەینێش بەرنامەی خەلافەتی ئیسلامی لە هەگبەیاندایە .
هەموو رەوتە نەتەوەییەکانی عەرەب ، بێ شەرمانە ، لە پێرەوی سیاسەت و بانگاشەی ئایدیایەکەوە بۆ پێرەوی سیاسەت و ئایدیایەکی دیکە دەگوێزنەوە ، بەڵام هەر هەوڵێکی جیاواز لەوە ، لەو نەتەوانە قبووڵ ناکەن کە لە چوارچێوەی دەوڵەتە سەپێنراوەکانیاندا دەژین .
یەکێک لەو نەتەوانە کوردە کە زێتر لە هەشتا ساڵە قوربانیی پرۆژەو سیاسەت و پراکتیکەکانی شۆڤێنیستی نەتەوەیی عەرەبە لە عێراقدا .
شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەب ، نەک هەر ئامادە نەبووە ناسنامەی تایبەتی کورد بسەلمێنێ بەڵکو لە چوارچێوەی دەوڵەتی عێراقدا ناسنامەی هاووڵاتیشی لێزەوتکردووەو هەموو رێگایەکی بۆ سەرکوتی خەڵکی کوردستان ، تا رادەی جینۆساید ، گرتۆتەبەر .
شۆڤێنیزمی نەتەوەیی عەرەب لەسەردەمی پاشایەتیدا سەرەڕای لەشکرکێشی بۆ دامرکاندنەوەی شۆڕش و راپەڕینەکانی باشووری کوردستان ، پەنای بۆ هاوپەیمانێتییە ئیمپریالیستییەکانیش دەبرد وەک پەیمانی سەعدئاباد لە ساڵی 1937 دا دژی شۆڕشی بارزان و ، پەیمانی بەغدا کە دواتر بە سەنتۆ ناسرا (1955) . دوای شۆڕشی چواردەی تەموزیش هەر زوو ئەو کەمە ئازادییەو دانپێدانان بە کورددا وەک هاوبەشی عەرەب لە عێراقدا پێچرایەوەو ساڵی 1961 ، بە لەشکرکێشی بۆ سەر کوردستان ، زەنگێکی مەترسیداری تر بۆ تواندنەوەی کورد لێدرایەوە . لەشکرکێشی بەردەوام بوو تا کودەتاکەی بەعس – عارف لە شوباتی 1963 دا ، کە دوای ماوەیەک ئاگربەست دەستپێکردەوەو تا کۆتاییهاتنی سەردەمی هەردوو عارف درێژەی کێشا . کودەتای دووەمی بەعس درێژەپێدانی هەمان سیاسەت بوو بەشێوەیەکی دڕندانەتر بە جۆرێک دەتوانین سەردەمی فەرمانڕەوایی دووەمی بەعس بە ڕەشترین و خوێناویترین سەردەمی پەیوەندی کوردو گەلی سەردەستی عەرەب بژمێرین لە عێراقدا . چونکە لەم سەردەمەدا جینۆساید بە واقیعی گەیشتە لوتکەو لە نێوان هێرشەکانی کیمیاباران و ئەنفالەکاندا بەرنامەی قڕکردنی کورد بە شێوەیەکی سیستەماتیک پەیڕەوکرا تا جەنگی کەنداوو راپەڕینەکەی مارتی 1991 رایگرت .
ئەمڕۆش بە لکاندنەوەی باشووری کوردستان بە عێراقەوە ، لە سایەی دەستووری هەمیشەیی و شەڕی ناوخۆیی تایەفی و پەرەسەندنی ململانێی تیرۆریزمی ئیسلامی و تیرۆریزمی دەوڵەتی ئەمریکادا ، مەترسی جینۆسایدێک لە دوارۆژدا بەدیدەکرێت .
بۆ بەرگرتن بەو مەترسییە چاوەڕوانکراوە ، پرۆژەی خەباتێکی بەرنامەڕێژکراوی سیاسی بۆ جیابوونەوەو سەربەخۆیی کوردستان تەنها رێگایەکە گەلی کورد لە تراژیدیای ژێردەستەیی و مەترسی بەردەوام بۆ سەر بوونی نەتەوایەتی بپارێزێت و ئاسۆی دوارۆژێکی نوێ و ژیانێکی نوێی لەبەردەمدا بکاتەوە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

باجی هەڵەی سیاسی

کاری سیاسی یەکێکە لە ئاڵۆزترین و گرنگترین کارەکانی کۆمەڵگاکانی مرۆڤ و، کاریگەرێتیی لەسەر هەموو بوارەکانی دیکەی ژیان هەیە . چارەنووسی ململانێ کۆمەڵایەتییەکان لە نێوان و بەرئەنجامی ململانێیە سیاسییەکانەوە دیاردەکەوێت.

ئەم شێوە کارە جێورێیەکی تایبەتی هەیەو ، لە هەموو بوارەکانی دیکەدا بەم رادە یان ئەو رادە ، زۆرو کەم ، رەنگدەداتەوە.

چەمکی کاری سیاسی یان سیاسەت بۆ هەر چینە پێناسەو شێوازی جیاوازی هەیە. چەمکی باوی بۆرژوازیانەی سیاسەت : دیپلۆماسیی نهێنی و ، کاری چەند روویی و، چەواشەکاری و، رێککەوتنەکانی پشت پەردەو، گۆرینی هەڵوێست بە پێی بەرژەوەندییەکانی رۆژو ، هەڵخەڵەتاندن و، پاشقولگرتن و ، تەنافبازی و، راست و چەپ کردن و ، پشتگوێخستنی کۆمەڵانی خەڵک و، نەبوونی شەفافییەت و، هاوپەیمانێتی کاتیی و پێشێلکردنی هەموو رێساکانی پەیوەندی مرۆیانەیە لە نێو هێزە بۆرژوازییە دەرگیرەکانی گۆرەپانی سیاسیدا .

ئەم پێناسەیە بۆ چەمکی سیاسەت ، پربەپری واقیعی کاری سیاسی ئەمرۆیە لە سەرانسەری جیهاندا . ئەو تایبەتمەندییانەی سیاسەت، بەم شێوە یان ئەو شێوە لە عێراقیشدا پیادە دەکرێت و ، دەگمەن راستگۆیی سیاسی و شەفافییەت لە کاری حزب و رێکخراوو بەرە سیاسییەکاندا بەدیدەکرێن . بنچینەی پەیوەندییەکان بەرژەوەندیی کاتییەو ، هەڵوێستەکان رۆژ بە رۆژەو ، لەسەر بنەمای زانستی سیاسەت وەرناگیرێن . بۆیە هێزە دەرەکییەکان ، لەرێی دەزگا موخابەراتی و جاسوسییەکانیان، لەشکرە داگیرکەرەکانیان ، رێکخراوە ئابوورییە نێودەوڵەتییەکانیانەوە ، دەبنە سەرچاوەی هێزو دەسەڵاتی ئەم حکومەت و ئەو بزووتنەوەو، ئەم حزب و ئەو بەرە ؛ کاتێکیش ئەم هێزە دەرەکییانە بەرژەوەندییەکانیان گۆرانکاریی خواست ، بێ گوێدانە هیچ پرنسیپێکی ئەخلاقی هەڵوێستەکانیان دەگۆرن ، هاوپەیمانییەکی نوێ پێکدەهێنن و ، هاوپەیمانییەکی کۆن یان پەککەوتووی پێدەخەن و هەڵیدەوەشێننەوە، یان سەرەتای ئەم پرۆسەیە هەوڵی کەمکردنەوەی تواناییەکانی دەدەن تا دواتر بە ئێجگارەکی لە گۆرەپانەکە دەریدەپەرێنن .

لەبەر تیشکی ئەو بۆچوونانەی سەرەوەو، لە نێو خودی ئەو پرۆسەیەدا دەبێت کۆنگرەی هێزە عەرەبی - ئیسلامی - و صەددامییە شۆڤێنیستەکان لە قاهیرەو مەسەلەی پێکهێنانی بەرەیەک دژی بەرەی فەرمانرەوای ئێستای عێراق ، هەڵبسەنگێنین و ، بوونی موخابەراتی بیانی لە پشتیانەوە بە کارێکی ئاسایی بزانین .

هەڵبەت لێرەدا دوو راستیی هەیە پێویستە بەو پەری شەفافییەتەوە باس بکرێن :

1. پەیرەوکردنی سیستمی شێوە رۆژئاوایی و بانگەشەکردن بۆی لە لایەن بزووتنەوەی رەسمیی نەتەوایەتی کوردەوە کە لە هەر دوو حزبی دەسەڵاتداردا خۆی دەنوێنێ ، دەخوازێت ئەو شێوازە دیموکراتییە لیبراڵە قبووڵ بکەن و ، پێکهێنانی حزب و رێکخراوو بەرەی نوێ و فراکسیۆنی جیا جیا و پلورالیزم لە هەموو کایەکانی ژیانی سیاسیدا ، لە لایان ئاسایی بێت و، بێ دەنگ و بێ هەراوهوریا خۆیانی لەگەڵدا بگونجێنن .

2. بۆ ئەوەی لەرووی راگەیاندنەوە، ناسیۆنالیزمی شۆڤێنیستی عەرەب ، وەک کاردانەوەیەکی دوژمنکارانە بەرامبەریان ، کە بێگومان لەسەر کوردیش دەکەوێت، دەمیان لێنەکەنەوە، نابێت رەتکردنەوەکەیان سەبارەت بە بوونی کۆنە جاشی کورد بێت لەگەڵیاندا، چونکە خودی سەرکردایەتیی هەر دوو حزب لە زۆر ماوەی کاری سیاسییاندا چ پێش راپەرین و چ دوای

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

راپەرینی 1991 و هەتا ئێستاش مامەڵەی دۆستانەیان لەگەڵ زۆربەی سەرۆک جاشەکاندا کردووە. لە راپەڕیندا لێبوردنی گشتییان بۆ دەرکردوون، تەنانەت رێگاشیان پێداوە حزب و رێکخراوی سیاسی دروست بکەن .
لە راستیدا هەر دوو حزبی دەسەڵاتدار وەک نوێنەری شۆڕش و خەباتی چەکداری و بەرهەڵستکارانی رژێمی بەعس ، هێلێکی سووریان بۆ هەڵوێستی جاش و جاسوس و بەعسییەکان نەکێشابوو، کە دەبوایە بە یاسا رێ لە چالاکیی سیاسییان بگیرایە ، نەک ئازادییان بدرێتێ و، لە پلەو پایەی بەرزدا دایانبنێن و بکرێنە وەزیرو بریکاری وەزارەت و ئەندام پەرلەمان و راوێژکارو بەڕێوەبەری گشتی و . . . هتد لە دامودەزگاکانی حکومەتدا .
تێگەیشتن یان چاونەبووقاندن لە رۆڵ و نیازو مەرامەکانی داگیرکەران لە عێراقدا ، شیکردنەوەی سیاسەتەکانیان، ناسین و ئاشکراکردنی تایبەتمەندییە ئیمپریالیستییەکانی داگیرکەران ، سوودوەرگرتن لە ئەزموونەکانی مێژوو ، گەڕانەوە بۆ جەماوەری خەڵکی کوردو، خەباتکردن بۆ بەدیهێنانی ریفراندۆمێک ، بە مەبەستی سەربەخۆیی باشووری کوردستان لەڕێی کۆمەڵی نەتەوە یەکگرتووەکانەوە ، تاکە چارەو بەرپەرچدانەوەی دندانشکێنە بەرامبەر شۆڤێنیزمی عەرەبی - ئیسلامیی عێراق و، ئەو پلانە صەددامییانەی دژی مافە رەواکانی گەلی کورد دایدەڕێژن ؛ ئەگینا دەبێت باجی هەڵە سیاسییەکانی چەند ساڵی رابردوو بە زیادەوە بدەینەوە، کە بێ هیچ گومانێک لەسەر جەماوەری ستەمدیدەی گەلی کورد زۆر زۆر دەکەوێت .

ئەو گوڵبارانە سیاسەت بوو یان ساویلکەیی ؟

چوار ساڵ لەمەوبەر ، لە دوا رۆژەکانی مانگی حوزەیراندا ، پۆل برێمەری فەرمانڕەوای ئەو کاتەی عێراق سەردانی شاری سلێمانی کرد . کاربەدەستان رێورەسمێکی داخراویان بۆ پێشوازیکردنی رێکخست . منداڵ و گوڵیان بردە خزمەتی و تا توانییان گوڵبارانیان کرد . رۆژی دواتر رۆژنامەی کوردستانی نوێ بە مانشێتێکی گەورە نووسی : " لە رێورەسمێکی گەورەدا جەماوەری شاری سلێمانی بە چەپڵەڕێزان و گوڵباران پێشوازییان لە پۆل برێمەر کرد . "

رۆژنامەکە لە دوا لاپەڕەی هەمان ژمارەدا ، دوو وێنەی برێمەری بڵاوکردەوە یەکێکیان لەگەڵ چەند منداڵێکدایە گوڵی دەدەنێ و ، ئەوی تریان وێنەی گوڵبارانی برێمەرەو ، لە ژێرەوەیاندا نووسرابوو : " برێمەر ، لە نێوان گوڵباران و بەرائەتی منداڵانی کوردستان و عێراقدا . " [کوردستانی نوێ ، ژمارە 3104 یەکشەممە 2003/6/29]

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

هەردوو لاپەڕەکە رەنگاوڕەنگ بوون . دیارە گلەیی لە شێوەی خستنەڕووی هەواڵەکەو چۆنیەتی رازاندنەوەی ناکرێت ، ئەوە کارێکی هونەرییەو ئەرکی رۆژنامەیە هەواڵی وێنەدار بەوپەڕی جوانییەوە نیشان بدات ، بەڵام ناوەرۆکی هەواڵەکە مایەی رەخنە بوو چونکە راستی خۆی تێدا بزرکردبوو سەبارەت بەوەی رێوڕەسمەکە جەماوەری نەبوو ، بەڵکو دیاریکراو و داخراو بوو . جەماوەری سلێمانیش ئاگایان لەو چەپڵەڕێزان و گوڵبارانە نەبوو تا لە میدیاکانەوە بیستیان و بینییان .

لەگەڵ ئەوەشدا دەپرسین : ئەو پێشوازییە گەرمەی کاربەدەستان و رێکخستنی چەپڵەلێدان و گوڵباران لە پێناوی چیدا بوو ؟ چ کاریگەرێتییەکی هەبوو لەسەر کەسایەتییەکی وەک برێمەر کە بۆ جێبەجێکردنی سیاسەتی وڵاتەکەی هاتبوو . ئایا ئەم پێشوازی و رێزە لە سیاسەتمەدارانی بیانی ئەوەندەی تۆزقاڵێک سیاسەتەکانیان دەگۆڕێت ؟ ئەوە چ ناوێکی لێ بنێین ؟ ئەوە سیاسەتی رۆژ بوو ، واتە ئەو هەلومەرجە سەپاندبووی ، یان نیشانەو بەڵگەی ساویلکەیی و خۆشباوەڕی بوو ؟ کە هەمیشە کورد لە رێگەی نوێنەرە سیاسییەکانیەوە ، لە وەرچەرخانە مێژووییەکاندا ، دووبارەی دەکاتەوە بەبێ ئەوەی هەنگاوێک مەسەلە رەواکەی بەرەو پێشەوە بەرێت .

برێمەر سیاسەتمەدارێکی هەڵبژاردە بوو ، بەپێی پلان و ستراتیژی سیاسی و عەسکەریی ئەمریکا لە ناوچەکەو عێراقدا هەڵدەسووڕا . ئەو لە ماوەی یەک ساڵدا توانی :

1. کۆمەڵێک دام و دەزگای مەدەنی و سەربازیی سەر بە ئەمریکا لەسەر بنەمای ئەتنی و تایەفەگەریی دابمەزرێنێ .
2. دەست لە پرۆژەی فیدرالیزم وەربدات وکارێک بکات کە فیدرالیزمی نەتەوەیی و جوگرافی بۆ بەرژەوەندی نەتەوەپەرستانی شۆڤێنی عەرەب بە ئاڕاستەی فیدرالیزمی ئیداریدا بەرێت .
3. سەرپەرشتیی دانانی دەستوورێکی کرد کە هیچ کێشەیەکی نێو عێراق ، نە ئەو کاتەو نە ئێستاو نە لە داهاتووشدا ، چارەسەر ناکات .
4. بەردی بناغەی جەنگێکی نێوخۆیی فراوانی لە عێراقدا داڕشت کە بە شەڕی تایەفەگەریی شیعەو سوننە دەستی پێکردووەو ، کێ ناڵێت بۆ گەلێک ململانێی دیکەی ئایینی و ئەتنی ناتەنێتەوەو ، هێشتا مابێتی لاپەڕەکانی هەڵبدرێنەوە .
5. لە نزیکەوە سایکۆلۆژیی کەسایەتییە سیاسییەکان وململانێ حزبییەکانی خوێندەوەو زەخیرەیەکی بەرچاوی لەم بارەیەوە بە دیاریی بۆ حکومەتەکەی بردەوە .

وردبوونەوە لەم کارانەی برێمەرو سەرجەم سیاسەتی ئەمریکا حەقیقەتی خۆشباوەڕی و سادەیی هزری سیاسیی کوردیمان بۆ دەردەخات و ، ئەو مەترسییانەمان لەبەر دەمدا قوتدەکاتەوە کە لە ئەگەری پشتتێکردنی ئەمریکا لە دەسەڵاتدارانی کورد ، رووبەڕووی گەلی کورد دەبێتەوەو دەبێت جەماوەری خەڵکیی ستەمدیدە دیسان باجەکەی بدەن .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لیبرالیزم لە روانگەی (ماوتسیتۆنگ) ەوە

ماوتسیتۆنگ سەرکردەی شۆڕشی درێژخایانی دیموکراتی و سۆسیالیستی چین و یەکێک لە تیۆریسینە ناودارەکانی بزوتنەوەی کۆمۆنیستیی جیهان ، ئەم سەرکردە مەزنەی چین لە ساڵەکانی شەست و حەفتای سەدەی رابردوودا کاریگەرێتیی تیۆری و سیاسی لەسەر بزوتنەوە شۆڕشگێڕییەکانی جیهان هەبوو . لەسەروبەندی شۆڕشی رۆشنبیریی پرۆلیتاریدا کە لە ساڵی ١٩٦٦ بۆ ١٩٧٦ ی خایاند ، رێژەیەکی بەرچاوی رۆشنبیرانی لە هەموو کیشوەرەکانی جیهاندا بۆ بیروبۆچوونەکانی راکێشابوو ، سەرچاوەیەکی گرنگی رۆشنبیریی بۆ گەنجەکانی ئەو سەردەمە بیروباوەڕی ماوتسیتۆنگ بوو .
لەڕاستیدا من یەکێک بووم لەو گەنجانەی ئەو سەردەمە کە کاتێکی زۆری چەند ساڵێکی تەمەنم بۆ خوێندن و تێگەیشتنی ئەم فیکرەو هەوڵدان بۆ جێبەجێکردنی تەرخانکرد .
یەکێک لەو نامیلکانەی ماو کە بۆ من سەرچاوەیەکی کاری حزبی بوو ، نامیلکەیەکی چەند لاپەڕەیی بوو لەسەر لیبرالیزم بەناوی (دژی لیبرالیزم) . کاتی خۆی ئەم نامیلکەیەم لەگەڵ چەند وتارێکیدیکەیدا ، بەسوودوەرگرتن لە کۆپییە عەرەبی و فارسییەکەی ، وەرگێڕایە سەر زمانی کوردی و ، وەک دۆستێک ، پێشکەش بە قیادەی مەرکەزی حزبی شیوعی عێراق کرد .
ئەگەرچی ئەمڕۆ ئەو هەلومەرجە سیاسییە زۆر دوورکەوتۆتەوە ، بەڵام خوێندنەوەیەکی وردی ئەو نامیلکەیە بۆ جارێکیدیکە ، بایەخێکی گرنگی هەیە ، بەتایبەتی لە جیهانێکدا کە رەفتارو رەوشتی لیبڕالیستی زەمینەو پێگەی تایبەتی بۆ گەشەکردن رەخساوەو لەلایەن هێزە دژە مرۆییەکانی (جیهانگیریی – گڵۆبالیزەیشن) پشتگیریی دەکرێت و ، لیبرالیزم وەک روخسارێکی ئاشکرای ئەم جیهانگیرییە گەشەی پێدەدرێت . ئەوەی لێرەدا دەیخوێننەوە لێکدانەوەی ماوتسیتۆنگە بۆ لیبرالیزم لەگەڵ وردە لێدوان و راڤەکردنێک کە بۆ روونکردنەوەی پێویستن :
١) کەسی لیبرالیست بەرامبەر هەڵەی کەسانیتر ، بێدەنگی هەڵدەبژێرێت . ئەو کەسێکی بە پرنسیپ نییە بۆیە نەک هەڵەی کەسانیدیکە راستناکاتەوە ، تەنانەت بۆ دوورخستنەوەی بەرامبەرەکەی لە هەڵەکانی ، گفتوگۆیەکی مەبدەئی لەگەڵ ناکات . ئەم دیاردەیە ئەمڕۆ بە ناوی رێزگرتنی رای بەرامبەرو ئازارنەدان یان نەڕووشاندنی هەستی کەسانی بەرامبەر دەردەکەوێت . لەبەرئەوە لیبرالیستەکان تەبایی دەکەنە ئامانج ، نە رای بەرامبەرەکانیان هەڵدەوەشێننەوەو نە زۆر لەسەر هەڵە مەبدەئییەکانی برادەرو هاوڕێکانیان دەڕۆن ، بەڵکو هەڵوێستی کەمدوویی و پشتگوێخستن وەردەگرن .
٢) کەسانیدیکەی لیبرالیست هەن کە پاشملەو ، بەشێوەیەک کە هەستنەکردن بە مەسئولییەتی تێدایە ، رەخنە دەگرن . ئەم لیبرالیستانە لەبەردەم خەڵکیدا یان لەنێو ریزی حزبەکەیاندا ، بەتایبەتی کاتی کۆبوونەوەکان ، قڕوقەپ دەکەن و بێدەنگ دەبن ، بەڵام دوایی ، پاشملە ، لەسەر هاوڕێکانیان و بیروبۆچوونەکان دەدوێن و چەنەبازییەکی زۆر لەو بارەیەوە دەکەن و ، ئامادەنین رووبەڕوو بەرپرسیارێتی ئاخاوتنە دەرەکییەکانیان هەڵبگرن . ئەمڕۆ ئەم دیاردەیە لە حزبە تۆتالیتارەکانداو ، لەسایەی ناوەندێتییەکی توندوتیژو فراکسیۆنبازیدا دەردەکەوێت ، ئەندامان لە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بەرامبەر كەس و ئۆرگانە بەرپرسەكاندا ليبراليستانە رەفتاردەكەن ، بەمەش زيان بە كەسايەتيى سياسى و حزبيى خۆيان و حزبەكانيشيان دەگەيەنن .
٣) ماوتسيتۆنگ جۆرێكيديكە لە كەسانى ليبراليست وەها دەناسێنێت : ئەوانەى دواى ميزاجى كەسێتيى خۆيان دەكەون و تەنها لەو پێگەيەوە دەڕوانن و خۆپەرستى بەسەرياندا زاڵەو ، هەر كارێك پەيوەنديى بە خۆيانەوە نەبێت فەرامۆشى دەكەن ولێيناپرسنەوە . دياردەى خۆپەرستى و بانگەشەى (ئازاديى تاكەكەس) كە حزبە بۆرژوازييەكانى كوردستان لەنێو رێكخستنەكان و راگەياندنەكاندا برەويان پێداوە ، زەمينەى بۆ ئەم شێوە بيركردنەوە ليبراليستە خۆشكردووەو ، كاريگەريى لەسەر خودى حزبەكان داناوەو ، خۆپەرستى كردۆتە خۆرە لە گيانياندا و بەرەو داڕزان دەيانبات .
٤) شێوەيەكيديكەى ليبراليزم ، چ لە ئاستى كۆمەڵ و چ لەنێو حزبدا ، كە رەنگدانەوەى ئەو خۆپەرستييەيە لەخاڵى پێشوودا ديارىمانكرد ، رەگەكەى بۆ چەمكى (ئازاديى تاكەكەسى بۆرژوازى) دەگەڕێتەوەو ، خۆبەزلزانين و سووربوونە لەسەر بيروباوەڕى شەخسى و ، بەڕاست و بەرزترزانينيشێتى لەچاو بيروباوەڕى كەسانيديكەدا . ئەم كەسانە ناكۆكييەكانيان لەگەڵ كەسانيديكەى كۆمەڵ يان رێكختندا پەرەپێدەدەن ، پەلامارىان دەدەن ، بەدواى رك و كينەى شەخسيدا دەچن و تۆڵەسەندنەوە دەكەنە مەبەستيان و ، پەيوەندييە كۆمەڵايەتييەكان و هاوڕێيەتى حزبى تێكدەدەن ، ئەم رەفتارە ليبراڵييە لە نێوان فراكسيۆنە دژبەيەكەكانى هەندێ حزبى كوردستانيدا باوەو ، بەجۆرێك كارى لە رێكخستنەكان و پەيوەندييە حزبييەكان كردووە ، پێشبينى پەرت پەرتبوون و هەڵوەشاندنەوەى حزبييان ، زوو يان درەنگ ، لێدەكرێت .
ليبراليزم بەو سيفەتانەوە كە ماوتسيتۆنگ دياريكردووە ، رەنگدانەوەى ئايديۆلۆژيى بۆرژوازييە . رەفتارە ليبرالييەكان ، جگە لەوەى ناوەرۆكى پەيوەندييەكانى نێو حزبە بۆرژوازييەكانەو ، بەشێكى پێكهاتەى ليبرياليانەى ئەو حزبانەيە ، لە حزب و رێكخراوە ماركسييەكانيشدا ، ديسان هەر رەنگدانەوەى فيكرى بۆرژوازييەو ، بەبێ پاكتاوكردنيان ، ئەو حزب و رێكخراوانە بەرەو لادان و لاوازى دەبەن و ، سەرەڕێى بەديهێنانى ئەركەكانيان دەگرن و بەرگى بۆرژوازى بەبەرياندا دەكەن . بۆيە بەرهەڵستيكردن و نەهێشتنى ئەو رەفتارانە ، ئەركى رۆژانەو بەردەوامى ئەو حزبانەيە .
ماوتسيتۆنگ لە شيكردنەوەى ديار‌دەى ليبراليزمدا راىوايە كە سەرهەڵدانى ليبراليزم لەكارى سياسى و حزبيدا دەبێتە هۆى رەتكردنەوەى ململانێى ئايديۆلۆژى و بەهەندوەرنەگرتنى لەبەرەوپێشەوەبردنى حزب و گەشەكردنى رێكخستن و ئەندامەكانيدا ، هەروەها دەبێتە مايەى ئاشتى و تەباييەكى نامەبدەئى و كاريگەريتى نەرێيانەى دەبێت و گەندەڵى سياسى لێدەكەوێتەوە .
نيسانى ٢٠٠٢

هەڵەى سياسييەكان

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

که جارێکیتر وتاری (هەڵەی منداڵ*) م خوێندەوە ، پەیوەندییەکی تەواوم لە نێوان وردەکارییەکانی هەڵەی منداڵ و هەڵەی گەورەکان بە گشتی و هەڵەی سیاسییەکان بە تایبەتی هەستپێکرد . هەڵبەت لەگەڵ یەک جیاوازیدا ئەویش جیهانی پاک و سادەو بێ پێچ وپەنای منداڵان و جیهانی پێچەوانەی ئەو بەهایانە لەلای گەورەکان وسیاسییەکان ؛ تایبەتیتریش لەوانە جیهانی درۆو دەلەسەو فرت و فێڵ و پاشقولگرتنی سیاسەتمەدارانی بۆرژوا لە پراکتیکی هونەری سیاسەتدا کە ناوەرۆکەکەی لای ئەوان هونەری درۆو بەرژەوەندپەرستییە .

هەڵە لە چەمکە گشتییەکەیدا ، هەڵەی سیاسییەکانیش دەگرێتەوە . لە بواری سیاسیشدا هەڵە روودەدات و لە سەرەتادا ئاساییە . دەشێت راستکردنەوەی هەڵەش بچێتە نێو پرۆسەی چارەسەرکردنەکان بۆ بەرەو پێشەوەبردنی کاری سیاسی یان پاشەکشەکردن و مانەوەی بە ناکامی .

- هەڵەی سیاسییەکان ، ناکۆکییەکە لە نێوان واقیعێک کە لە ئارادایەو ، خوێندنەوەیەکی نەگونجاو کە لە تێگەیشتنێکی خودیی سیاسییانەوە سەرچاوە دەگرێت .

- کاتێک سیاسەتمەداران ناتوانن بیرو بۆچوون و تیۆری و تێگەیشتنیان ، لە واقیعداو ، لەبەر تیشکی واقیعە بابەتییەکە پراکتیک بکەن ، بزووتنەوە یان بەرنامە سیاسییەکان بە رێگایەکی هەڵەدا دەبەن و ئەنجامی خراپی لێدەکەوێتەوە . نەک هەر ئەوە بەڵکو هەتا پانتایی نێوان بابەت و خود فراوانتر بێت ، یان بەرزو نزمیی تاکانی تەرازووی ئەم دوولایەنەی ناکۆکیی زێتر بێت ، ئەوا بەرنامە سیاسییەکان سەرەنجامی خراپتر چاوەڕوانیان دەکات .

- زۆربەی سیاسەتمەداران ، سەرکردایەتییەکان بە تایبەتی و کادیرە سیاسییەکانی خوارتریش ، تووشی ئەو ناوەندێتی خود (تمرکز الذات) ە ی منداڵ دەبن ، بەڵام بۆ ئەمان ، وەک نەخۆشیی سیاسیی - کۆمەڵایەتیی دەکەوێتە روو . ئەم سیاسییانە - بەم حاڵەتە سایکۆلۆژییەوە - لە باڵەخانەوە سەیری خەڵکی دەکەن. لەلایەک خۆیان بە زانا ، لێهاتوو ، سەرکردە ، تەواو و پێشەنگ دەزانن و خەڵکیی بە گێل و نەفام و دواکەوتوو ، لەلایەکی دییەوە خواستیانە هەر هەموو خەڵکیی لە خزمەتی ئەواندا بن و ئەوە بە مافێکی ئاسایی خۆیان دەزانن ، لەبەر ئەوە هەموو بەرژەوەندییەکان قۆرخ دەکەن و ، دەبێت خەڵکیش پاشماوەکانی ئەوانیان بۆ بمێنێتەوە .

- پرۆسەی گەشەکردنی منداڵ و چوونە پێشەوەی سیاسەتمەدارانیش ، لێکچوونێکی بەرچاوی تێدایە . لە کاتێکدا منداڵ ، لە سایەی ژینگەی کۆمەڵایەتی و هەڵسوکەوتی لەگەڵ دەوروبەردا ، لەڕێی چارەسەرکردن یان پەرەپێدان و جێگیرکردنی هەڵە و لادانەکانییەوە کەسایەتییەکەی پێکدێت و رەوشت و رەفتارێکی دیاریکراو ، وەک بەشێکی جیانەکراوە لە کەسایەتییەکەی ، هەڵدەگرێت و پێرەو دەکات ؛ سیاسەتمەداران ، بە تایبەتی سەرکردەکان ، هەمان ئەو هۆکارانە کاریگەرێتییان لەسەر دادەنێ . ژینگەی سیاسیی - کۆمەڵایەتی ، کاردانەوەی سەلبی یان ئیجابیی کۆمەڵ بەرامبەریان ، چۆنیەتی ئەو هەڵانەی دەیکەن ، پاشان جۆری چارەسەرکردنیان بۆ ئەو هەڵانە یان دووپاتکردنەوەو جێگیرکردن و پەرەپێدانی ، دەبنە کۆمەڵێک فاکتەر کە سیاسەتمەدار لە گەڵیاندا کارلێک (تفاعل) دەکات وسەرەنجام کەسایەتیی سیاسیی پێکدەهێنێت و ، ئەو رەفتارو هەڵسوکەوتە سیاسییانە دەبنە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بەشێک لە کەسایەتییەکەی ، کە ئەگەر بە لایەنی سەلبیدا بڕوات ، کەسایەتییە تاکڕەو و دیکتاتۆرەکانی حزب و دەوڵەتیان لێ دروست دەبێت .

لێرەدا دەبێت ئاماژە بەوە بکەین کە هەڵەی منداڵ و راستکردنەوەی بەشێکە لە پرۆسەی پێگەیاندن و رامبوونی کۆمەڵایەتیی منداڵ و کۆنترۆڵکردنی ئاسانە ؛ لە کاتێکدا هەڵەی سیاسەتمەداران کارەساتی گەورەی لێدەکەوێتەوەو ، بە گشتی لە کۆنترۆڵی دەست و پێوەندەکانیان و خەڵکیش دەردەچێت . بۆیە پرۆسەی راستکردنەوە بۆ هەڵەی سیاسییەکان بایەخێکی گرنگتری هەیە و ، ئەگەر ململانێ لەگەڵ ئەو هەڵانەدا بە ئەنجامێکی راست کۆتایی نەیەت ، چارەنووسەکان بەرەو هەڵدێر دەبەن و ، بە تێشکانی خودی سیاسییەکانیش تەواو دەبێت .

*(هەڵەی منداڵ) وتارێکە کاتی خۆی لە کتێبی (بەرەو گوتارێکی پەروەردەیی نوێ) دا بڵاومکردۆتەوە .

ئازادی بۆ ئۆجەلان
سەرکەوتن بۆ خەباتی رزگاریخوازانەی گەلی کورد

یەکێک لە ئاکامەکانی جەنگی ئیمپریالیستیی جیهانی و پەیمانە بەدناوەکەی (لۆزان) ، دابەشکردنی کوردستان و پێشێلکردنی مافی بڕیاردانی چارەنووس بۆ گەلی کورد بوو . بەشێکی گەورەی کوردستان بەر تورکیا کەوت . سیاسەتی تواندنەوەی نەتەوایەتی و جینۆسایدو نکوولیکردن لە ناسنامەی نەتەوایەتیی چەندین ملیۆن کورد ، لە درندەترین شێوەی چەوساندنەوەی نەتەوایەتیدا ، بۆ زیاتر لە حەفتا ساڵ ، توانی دەنگی بەرهەڵستکاریی رێکخراوەیی خەڵکی ستەمدیدەی کورد کپ بکات . بەڵام هەمیشە چەوساندنەوە کاردانەوەکەی بەرهەڵستییە . لەهەرجێیەک چەوساندنەوە هەبێت بەرهەڵستیکردنی – زوو یان درەنگ – وەک یاسایەک لێدەڕسکێت و بەرووی چەوسێنەراندا رادەپەڕێت . ئەمە ئەو راستییەیە کە بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کورد لە باکووری کوردستاندا جەختیکردەوەو ، بە رابەری سەردەمێکی نوێی بەرهەڵستکردنی خولقاندەوە . (PKK)پارتی کرێکارانی کوردستان

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

پەکەکە لە سەرەتاوە ، بەدیدگایەکی تیۆریی شۆڕشگێرانەو ستراتیژێکی روونەوە بۆ کێشەی کورد ، لە سەنگەرێکی پێشەوەی خەباتی دژە ئیمپریالیستیدا جێی خۆی کردەوەو ئیمپریالیزم و حوکمی بۆرژوا ناسیۆنالیستی تورکیای هێنایە لەرزین .
رژێمی بۆرژوا شۆڤێنیزمی تورکیا دە ساڵ زیاترە هەرچییەکی لەدەستهاتووە بۆ لەناوبردنی بەرهەڵستیکردنی شۆڕشگێرانەی گەلی کوردو لەناوبردنی (پەکەکە) کردوویەتی . دوای راپەڕینە مەزنەکەی باشووری کوردستان و پێکهێنانی حکومەتی هەرێمی کوردستانیش ، جگە لە هێرشە سەربازییەکانی بۆ سەر ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی حکومەتی هەرێم ، لە کایەی سیاسەتی ئیقلیمی و نێودەوڵەتیدا ، بۆ گەمارۆدانی ئەزموونی باشووری کوردستان و لەناوبردنی گەریلاکانی باکوورو پاکتاوکردنی تەواوی کێشەی کورد ، دریغی نەکردووە . پرۆژەی (گاپ) و کۆبوونەوە سێ قۆڵییەکان و رێککەوتنی سەربازی لەگەڵ ئیسرائیلداو ... هتد ، ئەڵقە ئەڵقەی پیلانێکی ئیمپریالیستی و شۆڤێنیستییە بۆ خنکاندنی کێشەی کوردو ئابڵوقەدانی لە هەموو لایەکەوە . بەڵام جەنگی نارەوای تورکیا دژی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کوردو جموجۆڵە دیپلۆماسییەکانی – وەک تەواوکەری جەنگ – لەبەردەمی ئیرادەی شۆڕشگێرانەی و جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەی کوردستاندا هەرەسی هێناو (PKK) بەرهەڵستیکارانی لەئاکامی دواپیلانیدا تەپڵی نابووتی و ریسوایی بۆ لێدرا .
پیلانی ئەمجارەیان لە فشارخستنەسەر سوریاوە دەستپێیکرد . لە بارودۆخێکی ئاڵۆزدا ، لە ئاکامی فەشەلی سیاسەتەکانی نێوخۆدا ، تەونی چۆکدادان بە سوریا لە بەرامبەر ئیسرائیلداو ئاشبەتاڵکردن بە ئۆجەلان و پەکەکەیان چنی . بە هەڕەشەی سەربازی و ئامادەکردنی زەمینەی جەنگێکی دیکە لە ناوچەکەدا (دوای جەنگی کەنداو) ، یەکەم هەنگاو عەبدوڵڵا ئۆجەلانی سەرۆکی پارتی کرێکارانی کوردستانیان ناچارکرد سوریا بەجێبهێڵێ و بەرەو روسیا بەڕێبکەوێ . خەڵکیش چاوەڕوانی ئەوەبوون ئۆجەلان لە روسیای (لینین) دا دالْدە بدرێت ، بەڵام " دیموکراتییەت " ی (یەلتسن) ی ئیرادەی (دۆما) ی پێشێلکردو ئۆجەلانی لەخۆنەگرت . ئێستا لە ئیتالیا دەستبەسەرە . (PKK)سەرۆکی
هەواڵی بوونی ئەو لە ئیتالیاو فشاری بەپەلەی تورکیا لەسەر ئیتالیا بۆ دانەوەی و دادگاییکردنی وەک " تیرۆریست" ێک ، لە ناخەوە ویژدانی ئازادیخوازانی کوردو جیهانی هەژاند ، بۆیە هەڵمەتی خەباتێکی سیاسی و دیپلۆماسیی ئەورووپایی و جیهانی ، چالاکییەکی کەموێنەی لە مێژووی خەباتی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کورددا ورووژاندو وەرچەرخاندنێکی گەورەی لە خستنەڕووی کێشەی مافە مرۆیی و سیاسییەکانی گەلی کورد تۆمارکرد .
ئیمرۆ دەستبەسەریی ئۆجەلان بۆتە هێمای کێشەی نەتەوەیەکی چەوساوە لەم جیهانەدا کە لە دوا ساڵی سەدەی بیستەم و پێنانە سەدەی بیست و یەکەمدا هێشتا قەوارەیەکی سیاسی نییەو لەم جیهانە لنگەوقووچەی بازاڕی ئازادو بانگاشەی مافەکانی مرۆڤ و سیستمی نوێی جیهانیدا لە ناوەوە جینۆساید دەکرێت و لە دەرەوەی کوردستانیشدا قەرەجئاسا دەژی .
لە بەرامبەر بارودۆخێکی ئاوەهادا ، ئەوە بە ئەرکی سەرشانی خۆمان و تێکۆشەرانی باڵە جیاجیاکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کوردو خەباتکارانی بزووتنەوەی سۆسیالیستیی کرێکاران دەزانین ، بەجیا لەوەی لەڕووی ئایدیۆلۆژی و سیاسییەوە دوورن یان نزیک لە ئایدیۆلۆژی و سیاسەتی (پەکەکە) وە ، هەروەها بەدەر لەوەی ئەم مەسەلەیە لە ناکۆکی نێوان رژێمە سەرمایەدارییەکانی ئەورووپاو رژێمی سەرمایەداریی ئەمریکاو ململانێی جەمسەربەندییە ئابوورییەکانی جیهاندا چ رۆڵێک دەبینێت و چۆن دەقۆزرێتەوە ، بە گیانی هەستکردن بە بایەخی ئەم قۆناغەو بۆ هەرچی زیاتر چوونەپێشەوەی کێشەی گەلی کورد لە ئاستێکی جیهانیداو

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دانپێدانانی مافی بڕیاردانی چارەنووسی خۆی ، پشتگیریی تەواوی سەرۆکی پارتی کرێکارانی کوردستان بکەن
ئێمە وەک دەستەی نووسەرانی(دواڕۆژ) پێمانوایە کە مافی پەنابەریی سیاسی ، مافێکی بێ ئەملاو ئەولای هەر تێکۆشەرێکی سیاسییە کە یاساکانی وڵاتی خۆی ئازادی لێ زەوت بکات . بۆیە داواکارییەکانی ئۆجەلان بەڕەوا دەزانین و پشتگیری لێدەکەین .
ئێمە دەنگمان دەخەینە پاڵ هەموو ئەو دەنگانەی بۆ دادگاییکردنی رژێمی تورکیا لەبەردەم دادگایەکی نێەدەوڵەتیدا بەرزدەبنەوە بە تۆمەتی جینۆسایدو تیرۆری دەوڵەتی دژی گەلی کوردو ، و ئۆجەلان بە ناڕەواو نالۆژیکی و پووچەڵی (PKK)تەواوی ئەو تۆمەتانەی دەدرێنە پاڵ دەبینین و ئازادی بۆ ئۆجەلان و هیوای سەرکەوتن بۆ خەباتی رزگاریخوازانەی گەلی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستاندا دەخوازین .

گۆڤاری (دواڕۆژ) ژمارە (6) کانونی یەکەم ، 1998

لێکدانەوەی رەوشتیانە بۆ رووداوە سیاسییەکان

شتێکی نوێ نادرکێنین ، ئەگەر ئەو راستییە دووپاتبکەیەوە ، کە بۆ شیکردنەوەی هەر دیاردەیەکی سیاسی دوو شێوە لێکدانەوەی سەرەکیی هەیە . ئەم دوو لێکدانەوەیە سەر بە باری سەرنج و ئایدیای دوو فەلسەفەو دوو میتۆدی جیاوازن . یەکێکیان بەرژەوەندیی چینایەتیی بۆرژواو ئەویدیکەیان بەرژەوەندیی چینایەتیی پرۆلیتاریا دەردەبڕێت . بەرژەوەندیی چینایەتی خاڵی یەکانگیربوونی ئەم دوو لێکدانەوەیەیە ، بۆیە لە بەرامبەر هەر رووداوو دیاردەیەکی سیاسیدا ، دەبێت هەڵوێستەیەک بکەین و بپرسین : چۆن و بە چ پێودانگێک و لە گۆشەنیگای چ چینێکی کۆمەڵایەتییەوە دەبێت بۆیبڕوانین و هەڵیبسەنگێنین ، کە بە بڕیاردانی ئەمە دوو چەمکی سیاسی جیاواز لە هەڵسەنگاندنەکەدا دێنەپێشەوە ، چەمکێک پشت بە لێکدانەوەی چینایەتیی پرۆلیتاریاو میتۆدی زانستییانەی ماتەریالیزمی دیالێکتیکی و مێژوویی دەبەستێت و ، چەمکەکەیتر کە ئایدیالیستانە رووداوەکان شیدەکاتەوەو ئەخلاقیانە بۆ دیاردە سیاسییەکان دەچێت و هەڵیاندەسەنگێنێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دەربڕینی هەڵویست و سیاسەتەکان ، وەک بەشێکی هاندانی سیاسی بەپێی ئەو سەرچاوە چینایەتییەی لەسەرەوە باسمانکرد ، دوو ڕێباز دەگرێت و ، ڕاستی و ناڕاستیی هێڵی سیاسیی هێزە سیاسییەکانیش ، لەسەر بنچینەی ئەو ڕێبازەی لە شیکردنەوەداو پاشان بە کردەوە دەیگرنەبەر ، لە یەکتری جیادەکرێنەوە .

لێرەداو ، لەبەر ڕۆشنایی ئەم پێشەکییە تیۆرییەدا ، ڕۆژی ٣١ ی ئابی ساڵی ١٩٩٦ لە مێژووی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی گەلی کوردستاندا هەڵدەسەنگێنین و ، هەڵوێستە جیاجیاکان لە بەرامبەریدا شیدەکەینەوە.

لە ٣١ ی ئابی ساڵی ١٩٩٦ دا ، لەسەر داوای سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان ، گاردی کۆماریی لەشکری عێراق بە تانک و زرێپۆش و تۆپەوە ، هاوئاهەنگی هێزە چەکدارەکانی پارتی هێرشیان بردە سەر شاری هەولێری پایتەختی هەرێمی کوردستان . سەرەنجام داگیریانکردو هێزە چەکدارەکانی دەسەڵاتدارانی سیاسی و حکومەتیی یەکێتیی نیشتمانی کوردستانیان لێدەرپەڕاند.

ناسنامەی ئەم ڕۆژە لە لاپەڕەکانی مێژووی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی گەلی کوردستاندا ، کێشمەکێشمێکی زۆری لێکەوتۆتەوەو ، لەسەر چۆنایەتی هەڵسەنگاندنی ، دۆستایەتی و هاوپەیمانێتی ، یان ساردی و دوژمنایەتی بڕیاردەدرێت . بە لێشاو سەرزەنشت و توانج و جنێوو نەفرەت لە هەردوولاوە پەخش و دابەشدەکرێت . لایەنێکیان (ی . ن . ک) ناسنامەی ئەو ڕۆژە بە " خیانەت " ی نەتەوەیی و ، لایەنەکەیتریان (پ . د . ک) بە ڕزگارکردنی پایتەختی بەیاندەکەن . هەردوو لایەن ، جگە لەم دوو هەڵسەنگاندنە ، هەموو هەڵسەنگاندن و ناولێنان و هەڵوێستێکیدیکە ، بە دووفاقی و هەلپەرستی و تەوفیقییەت و ... هتد ناودەبەن .

لە ڕاستیدا " خیانەت " و " ڕزگارکردن " دوو چەمکی ئەخلاقین نەک زانستی ، بۆ ئەو ڕۆژە . هەردوو چەمکەکە لەسەر بناغەی بەرژەوەندیی باڵێکی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی بۆرژوا ناسیۆنالیستی کورد داڕێژراون و ، هەر یەکەیان لە گۆشەی بەرژەوەندیی حزبی و جیۆڕێی سیاسی خۆیەوە لەپێش و لەدوای ئەو ڕۆژە ، بۆ خۆیان چەمکەکانیان بەباشی هەڵبژاردووەو ، لەو دوو چەمکە ، لەو دوو ناسنامەیە بەولاوە ناتوانن چەمکێک و ناسنامەیەکیتری بۆ هەڵبژێرن .

ئەو دوو هێزە ، بۆ بەردەوامیی شەڕی ڕاگەیاندن و هاندانی سیاسی و سازدانی هێز ، بۆ خۆشکردن و توندوتیژکردنەوەی ململانێکان ، بەنیازی یەکلاییکردنەوەی ناکۆکی زێتر لە سێ ساڵیان ، هەردەبێت ئەو دوو ناوە لەو ڕۆژە (٣١ ی ئابی ١٩٩٦) بنێن . بۆیە ئەگەر ڕۆژێکیدیکەی لەو جۆرە هاتەپێشەوە ، جیۆرێیەکان گۆڕاندنیان بەسەرداهات و ، شوێنەکان لەباروەدۆخێکی سیاسیدا ئاڵوگۆڕیان پێکرا ، ئەوا ئەو کاتەش هەردوو چەمکە ئەخلاقییەکە " خیانەت " و " ڕزگارکردن " هەر دەمێنن ، بەڵام هەڵگرانی بەپێچەوانەی ئێستا بەکاریدەهێنن و ، هەریەکەیان ئەو چەمکەی ئێستا لەویدیکەیان وەردەگرێت ؛ هەر لەبەر ئەمەشە کە پێکهاتن و ئاشتبوونەوەو هاوپەیمانێتیش لە نێوانیاندا ئاساییەو هەموو کاتێک چاوەڕوانکراوە ، دەنا چۆن دەکرێت لەگەڵ " خیانەت " مامەڵەی دۆستانە بکرێت ، یان لەگەڵ " خیانەتکاران " دا بۆ ڕێکەوتن دابنیشیت .

لە ڕاستیدا ئەوەی لە نێوان دوو هێزە سیاسییە گەورەکەی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی کورد لە ٣١ ی ئابدا ڕوویدا ، نە دیاردەیەکی نوێ بوو ، نە بە پێچەوانەی سروشتی چینایەتی بۆرژوا ناسیۆنالیستی کورد بوو ، بەڵکو لەگەڵ خواست و سیاسەت و ئاستی ئامانجەکانی ئەم چینەدا ، بەهەموو باڵەکانیەوە ، گونجاو بوو .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

باڵەکانی چینی بۆرژوازیی کورد لە مێژووی خۆیاندا ، لەنێوان پاشکۆیەتی حکومەتی مەرکەزی و ئارەزووکردنی سەربەخۆیی لێی ، ئەملاوئەولایان کردووە . خوازیاری بەشداریکردنی دەسەڵاتی سیاسیی مەرکەزی بوون لە فەرمانڕەوایەتیی کوردستاندا . مەیلی پاوانخوازیش ریشەی مێژوویی خۆی لەلای چینی بۆرژوازی کورد ، بەگشتی ، هەیە . بۆیە لەپێناوی پاوانخوازی ، دەسەڵات ، فەرمانڕەوایەتی ، زۆر ئاساییە باڵەکانی ، " خیانەت " لە یەکتری بکەن و ، بە پاشقولی سیاسی بیانەوێت یەکتری هەڵدێرن .

بۆ چینێک کە ناوەرۆکی شۆڕشگێڕانەی لەدەستدابێت ، میتۆدێکی میتافیزیکی هەبێت ، پراگماتیستانە رەفتار بکات ، ئەوا بۆ بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی لە هیچ کارێک سڵناکاتەوە ، لەبەرئەوە دەبێت رۆژی ٣١ ی ئابی ١٩٩٦ لەو چواچێوەیەدا هەڵبسەنگێندرێت .

بۆ چینی کرێکارو جەماوەری زەحمەتکێش و ستەمدیدەی کوردستان ، کە تەنها چینی هەتاسەر شۆڕشگێڕن و ، دوارۆژی چارەسەرکردنی کێشەی رەوای گەلی کورد بە چوونەپێشەوەی خەباتی ئەوان و سەرکەوتنی شۆڕشی سۆسیالستییەوە بەندە ، ململانێی باڵە جیاجیاکانی بۆرژواو راپێچکردنی جەماوەری ستەمدیدەی کورد بۆ گۆڕەپانە خوێناوییەکەی ئەم ململانێیە ، بارودۆخی خەباتی سیاسی ئەم چینە دژوارتر دەکات و ، کۆسپ و تەگەرە بەردەم رەوتی تێکۆشانی چینایەتی دەخات ، بۆیە ناتوانن لە ئاستی ئاوەها رۆژێکدا لە مەحکوومکردن بەولاوە چ هەڵوێستێکیدیکەیان هەبێت . لەو روانگەیەوە ، بۆ ئەم چینەو جەماوەری خەڵکی زەحمەتکێش (٣١ ی ئاب) رۆژێکی رەشە . ئەم رۆژڕەشییە لە دوو سەرەوەیە : یەکەمیان جێخستنەوەی لاپەڕەیەکی رەشە لە مێژووی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی کورددا کە نەوەکانی دوارۆژ نەفرەتی لێدەکەن ، دووەمیشیان رۆژڕەشییە بۆ جەماوەری کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان ، لەلایەک بە قووڵکردنەوەی زامەکانی شەڕی ناوخۆ کە پەیتا پەیتا سەدان رۆڵەی فریودراوی کرێکاران و زەحمەتکێشان لە نێڵەنێڵی ئاگرەکەیدا دەسووتێن و ، لەلایەکیدیکەوە ، بە درێژەکێشانی برسێتی و بێکاری و توندوتیژبوونەوەی بارودۆخە گشتییەکەو نائارامی و راگرتنی خەڵکی لەبەردەم چارەنووسێکی نادیاردا ، سەرەڕای ئەوەی لە سایەی ئەنجامی رووداوەکانی دوای ئەم رۆژە رەشەدا ، ئازادیی هەڵسووڕان و چالاکی و دەربڕینی سیاسی بۆ بزووتنەوەی چەپی کرێکاریی ، رۆژ بەڕۆژو ، هەتا رادەیەکی زۆر ، بەرتەسکبۆتەوەو هەتادێت زێتریش تەنگدەبێتەوە .

رووداوی (٣١ ی ئاب) و ئەنجامە سیاسییەکانی ، بۆ جارێکیدیکە ، رێکخراوبوون و یەکگرتووبوون و فراوانبوونەوەو خۆکۆکردنەوەی بزووتنەوەی چەپ لە کوردستاندا دەکاتە پێویستییەکی هەنووکەیی . بۆ جارێکیدیکە خۆشخەیاڵیی بە چینی بۆرژوازی سەبارەت بە بەدیهێنانی مافە نەتەوایەتییە رەواکانی گەلی کوردی لە سەنگی مەحەک دایەوە . هەمدیسان چارەسەرکردنە ئایدیالیستییەکان و چەمکە ئەخلاقییەکانی بۆرژوازییەتی پووچەڵکردەوەو ، مەسەلەی رابەرایەتیکردنی چەپی بۆ بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد خستەوە بەرنامەی بیرو پراکتیکی توخمە پێشڕەوەکانی کۆمەڵگاوەو ، ئاسۆی چارەسەرکردنی سۆسیالیستانەی کێشەی کوردی بەردەم جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان خستەوە .

٣ / ١ / ١٩٩٨

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

پێشنیازێک بۆ گۆڕینی بڕگەیەکی یاسای سزادان

من نە پارێزەرم و نە دادوەر ، بەڵام لەوەتەی هۆشمکردۆتەوە ، لەنێو کۆمەڵدا دز نەفرەتلێکراوبووە ، بیستووشمە کە لە یاسای سزادانداا بڕگەیەک بۆ تاوانبارکردن و سزادانی دز هەیەو ، هەمیشە یاسا پشتگیریی خاوەن ماڵ دەکات وهەقی بۆ دەگێڕێتەوە . بەڵام لەم جیهانە لنگەوقووچەی ئێمەدا خۆمشێواوەو ، نەریت و پرنسیپە " کۆنەکان " بە دەقە یاساییەکانیشەوە ، لەوەدەچێت باویان نەمابێت یان چەمکەکانیان گۆڕابێت . لەبەرئەوە دەبێت زۆر ئاسایی بێت لامان ، کە لەمەودوا ، ئەگەر چوونە سەر ماڵێک و دزییانلێکرا ، خاوەن ماڵ بدرێتە دادگاو ، دزەکە بەگرتنیبدا ، سەبارەت بەوەی کەمتەرخەمیی لە قایمڕاگرتنی ماڵەکەیدا کردووەو ، بەهەر هۆیەکەوە بووبێت دەرگاکانیان دانەخستبێت ، پەنجەرەکانیان کرابێتەوە ، کلیلیان لێکەوتێت ، یان خەویان قورس بێت ... هتد .
کەواتە خاوەن ماڵ تاوانبارەو ، هەقەو دەبێت یاسا سزای شیاوی خۆی بەسەردابدات ...
ئەی ئەگەر وەها نییە ، چۆن دەگوترێت لەشکرکێشیی تورکیا بۆ سەر باشووری کوردستان کارێکی ئاساییەو میلیتاریزمی تورک تاوانبار نییەو ، هەرچییەک دەکات ، ئۆباڵەکەی هەڵناگرێت و دەبێت دەستخۆشانەی لێبکرێت ، چونکە لە بنەڕەتدا لەشکری تورکیا بەهۆی (پەکەکە) وە هاتۆتە کوردستان و هەقی خۆیەتی هەر کارێک ئەنجامبدات ، جەندرمەی تورک کۆتری ئاشتین و ، ئەوە گەریلاکانن ئەهریمەنی شەڕو تیرۆریست و چی و ... چی و ... چین ... هتد ، بۆیە دەبێت هەموو خەڵکی کوردستان بەپیر جەندرمەکانەوە بچن و لەهەر شوێنێک گەریلاکانیان بەدیکرد تەفروتونایان بکەن ؛ ئاخر زۆر لە مێژە ، هەر لەسەردەمی سوڵتانەکانی دەوڵەتی عوسمانلییەوە تورک خاوەنی جەندرمە بووەو تالانوبڕۆو جەردەییش بۆیان حەلاڵ بووە ، خاوەنی ئەم ماڵەش کە کوردستانی پێدەگوترێت ، بە باکوورو باشوورەوە ، دەبێت لە خزمەتی جەندرمەکاندابن و حەددی خاوەنماڵییان نەبێت . لەبەرئەوە جێی خۆیەتی و ، هەتا زووەو ، لەڕەوتی بەرەو دواوە چووندا کۆسپ و تەگەرەمان نەهاتۆتەڕێ ، بە بڕیارێکی پەرلەمانی ، بڕگە یاساییەکەی ئاماژەمان بۆ کرد ، بگۆڕدرێت ، تا دزو خاوەنماڵ ، گورگ و مەڕ ، شوێنی شیاوی خۆیان لە یاسادا بزانن و تێبگەن ، لەم سەردەمی سیستمی نوێی جیهانیدا ، چۆن یاساییانە رەفتاردەکەن !!

١ / ١ / ١٩٩٨

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

خاوەنی راستەقینەی داهاتی گومرگەکان تاوانبار دەکەن ..!

لە بەهاری ساڵی ١٩٩١ بەدواوە ، بەتایبەتی دوای ئەوەی لە مانگی تشرینی یەکەمی هەمان ساڵدا ، حکومەتی ناوەندیی بڕیاری کشانەوەی دەسگا دەوڵەتییەکانی لە هەرێمی کوردستاندا دا ، داهاتی گومرگی ئەو کاڵایانەی بۆ دەرەوە دەڕۆن و بۆ کوردستان دێن ، بوو بە تەنها سەرچاوەی بژێویی خەڵکی و ، دواتریش ئەم داهاتە بووە مایەی ئەو شەڕە نەگریسەی ناوخۆ کە لە کوورەکەیدا ، بەبەرچاوی خۆمانەوە ، رەنجی مێژووی بزووتنەوەی رزگاریخازانەی نەتەوایەتیی کورد دەسووتێت . لەبەرئەوە ، لە سایەی ئەم بارودۆخە نائاساییەی کوردستاندا ، نە ئەم داهاتە ژیانی خەڵکی کوردستانی پێبەڕێوەبراو ، نە باری شانی جەماوەری دەستەنگی کوردستانی پێسووککرا ، بەڵکو لەبری ئەوە ، گرانی و برسێتی و بێکاریی بەباڵایاندابڕا .

دەسەڵاتدارانی کوردستان خەڵکیی منەتباردەکەن بەوەی (گوایا) ئەم داهاتە بۆ ئاوەدانی و بیناکردنەوەی ژێرخانی ئابووریی کوردستان و چاکترکردنی ژیانیان خەرجدەکەن . هەر لایەنەش بەو کارانەی دەیکات خۆیهەڵدەکێشێت و بەنیازە جەماوەر چەپڵەیان بۆ لێبداو لە هەڵبژاردنیشدا دەنگیان بۆ بدات .

رۆژانە ، ئەوەی دەکرێت ، ئەو پارانەی خەرج دەکرێن ، ئەو بەناو پرۆژانەی ملیۆنەها دۆلاریان بۆ تەرخان دەکرێت ، بەچاوی خەڵکیدا دەدرێنەوە و ، ئەو راستییە بەژێر لێوەوە دەکەن کە هەر هەموو داهاتەکان موڵکی جەماوەری ستەمدیدەی کوردستانەو ، ئەو کارانەی ئەنجام دەدرێن ، بە پارەی خەڵکی کورد دەیکەن و ، ئەوە چەندین ساڵە لەدەمی ئەوی دەگرنەوە سەرمایەی خۆشیانی پێ کەڵەکە دەکەن.

ئەوە حەوت ساڵە خەڵکیی ئاردو رۆن و برنج و شەکرو چاو سابوون و هەموو پێداویستییەکانی ژیانیان ، بەچەندی جارەی نرخە راستەقینەکانی دەکڕن .

ئەوە حەوت ساڵە ، لەم وڵاتە وێرانەدا ، هەموو خێزانێک ، رۆژانە ، بڕێک پارە لە گیرفانیانەوە رەوانەی خاڵە گومرگییەکان دەکەن تا بڕژێتە گیرفانی دەسەڵاتدارانەوە ؛ حەوت ساڵە نرخ و رادەی پارووی دەمی منداڵانی کوردستان لە خاڵە گومرگییەکان سەر سنوورەکاندا بڕیاری لەسەر دەدرێت . ئێستاش کە مووچەکەی خۆمانمان دەدەنێ منەتبارمان دەکەن ، کە بڕێک پارە زیاد دەکەن منەتبارمان دەکەن ، کە بینایەکی رووخاو چاکدەکەنەوە منەتبارمان دەکەن ، کە رۆنی خۆمان لە سمێڵی خۆمان دەدەنەوە منەتبارمان دەکەن ؛ لەبەرامبەریشدا ، ملکەچی و گوێڕایەڵی و ستایشکردن و هەڵوێستی پشتگیریکردنیان دەوێت ، خۆ ئەگەر خوانەخواستە هەڵبژاردنێکیدیکە کرایەوە ، ئەوا بێ هیچ گومانێک داوای دەنگەکانمان لێدەکەن و ، دیارە بۆ زامنکردنی دەنگەکانیش هەر لە پارەی خۆمان ، لە داهاتی گومرگەکان خەرجدەکەن ..!

١٩٩٧/١٢/٣١

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بنبڕكردنی شەڕی ناوخۆیی
لە چارەسەركردنی كێشەی دەسەڵاتی سیاسیدایە

تێبینی گۆڤاری دوارۆژ

لە نێوانی ئەو چالاكییانەی (لیژنەی ئاشتی و برایەتی) لە شاری سلێمانیدا، بۆ ڕێگرتن لە شەڕی ناوخۆو گێڕانەوەی ئاشتی بۆ كوردستان نواندی ، بەستنی چەند كۆڕو كۆبوونەوەیەكی ڕۆشنبیریی بوو . ئەم لێكۆڵینەوەیە كە لە ڕۆژی 18 / 6 / 1994 دا كاك (فوئاد قەرەداغی) لە (هۆڵی ڕۆشنبیریی) پێشكەشیكرد ، بابەتی كۆڕێكی سازدراو لەلایەن ئەم لیژنەیەوە بوو . كۆڕەكە بە وەڵامی پرسیاری ئامادەبووان كۆتاییهات و ، دەقی تەواویشی ئێوارەی ڕۆژی 19 / 6 / 1994 لە تەلەفزیۆنی (ئازادی) یەوە پەخشكرا . ئێمە وەك بەڵگەنامەیەكی ڕۆشنبیریی ، بۆ یەكێك لە بوارەكانی چالاكیی (لیژنەی ئاشتی و برایەتی) ، بڵاوكردنەوەی دەقە نوسراوەكەیمان بە پەسەندزانی . گۆڤاری (دواڕۆژ) ، ژمارە 3 ، مارتی 1995 .

پێشەكی

هەر لەو كاتەوە كۆمەڵگای بەشەری ، لە ئەنجامی دابەشبوونی كاری كۆمەڵایەتیدا ، چەند چینێكی جیاوازی تێدا پەیدابووە ، هەمیشە ململانێی چینایەتی و ناكۆكی نێوان چینە سەردەستەكان و بندەستەكانی كۆمەڵگا ، تەكانی بەو مێژووە داوەو مێژووی بەشەرییەتی پێكهێناوە . ململانێكان لە هەموو ئاستێكدا ڕوویانداوەو ، توندوتیژیی و شەڕو جەنگی خوێناوی ، ترۆپكی ئەو ململانێیە بووە .

كۆمەڵگای بەشەری لە هەموو سەردەمانێكی گەشەكردنی كۆمەڵایەتی خۆیدا ، بێ ئەو ناكۆكییانە نەچۆتە پێشەوە . هەمیشە توندوتیژیی چینە سەردەستەكان كاردانەوەی خۆی هەبووەو ، لە بەرامبەریدا توندوتیژیی چینە چەوساوەكانی خولقاندووە . ئەم توندوتیژییە سیمای مێژووی بەشەرییەتی نەخشاندووە . حەقیقەتی ئەوەی توندوتیژیی مامانی مێژووە ، حەقیقەتێكی بەڵگەنەویستەو بە ململانێی كۆمەڵایەتییەوە گرێیخواردووە .

شەڕی خێڵەكی ، شەڕی نەتەوایەتی ، شەڕی ئایینی ، شەڕی چینایەتی ، سەرتاپای ئەم مێژووەی داگیركردووە . خوێندنەوەی مێژووی جیهان بە گشتی و ، مێژووی هەر وڵاتێكیش بە تایبەتی ، باشترین بەڵگەی ئەو ڕاستییەن .

شەڕی ناوخۆیی ڕایەڵێكی مێژوویەو سەرانسەری مێژووی خەباتی كۆمەڵگاكانی پێوە بەندەو ناتوانرێت نكوولی لێبكرێت . ئەم شەڕە ناوخۆییانە ، بەرژەوەندییە چینایەتییە جیاجیاكانی تێدا ڕەنگدەداتەوەو ، لایەنەكان لە ململانێی كۆمەڵایەتی خۆیاندا پەنایان بۆ بردووە ، بەپێی جۆری شەڕەكەش و ئەو چینانەی بەشدارییان تێداكردووە ، هەمیشە سیفەتێكی ناعادیلانەی لەلایەن چینە چەوسێنەرەكان و سیفەتێكی عادیلانەی لەلایەن چینە چەوساوەكانەوە بەرجەستەكردووە ، زۆر جاریش كە شەڕی ناوخۆیی لە نێوان توێژە كۆمەڵایەتییەكانی چینێك یان چەند چینێكی خاوەن یەك بەرژەوەندیی چینایەتی بەرپاكرابێت ، ئەوا بۆتە مایەی كوێرەوەرییەكی بێئەندازەو ، جەماوەری خەڵكی چەوساوە بوونەتە سووتەمەنییەكەی و ماڵوێرانیی گەورەی لێكەوتۆتەوە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئەم سیمایەی ململانێ ، کە شەڕی ناوخۆیی لایەنێکی گرنگی پێکدەهێنێت ، تا ئیمڕۆش بەردەوامەو ، تا ئەو ڕۆژەش کە کەرەسەی هەڵگیرساندنی جەنگ هەبێت و سیستمی چەوساندنەوەی مرۆڤ لەلایەن مرۆڤەوە لە ئارادابێت ، هەر دەمێنێت و درێژەدەکێشێت .
ئەگەر سەرنجێک لە مێژووی سەد ساڵی پێشووی ئەم جیهانە بدەین ، سەرەڕای دوو جەنگی جیهانیی گەورە کە ملیۆنەها بەشەریان بەقوربانی چڵێسی و چاوچنۆکی و بەرژەوەندییەکانی سیستمی سەرمایەداریی جیهانی کرد ، بە سەدان شەڕی ناوخۆییش لە پاڵیاندا دەبینین کە سەرجەم قوربانییەکانیان لە قوربانییەکانی ئەو دوو جەنگە جیهانییە تێدەپەڕن .
لە جیهانی ئیمڕۆی ژێر سایەی سیستمی نوێی جیهانی و باڵادەستیی ڕۆژئاواو هەرەسهێنانی بلۆکی ڕۆژهەڵات و بڕانەوەی جەنگی سارددا ، تابلۆیەکی خوێناوی دیکەی جەنگی ناوخۆیی لە چەندین شوێنی ئەم جیهانەدا بەدیدەکەین ؛ بەڕادەیەک دەتوانین وەک سیفەتێکی ئاشکراو زەقی ئەم سیستمەی بناسین . ئاگری ئەم شەڕە ناوخۆییانە ، هەر بەرگێک بپۆشن ، لە بەرژەوەندی چینە چەوسێنەرەکانی ئەم جیهانە دەکەوێتەوەو ، بە زیان و کاولکاریی و بەشمەینەتیی گەلانی ستەمدیدەی جیهان و چینە چەوساوەکان تەواودەبێت . ئەوە یەک ئەزموونی مێژووییە کە شەڕی ناوخۆیی ، بە تایبەتی ئەو شەڕانەی ئامانجی سیاسی و بەرنامەی ئابووری و کۆمەڵایەتیی ئاشکراو دیاری لە پشتەوە نەبێت ، چ چارەنووسێکی ڕەش بۆ جەماوەر بەگشتی و ، بۆ قوربانییەکانی شەڕەکە بە تایبەتی ، دەهێنێت .

<u>کوردستان و شەڕی ناوخۆیی</u>

کوردستان وەک بەشێکی ئەم جیهانە جەنجاڵە پڕ ناکۆکییە لە ئاگری جەنگ و ململانێی خوێناوی بەدەرنەبوو . هەر لەم بەشەی کوردستاندا (باشووری کوردستان) ، مێژووی چەند دەساڵێکی دوایی ئەم سەدەیە (سەدەی بیستەم) شاهیدی دوو شێوە شەڕی بەردەوام بووە : شەڕێکی عادیلانەی هەقخوازانە کە جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەی کورد لە پێناوی مافی بڕیاردانی چارەنووسی خۆیدا دژی داگیرکەرانی کوردستان بەرپایانکردووەو ، شەڕێکی دیکەی ماڵوێرانکەر ، کە لە ناوخۆدا ، لە نێوان هێزە سیاسییەکانی گۆڕەپانی کوردستاندا ، ڕوویانداوە .
لە کاتێکدا شەڕی نەتەوایەتیی گەلی کورد لە پێناوی ئازادیدا ، هەمیشە مایەی پشتگیریکردن و شانازی و خۆڕاگرتن و سەروەری بووە ، ئەوەندە زیاتر شەڕی ناوخۆیی مایەی بێزاری و تووڕەیی و خەم و پەژارەو کەسەرێکی گەورە بووەو ، تا سەر مۆخ کاریگەرێتی سەلبی خۆی لەسەر پەیوەندییەکانی ناوخۆی کۆمەڵگای کوردستان بەجێهێشتووەو ، بۆ چەند جار مەسەلەی ڕەوای گەلی کوردی بەرەو چارەنووسێکی نادیار بەکێشکردووە .
شەڕی ئەمجارەش ئەڵقەیەکی دیکەی ئەو زنجیرە شەڕە ناوخۆییە بوو کە لە دەمێکەوە جەماوەری ڕەشوڕووتی کوردستان بەر نەفرەتی مێژووی خستوون ؛ ئەوەتا لە سەرەتای مانگی ئایاری ئەمساڵەوە (1994) ، بۆ جارێکی دیکە ئاگری شەڕی ناوخۆیی زۆربەی ئەو ناوچانەی کوردستانی گرتەوە کە لە سایەی ڕاپەڕینی بەهاری 1991 دا لە چنگ ڕژێمی فاشی بەغدا ڕزگارکران . بۆ جارێکی دیکە زامەکانی شەڕی ناوخۆیی چەند دەساڵێکی بەر لە ڕاپەڕینی بەسوێهێنایەوەو ، دەرفەتی دەستێوەردانی هێزە ئیقلیمییە نەیارەکانی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلی کوردی ڕەخساندو ، دەستکەوتەکانی ڕاپەڕینی بەر گەورەترین مەترسی خست و هیواو ئامانجەکانی گەلی کوردی ستەمدیدەی دایە بەر ڕەشەبای هات و نەهاتەوەو ، ئەزموونی دەسەڵاتی سیاسیی ئێستای هەرێمی تا لێواری مەرگ ڕاپێچکردوو بە بنبەستی ئێجگارەکی گەیاند ؛ شەڕێک کە جگە لە ئاوکردن بە ئاشی ڕژێمە کۆنەپەرست و فاشییەکانی دەوروبەری کوردستان بەولاوە ، هیچ قازانج و دەستکەوت و بەرژەوەندییەکی بۆ جەماوەری خەڵکی کوردستان تێدانەبوو ، هەر بۆیە لە ڕۆژانی یەکەمی شەڕەوە ، جەماوەری خەڵکی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

مارانگازی کوردستان ، بە جیاوازی چین و توێژە کۆمەڵایەتییەکانیەوە ، بە جیوازی حزب و
ڕێکخراوو گرووپە سیاسییەکانیەوە ، دەنگی ناڕەزایەتییان بەرزکردەوەو تێکڕا خودی
شەڕەکەیان مەحکووم کردوو بەشێوەی جۆراوجۆری سیاسی و جەماوەریی کەوتنەخۆو ، لە
پێناوی کوژاندنەوەی شەڕو سەپاندنی ئاشتیدا بزووتنەوەیەکی سیاسیی دژەشەڕیان بەڕێخست
وچەندین لیژنەو کۆمیتەی ئاشتیخوازیی دژەشەڕیان پێکهێنا ، سەدان بروسکەو یاداشتیان
بەرزکردەوە ، چەندین کۆبوونەوەو چاوپێکەوتنیان سازکردو خواست و ئیرادەی
ئاشتیپەروەرانەی خۆیان ، بە سەرکردایەتی هەردوو حزبە دەسەڵاتدارەکەی کوردستان گەیاندو ،
لە بەرامبەر ئۆباڵی مێژوویی ئاکامەکانی ئەم شەڕەدا بەرپرسیانکردن ، داوای شەڕ ڕاگرتن و
چارەسەرکردنی ئاشتییانەی کێشەکانیان لێکردن ، تا سەرئەنجام دەنگی زوڵاڵی ئاشتی و گوشاری
ناڕەزایەتیی جەماوەر لەگەڵ پێگەیشتنی هەلومەرجی ڕاگرتنی شەڕ یەکانگیربوون و ڕێگەی
دانیشتن و وتووێژ خۆیان سەپاند .

مێژووی ناکۆکی و خاڵی سەرەتا

ئەگەرچی ئیمڕۆ هەوری ڕەشی ڕۆژانی شەڕ تروسکەیەکی بەرەو ڕەوینەوە تێکەوتووەو (
ژوورەکانی عەمەلیات) لەکاردان ، بەڵام هێشتا مەترسی لە گۆڕێدایەو زامنکردنی ئاشتی و
سەرهەڵنەدانەوەی شەڕی ناوخۆیی لە گرەوی چارەسەرکردنێکی بنەڕەتیی کێشەکەدایەو ، ئەو
تەرحانەی لە ئارادان ، تەرحێکن ، لە سەرەوە بۆ کێشەکە دەڕوانن و دەستی چارەسەرکردن بۆ
ڕەگ و ڕیشەی کێشەکە نابەن ، بۆیە شۆڕبوونەوە بە ناخی کێشەکەداو تاووتووکردنی و
خستنەڕووی پڕۆژەیەک بۆ چارەسەرکردنی ، ئەرکێکی بەپەلەیەو هاوبەشیکردنی سەرجەم
کۆمەڵانی خەڵک و هێزە سیاسییەکانی دەوێت .

لە ڕاستیدا ، ئەو شەڕە خوێناوییەی مانگی ئایاری ئەمساڵ ، نە لە خۆیەوە هەڵگیرساو ، نە
ڕێکەوت و هەڵەو ڕەفتاری ئەم یان ئەو لێپرسراوی حزبی و عەسکەری هێنایەکایەوە ، بەڵکو
پێشینەیەکی سیاسی ئاڵۆزکاوی هەبوو ، واتە شەڕەکە بۆ خۆی درێژەکێشانی دوو سیاسەتی
جیاوازی هەردوو حزبە دەسەڵاتدارەکەی کوردستان بوو ، کە لە ڕووی مێژووییەوە بۆ سەرەتای
ساڵی 1964 و ، بگرە لە ڕوانگەیەکی فراوانتریشەوە ، بۆ سەرەتای دروستبوونی یەکەم
سەرکردایەتی پارتی دیموکراتی کوردستان لە ناوەڕاستی چلەکاندا دەگەڕێتەوە .

ئێمە بۆ ئەوەی ئەم لێکۆڵینەوەیە بە تەواوەتی لە خزمەتی پڕۆسەی ئاشتیدابێت و زامە کۆنەکان
نەکولێنێتەوەو قەتماغەی برینەکان هەڵنەداتەوە ، خۆمان لە لێدوان و شیکردنەوەی ئەو
ڕابردووە دەبوێرین و ، بۆ توژینەوەو لێکۆڵینەوەی مێژووی بەجێدەهێڵین و ، تەنها لە نزیکترین
مێژووی ئەم ناکۆکییەو ئەو خاڵە سەرەتاییەی بەم ئاکامە گەیشت ، دەکۆڵینەوە .

ئەو ناکۆکی و ململانێیەی ئیمڕۆ لە گۆڕەپانی سیاسی کوردستاندا ئەم شەڕە ناوخۆییەی
لێکەوتەوە ، نزیکترین مێژووی بۆ سەردەمی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان
دەچێتەوە ، کاتێک پڕۆسەی کێبەرکێی هەڵبژاردن و مەسەلەی وەرگرتنی دەسەڵاتی سیاسی لە
کوردستانی دوای ڕاپەڕیندا هاتەئاراوە .

وەک جەماوەری خەڵکی کوردستان ئاگادارن ، بەرەی کوردستانی لە هەلومەرجی دوای
ڕاپەڕیندا ، بە تایبەتی دوای دەرپەڕاندنی هێزە سەربازییەکانی ڕژێم لە کوردستانداو پاشان
بڕیاری خۆکێشانەوەی ئیداریی ڕژێم ، بووە دەسەڵاتی سیاسی و حکومەتی واقیع ، بەڵام هەر
زوو ئەم دەسەڵاتە لە بەڕێوەبردنی کاروباری خەڵکی کوردستان و بەرەوڕوو بوونەوەی ئەو
کێشانەی هەبوون ، دەستەوسانی دەرکەوت و تووشی بنبەست بوو . بۆیە چ جەماوەرو چ خۆدی
حزبەکانی بەرەش گەیشتبوونە ئەو قەناعەتەی کە کوردستان بە بەرەی کوردستانی بەڕێوەناچێت
و ، دەبێت دەسەڵاتێکی سیاسیی یاسایی جێگەی دەسەڵاتی پێشوو ، بۆ بەڕێوەبردنی کاروباری

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

حکومەت لە کوردستاندا بگرێتەوە . لەبەر ئەوە پرۆژەی دامەزراندنی ئەنجومەنی نیشتمانی و حکومەتی هەرێم هاتەکایەوە . سەرکردایەتی سیاسی بەرەی کوردستانی ئەمەی سەلماندو ، بۆ بەجێگەیاندنی ئەم ئەرکە سیاسییە کەوتەخۆی و مەسەلەی هەڵبژاردنی هێنایەپێشەوە . بۆ ئەم مەبەستەش یاسای ژمارە یەکی هەڵبژاردن لەلایەن سەرکردایەتی سیاسی بەرەی کوردستانییەوە خرایەڕوو . پاش بێنەوبەرەیەکی زۆرو ململانێ لەسەر گەلێک بەندی یاساکە ، کە زیاتر بەرژەوەندیی حزبە گەورەکانی تێدابوو ، بە رەسمی دەرچوو . بەم جۆرە ، بەبێ ئەوەی رای گشتی لەڕێی ئیستیفتایەکەوە بۆ وەربگیرێت و شەرعیيەتێکی جەماوەریی پێبدرێت ، خرایە کارەوەو پرۆسەی هەڵبژاردن دەستپێکرد .

ململانێی بەر لە هەڵبژاردن

بەرەی کوردستانی بەشێوەیەکی یەکگرتوو ، بە یەک لیستەوە ، داخڵی هەڵبژاردن نەبوو ، بەڵکو هەر حزبەو بۆ خۆی لیستی تایبەتی هەبوو . لە ناو حزبەکاندا هاوپەیمانێتی و یەکگرتن بۆ هەڵبژاردن روویاندا . پاسۆک و سۆسیالیست بوونەیەک و یەکێتیی نیشتمانی و زەحمەتکێشان لیستی هاوبەشیان دابەزاند . پارتی دیموکراتی کوردستان و حزبی شیوعی و پارتی گەل ، هەریەکەیان بە لیستێکی جیاواز دابەزین . بەم شێوەیە یەکەم هەنگاوی کۆتاییهێنان بە رۆڵی بەرەی کوردستانی ، لە واقیعدا نراو ، ئیتر لەو کاتەوە بەرەی کوردستانی وەک هێزێکی سیاسیی یەکگرتوو لە گۆڕەپانەکەدا نەما .

ململانێی بەهێز لەو رۆژانەدا لە نێوان هەردوو حزبی گەورەدا بوو . تەوەرەی ململانێ لە دەوری پرۆژەی ئۆتۆنۆمی و مافی بڕیاردانی چارەنووس و مەسەلەی رابەر دەخولایەوە .

بارودۆخی سیاسی ئەو رۆژانەی بەر لە هەڵبژاردن بە ئاستێکی خەتەرناک گەیشت و ، بە ئاشکرا پێشبینی پێکدادان و کارەساتێک دەکرا ، بە تایبەتی دوای کێشەی مەرەکەبی پەنجە مۆرکردن و دواخستنی کاتی هەڵبژاردن بۆ چەند رۆژێک . بانگەشەی هەڵبژاردن و تیروتوانج هاویشتن بۆ یەکتری ، ئەوەندەی دیکە بارودۆخەکەی ئاڵۆزکردبوو . ئەگەرچی هەڵبژاردنەکە بە ئامادەبوونێکی بێوێنەی خەڵکی کوردستان و بەپیرەوەچوونی پرۆسەکە بەڕێوەچوو ، بەڵام ناکۆکییەکان لەگەڵ تەواوبوونی دەنگداندا توندوتیژبوونەوە .

ئەنجامی هەڵبژاردن

هەر لەگەڵ یەکەم ساتەکانی دوای داخستنی سندووقەکان و ژماردنی دەنگەکان ، دەنگی نارەزایەتی لە پرۆسەی هەڵبژاردنەکە لەم لایەن و ئەو لایەنەوە بەرزبووەوە . تۆمەتی تەزویرکردنی هەڵبژاردن خستنە پاڵ یەکتری راگەیەندراو ، گشت لایەنەکان ، بەتایبەتی هەردوو هێزە سەرەکییەکە لە حاڵەتی ئامادەباشدا راوەستان و مەترسی پێکداداان بەرزبووەوە .

ئاشکراکردنی ئەنجامەکانی هەڵبژاردن دواخراو رێژەی دەنگەکان ئاشکرانەکران . دواتر لە رێککەوتنێکی دووقۆڵیدا هەردوو حزبە گەورەکە سەرکەوتنی خۆیان و رێککەوتنیان و بڕیاری دابەشکردنی دەسەڵاتی سیاسییان نیوە بە نیوە راگەیاند. حزبەکانی دیکە بەوە رازینەبوون بەشداریی دەسەڵات بکەن و داوای دووپاتکردنەوەی هەڵبژاردنیان کردەوە .

ئەو دابەشکردنەی دەسەڵات و رازیبوون بەڕێژەی پەنجا بەپەنجا ، وەک دوایی دەرکەوت ، لەژێر کاریگەرێتی ئەو بارودۆخە سیاسییەدا روویدا بەبێ ئەوەی هیچ لایەنێک قەناعەتی تەواوی بە ئەنجامی هەڵبژاردنەکە هەبێت . ئەمە بنەمای ناکۆکییەکانی دواتری پێکهێنا .

حکومەتی نیوە بەنیوەو رازیبوون بە دەسەڵاتی دوو حزبیی بەڕێژەی پەنجا بەپەنجا ، نموونەیەکی سەیربوو لە شێوازی حوکمڕانیداو ، نەک هەر لە پەرلەماندا پەیرەوکرا ، بەڵکو لە پێکهاتنی ئەنجومەنی وەزیران و پاشان دابەشکردنی هەموو لێپرسراوێتییە حکومەتییەکاندا

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

پەیڕەویکراو ، سیمای نیوە بەنیوە بووە سیمای باوی حکومەتی هەرێم و تا سەر ئاستی دامەزراندنی کارمەندە نوێیەکانیش بۆ دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێم هاتەخوارەوە .
ئەم شێوازە لە حوکمڕانی قەیرانێکی سیاسیی گەورەی نایەوەو دەسەڵاتی حکومەتی لە دەستی هەردوو حزبە دەرچووەکەی هەڵبژاردندا قۆرخکردو ، بە کردەوە هەموو حزب و ڕێکخراوە سیاسییەکان و کەسانی بێلایەنی کۆمەڵی هاویشتە دەرەوە . حکومەتی هەرێم لەسەرەوە بۆ خوارەوە بووە حکومەتی دوو حزب . ئەم شێوازە کێبەرکێیەکی توندی وروژاندو کاروبارەکانی حکومەتی لە هەموو ئاستێکدا تووشی بنبەستکرد . جەماوەری خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان بە چاوی خۆیان لە ماوەی دوو ساڵی تەمەنی ئەم حکومەتەدا ، ئاکامەکانی ئەم سیستەمەیان دەبینی و بە نائومێدییەوە سەیریاندەکرد .

دوو ساڵ حوکمڕانیی

لە کاتی هەڵبژاردنەوە تا شەڕی ناوخۆیی ئەمجارەو لەکار راوەستانی پەرلەمان و حکومەتی هەرێم ، دوو ساڵی رەبەقی تەواوکرد . باری سیاسی – ئابووری – کۆمەڵایەتی لە کوردستاندا ، لەچاو درێژیی ئەو ماوەیەدا ، هیچ گۆڕانکارییەکی پێشکەوتووانەی بەسەردا نەهات . نە کێشەی سیاسیی گەلی کورد هەنگاوێکی بەرچاو چووە پێشەوەو ، نە چارەسەری قەیرانی ئابووری و گرانی و برسێتی کراو ، نە باری کۆمەڵایەتیی کۆمەڵگای کوردستان گۆڕانکارییەکی بەسەرداهات . بۆیە دەتوانین گرنگترین خاسییەتەکانی حوکمڕانی لە ماوەی ئەو دوو ساڵەدا ، لەچەند خاڵێکدا کۆبکەینەوە :

1) قەیرانی سیاسیی حوکمڕانیی نیوە بەنیوەی هەردوو حزبەکە ، شێوازی دەسەڵاتی سیاسیی کوردستانی بە بنبەست گەیاند. شەڕی ناوخۆیی لە جەوهەری خۆیدا ئەنجامی ئەو بنبەستەبوو . ناوەرۆکی شەڕەکە مەسەلەی یەکلاییکردنەوەی دەسەڵاتی سیاسی بوو .

2) بەرەی کوردستانی بەهۆی دامەزراندنی پەڕلەمان و حکومەتی هەرێم و باڵادەستیی سیاسی و عەسکەریی هەردوو حزبەکەی پەڕلەمان و حکومەت ، ئەگەرچی بە رەسمی هەڵنەوەشێنراوەتەوە ، بەڵام بە کردەوە لە حوکمی هەڵوەشاوەدایە ، سەبارەت بەوەی لە پەڕلەمان و حکومەتدا هیچ دەورێکی نەبوو ، حزبەکانیشی ئاڵوگۆڕیان لەپرۆسەی هەڵوەشاندنەوەو یەکگرتندا بەسەرداهات ؛ ئەمە سەرەڕای ناکۆکیی نێوانیان و نێوان هەردوو لایەنی پێکهێنەری پەلەمان و حکومەت . ئەم فاکتەرانە ئیزافەبوون بۆ لەیەکترازانی کاری بەرەیی کە لە سەردەمی بەر لە هەڵبژاردنەوە دەستیپێکرد .

3) پەڕلەمانی کوردستان سەبارەت بە پێکهاتە لاوازەکەی ، کە بەرئەنجامی هەڵبژاردنی ڕێژەیی بوو ، نەیتوانی لەڕووی کاری سیاسی و یاساییەوە گۆڕانکارییەکی بەرچاو بەدیبهێنێت . ئەو کارە یاساییانەی ئەنجامیداوە ، جگە لەوەی لەچاو ئەرکە مێژووییەکانیدا شتێکی ئەوتۆ نین ، بەهۆی لایەنداریی ئەندامەکانییەوە بۆ یەکێک لە دوو حزبە گەورەکەو ، کاریگەریتیی ڕێژەی نیوە بەنیوە لەسەریان ، پەکی کارکردنی یەکگرتوو و کێبەرکێی پەڕلەمانیی ئیجابییان کەوتبوو .

4) حکومەتی هەرێم جگە لەوەی پێکهاتەیەکی سیاسی لاوازی هەبوو ، لە بری پێکهاتەیەکی بەهێزی سیاسی – پسپۆڕی ، توانایەکی ماددی فراوانی لەبەردەستدانەبوو . لەلایەن هێزە نێودەوڵەتی و ئیقلیمییەکانەوە دانیپێدانەنرا . دەردی (فیفتی – فیفتی) ئاودامانی داگرتبوو . کێشەی وەزیرەکان و جێگرەکانیان ، بەڕێوەبەرە گشتییەکان و جێگرەکانیان ، لێپرسراوی یەکەم و جێگرەکانیان ، لە هەموو دەزگا دەوڵەتییەکاندا ، توانای جووڵانەوەو کارکردنی پەکخستبوو . بۆیە کێشە گەورەکانی ژیانی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی پێ چارەسەرنەکرا . لە ئاستی چارەسەرکردنی گرانی و برسێتی و بێکاری و دابینکردنی ئاسایشدا دەستەوسانبوو ، بەو شێوەیە پێشبینی ئیدامەبوونی لەسەر کار لێنەدەکرا .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

5) پلانی بەردەوامی دەوڵەتەکانی دراوسێ و کۆبوونەوەو ڕێککەوتنیان لەسەر بەربەرەکانیکردن و لەناوبردنی ئەزموونەکەی کوردستان ، کێشەیەکی جیددی بۆ حکومەتی هەرێم پێکهێنا ؛ ئەمە سەرەڕای هەڵوێستی نادیاری نێودەوڵەتی و مانەوەی کێشەی کورد وەک کێشەیەکی مرۆڤایەتی نەک سیاسی و ، هێشتنەوەی ئابڵووقەی ئابووری لەسەر کوردستان و مامەڵەنەکردنی سیاسی و ئابووری لەگەڵیدا . ئەم هۆکارانە لە هەڵسووڕان و بایەخی سیاسی و ئیداریی حکومەتی هەرێمی کەمکردەوەو ، لە هەموو بوارێکدا تەگەرەی بۆ دروستکردبوو .
6) ئەو فاکتەرانەی سەرەوە بارودۆخێکی شلۆق و نائارامیی و گرانی و برسێتی و نەبوونی ئاسایش و یاساشکێنی و بازاڕی ڕەش و کوشتن و بڕین و دزیکردن و . . . هتد خستەوە . ئەم بارودۆخە نارەزایەتی خەڵکی کوردستانی وروژاندوو بزووتنەوەی نارەزایەتی لە چەندین خۆپیشاندان و مانگرتن و یاداشت بەرزکردنەوەو چالاکیی جەماوەریی جیاجیادا خۆی نواندو ، حکومەتی هەرێمیش هیچ وەڵامێکی کردەوەیی بۆ بەدیهێنانی خواستەکانی جەماوەر پێنەبوو .
7) کێبەرکێی حزبی و پەیوەندیی ناتەبای نێوان حزبەکان ، خاسییەتێکی دیکەی دوو ساڵی رابردوو بوو ، بەتایبەتی کێبەرکێی نێوان هەردوو حزبە دەسەڵاتدارەکەی کوردستان . هەر یەکەیان لەلای خۆیانەوە سەرقاڵی کۆکردنەوەی خەڵک و مشوورخواردنی دەنگ پەیداکردن بۆ هەڵبژاردنی داهاتوو بوون . لەم بوارەدا پەیوەندییە عەشایەرییەکانیان لە کۆمەڵگادا ژیاندەوە . ئەم گرنگیدانە بە هێزە عەشایەرییەکان دەرفەتێکی باشی بۆ پیاوانی زووی ڕژێم رەخساند کە خۆیان لەناو ریزەکانی ئەم لایەن یان ئەو لایەندا ببیننەوە . پرنسیپە حزبییە کۆنەکان بۆ وەرگرتنی دۆستان و لایەنگران بەلاوەنران و سیاسەتی دەرگای کراوە (الباب المفتوح) لە هەردوولاوە پەیڕەوکرا . ئەم سیاسەتە رۆڵێکی سەلبی هەبوو لە شەڕو پێکدادانەکانداو ، بواری بۆ ئەوانە خۆشکرد لە شەڕی ناوخۆدا بەشداربن و ئاگرەکە خۆشتربکەن و جارێکی دیکەش دەستیان بە خوێنی جەماوەردا بکەنەوە .
ئەم واقیعە تاڵەی دوو ساڵی تەواوە لە کوردستاندا هەیە ، پرسیارێک راستدەکاتەوە ؛ خەڵکی ئیمڕۆ دەپرسن : ئایا بەدیلی ئەم واقیعە چییە ؟ چۆن لەم قەیرانە دەرچین ؟ ئاکامی ئەم دەسەڵاتە سیاسییە بە کوێ دەگات ؟

<u>دیدگای هەردوو حزب بۆ بەدیلی واقیعەکە</u>

لە ماوەی ئەم دوو ساڵەدا ، بۆ چەندین جار گرژی و ئاڵۆزیی ، پەیوەندیی نێوان هەردوو حزبەکەی گرتەوە . هەر جارە هۆیەک بارودۆخەکەی تێکدەداو پاش هەوڵێکی زۆر دووقۆڵی پێکدەهاتنەوەو هاوپەیمانێتییان رادەگەیاندەوە . هەردوو حزب لە ئاستی سەرکردایەتیدا دیدگاکانیان جار جار بە هێمنی و جار جاریش لە پەنای هێرشی راگەیاندندا دەخستەڕوو ، کە دەتوانین پوختەی دیدگاکانیان لە چەند خاڵێکدا دەستنیشانبکەین :
1) سەرەتا بەدیلی هەردوو لایەن بۆ واقیعەکە ، بەردەوامبوونی دابەشکردنی دەسەڵات و هێشتنەوەی هاوتایی دەسەڵاتی نیوە بەنیوە بوو . ئاکامی ئەو هەوڵانەی بۆ تەبایی و نەتەقینەوەی پەیوەندییە لەرزۆکەکە دەدران ، راگەیاندنی هاوپەیمانێتی ستراتیژیی بوو. بەڵام ئەم هاوپەیمانێتییە لە زەمینەی واقیعدا جێبەجێنەدەکران و تۆزقاڵێک لە کێبەرکێی حزبیی نێوانیانی کەمنەدەکردەوە .
2) دانانی دەستەی سەرۆکایەتی ، وەک بەدیلێکی دیکەی قەیرانی دەسەڵاتی سیاسی لە هەرێمدا هاتەپێشەوە . بۆ ئەم مەبەستە دەستەیەکی ناوکۆیی ، بەبەشداریکردنی رابەری یەکەمی هەردوو حزب دانرا ، بەڵام ئەم دەستەیەش هەر بە هەمان رێسای نیوە بەنیوە دانراو ، لە کاتی پێکهاتنیەوە تا سەرەنجامی بارودۆخەکە بە شەڕی ناوخۆیی گەیشت ، هیچ رۆڵێکی کاریگەری لە چارەسەرکردنی قەیرانە ناوخۆییەکەدا نەبینی .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

3) ماوەی چەند مانگێک بەر لە شەڕەکە ، سەرەتا لایەنێک و پاشان لایەنەکەی دیکەش قسەیان لەسەر هەڵبژاردنێکی نوێ دەکرد . هەردوو حزب بۆ خۆیان لە هەڵسەنگاندنی کاروباری حکومەت و سروشتی ناکۆکییەکاندا بەو ئەنجامە گەیشتبوون کە دەبێت مەسەلەی دەسەڵاتی سیاسی یەکلاییبکرێتەوە ، ئەویش لەڕێی هەڵبژاردنێکی نوێوە ، تا حزبی زۆربە دەسەڵات بگرێتەدەست و ، کەمایەتیش لە ئۆپۆزسیۆنێکی ئیجابیانەدا کاری سیاسی خۆی بکات .

4) بیرکردنەوە لە هەڵبژاردنێکی نوێ ، مەسەلەی چۆنایەتیی هەڵبژاردنەکەو بنەماکانی هەڵبژاردنێکی پاکی بێتەزویری هێنایەپێشەوە . ئەگەرچی بە جیددی و لەڕێی دەزگاکانی راگەیاندنەوە مشتومڕێکی جەماوەری و وەرگرتنی رای گشتیی خەڵک بەرپانەکرا . بەڵام قسەکردن لە تۆمەتی تەزویرکردن لەهەر لایەنێکەوە بۆ ئەویدیکە لە یەکێک لەو ناوچانەی لە کاتی هەڵبژاردنی پێشوودا دەسەڵاتیان تێیدا هەبوو ، کرۆکی ململانێیەکی راگەیاندن بوو . ئەم ململانێیە و نیازی هەردوو لایەن بۆ هەڵبژاردنێکی نوێ ، رۆژبەڕۆژ ناکۆکییەکانی توندتردەکردەوەو کێبەرکێی دەنگ کۆکردنەوەو مەسەلەی هاوپەیمانێتی لەگەڵ هێزە سیاسییەکانی دیکەو پشتگیریکردنیان و خۆسازدانی زیاتر هاتەئاراوەو وەزعەکە بەرەو گرژبوون و ئاڵۆزانێکی زیاتر دەبرد . پێکدادانەکانی ساڵی رابردوو ، بە تایبەتی پێکدادانی پارتی و سۆسیالیست و ، یەکێتی و بزووتنەوەی ئیسلامی ، بەشێکی شاراوەی ئەو ململانێیەی زەقکردەوەو ، پەیوەندییەکانی ناسککردەوە ، رایەڵەکانی هاوپەیمانێتی ستراتیژیی باریکترکردەوەو ، بە پریشکی رووداوێکی خۆجێیی (محلي) لە شاری قەڵادزێدا ، گڕیسەندو تەنییەوەو ئەو کارەساتە جەرگبڕانەی بەدواداهات و شەڕی ناوخۆیی زیندووکردەوە .

<u>شەڕ راگرتن و ئاسۆی داهاتوو</u>

وەک لە پێشەوە ئاماژەمان بۆ کرد ، جەماوەری خەڵکی کوردستان ، بە حزب و رێکخراوو گرووپە سیاسییەکانیەوە ، بە رێکخراوە جەماوەرییەکانیەوە ، بە حزب و رێکخراوە سیاسی و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیرییەکانی پارچەکانیتری کوردستان و پەراگەندەکانی هەندەرانەوە ، گوشارێکی بێوێنەیان خستە سەر سەرکردایەتی هەردوو لایەنی شەڕو ، هاودەنگی یەکتری ، هەڵوێستی ئاشتیخوازانەو دژە شەڕی ناوخۆییان راگەیاندو ، بۆ ئەو مەبەستە چەندین لیژنەو یش وەک هێزێکی پشتگیریکراوی نێودەوڵەتی کەوتە بەینەوەو ، بۆ INCکۆمیتەیان پێکهێنا . راگرتنی شەڕو پێکدادان خەباتێکی سیاسی – جەماوەری بەرفراوان سازدرا . سەرکردایەتی هەردوو حزبیش لە نێوان ئەو چاوپێکەوتنانەی لەگەڵیاندا ئەنجامدرا ، هەڵوێستی ئاشتیخوازانەیان راگەیاند ، بەڵام تەواوی ئەو رێککەوتننامانەی لە ماوەی شەڕدا مۆردەکران پێشێلدەکران . بڕیارەکانی ژووری عەمەلیاتی (صلاح الدين) پشتگوێدەخران ، بانگەوازەکانی سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان لە 3 / 5 و 5 / 5 و 19 / 5 داو ، بانگەوازی سکرتێری گشتی یەکێتیی نیشتمانی کوردستان لە دەرەوەی وڵاتەوە کە بۆ شەڕ راگرتن و پاراستنی ئاشتی بۆ هێزەکانی هەردوولایان ئاراستەکرد ، گوێیانلێنەگیرا . (خروقات) لە هەموو لایەکەوە بەردەوامبوو ، موتمانە تا پلەی سفر لە نێوانیاندا دابەزیبوو ؛ تا بڕیارەکەی بەڕێز مام جەلال بە شەڕ راگرتن و کشانەوەی یەکلایەنەی هێزەکانی یەکێتیی نیشتمانی لە ناوچەی هەولێرەوە بۆ ناوچەی سلێمانی تەکانێکی بە بنبەستبوونی وەزعەکە داو ، بەپیرەوەچوون و رەزامەندی بەڕێز مەسعود بارزانیش زەمینەی ئاگربەست و پێکهێنانی ژووری عەمەلیاتی لە هەموو ناوچەکانی شەڕدا خۆشکرد . قایلبوونی بزووتنەوەی ئیسلامیش بەشەڕ راگرتن و بەشداریکردن لە ژوورەکانی عەمەلیاتدا ، سەرەتای پرۆسەی ئاشتبوونەوەو لێکۆڵینەوەی چۆنێتی چارەسەرکردنی وەزعەکەی دامەزراند . بەڵام هێشتا ئەمە چارەسەرکردنی پێکدادانە ، جیاکردنەوەی هێزەکانە ، راگرتنی نەزیفی خوێنەو هیچیتر . ئەمە یەکلاییکردنەوەی کیشەکە لە

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بنەڕەتەوە نییە . بڕاندنەوەی شێوەی حوکڕانی و دەسەڵاتی سیاسیی لەمەودوا نییە . بۆیە مەترسی شەڕی ناوخۆیی ، ئەو شەڕە نزیک بێت یان دوور هەر ماوەو ، بێ تاووتووکردنی چارەسەرکردنێکی دروستی چارەنووسی دەسەڵاتی سیاسی ، ئەو مەترسییە بنبڕناکرێت . لەبەر ئەوە لە ئاستی مەترسییەکی وەهادا کە شەڕی ناوخۆیی لەسەر دەسەڵاتی سیاسی یەخەی خەڵکی بگرێتەوەو جارێکیدیکە هەڕەشە لە ژیانیان بکات ، کۆمەڵیک پرسیار دێنەپێشەوەو دەبێت هەر لە ئێستاوە وەڵامیان بدرێتەوە ، بە تایبەتی رووکاری چارەسەرکردنێک کە لە ناواندایەو ئەم لایەن و ئەو لایەنی سیاسی ، چ لە نێو تەشکیلەی حکومەت و چ لە دەرەوەی حکومەتدا ، دەیخەنەڕوو .

ئایا هەردوو حزبەکە جارێکیدیکە بۆ سیاسەتی نیوە بەنیوەی دەسەڵات دەگەڕێنەوە ؟

ئایا پەرلەمان و حکومەتی هەرێم پاش ئەو رووداوانە وەک جاران دەستبەکاردەکەنەوە ؟

ئایا کێشەکە هەر بە دووقۆڵی و بە ناوبژی (INC) دەبڕێننەوە ؟

ئایا بەرەی کوردستانی وەک بەدیلێک زیندوودەکرێتەوەو دیسانەوە کاروبار بەو دەسپێرن ؟

ئایا پەیرەوکردنی سیاسەتێکی ئاوەها – وەک لە پرسیارەکانی پێشتردا خرایەڕوو – زامنی ئەوە دەبێت جارێکیدیکە شەڕی ناوخۆیی هەڵنەگیرسێتەوەو ، هەموو کەموکووڕی و قەیرانەکانی دەسەڵاتی سیاسیی تائیمڕۆی لە کوردستاندا ، پێ چارەسەردەکرێت ؟

ئەگەر بۆ وەڵامی ئەم پرسیارانە پەنابەرینە بەر سیاسەتەکانی رابردوو ، بە گیانیکی مەوزوعی و بێلایەنەوە سەیری ئەزموونی دەسەڵاتدارێتی لە راپەڕینەوە تا ئێستا بکەین ، ئەوا بێ هیچ دوودڵییەک تەنها وەڵامێکمان دەستگیردەبێت ئەویش ئەوەیە کە هیچ یەکێک لەو شێوازانەی چارەسەرکردن کێشەکە کۆتاییپێناهێنێ و لە ئاستی بنبڕکردنی شەڕی ناوخۆییدا دەستکورتن ، بۆیە پێویستە بە دیدگایەکی نوێوە ، بە بیرکردنەوەیەکی فراوانترو گیانێکی قاڵبووی ئەزموونی رابردووەوە ، بە دوای چارەسەرکردندا بگەڕێین و تەرحێکیدیکە بێتەپێشەوە .

دەستپێکی تیۆریی ئەم تەرحە لەو راستییەوە دەستپێدەکات کە شەڕی ناوخۆیی پابەندی کێشەی دەسەڵاتی سیاسییەو بە توندی پێوەی گرێدراوە ، بۆیە چارەسەرکردنی کێشەی دەسەڵاتی سیاسی پێشمەرجی بنبڕکردنی شەڕی ناوخۆیی دەبێت . هەر لەم باری سەرنجەوە پرۆژەیەک بۆ بنبڕکردنی شەڕی ناوخۆیی پێویستە کە چارەسەری هۆکاری شەڕەکە بکات ، ئەویش مەسەلەی دەسەڵاتی سیاسییە .

<u>دەسەڵاتی سیاسی و چەند پرنسیپێک</u>

گونجاوترین رێگاچارەیەک بۆ قەیرانی دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا ، دەبێت لەم پرنسیپانەوە سەرچاوە هەڵگرێت :

1) سەلماندنی دەسەڵاتی جەماوەر ، واتە دانپێدانانی ئەوەی کە جەماوەر سەرچاوەی دەسەڵاتە . وەرگێرانی ئەم پرنسیپە لە بواری سیاسەتدا ئەوە دەگەیەنێت کە هێزە سیاسییەکان ، هەریەکەیان لەلای خۆیانەوە ، خۆی بە دەمڕاستی جەماوەر نەزانێت بەڵکو بە کردەوە بگەڕێنەوە بۆ جەماوەری کوردستان و ئەم جەماوەرە سەرپشک بکەن لە چۆنایەتی ئەو سیستەمە سیاسییەی بۆ حوکمڕانیکردنی خۆیان هەڵیدەبژێرن .

2) سەلماندنی ئازادییە سیاسییەکان بۆ هەموو حزب و رێکخراوو گرووپە سیاسییەکان بەبێ جیاوازی و ، زامنکردنی ئەو ئازادییە لە هەموو بارودۆخێکی سیاسیدا .

3) سەلماندنی حوکمڕانیی مەدەنی و دوورخستنەوەی هێزی چەکداری حزبەکان لە دەستێوەردانی کاروباری سیاسیی هەرێم . بە واتایەکیدیکە سیاسەت و ئەقڵییەتی سیاسی ئاڕاستەی حوکم بکات نەک چەک و ئەقڵییەتی عەسکەری .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

4) رێزلێگرتنی رای گشتی لەسەر ئەو کێشە سیاسی و عەسکەرییانەی روودەدەن و ، کارکردن بۆ سازدانی رایەکی گشتیی رەخنەگرو سەربەخۆ لە کێبەرکێی حزبایەتیدا .
5) رێگەگرتن لە دەستێوەردانی هێزە نێودەوڵەتی و ئیقلیمییەکان لە کاروباری ناوخۆی کوردستان و ، رەخساندنی هەموو دامودەزگاکانی راگەیاندن بۆ ئەم مەبەستەو ، پابەندبوون بەم پرنسیپەوەو ئیدانەکردنی هەر لووتژەندنە کاروبارێکی کوردستانەوە لەلایەن ئەو هێزانەوە ، بەتایبەتی ئەو هێزە ئیقلیمییانەی هەر یەکەیان بەشێکی کوردستانیان داگیرکردووەو هەموویان بەرژەوەندیی ناوکۆییان لە چەوساندنەوەی گەلی کوردو بەدینەهاتنی مافی چارەنووسی خۆیدا هەیە .
6) دەسەڵاتی سیاسیی هەرێم ، دەبێت دەسەڵاتی دابینکردنی نان و ئازادی بێت بۆ جەماوەری خەڵکی کوردستان . نان و ئازادی پێکەوەبەستراون و لە یەکتری جیانابنەوە . هەمیشە برسێتی هەڕەشە لە پاراستنی ئازادی دەکات و ، ئازادیش بە برسێتییەوە هیچ مانایەک نابەخشێت . بۆیە دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستانداو ئەو هێزە سیاسییانەی حوکمڕانیی دەکەن ، دەبێت کێبەرکێ لەسەر دابینکردنی نان و ئازادی پێکەوەو وەکویەک بکەن و ، ئەو حەقیقەتە بسەلمێنن کە ئاکامی خەباتی خوێناوی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان لە پێناوی رزگاریی نەتەوایەتیدا دەبێت نان و ئازادی بێت نەک شەڕو برسێتی.
بۆ ئەوەی ئەم پرنسیپانە بناغەیەکی پتەوی دارشتنی بارودۆخێکی سەقامگیر بێت و لە چارەسەرکردنی وەزعی ئاڵۆزی ئیمڕۆی کوردستاندا جێگەی خۆیان بگرن ، دەبێت هەرچی زووە هەنگاو بۆ پیادەکردن و پەیڕەوکردنی ئەم ئیجرائاتانە هەڵگیرێت :
أ -- هەڵوەشاندنەوەی شێوازی نیوە بەنیوەی دەسەڵاتی سیاسی لە هەموو ئاستە جیاجیاکانداو لەپێشی هەموویانەوە پەرلەمان و ئەنجومەنی وەزیرانی حکومەتی هەرێمی کوردستان ، کە لەڕاستیدا ئیفرازاتەکانی شەڕی ناوخۆیی ، بە کردەوە کارەکانیانی پەککستووەو شەرعییەتیانی خستۆتە ژێر پرسیارەوە ، چونکە سروشتی شەڕ تەواوی یاساکانی حوکمڕانیی مەدەنیی هەرێمی خستە پەراوێزەوەو (منطق) ی چەک شوێنەواریانی گرتەوە . لەسەرێکەوە ، هەر حزبە دەسەڵاتی نیوەکەیتری حکومەتە ناوکۆییەکەیانی لە پارێزگایەک لە کارخستووەو ، لەسەرێکیدیکەوە ، چ پەرلەمان و چ حکومەتی هەرێم لە پێکدادانەکانی شەڕی ناوخۆییدا ، بەپێی دابەشبوونی حزبییان ، بوونە لایەنداری حزبەکانیان و راستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ بەشێکی نەپساوەی هەردوو لایەنەکەی شەڕ بوون . لە داهاتووشدا ئەو رێژەی دەنگە پەرلەمانییەی بۆ حەسمکردنی کێشەکان پێویست بن ، لە سایەی سیستمی نیوە بەنیوەدا بەدەستنایەت و کێشەکان هەروا بە هەڵواسراوەیی دەمێننەوە . بەرنامەی حکومەتیش لە هەمان کاتدا ناتوانێت بەرنامەی دوو حزب بێت لە حوکمڕانیدا ، بۆیە هەر بەرنامەیەک بۆ حوکمڕانی پەیڕەوبکرێت ، بەرنامەیەکی نیوەیی دەبێت و دامودەزگا حکومەتییەکانیش لە پێکهاتەی نیوە بەنیوەدا یەکدەست و یەکئیرادە ناتوانن بەرنامەی حکوموت پیادەبکەن و وەک پێشوو نیوەی پەیڕەویدەکات و نیوەکەیتریش رێگری دەبێت .
ب -- هەرچی زووەو بەپەلە کۆنگرێسێکی گشتی لە هەموو حزب و رێکخراوو گرووپە سیاسییەکان و نوێنەرانی چین و توێژە کۆمەڵایەتییەکان و شەخسییاتی بێلایەن پێکبهێنرێت تا بریاری چارەنووسی دەسەڵات و بەڕێوەبردنی کوردستان بدات و رێگای چارەسەرکردنی کێشەکان دابنێت و وەک دەزگایەکی باڵای یاسایی کاتیی جێی پەرلەمانی ئێستا بگرێتەوە .
ئەرکی گرنگ و بەپەلەی ئەم کۆنگرێسە دەبێت بریتی بێت لە :
1) دامەزراندنی حکومەتێکی ئیئتیلافیی کاتیی تێکەڵ لە کەسانی سیاسی و پسپۆڕ ، حزبی و بێلایەن ، تا کاروبارە حکومەتییەکان لە ماوەی گواستنەوەدا بەڕێوەبەرن .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

2) بەڕێوەبردنی دەزگا حکومەتییەکان لە پارێزگاکانداو ، سپاردنی بە کەسانێکی لێوەشاوەو شارەزاو لێهاتوو بێگوێدانە ئینتیمای سیاسییان یا بێلایەنییان و ، حاڵەتی قۆرخکردنی دەسەڵات لەم دەزگایانەدا کۆتاییپێبهێنێت .

3) ماوەیەکی دیاریکراو بۆ ئەنجامدانی هەڵبژاردنێکی نوێ دابنێت و جێوڕێی بە ئەنجامگەیاندنی هەڵبژاردنەکە دەستنیشانبکات .

4) رێوشوێنی سەرژمێرکردنی خەڵکی کوردستان دابنێت و سەرپەرشتی سەرژمێرکردنەکە بکات .

5) یاسایەکی هەڵبژاردن بڕیاربدات و ئیستیفتای بۆ بکات ، بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنێکی دامەزراندن (مجلس تأسيسي) کە ئەرکی دانانی دەستوورێکی خۆجێیی (محلي) و یاسای هەڵبژاردنی پەرلەمانێکی نوێ لە ئەستۆ بگرێت .

دەبێت سەرەتاو بەر لە بەستنی ئەم کۆنگرێسە ، هەموو ئەو لایەن و کەسانەی بەشداریی تێدادەکەن بەڵێنی ئیلتیزامکردن بە بڕیارەکانی کۆنگرێسەوە بکەن و ، دەرچوونیان لەو بڕیارانە بە دەرچوون لە ئیرادەی جەماوەری خەڵکی کوردستان دابنرێت .

ئەم پرۆژە سیاسییە دەتوانێت زامەکانی شەڕی ناوخۆیی و کێبەرکێی حزبایەتی پێشوو قەرەبووبکاتەوە ، بۆیە بەپیرەوەهاتن و جێبەجێکردنی ئەم پرۆژەیە دەخەینە بەرچاوو بە رێگاچارەیەکی واقیعی و کردەوەیی دەزانین .

ئەم پرۆژەیە پاش دەوڵەمەندکردنی لەلایەن حزب و رێکخراوە سیاسییەکان و رای گشتیی جەماوەری کوردستانەوە ، دەبێتە چارەسەرکردنێکی جەماوەری و زەمینەی بنبڕکردنی شەڕی ناوخۆیی بۆ قۆناغ و مەودایەکی دوور خۆشدەکات .

دیارە ئەم چارەسەرکردنە ، کارێکی ریفۆرمیستی گونجاوە لەگەڵ ئەم بارودۆخەی ئیمڕۆدا ، کارێکە هەوڵ و کۆششێکی سیاسیی پڕ مەسئوولییەت و بەدەنگەوەهاتنی لایەنە سیاسییەکان و سازدانی رای گشتیی جەماوەرو بەرزبوونەوە بۆ ئاستی بەرژەوەندیی باڵای مەسەلەی رزگاریی نەتەوایەتی کوردو زامنکردنی ئاووهەوایەکی دیموکراتی و پەیڕەوکردنی پرنسیپەکانی ئازادیی سیاسییان دەوێت و ، بە هەوڵی دڵسۆزانەو خۆنەویستیی گشت لایەنە سیاسییەکان لەلایەک و ، تێکۆشانی بێوچانی بزووتنەوەی دژە شەڕی ناوخۆیی و لیژنەو کۆمیتەکانی خەبات لە پێناوی ئاشتی و ئازادیدا ، لەلایەکیدیکەوە ، قابیلی بەدیهاتنەو ، هیچ چارەسەرێکی سیاسی نییە لە تواناو ئیرادەی گەلی ستەمدیدەی کورد لە پێناوی ژیانی سەروەری و ئازادیدا ، بەدەربێت .

گۆڤاری (دواڕۆژ) ، ژمارە (3) ، مارتی 1995

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

فوئاد قەرەداغی
بۆ رۆژنامەی (ئاڵای ئازادی) دەدوێت

ئاڵای ئازادی : سەبارەت بە مارکسییەت ، سارتەر دەڵێت : تا ململانێی چینایەتی " الصراع الطبقي " وەکو کێشەیەکی کۆمەڵایەتی بمێنێ ، مارکسییەت وەکو تیۆری سەردەم دەمێنێ .. عطیة مسوح – یش دەڵێت : مارکسییەت تیۆر نییە ، بەڵکو رێبازە ، چونکە تیۆر نەگۆڕەو ، گەشە پێی نادرێت و ، ئەگەر ناوەرۆکی خۆیشی لەدەست بدات و ، هاودەنگ نەبێت لەگەڵ واقیعەکەدا ، ئەوا تیۆرێکی تر جێی دەگرێت و ، رەتیدەکاتەوە ... مارکسیش بە پشت بەستن بە رێبازەکە ، تیۆری " زێدەبایی " و " دیکتاتۆریای پڕۆلیتاری " دارشت ... پێمان خۆشە بزانین کاک فوئاد قەرەداغی چی دەڵێت دەربارەی ئەم مەسەلەیە ؟

قەرەداغی : ئەگەر لە وەرگێڕاندا ئەم قسەیەی سارتەر بە هەڵە نەهێنرابێت ، ئەوا لە دوو جەمسەرەوە گوتەکەی هەڵەیەو دەبێت راستبکرێتەوە . لەلایەک خەباتی چینایەتی وەک کێشەیەکی کۆمەڵایەتی دەخاتەڕوو نەک وەک واقیعێکی بابەتی کۆمەڵگا فرەچینەکان کە لە خودی کێشە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکاندا رەنگدەداتەوە ، سەبارەت بەوەی ئەم ململانێیە رسکاوی دابەشبوونی کارو سەرهەڵدانی خاوەندارێتی تایبەتییە . واتە مەسەلەکە رێک بە پێچەوانەوە دەکەوێتەوە چونکە خاوەندارێتی تایبەتی ماکی پێکهاتنی چینەکان و ، بوونی چینایەتیش – سەبارەت بە شوێنی جیاجیان لە پڕۆسەی بەرهەمهێناندا – ماکی کێشەو ململانێیە کۆمەڵایەتییەکانە ، نەک وەک ئەو بۆچوونەی سارتەر کە عەرەبانەکەی لەبەردەمی ئەسپەکاندا داناوە لە بری ئەوەی ئەسپەکان لەبەردەم عەرەبانەکەدا دابنێ !

جەمسەری دووەمی هەڵەی ئەو دارشتنە لە فەرامۆشکردنی ئەو راستییەدایە کە خەباتی چینایەتی بە هەزاران ساڵ بەر لە بوونی مارکس هەبووەو ، دۆزینەوەی ئەم واقیعەی مێژوو داهێنانی مارکس نییە . ئەوەی مارکس لەم بوارەدا سەلماندی ئەوەبوو کە خەباتی چینایەتی بزوێنەری جووڵانەوەی پەرەسەندن و چوونەپێشەوەی مێژووەو ، ئەو راستییەی دەرخست کە مێژووی کۆمەڵگا مێژووی ململانێی چینایەتییە .

ئەو بەشەی لە رایەکەی سارتەردا راستیی پێکاوە ئەوەیە کە دەڵێت مارکسیزم وەک تیۆری سەردەم بە زیندوێتی دەمێنێتەوە ، هەرچەندە زاراوەی سەردەم زاراوەیەکی زانستی نییەو سنووورە چینایەتییەکانی ئەم جیهانە تێکەڵ و پێکەڵ دەکات . مارکسیزم تیۆری بزووتنەوەیەکە لە هەناوی سیستمی سەرمایەداریدا ، سەبارەت بە ناکۆکییەکانی خودی ئەم سیستمە ، هەیە . لە هەناوی ئەم سیستمەدا ، وێڕای گەلێک ناکۆکی جیاجیا ، یەک ناکۆکی سەرەکی هەیە ئەویش ناکۆکیی کارو سەرمایەیە . ئەم ناکۆکییە دوو چینی دژ بە یەکتری و پێکەوە گرێخواردوو ، دوو جەمسەری پێکدەهێنن . ئەم دوو چینە بۆرژوازی و پڕۆلیتاریان . مارکسیزم تیۆری و ئاڵای ئەو بزووتنەوە واقیعی وبابەتییەی پڕۆلیتاریایەو تا سەرەنگرێکردنی سەرمایەداری و دامەزراندنی ئەڵتەرناتیڤی مێژوویی خۆی ، واتە سۆسیالیزم لە سەرانسەری جیهاندا ، وەک تیۆری پێشڕەو دەژی و مەرگ زەفەری پێنابات . لەبەر ئەوە چوارچێوە دانان بۆ مارکسیزم و کردنی بە تیۆری یەک " سەردەم " بەو مانایەی کە هاتووە راست نییە ، چونکە ئەم تیۆرییە بەرپەرچدانەوەو بەرەنگاربوونەوەیەکی کۆمەڵایەتیی سەرتاپاگیری قووڵ بۆ سیستمی سەرمایەداری ئاڕاستەدەکات . هەر لەبەر ئەمەیە سنووری توانای ئەم تیۆرییە لەسەردەمی ئەم کۆتاییەی چەرخی بیستەم تێدەپەڕێ بەرەو سەردەمێکی داهاتووش کە سەرمایەداری تێیدا باڵادەست بێت .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

دەشێت قسەکەی سارتەر تەنها بەم لێکدانەوەیە تێبگەین ئەویش جەختکردنەوەی ئەو حەقیقەتەیە کە مارکسیزم تیۆرییەکی مێژوویی وئاڵای خەباتی چینایەتی پڕۆلیتاریایە لە پێناوی بنبڕکردن و هەڵتەکاندنی خاوەندارێتی تایبەتی و کاری کرێگرتەو زێدەبایی و کەڵەکەی سەرمایە ، واتە هەڵتەکاندن و سپاردنیان بە مۆزەخانەی مێژوو .
یاریکردن بە وشەو زاراوە فیکری و سیاسییەکان ، یەکێکە لە تایبەتمەندییەکانی نووسەرانی بۆرژوا . ئەوان هەمیشە و بۆ هەر سات و کاتێک ، لە هەگبەی چەواشەکردندا وردە جیاوازییەکی نێو زاراوەکان قەبەدەکەن و نارۆشنیی بیروبۆچوونیان بەسەر وشەکاندا ساخدەکەنەوە ؛ دەنا تیۆرو ڕێباز دوو ئەڵقەن پێکەوە تێهەڵکێشن . ئەگەر تیۆری ڕێساو بنەماو پرنسیپی لێکدانەوەو شیکردنەوەی هەمەلایەنەی بزووتنەوەیەک ، واقیعێک ، دیاردەیەک بێت ، ئەوا پرۆسێسی کردەوەیی و کارکردی تیۆرییەکە لە یەکێک لە بوارەکانی ژیاندا ڕێباز پێکدەهێنێت . لە دیدگای مارکسیزمەوە هەموو دیاردە ماتەری و ئایدیاییەکان ، بە مارکسیزم خۆشیەوە ، لە جووڵەدان و ڕاوەستانیان بۆ نییە ؛ بۆیە هەر هەموویان لە پەرەسەندندان . مارکسیزم بۆ خۆی میراتگرو پەرەپێدانی فەلسەفەی کلاسیکی ئەڵەمانی و ئابووریی سیاسی ئینگلیزی و سۆسیالیزمی فەڕەنسەیی بوو ، لە زەمینەی واقیعەوە سەریهەڵداوەو ، ئیمڕۆش ئەو واقیعە بە شێوەیەکی پەرەسەندووتر بەردەوامەو ، بۆ وەڵامدانەوە دانەماوەو ، تا ئێستا هیچ تیۆرییەکی دیکە لەم جیهانەدا جێی پێلێژنەکردووە .
زێدەبایی جەوهەری تیۆری ئابووریی مارکسە . لە دیدگای مارکسیزمەوە زێدەبایی بەرەنجامی کاری کرێگرتەیەو سەرچاوەی چەوساندنەوەو کەڵەکەکردنی سەرمایەیە . هێزی کار لەسایەی سیستمی سەرمایەداریدا دەبێتە کاڵاو ئاڵوگۆڕدەکرێت . کرێکاران بەهای ڕاستەقینەی هێزی کاریان وەرناگرن و بەشێکی لێدەبێتەوە پووڵی مفت و دەچێتە گیرفانی سەرمایەدارانەوە . ئەو بەشە بە زێدەبایی ناودەبرێت . ئەم لێکدانەوەیەی بەر لە سەد ساڵی مارکس تا ئێستا ڕاستیی خۆی سەلماندووەو واقیعێکە بەبەرچاوانەوە . ئیمڕۆ زێدەبایی لە ئاستێکی جیهانیدا کەڵەکەی سەرمایە بۆ مۆنۆپۆلە جیهانییە فرەناسنامەکان پێکدەهێنێت . پێشکەوتنی زانست و تەکنەلۆژیا زێدەبایی پترکردووەو چەندجارە کەڵەکەی سەرمایەی بەرەو سەرووتر بردووە ؛ هەتا زانست و تەکنەلۆژیاش زیاتر گەشەبکەن و ، سەرمایەداری جیهانیتربێتەوەو باڵادەست بێت ، پرۆسەی کەڵەکەی سەرمایە هەر لە برەودا دەبێت .
چەمکی دیکتاتۆریی پڕۆلیتاریا (استقراء) ێکی مێژووی خەباتی چینایەتییە ، بەرەنجامی ناسینی سروشتی چینایەتی دەوڵەتە . مارکس بەم چەمکە پێناسەی سروشتی دەوڵەتی ئەو قۆناغەی گواستنەوە دەکات کە دەکەوێتە نێوان سیستمی سەرمایەداری و کۆمەڵگای کۆمۆنیزمەوە . بێ ئەم شێوە " دەوڵەتە " سۆسیالیزم سەقامگیرنابێت و بەرەو قۆناغێکی باڵاتر نەک هەر هەنگاو نانێت بەڵکو شکستدەهێنێت و بەرەو سەرمایەداری دەگەڕێتەوە .
لە دیدگای مارکسیزمەوە هەموو دەوڵەتێک (دیکتاتۆری و دیموکراتی) لەخۆیدا کۆدەکاتەوە . هەموو دەوڵەتێک دیموکراتییە بۆ چینێک و دیکتاتۆرییە بۆ چینێک یان چەند چینێکی دیکە ، تەنانەت دیموکراتیترین دەوڵەتی سەرمایەداری کە پلوڕالیزم ڕێرەوی بێت لەم حەقیقەتە بەدەر نییە .
دەوڵەت لە جیهانی ئیمڕۆدا ، لە ناوەرۆکی چینایەتی خۆیدا ، یان دیکتاتۆریی بۆرژوازی دەبێت یان دیکتاتۆریی پڕۆلیتاریا ، ئیتر چینە دەسەڵاتدارەکانی کۆمەڵگای سەرمایەداری (پێشکەوتوو و دواکەوتوویان) چ ناوێک بۆ دەوڵەتی خۆیان هەڵدەبژێرن ، ئازادن و ئەو نازناوڵێنانە پەیوەندی بە جەوهەری دەوڵەتەکەیانەوە نییە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ئاڵای ئازادی : لەبارودۆخی ئێستای کوردستانی رزگارکراوماندا ، پاش وێرانکردنی ژێرخانێکی وێرانکراودا ، لە وەزعێکی سیاسی هەڵپەسێردراودا ، ئایا چەمکی چەپ چ چین و توێژێک دەگرێتەوەو ، ئەرکی هەنووکەیی چەپەکان چییە؟
قەرەداغی : سەبارەت بەبەشی یەکەمی پرسیارەکە : دیارە هەر چین و توێژێکی کۆمەڵایەتی لەئاستی بارودۆخە جیاجیاکاندا وەڵامی جیاجیان دەبێت . حزب و رێکخراوە سیاسییەکان وەک نوێنەری ئەو چین و توێژە کۆمەڵایەتییانە بەرنامەی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیری و ... هتد تایبەتی خۆیان بۆ هەر بارودۆخێک دەبێت . لەبەر تیشکی ئەم راستییەدا ، حزب و رێکخراوەکانی گۆڕەپانی سیاسی لە کوردستاندا - بە جیاوازی پێکهاتەی چینایەتییانەوە - بەرنامەی دوورو نزیکیان بۆ چارەسەرکردنی کێشەکان پێویستە . هەڵبەت وەزعی سیاسی هەڵپەسێردراوی عێراق و کوردستان فاکتەرێکی گرنگی چۆنیەتی داڕشتنی ئەو بەرنامانە دەبێت . بەڵام چ ئەم فاکتەرەو چ ژێرخانی وێرانکراو شوناسنامەی چەپ دیاری ناکەن . تێکەڵکرنی ئەو دوو فاکتەرە ، لەدواشیکردنەوەدا ، رەتکردنەوەی سیاسەت و بەرنامەی چەپی سۆسیالیستی لێدەرسکێ و پاساوی سیاسەت و بەرنامەی بۆرژوازی پێدەدرێتەوە .
چەپ ، نەچینەو نە توێژاڵی چینێکە . بەکارهێنانی زاراوەکە لە سیاسەتدا بەم شێوەیە ، مایەی سەرلێشێوان و چەواشەییە .
چەپ ، مەیلێکی گشتییە بەرەو گۆڕانکارییەکی بنەڕەتیی کۆمەڵگا بەرەو پێشەوە ، بۆ بەرژەوەندیی چینە زەحمەتکێشەکان . ئەم شەقڵە گشتییەی زاراوەی چەپ ، دوو روانگەی جیاوازی لە هەناویدا حەشاردراوە : یەکەمیان خستنەڕووی بەرنامەی گۆڕانکارییە بەناوی ئەو چینانەی لێی بەهرەمەندن ، ئەویدیکەشیان بەرنامەی خودی کرێکاران و زەحمەتکێشانە بۆ گۆڕانکاریی ریشەیی کۆمەڵگا ؛ بەواتایەکی دیکە ، ئەگەر بمانەوێ زانستییانە ناسنامەی چەپ بناسین ، پێویستە سنووری چینایەتی نێوان ئەو دوو روانگەیەی سەرەوە دیارییبکەین . بەمەش دوو چەپ ، دوو مەیلی کۆمەڵایەتی دەبینین ئەوانەیش : چەپی کرێکاری و چەپی وردەبۆرژوازییە ، ئەویان دیدێکی سۆسیالیستی و ئەمیان دیدێکی ناسیۆنالیستیی رادیکالی هەیە .
لە ئاستی جیهانی ئیمڕۆو بارودۆخی عێراق و کوردستاندا ، ئەم دوو مەیلەی چەپ بەرنامەی سەربەخۆی خۆیان هەیە . ئەم بەرنامانە بەپێی دیدگاو بیروبۆچوونی جیاواز داڕێژراون یان دادەڕێژرێن . لەم بەرنامانەدا ستراتیژو تاکتیکی سیاسی دیاریدەکرێن . ئەم دوو چەپە لەڕووی ستراتیژەوە لەسەر دوو هێڵی پێچەوانەن و بە یەکتری ناگەن ؛ بەڵام لە بواری ئەرکە هەنووکەییەکاندا ، لە نێوان بەرنامەی گۆڕانکاریی دیموکراتی و لانیکەم ، خاڵی ناوکۆیی لە نێوانیاندا دێتەگۆڕێ و توانای بەیەکتری گەیشتنیان دەبێت .
لەبارودۆخی ئیمڕۆی کوردستاندا ، پێکهێنانی بەرەی یەکگرتووی چەپەکان پرۆژەیەکی شیاوی کاری سیاسییە بۆ هەردوو باڵی چەپ لەسەر بنەمای پەسەندکردنی بەرنامەیەکی هاوبەشی لانیکەم بۆ تەواوی ئەو قۆناغەی دەستپێکردووەو هەتا رووخاندنی دەسەڵاتی بەعس پێیدا رادەبوورین .
ئاڵای ئازادی : بۆ داڕشتنی تیۆرێکی کۆمەڵایەتی و نیشتمانی رەسەن و زانستی ، دەکرێ " بەکاربهێنرێت و ، standardرێبازی مارکس و ، رۆڵی فاکتەری ئابووری وەکو کۆڵەکە " سوود وەربگیرێت لە رۆڵی فاکتەری غەریزەی سێکس ، وەکو فاکتەرێکی دەروونی ، کە دەگەڕێتەوە بۆ قوتابخانەی دەروون شیتەڵ – ی فرۆید ، فاکتەری ئازادی تاکەکەس ، کە ناوەرۆکی فیکری وجودی پێکدێنێ ... بە پێویستمان زانی بزانین کاک فوئاد چۆن هەوڵێکی ئاوها هەڵدەسەنگێنێ؟

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

قەرەداغی : لەبەر ئەوەی ئەم پرسیارە گەلێک لقی لێدەبێتەوەو شیتەڵکردنەوەی هەریەکێکیان کاتێکی زۆرو نووسینێکی زۆری دەوێت کە بەم دەمودەستە ئامادەنابێت ، بە چەند خاڵێکی کورت بیروبۆچوونەکانم ڕووندەکەمەوە .

1) سەرەتا هەوڵدانێکی وەها ، بە سەرلێشێواوییەکی فیکری و نیشانەی هەبوونی کەلەبەرێکی سیاسیی گەورە دادەنێم . کارێکی وەها لە سنووری هەوڵدانێکی ڕۆشنبیرانەی فەردییانەی وردەبۆرژوازیی نائومێد تێناپەڕێ و ، وەک پێشینەکانی لە فیکری دنیای سەرمایەداریدا ، بێئاکام دەمێنێتەوە .

2) ئەگەر مەبەست تیۆرییەکی کۆمەڵایەتی و نیشتمانیی ڕەسەن و زانستی بێت ! من دەپرسم و دەڵێم : ئایا تیۆرییەک پێوەرەکەی ڕێبازی مارکسی بێت و سوود لە فرۆیدیزم وەربگرێت و فیکری وجودی تێیدا بنەمای ئازادی تاکەکەس بێت ، دەتوانێت نیشتمانی بێت ؟ ئایا ڕەسەنێتی تێدا دەبێت ؟ دەکرێ ئەم هەڵبژاردەکارییە (الإنتقائیة) زانستی بێت ؟

3) مەبەست لە تیۆری نیشتمانی چییە ؟ ئەگەر مەبەست ئەوە بێت تایبەتمەندیی نەتەوایەتی لە سنووری نیشتمانی نەتەوەدا پێکبهێنێ ، ئەوا سیستمی سەرمایەداری لە جیهاندا بواری قەتیسبوونی فیکریی مرۆڤی لە چواردیواری نیشتمانەکەیدا نەهێشتۆتەوە ؛ بەڵام دەشێت تیۆرییەکی کۆمەڵایەتی و زانستیی جیهانی بەشێوەیەکی داهێنەرانە پەیرەوبکرێت و ببێتە هێزێکی ماتەری زیندوو لە سنووری نیشتمانێکی دیاریکراودا .

4) تیۆریی کۆمەڵایەتی ڕەسەن چیدەگەیەنێ ؟ ڕەسەنایەتی بە کەلەپووری تیۆری و ڕۆشنبیرییەوە پەیوەستە . لێرەدا ڕادەی توانایی کەلەپووری تیۆری پێشینان - گریمان گەر ئەو تیۆرییەشمان هەبێت - چییە لەچاو سامانێکی تیۆری ئێجگار دەوڵەمەند کە لە ئاستی جیهانیدا هەیە ؟ پاشان ئەگەر توانای بیناکردنی چەمکێکی تیۆری لە بواری ژیاندا بڕەخسێ ، تا چ ڕادەیەک لە کاریگەرێتی ئەملاو ئەولا بەدووردەبێت و ، چەند دەتوانێ لەبەر شاڵاوی پەیتا پەیتای تیۆری جۆراوجۆری جیهانیدا خۆیرابگرێ ؟ لە جیهانی ئیمڕۆدا ئاسۆی پێکهێنانی تیۆرییەکی " نیشتمانی " و " ڕەسەن " و " زانستی " ی سەربەخۆ لە سنووری کوردستاندا نابینم و ، ئەم هەوڵدانە مۆرکی خۆشخەیاڵی بە دیداریەوە دیارە .

5) کاتێک باس لە فاکتەری ئابووری (ژێرخانی ئابووری) وەکو کۆڵەکە یان پێوانە دەکرێ ، نابێت (سەرخان) ی لێجیابکرێتەوە ، لەبەر ئەوەی سەرخانی فەلسەفی و ڕۆشنبیری و حقوقی و ... هتد لەسەر ژێرخانە ئابوورییەکە ڕادەوەستێت و ، ئەم چۆنایەتییان دیاریدەکات . بۆیە فاکتەری سێکسی فرۆیدی و ئازادیی فەردیی وجودییەت ڕاستەوڕاست ئاوەژووی ئامانجێکە مارکس تیۆریی ئابووری لەپێناودا داناوەو هەرگیز مارکسیزم و فرۆیدیزم ئاوێتەی یەکتری نابن .

6) کرداری سێکس سروشتیترین پەیوەندی نێوان ئافرەت و پیاوە . لەسایەی کۆمەڵگا چینایەتییەکان و خاوەندارێتی تایبەتیدا ئەم سروشتیبوونەی لەدەستداوە . خودی فرۆیدیزم هەوڵدانێکی ئایدیالیستییە لەم بوارەداو مەسەلەکەی شێواندووەو تەنها بوعدێکی سێکسی بە مرۆڤ داوە . لەبەر ئەوە کاتێک شێوە سروشتییەکە بۆ سێکس دەگەڕێتەوە کە خاوەندارێتی تایبەتی نەمێنێت و کۆمەڵگای بێ چین و چەوساندنەوە ، ئەو پەیوەندییەی کردبێتە کارێکی تەواو تایبەتیی ژنان و پیاوانی ئازاد .

7) ئازادی تاکەکەس چ لە فیکری وجودیداو چ لە فیکرو فەلسەفەو تیۆری و پراکتیکی کۆمەڵگای سەرمایەداریدا درۆیەکی زەقی بێ پەشتەماڵەو لە سنووری ئازادیی حقوقی تێپەڕناکات . لە هیچ بوارێکی ژیانی ئەم کۆمەڵگایەدا تاکەکەس لە کارکردی گیرفان و کیسەی سەرمایەداری ئازاد نییە . ژیانی تاکەکەس بە چەندین ڕایەڵی ئاڵۆز بە قاسەی کەڵەکەبووی سەرمایەوە بەستراوەتەوە . ئەم پەیوەندییە لە هەندێ بواردا ڕووت و قووت بەبەرچاوەوەیەو لە هەندێ

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

بواری دیکەدا شاراوەیە . ئەم تایبەتمەندییەی پەیوەندی تاکەکەس و پوول لەسیستمی سەرمایەداریدا بەردەوام دەبێت و شێوەی نوێ و هاوچەرخانەتر لەگەڵ نوێبوونەوەو خۆرێکخستنەوەی سیستمەکەدا بەخۆیەوەدەگرێت . بۆیە ئازادی تاکەکەس نە بە فیکری وجودی و نە بە هیچ فیکرێکی دیکەی بۆرژوازی دابین ناکرێت . ئەو ئازادییە تەنها بە ئازادی کاری کرێگرتەو نەهێشتنی خاوەندارێتی تایبەتی و بنیادنانی کۆمەڵگای پەرەسەندووی سۆسیالیزم دێتەدی .

ئاڵای ئازادی : لە زەمین و زەمانی ئێستای کوردستانی رزگارکراوماندا ، کە حکومەتی هەرێمی کوردستان خاوەن دەسەڵاتە ، بەڕای جەنابتان ئەرکی رۆشنبیری راستەقینە لەوەدایە کە بەشداری بکا لە دەسگا جیاجیاکانی ، چونکە حکومەتەکە ئاواتی دێرینی میللەتەکەمانەو ، هێشتا ساوایەو ، دوژمنان و داگیرکەرانی وڵاتەکەمان بەگشتی لە پیلان سازدانن بۆ سەربڕینی ، یان ئەبێ هەڵوێستی رەخنەگرانەیان هەبێ ، چونکە دەسەڵات بەگشتی واتای توندی نواندن وبیروکراسییەت دەگەیەنێ ، بەتایبەتی لە وڵاتێکی دواکەوتو وەکو وڵاتەکەی خۆمان ؟

قەرەداغی : هەڵوێستی راست و دروست لەسەر بنچینەی سۆز وەرناگیرێت .ئەگەر هەڵوێستەکان پشت بە کاریگەرێتی سۆز ببەستن ، ساردبوونەوەو کەمتەرخەمبوون ئاکامیان دەبێت . بۆیە دەبێت هەڵسەنگاندنی باری ئێستای دەسەڵاتی سیاسی لە کوردستاندا لەسەر بنچینەی شیکردنەوەی واقیع بێت نەک بەو پێیەی کە دەڵێن : " حکومەتەکە ئاواتی دێرینە ... هێشتا ساوایە ... سەربڕینی سازدەدەن ... هتد " چونکە ئەم بەهانانەی لە سۆزەوە سەرچاوە دەگرن ، یەک هەنگاو بەرپێمان بۆ هەڵسەنگاندنێکی راست رۆشنناکەنەوە . لەبەر ئەوە دەبێت شیکردنەوەیەکی بابەتییانەی ئەم دەسەڵاتە لە کایەدا بێت و لەبەر تیشکی ئەوەدا هەڵوێستی لێوەربگیرێت . ئەم شیکردنەوەیە هەندێ راستی لەبەرچاو دەگرێت ، وەکو :-

1) تەنها بەشێکی باشووری کوردستان لە داموودەزگاکانی سەرکوتی رژێم پاککراوەتەوەو وجودی عەسکەری و ئیداریی رژێمی تێدانەماوە .

2) کوردستان وڵاتێکی وێرانەیەو ژێرخانی ئابووری هەڵتەکاوەو سەرخانی کۆمەڵایەتیشی هەرەسێکی گەورەی تێدایە .

3) گرانی و هەژاری و برسێتی و دزی و راووڕووت وبازاڕی رەش و نەبوونی ئاسایش باڵی رەشیان بەسەر کوردستاندا کێشاوەو حکومەتی هەرێم تا هەنووکە لەئاستیاندا دەستەوسانە .

4) باری سیاسی و عەسکەری بەهۆی گرێخواردنیان بە چەکوشە ئامادەکەی هاوپەیمانەکان لەنگەرێکیان بۆ خۆیان گرتووەو کێشەکانی گەلی کورد هەروا بە هەڵپەسێردراوی ماوەتەوە .

5) لە ئاستی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمدا ، واتە لە ئاستی دەسەڵاتی سیاسی و یاساییدا ، جەماوەری گەلی کورد کاریگەرێتییەکی نییەو بواری دەسەڵاتدارێتی راستەوخۆی نەدراوەتێ و بەو پێیە ئاستی دیموکراسی بۆ رادەی دەسەڵاتی دوو حزب بەرتەسککراوەتەوە ؛ ئەمەش کارێکی ئەوتۆی کردووە کە جەماوەری خەڵکی کوردستان دەستپێشکەری و هەڵسووڕانیان بۆ بەرەوپێشەوەبردنی کێشە نەتەوایەتییەکەیان تا ئاستێکی نزم دابەزێت .

6) دەسەڵاتی راستەقینە لە هەندێ دەزگای باڵا بترازێ بەدەستی پیاوانی رژێمەوەیەو پاکسازی خەریکە دەبێتە مایەی لاقرتێ و گاڵتەجاڕی ، لەولاشەوە چاوی گورگەکەی لەمەڕ گیسکەکەی هەیاسی خاس زیتەیان دێت و هێشتا مەترسی جەنگ و کوشتارو کیمیاباران و ئەنفال و رەوو قڕکردنی جەستەیی و سڕینەوەی بوونی نەتەوایەتی گەلی کورد بەرۆکی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستانیان بەرنەداوە .

ئەم راستییانە لە ئاستی عێراق و کوردستاندا دوژمنی سەرەکی گەلی کورد دیاریدەکەن ، ئەویش رژێمی فەرمانڕەوای بەغدایە . بۆیە لوولەی تفەنگەکان و هاندانی سیاسی و زمان و قەڵەمی

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

تیژی گشت چین و توێژە کۆمەڵایەتییەکان و حزب و ڕێکخراوە سیاسییەکانی نوێنەریان ، دەبێت ئاڕاستەی ئەم دوژمنە سەرەکییە بکرێت .
بەیەکچاو سەیرکردنی دەسەڵاتی سیاسیی ئێمڕۆی کوردستان و دەسەڵاتی بەعس هەڵەیەکی گەورەیە . حکومەتی هەرێمی کوردستان ، ئەگەرچی حکومەتی چینی بۆرژوازی کوردە ، بەڵام لەڕووی مێژووییەوە رۆڵێکی لەپێشترو پێشکەوتووانەتری هەیە لەچاو حکومەتی بۆرژوا ناسیۆنالیستی شۆڤێنی عەرەب لە بەغدا . ئەم حکومەتەی دواییان (حکومەتی سەرمایەداریی بەعس) رۆڵێکی کۆنەپەرستانە لەڕەوتی مێژووی عێراق و ناوچەکەدا دەبینێت ، لەبەرئەوە نابێت دەسەڵاتێکی بۆرژوازیی نەتەوایەتیی گەلێکی ژێردەست و ، تا رادەیەک لیبرالی ، لەتای تەرازوویەکدا بەرامبەر دەسەڵاتێکی فاشستی و شۆڤێنیی نەتەوەی سەردەست رابگیرێت . بۆیە ئەرکی هەموو چین و توێژەکانە - نەک هەر رۆشنبیران – لە بەرەی دژی رژێمدا بن و توانایان لە خزمەتی ئەم هەڵوێست وەرگرتنەدا بێت . لەسەرێکی دیکەوە هەڵوێستی رەخنەگرانەیان و چاوی تیژی رەخنەیان ئاڕاستەی کەموکووڕیی وەزعە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتییەکە بکەن و ، لە پێناوی ئازادی بۆ قەیدوشەرتی سیاسی و ، پراکتیکی تەواوی دیموکراسی و، دیموکراتیزەکردنی هەمەلایەنەی کۆمەڵگای کوردستان خەبات بکەن و ، داواکاری دەسەڵاتی راستەوخۆی جەماوەری خەڵکی کوردستان بن لە بەڕێوەبردنی کاروباری خۆیان و پراکتیکی ئەو مافانەدا کە خۆیان بۆی راپەڕین .

رۆژنامەی (ئاڵای ئازادی) ژمارە (72) بەرواری 9 ی ئایاری 1993

لوتکەی هوشیاریی لە ڕێکخراوبووندایە

ئاوڕدانەوەیەک لە مێژووی خەباتی چینایەتی ئەو راستییە دەسەلمێنێ کە چینە چەوسێنەرەکان هەرگیز دەسەڵاتی چینایەتی خۆیان بەبێ ململانێیەکی خوێناوی وازلێنەهێناوە . هەرگیز بە ئیرادەی خۆیان شوێنی دەسەڵاتیان بۆ چینە چەوساوەکان بەجێنەهێشتووە . ئەوە تەنها خەباتی توندوتیژو سەرسەختی نەیارە چینایەتییەکانیان بووە ، تەختی دەسەڵاتی لەژێر دەرهێناون و رەوانەی سەرەنوێلکی مێژوویان کردوون .
ئەم راستییە سیمای مێژووی کۆمەڵگاکانی نەخشاندووەو یاسایەکی بنەڕەتیی بزافی پەرەسەندنی مێژوو بەرجەستە دەکات . ئەو پەرەسەندنە مێژووییە ، لە دوای کۆمیۆنی سەرەتاییەوە ، پابەندی یاسای ململانێی چینایەتی بووەو ، تێپەڕبوونی قۆناغەکانی کۆیلەیەتی و دەرەبەگی و تا دەگاتە ئەم قۆناغە نوێیەی سەرمایەداری لە جیهاندا ، بێ ئەم بزافە توندوتیژو خوێناوییە روویان نەداوە . لەسەرجەمی ئەو قۆناغانەدا چینە ژێردەستەکان بە زەبری شۆڕشی کۆمەڵایەتی خۆیان

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کۆمەڵگایان هەڵگێڕاوەتەوەو زەمینەی کۆمەڵگایەکی چینایەتی نوێیان ئامادە کردووە . ئەمە ڕەوتی مێژووی کۆمەڵگاکانە . ئەم ڕەوتە ڕاوەستانی بۆ نییە تا سەرەنجام شۆڕشی پڕۆلیتاریای جیهانی تەواوی کۆمەڵگا سەرمایەدارییەکان ژێرەوزەبەر دەکات و کۆمەڵگای سۆسیالیستی دادەمەزرێنێت .

بەرپاکردنی شۆڕش کارێکی ئاسان و کوتوپڕ نییە ، ئەنجامی هەڵچوون و ئیرادەی پیاوچاکان و کەسانێک نییە خوازیاری گۆڕانکاریی و پیادەکردنی بارودۆخێکی نوێ بن تا نیازە فیکری و سیاسییە تایبەتییەکانی خۆیان بەسەر کۆمەڵدا بسەپێنن ، بەڵکو شۆڕش ، پێداویستییەکی مێژووکردەو ، گەشەکردنی هێزەکانی بەرهەمهێنان ، بنەمای بەرپاکردنی دەڕەخسێنێت . شۆڕش کارێکی توندوتیژی ڕێکخراوە ، پەیوەندییەکانی بەرهەمهێنانی کۆن تێکوپێک دەشکێنێت و ، پەیوەندییەکی نوێی بەرهەمهێنان دەهێنێت و لەگەڵ هێزە نوێیەکانی بەرهەمهێناندا هاوتای دەکاتەوە . ئەم کردارە بێ پێکهاتنی بارودۆخێکی شۆرشگێڕانە لە کۆمەڵدا ئیمکانی جێبەجێبوونی نییە . هەردوو تای بارودۆخی شۆڕشگێڕانە پێکەوە هەلومەرجی شۆڕش پێدەگەیەنن ؛ نە تای ماددی و نە تای بەشەری بە تەنها ناتوانن ئەم ئەرکە بەئەنجام بگەیەنن . پێنەگەیشتنی هەر هۆکارێکیان شۆڕش پەکدەخات و تەمەنی چینە چەوسێنەرەکان درێژتر دەکاتەوە . بەڵام هۆکاری بەشەری لەم مەیدانەدا بایەخێکی گرنگی هەیە و لایەنی سەرەکی پەیوەندی دیالێکتیکی هەردوو هۆکارەکە پێکدەهێنێت . هۆکاری بەشەری سەرەنجامی مەسەلەی شۆڕش بڕیار دەدات و ئاسۆی دوارۆژی شۆڕش دیاری دەکات . گۆڕانکاریی خودی چینی ژێردەست و توانای شۆڕشگێڕانەی ئەم چینە لە کرداری شۆڕشگێڕانەو دەستوەشاندنی ڕێکخراوو هوشیارانەی ، خاپوورکردنی چینە سەردەستەکان زامن دەکات . هۆکاری هوشیاریی ئەو دەورە مێژووییە دەگێڕێت . بێ هوشیاریی بەشەر شۆڕش بەرپاناکرێت . دەبێت هوشیاریش بۆ سەرخستنی مەسەلەی شۆڕش ، هوشیارییەکی ڕێکخراو بێت ، هوشیارییەکی سازدراوی ئاڕاستەکراوی ڕێکوپێک بێت تا تەواوی ئامانجەکانی شۆڕش لەبەرچاو بگرێت ، بەرەو ستراتیژی شۆڕش بڕوات و تاکتیکی بەدەستهێنانی ئەو ستراتیژە بە ئاگاییەکی باڵاوە دابڕێژێت . خەباتی فەردی و نیازی چاک و سۆزو دڵسۆزی گۆشەگیرانەو ڕەتی بڵاوو پەرتەوازەیی و دەستەگەرێتی ، نەک هەر شۆڕشی لێناکەوێتەوە ، بەڵکو تەگەرەی سەر ڕێگەین و سەرکەوتنی دووردەخەنەوە . بۆیە خۆڕێکخستن و خەباتی ڕێکخراو لوتکەی هوشیاریی بەشەرە ، بەپێچەوانەشەوە ، چەندە گیانی فەردی ڕێگەی خۆڕێکخستن بگرێت ، چەندە گۆشەگیری باڵی بەسەر ڕەفتاری سیاسیدا بکێشێت ، ئەوەندەش لە هوشیاریی ڕاستەقینەو شۆڕشگێڕانە دوور دەبێت .

لە جیهانی چینایەتیدا ، هەمیشە خۆڕێکخستن نیشانەی هوشیاری بووە ، بەڵگەی خۆئامادەکردن بۆ کاری شۆڕشگێڕانەو دەخالەت لە هەڵگێڕانەوەی سیستمی چەوساندنەوە بووە . ئەم ڕاستییە سەرجەمی قۆناغەکانی مێژوو بە قۆناغی سەرمایەداریشەوە دەگرێتەوە .

ئەمڕۆ لە جیهاندا خەباتی سەرتاپای بەشەرییەت دژی سیستمی سەرمایە بەبێ خەباتی ڕێکخراوەیی پڕۆلیتاریا یەکلایی ناکرێتەوە ، لەم بارەیەوە مارکس دەڵێت : " بۆ ئەوەی پڕۆلیتاریا بتوانێت خەبات بکات ، پێویستە لەهەر شوێنێک هەیە ، وەکو چینێک خۆی ڕێکخراو بکات ".(مارکس- ڕەخنە لە بەرنامەی گۆتا) .

خەباتی ڕێکخراوەیی جۆراوجۆری پڕۆلیتاریاو ، لە سەروو هەموویانەوە ڕێکخراوەیی حزبی ، دەستەبەری سەرکەوتنی شۆڕشی پڕۆلیتاریاو ڕزگاری بەشەرییەتە . لەبەر ئەوە ڕێکخستنی کۆمۆنیستیی پڕۆلیتاریا زەروورەتێکی مێژووییە ؛ ڕێکخستنی کۆمۆنیستیی ئامرازو پێشڕەوی ئەم شۆڕشە دەبێت . هەر بانگەوازێکی پێچەوانە بە نیازی سەیرکردن لە دوورەوە و

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

ساردکردنەوەی پرۆلیتاریاو دوورخستنەوەی لە ڕێکخستنی کۆمۆنیستانەی خۆی ، جگە لەوەی تەعبیر لە گیانی تاکڕەوی و خۆپەرستیی وردەبۆرژوازی بەزیوو مەئیوس دەکات ، ڕاستەوخۆش – پێی بزانن یان نەیزانن – سەنگەرلێدانە لەبەرەی بۆرژوازی جیهانی و ئاو بە ئاشی سەرمایەداریدا کردنە .

دەخالەت نەکردن لە خەباتی ڕێکخراوەیی حزبی و بێلایەنی و پشتگوێخستنی ، مانای بێلایەنی و پشتگوێخستنی خەباتی چینایەتییە . ئەم دەخالەت نەکردنە لە جەوهەری خۆیدا لادانە بەلای چینە دەسەڵاتدارەکان و دەست بە کلاوی خۆوە گرتنە لە بەرامبەر هێزە چینایەتییە سەرکوتکەرەکاندا .

کەمتەرخەمی لە کاری سیاسی و ڕێکخراوەیی هوشیارانەدا ، لەلایەک ئێقکردنەوەی سیاسی چینە داراکانەو ، لەلایەکی ترەوە نیشانەی هەناسەسواری و کورتبینی و دۆشدامانی وردەبۆرژوازییەو ، خواستی بێلایەنکردنی سیاسی و خەفەکردنی هوشیاریی ڕێکخراوەیی چینە بندەستەکان بۆ ئیمپریالیزمی جیهانی دابین دەکات .

حزبایەتی هەمیشە دیاردەیەکی چینایەتییە . چینە جیاجیاکانی کۆمەڵ لە حزبی جیاجیای خۆیاندا ، بەپێی بەرژەوەندییە چینایەتییەکانیان ڕیزدەبەستن . لە کۆمەڵگای سەرمایەداریشدا ، سیستمی حزبایەتی ڕواڵەتی هەرە دیارو ئاشکرای شێوەی ڕێکخستنی حوکم و کاروباری چینی سەرمایەداری باڵادەستی کۆمەڵ و بەڕێوەربردنیەتی .

حزبایەتی لە شێوە دیموکراسییە بۆرژوازییەکەیدا ، واتە شێوەی فرەحزبی تەعبیر لە حزبیبوونی بۆرژوازی دەکات . بۆیە لەم کۆمەڵە سەرمایەدارییەدا هەموو تاکەکانی کۆمەڵ بە ناچاریی لە ڕیزی حزبایەتیدا ڕادەوەستن . لە نێوان حزبی دەسەڵاتداران و بێدەستاندا ، لە نێوان داراو نەداردا ، لە نێوان کۆیلەو خاوەن کۆیلەدا ، بێلایەنیی دەبێتە درۆیەکی زەق . ئەگەر کەسانێکیش هەبن بەڕاستی سەر بە هیچ حزبێک نەبن و لە ڕیزی بندەستان و نەداران و کۆیلەکاندا جێی خۆیان نەگرتبێ ، ئەوا لە ڕاستیدا لە ڕیزی دووەم ، لەوبەرەوە ، سەنگەریان بۆ خۆیان دیاریکردووە .

حزبیبوونی سەقامگیرو گەشەکردوو هاوئاهەنگی ململانێی گەشەکردووی چینایەتییە .

بەرژەوەندیی یەکلاییکردنەوەی ئەو ململانێیە لەو حزبیبوونەدایە ، سەبارەت بەوەی پرۆلیتاریاو خەباتکارانی پێناوی ئازادیی کاری کرێگرتە و دواڕۆژی کۆمۆنیزم بۆ بەشەرییەت ، دژی بێلایەنیی سیاسی دەوەستن و دەرکی بایەخی حزبیبوونی خۆیان دەکەن ، چونکە بێ حزبیبوون و خەباتی ڕێکخراوەیی هوشیارو نەپساوەی شۆڕشگێڕانە ، بێ ململانێی سیاسی ، ژانی لەدایکبوونی جیهانێکی نوێ درێژەدەکێشێ .

ڕێکخستنی پۆڵایین و ستراتیژو تاکتیکی شۆڕشگێڕانە ، چەکی دەستی پرۆلیتاریای کۆمۆنیست و پێشڕەوە . بەرزترین شێوەی ڕێکخستنی حزبە . حزب چەکی تێکۆشانی تیۆری و سیاسی و ڕێکخراوەییە . حزبی چینایەتی سەربەخۆی کرێکارانی کۆمۆنیست یەکگرتنی ئارەزوومەندانەی خاوەن ئامانجی سۆسیالیستی و کۆمۆنیستی کەسانی پێشڕەوی ئەم جیهانە سەرمایەدارییەیە ، چەکی ڕزگاری پرۆلیتاریاو گشت بەشەرییەتە لەچنگی سیستمی داپڵۆسێنەرو خوێنمژی سەرمایەداری . بۆیە پووچەڵکردنەوەی بانگاشەی بێلایەنیی سیاسی و دوورکەوتنەوە لەحزبایەتی و ، ناسینی ڕۆڵی فیکری و سیاسی و ڕێکخراوەیی حزبی پێشڕەوی پرۆلیتاریا لە شۆڕشداو ، تێکۆشان بۆ پێکهێنانی ئەم حزبەو کۆبوونەوە لە ڕیزەکانیدا، لوتکەی هوشیارییەو ، سەرکەوتنی شۆڕشی پرۆلیتاریا لە گرەوی گەیشتندایە بەو لوتکەیە .

بڵاوکراوەی (ئاڵای شۆڕش) ژمارە (5) خولی دووەم / ئایاری 1993

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

کۆڕەکەی (دیموکراسی) ... چەند تێبینییەکی رەخنەگرانە

گۆڤاری (دیموکراسی) لە رۆژی ٢٠ / ١٢ / ١٩٩١ دا ، لە هۆڵی رۆشنبیریی جەماوەر لە سلێمانی کۆڕێکی بۆ مامۆستا (بەهادین نوری) سازکرد . بابەتی کۆڕەکە دەربارەی (دیموکراسی و باری ئێستای کوردستان) بوو .
ئەم کۆڕە لە دوو سەرەوە بایەخێکی گرنگی هەبوو ، لەلایەک بابەتی دیموکراسی ، وەک چەمکێکی باو لە جیهانی ئەمڕۆدا ، پێویستیی بە لێدوان و شیکردنەوەو لێکۆڵینەوەیەکی فراوان هەیە ، لەلایەکیدیکەوە شەخسی مامۆستا (بەهادین) خۆی ، وەک یەکێک لە سەرکردەکانی حزبی شیوعی عێراق و ، ئەو خەرمانەیەی دەوری کەسایەتیی ئەوی داوە لەڕووی داستان تێکۆشان و خەباتی نهێنی و ئازایەتی و مێژووی دوورودرێژی چالاکیی لە بزووتنەوەی کۆمۆنیستیدا .
ئامادەبوونی جەماوەرێکی زۆر لە کۆڕەکەدا ، بۆ ئەم بۆچوونەمان بەڵگەیە . ئامادەبووان ، جگە لە ئارەزووی تایبەتییان لە بینینی ئەم شەخسییەتەی بۆ یەکەم جارە لە کۆبوونەوەیەکی جەماوەریی وەهادا دەردەکەوێت ، خوازیاری بیستنی بیرکردنەوەیەکی نوێ و هەڵوێستێکی پێشکەوتووانەی نوێ بوون ، خوازیاری کەڵکوەرگرتنێکی ئایدیۆلۆژی و سیاسی گەورە بوون ، بەهیوای ئەوە بوون ئەزموونی خەباتی سیاسیی خۆی – دوای دەرچوونی لە ریزەکانی حزبی شیوعی عێراق - بکاتە دەرسێکی مێژوویی بەنرخ و ئاراستەی نەوەکانی دوای خۆی بکات .
بەڵام ... مەخابن ، ئەم خواست و هیوایە ، بەو شێوەیەی چاوەڕوان دەکرا ، وەها دەرنەچوو .
بۆیە بەپێویستمزانی بەم چەند تێبینییە رەخنەیەکی دۆستانە لە ناوەرۆکی کۆڕەکە بگرم و بیخەمە پێش چاوی مامۆستا (بەهادین) و خوێنەرانی گۆڤاری (دیموکراسی) یەوە .
١) سەرەتا مامۆستا ماوەی کاژێرێکی بۆ پێشکەشکردنی بابەتەکەی دانا ، پاشان لەگەڵ تەواوبوونی ماوەکەدا کۆتایی بە ئاخاوتن هێنا ، کە دەبوو ئەم کاتەی دیارینەکردایە ، چونکە ئەو چەند مەسەلەیەی لەئارادابوون لێدوانی تێروتەسەلیان دەویست و پتر لەو کاتەیان گەرەک بوو ، یان دەبوایە بابەتەکەی ئەوەندە بوایە ، کە ئەو کاتەی بۆی دانراوە بەشیبکردایەو ، هەروا سەرپێیی بەسەریاندا رانەبووری بە بیانووی کەمیی ماوەی تەرخانکراوەوە .
٢) بابەتەکەی لە شێوەی گوتارێک یان توێژینەوەیەکدا نەنووسیبوو ، بەڵکو تەنها چەند سەرەقەڵەمێک رستەی لەچەند خاڵێکدا تۆمارکردبوو .
ئەم شێوازە بۆ کۆڕێکی وەهاو بابەتێکی بەربڵاوی وەک بابەتەکەی ئەم کۆڕە نەشیاوەو دەبێتە هۆی کاڵوکرچیی ئەو بیرو لێکدانەوانەی کە پێویستیی بە لێدوانێکی ورد هەیە .

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

٣) بەشێوەیەکی لۆجیکی و زنجیرەیی بابەتەکەی پێشکەش نەکرد . شپرزەیی و تێکەڵ و پێکەڵی بە خستنەڕووی بابەتەکەیەوە دیاربوو ، لە باسێکەوە بۆ باسێکیدیکە لایەداو لە کرۆکی مەسەلەی دیموکراسی دووردەکەوتەوە ، چۆنیەتی بەدواداچوونی زنجیرەیی بابەتەکەی لە گوێگرەکانی تێکدەدا ، ئەڵقە ئەڵقە ناوەرۆکی بابەتەکەی باسنەکردو ، ئاکام یەکێتیی سەرەتاو بنەتای بابەتەکەی بزربوو .

٤) لە لێکۆڵینەوەو شیکردنەوەی زاراوە سیاسییەکان و مەسەلە فیکرییەکاندا ، پشتی بە بەرنامەیەکی بیرکردنەوەو تیۆرییەکی دیاریکراوەوە نەبەستبوو . هەست بەوە نەدەکرا کە مرۆڤێکی کۆمۆنیست یان یەکێک لە شارەزایانی مارکسیزم بێت . نەک هەر ئەمە ، بەڵکو بۆرژوائاسا بەرنامەیەکی تۆژینەوەی بۆرژوازیش بە بیروبۆچوون و سەرنج و وەڵامەکانیەوە دیارنەبوو .

٥) لەبەر تیشکی ئەو راستییانەی لە بڕگەی پێشوودا باسمانکرد ، شێوەو زمانی خود (ذات) یانە بەسەر ئاخاوتنیدا زاڵبوو . لێدوانی گیروگرفتەکان و رەخنەکانی لە باری سیاسی و کۆمەڵایەتیی ئەمڕۆ - یەک دوو خاڵی لێدەرچێ - بە دیدێکی خودیانە دەیخستنەڕوو . هەر ئەو قسانەی دەوتەوە کە رەشەخەڵکەکە لە مشتومڕی نێوخۆیاندا دەیکەن . هێڵێکی چینایەتی رانەکێشا لە نێوان ئایدیاو بۆچوونی باوی خەڵکی سادەو ئایدیاو بۆچوونی کەسانێکی سیاسی و لایەنگرانی لێکۆڵینەوەی زانستی ، تەنانەت لە لێدوانی دیموکراسیدا ، باسەکەی ، لە چوارچێوەی لێکدانەوەیەکی فرەسادەی دیموکراسیدا خزاندبوو ، وەک رێڕەوێک لە ئازادیی قسەکردن و نووسین و پڕوپاگاندەو هەڵبژاردن پێناسەیکرد . جیاوازیی لە نێوان دوو چەمکی دیموکراسیدا دانەنابوو :

أ - چەمکی دیموکراسی وەک مامەڵەو رەفتارو رەوشت و تەبایی نێوان خەڵک لە پەیوەندی رۆژانەدا .

ب - چەمکی دیموکراسی وەک شێوەی دەسەڵات و سەرخانی سیاسیی بنیاتنراولەسەر بنکەی ئابووریی سەرمایەداری و پێویستییەکی یاساسازیی بازاڕی ئازادو پەلهاویشتنی مۆنۆپۆلە فرەناسنامەکانی جیهان سەرمایەداریی بۆ کۆنترۆڵکردنی بازاڕی جیهان و تاڵانکردنی زێدەبایی کار لە ئاستی جیهاندا .

٦) ئەو خەڵکەی ئامادەی کۆڕێک دەبن ، سەدان پرسیار لەلایان پەنگیخواردۆتەوە ، تامەزرۆی هەلێکی رەخساون کە کەسێکی دنیادیدە ، تیۆریستێک ، خاوەن ئەزموونێکی سیاسی ، کاربەدەستێکی ئەمڕۆ وەڵامیان بداتەوە .

دیارە لەنێو پرسیارەکاندا پرسیاری سەیرو (استفزازی) بێکەڵک هەردەبن ، بۆیە دەبێت وەڵامدانەوەی پرسیارەکان رێکبخرێن و ئەو جۆرە پرسیارانەی دوایی لێجیابکرێتەوەو ، ئەو پرسیارانەی پەیوەندییان بە خودی بابەتەکەوە هەیە وەڵامبدرێنەوە .

لەم کۆڕەدا ، نە پرسیارەکان لە یەکتری جیاکرانەوەو ، نە وەڵامی تێروپڕیان لەسەردرانەوە . لەناو پرسیارەکاندا پرسیاری ئەوتۆ هەبوون شایانی لێدوانێکی زانستی قووڵ بوون ، بەڵام مامۆستا (بەهادین) بە بەڵی و نەخێر یان بە یەک دوو وشە وەڵامێکی کورتی دەدایەوەو ، ئەوانیدیکەش ، بە بیانووی ئەوەی پەیوەندییان بە بابەتەکەوە نییە ، فەرامۆشی دەکردن .

چۆنیەتی مامەڵەکردنی مامۆستا لەگەڵ پرسیارەکاندا - بەتایبەتی ئەو پرسیارانەی لە چەپەکانەوە ئاراستەی دەکرا - پشتگوێخستنبوو ، بە پێچەوانەی ناوەرۆکی بابەتەکەی خۆی و ئەو چەمکە دیموکراسییەی خۆی لێیدوا . لەبەرئەوە سوودێکی ئەوتۆ لە وەڵامەکانی نەکرا . ئەم هەڵوێستەش بووە هۆی ئەوەی هەندێک هۆڵەکە بەجێبهێڵن و لە ریزەکانی پشتەوەشدا مقۆ مقۆ

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.

لەسەر شیوازی وەڵامدانەوەکان پەیدابوو تا بە ناچاری کۆڕەکە کۆتایی پێهێنرا بە بیانووی ئەوەی وەخت درەنگەو پرسیارەکان زۆرن .

٧) وەنەبێت کۆڕەکە لایەنی ئیجابی تیدا نەبووبێت ، بەڵام کەموکووڕییەکان باڵیان بەسەرداکێشاو شاردیانەوە . گرنگتری لایەنێکی ئیجابی کۆڕەکە لێدوانی باری ئێستای کوردستان و واقیعی نوێی حزبەکانی بەرەی کوردستانی بوو ، کە زۆر بە راشکاوی بیروڕای خۆی لەسەریان دەربڕی و پەنجەی لەسەر هەڵەکانیان دانا . ئەمە جگە لەوەی ، لەبابەت هەڵبژاردنی نوێنەرانی شوورای نیشتمانیی کوردستانەوە سەرنجێکی دروستی دەربڕی . ئەو راستییەی روونکردەوە کە شێوەی هەڵبژاردنی رێژەیی (نسبی) گونجاوترین و لەبارترین شێوەیەکە بۆ ئەم بارودۆخە سیاسییەی ئەمڕۆ ، بۆ نوێنەرایەتیکردنێکی راستەقینەی جەماوەر لە شوورای داهاتوودا . هەر لەم بوارەدا ئاماژەی بۆ ئەو مەرجە کرد کە بەرەی کوردستانی بۆ ئەندامەتی شوورای داناوە .

ئەگەر راست بێت بەرە رێژەی ٧ % (لەسەدا حەوت) ی دەنگەکانی کردبێتە مەرج بۆ بەشداریکردنی شووراکە ، ئەوا لە سووچێکەوە سەرەتایەکی دیموکراسیی شکێندراوەو رێ لە جەماوەرێکی زۆر دەگیرێت نوێنەریان لە شووراکەدا هەبێت و مافی بەشداریکردنی حزب و رێکخراوو گرووپە سیاسییە بچووکەکان لە شوورای نیشتمانیی کوردستاندا پێشێل دەکرێت ؛ لەبەرئەوە داوایکرد ئەم رێژەیە کەمبکرێتەوە ، بۆ دابینکردنی هەڵبژاردنێکی دیموکراسی و لەدایکبوونی شوورایەک کە بەڕاستی نمایندەی تەواوی خەڵکی کوردستان بێت .

ئەم کۆڕە ئەزموونێکی تایبەتی دەست گۆڤاری (دیموکراسی) خست کە دەتوانرێت لەنێو لاپەڕەکانیدا بەشێک لە کەموکوڕییەکانی کۆڕەکە پڕبکرێتەوەو لە کۆڕەکانی داهاتووشدا بەشەکەیدییان راستبکرێتەوە .

__تێبینی__

ئەم وتارەم بۆ بڵاوکردنەوە لە گۆڤاری (دیموکراسی) دا نووسی ، بەڵام مامۆستا (بەهادین) بڵاوینەکردەوە ، هەرچەندە ، وەک پێیان گەیاندم ، زۆربەی ئەندامانی دەستەی نووسەرانی گۆڤارەکە رایان بۆ بڵاوکردنەوەی دابوو .

٢١ / ١٢ / ١٩٩١

An evaluation version of novaPDF was used to create this PDF file.
Purchase a license to generate PDF files without this notice.